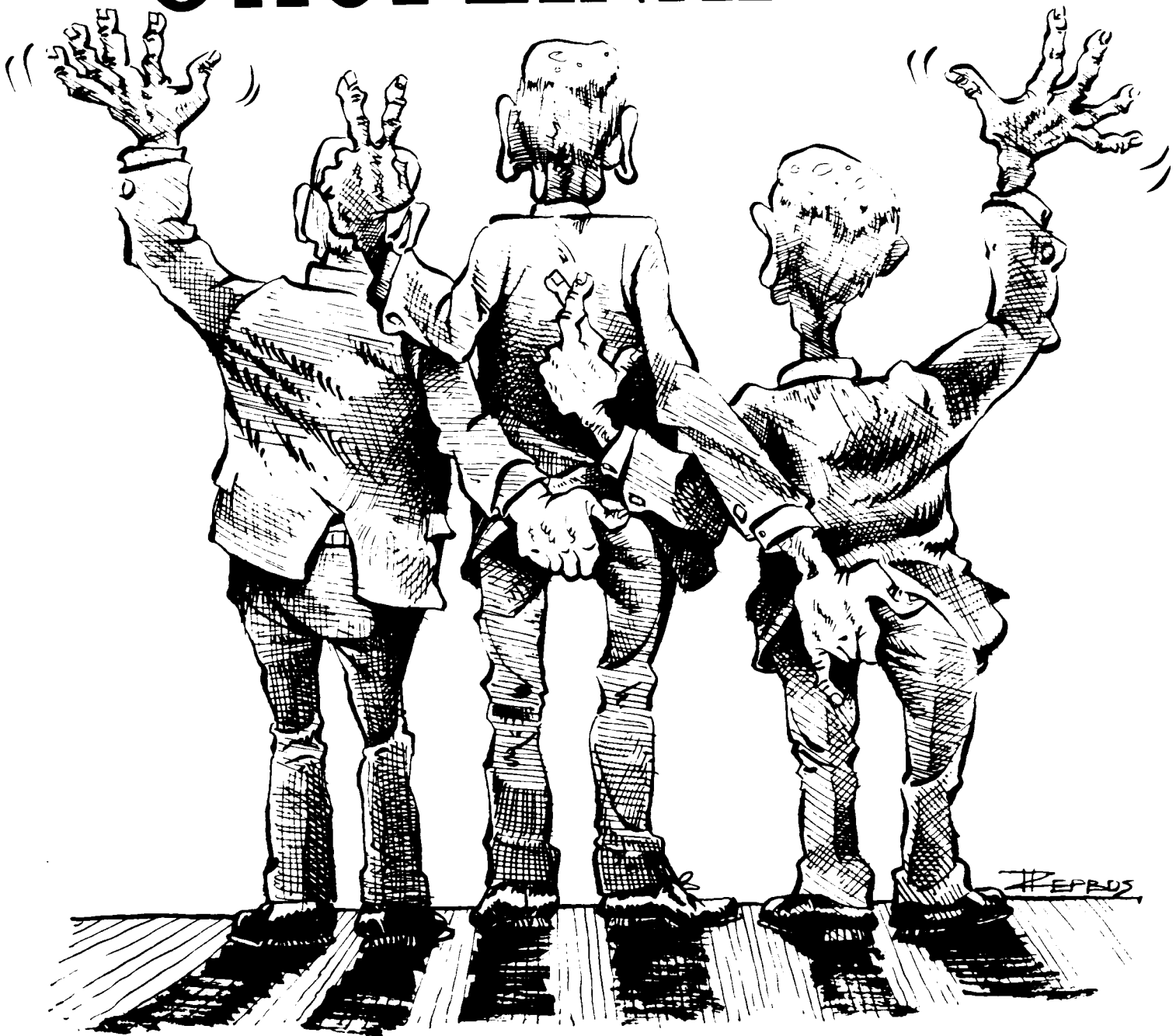

YOUNG

ΟΝΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΑΔ;!

ΤΩΡΑ ΟΛΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ

Το 1989 θα μείνει στην ελληνική ιστορία σαν το έτος της συμφιλίωσης. Μετά την καλοκαιρινή «εθνική συμφιλίωση», ήρθε τη χειμωνιάτικη «κομματική συμφιλίωση» και η «ταξική συμφιλίωση» εργοδοτών και εργαζομένων. Η αναγκαιότητα της συμφιλίωσης και η οικουμανική κυβέρνηση είναι, όπως μας λένε, προϊόν της οικονομικής κρίσης. Μόνο που η κύρια αποστολή της δεν είναι η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης αλλά της κρίσης του πολιτικού συστήματος.

Η ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ των τριών κομμάτων πριν τον σχηματισμό της κυβέρνησης, τα σενάρια συνδυασμών των τριών ανά δύο, το ποντάρισμα όλων σε όλα τα ταμπλό έχουν κιόλας ξεχαστεί. Ο εθνικός κίνδυνος αφύπνισε την πατριωτική συνείδηση όλων των παρατάξεων. Η ψυχρά υπολογισμένη κινδυνολογία που εξέπεμπε η κάθε μια για τους δικούς της ιδιαίτερους λόγους φαίνεται τελικά ότι αφορούσε και τις ίδιες.

Τα μεγάλα συνθήματα της προηγούμενης περιόδου σηματοδοτούσαν μια αντιπαλότητα που δημιουργήσε τελικά το ολισθηρό έδαφος στο οποίο τα κόμματα είναι υποχρεωμένα να κινηθούν σήμερα. «Κάθαρση - εξυγίανση», «Καμιά συνεργασία με τους κλέφτες», «Όχι στην ποινικοποίηση ενός ολόκληρου πολιτικού χώρου», ξεχνιούνται τελείως και αντικαθίστανται από μία αφηρημένη ενωτολογία στο όνομα των κρίσιμων προβλημάτων του έθνους. «Χωρίς αντιπολίτευση» λοιπόν, και κόμματα, ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, παραγωγικές τάξεις και φορείς αποδέχονται ότι οφείλουν να στηρίξουν αλλήλους. Η έκκληση «να τα θρουν» φαίνεται να έχει πιάσει τόπο.

Είναι διάχυτη όμως σ' όλους η εντύπωση, όσο και να προσπαθούν τα κόμματα να την διασκεδάσουν, ότι το «λαϊκό αίσθημα», αν μπορούμε να μιλήσουμε για κάτι τέτοιο, είναι ένα αίσθημα αμηχανίας. Αμηχανία για το τι σημαίνει τελικά μια συγκεκριμένη πολιτική επιλογή δια της ψήφου. Σίγουρα κανείς δεν διατείνεται ότι η οικουμενική κυβέρνηση προξένησε θύελλα ενθουσιασμού στους μηχανισμούς και την βάση των κομμάτων.

Ο πληθωρισμός της κρισεολογίας απ' όλες τις πολιτικές παρατάξεις δεν αποσκοπεί μόνον στην προτομασία για την αποδοχή των οικονομικών μέτρων που ήδη εξαγγέλλονται αλλά είναι και ένα σημείο ότι το κάθε κόμμα καλείται από τις περιστάσεις να μετασχηματίσει τον εαυτό του.

Όταν πριν από τις πρόσφατες εκλογές εκδηλώνονταν ένα πρωτοφανές σε έκταση φαινόμενο κομματικών μεταγραφών όλοι μιλούσαν για την επικράτηση του πολιτικού αμοραλισμού σε μια μερίδα στελεχών του πολιτικού προσωπικού. Με ειρωνική διάθεση αντιμετωπίστηκαν οι δηλώσεις Θεοδωράκη ότι παραμένει αριστερός μέσα στη Νέα Δημοκρατία, οι εκτιμήσεις Μπούτου ότι το ΠΑΣΟΚ είναι συνέχεια του καραμανλισμού, και η επιμονή της «σοσιαλιστικής συνιστώσας» του Συνασπισμού ότι αυτοί είναι το «πραγματικό ΠΑΣΟΚ».

Όμως αυτή τη φορά δεν επρόκειτο για το κλασικό φαινόμενο που παρατηρούμε σ' όλες τις εκλογικές αναμετρήσεις. Οι τελευταίες μετακινήσεις στελεχών σηματοδοτούσαν μια νέα κινητικότητα στο χώρο των κομμάτων που οφείλεται στην κρίση και αναποτελεσματικότητα του πολιτικού σκηνικού της μετα-

πολίτευσης. Η κομματική διαμόρφωση και οι σχέσεις εκπροσώπησης που αποκαταστάθηκαν τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, δεν ανταποκρίνονται στις νέες πραγματικότητες του «92» και του «2000». Πίσω απ' την πλασματική διαμάχη των «γέρον» πολιτικών με τους «δελφίνους» τους, κρύβεται μια πραγματική πάλη για τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωση του πολιτικού σκηνικού. Είναι, άλλωστε, χαρακτηριστικό, ότι την οικουμενική διεκπεραίωση αυτού του εκσυγχρονισμού την ανέλαβε ένας υπέρηχος τοποτηρητής των κυριαρχών συμφερόντων.

Η καθυστέρηση των κομμάτων

Είναι φανερό ότι τα ίδια τα κόμματα δεν αντιλαμβάνονται παρά μόνο πολύ έμμεσα την ανάγκη αυτού του εκσυγχρονισμού τους. Ερμηνεύουν την πολιτική κρίση και την αδυναμία σχηματισμού μιας μακρόχρονης κυβέρνησης σαν αποτέλεσμα του... εκλογικού νόμου. Όμως την ίδια στιγμή που κονταροχτυπιούνται ανελέητα μέχρι «προσωπικής εξοντώσεως», ανακαλύπτουν ξαφνικά ότι τα προγράμματά τους συγκλίνουν και ότι δεν χάνουν τίποτα αν συγκυβερνήσουν, με οποιοδήποτε δυνατό συνδυασμό.

Για να «καταλάβουν» όμως αυτή τη σύγκλιση, χρειαζόταν κάποιος εξωτερικός παράγοντας να τους την υποδείξει, και να την επιβάλει. Οι άμεσες δηλώσεις του Σ.Ε.Β. την επαύριο των εκλογών δεν ήταν μια απλή κραυγή ανησυχίας των μεγαλοεργοδοτών, αλλά μια επιταγή. Πρόκειται για ένα είδος παρέμβασης που δεν γίνεται πολύ συχνά, και πάντως γίνεται μέσω άλλων μηχανισμών. Τα συμφέροντα του Σ.Ε.Β. εκφράζονται μέσω των κομμάτων και δεν χρειάζεται η πολιτική του παρέμβαση. Όμως, στην προκειμένη περίπτωση, τα κόμματα ήταν εγκλωβισμένα στις πολιτικές προοπτικές των παλιότερων χρόνων και εξακολουθούσαν να χτίζουν διαχωριστικές γραμμές ή προσωπικές αντιθέσεις. Ο Σ.Ε.Β. τα κάλεσε να αρθούν στο ύψος των εθνικών περιστάσεων, κι αυτά ανταποκρίθηκαν. Σημαντικός ήταν και ο ρόλος του κ. Χαλικιά, ο οποίος όχι μόνο «προειδοποίησε» τα κόμματα με το γνωστό του υπόμνημα (δημοσιεύθηκε στον *Ελεύθερο Τύπο* στις 26.11) αλλά συμμετείχε και στη σύσκεψη των τριών κομματικών στελεχών (Γεννηματάς, Σουφλιάς, Δραγασάκης) που εκπόνησαν το «κοινό πόρισμα» για τα οικονομικά μέτρα.

Οικουμενική σύνοδος

Η οικουμενική κυβέρνηση που πρόκυψε είναι το πρόπλασμα και ο μοχλός της νέας διαμόρφωσης του

πολιτικού σκηνικού. Όσα δεν μπορούσαν να επιτευχθούν με τους υπάρχοντες κομματικούς μηχανισμούς θα επιχειρηθούν με τους νέους συσχετισμούς του πολιτικού προσωπικού μέσα στην κυβέρνηση και τις ανώτερες κρατικές θέσεις. Παρά το γεγονός ότι συμπεριλαμβάνει στους κόλπους της υπουργούς της αριστεράς, η κυβέρνηση Ζολώτα έχει σαφώς συντηρητικότερες διαθέσεις από την κυβέρνηση «εθνικής ενότητας» της μεταπολίτευσης. Με υπουργό εξωτερικών τον διάδοχο του κ. Αβέρωφ και οικοδεσπότη της κ. Ριζιγούει και με «υπερυπουργό» οικονομικών τον ίδιο τον πρωθυπουργό που δεν κινδυνεύει να χαρακτηριστεί για σοσιαλμανία, η κυβέρνηση χαράσσει τους νέους δρόμους της εθνικής πολιτικής.

Δεν μπορεί κανείς να προδιαγράψει με ακρίβεια ποιες θα είναι οι τάσεις των πολιτικών σχηματισμών μέχρι την άνοιξη. Το σίγουρο όμως είναι ότι άνοιξε πράγματι η εποχή των κυβερνήσεων συνεργασίας που ευαγγελιζόταν ο Συνασπισμός. Δεν θα έχουν όμως το χαρακτήρα που έλπιζε ο ίδιος. Αντίθετα, από πολλές πλευρές προωθείται το σενάριο μιας κεντροδεξιάς συμμαχίας που θα υπερβεί τα σημερινά κόμματα του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας και θα στηρίζεται σε ευρύτερη συναίνεση απ' αυτή που θα μπορούσε να πετύχει μόνο του ένα απ' τα δυο κόμματα.

Είναι, λοιπόν, πολύ πιθανόν η επικράτηση των κυβερνήσεων συνεργασίας να σημαίνει ταυτόχρονα και τον θρίαμβο του δικομματισμού! Και ο Συνασπισμός να βρεθεί εκτός παιχνιδιού, αφού για ένα διάστημα λειτούργησε σαν ένα πραγματικό ενδιάμεσο κόμμα.

Ο Συνασπισμός και το ΚΚΕ

Τις επιδράσεις που θα έχει η λειτουργία της οικουμενικής πάνω στην κομματική διαμόρφωση μπορούμε να την ανιχνεύσουμε, τηρώντας βέβαια τις αναλογίες, αν εξετάσουμε τις συνέπειες του Συνασπισμού πάνω στο ΚΚΕ.

Ανεξάρτητα απ' τις προθέσεις ή τις αρχικές φιλοδοξίες ο Συνασπισμός περιορίστηκε σε έναν στενό πυρήνα στελεχών με αποκλειστικό στόχο την επαναδιατύπωση και τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής του ΚΚΕ. Η ουσιαστική διάλυση του κομματικού μηχανισμού της ΕΑΡ και η εκδίωξη ή απομόγωση όσων στελεχών της «σοσιαλιστικής συνιστώσας» δεν αφομοιώθηκαν στον ηγετικό πυρήνα του Συνασπισμού επειδή επέμεναν στον ομοσπονδιακό του χαρακτήρα είναι ενδεικτικές. Στην πραγματικότητα ο Συνασπισμός πέραν του ΚΚΕ είναι ένα φάντασμα που διατηρείται και ενισχύεται για έναν απλό λόγο:

Μέσα απ' τον δεδομένο μηχανισμό του ΚΚΕ ήταν αδύνατο να προωθηθούν οι πολιτικοί σχεδιασμοί της νέας ηγετικής ομάδας. Χρειαζόταν ένας εξωτερικός μοχλός. Τώρα μπορεί ο κ. Ανδρουλάκης να εξομολογείται στον «902» τους προβληματισμούς του για νέο κόμμα, νέο όνομα κλπ., και να περηφανεύεται ότι αυτά που πρόκειται να γίνουν στο ιταλικό κόμμα, έχουν ήδη ξεκινήσει στη χώρα μας.

Η προοπτική είναι σαφής. Το ΚΚΕ και ό,τι αυτό αντιπροσώπευε δεν ανταποκρίνεται στα «νέα δεδομένα». Μ' αυτή την έννοια η διαρκής αιμορραγία της βάσης του ΚΚΕ, η «αποχώρηση» της ΚΝΕ και οι αλληπάλληλες εξαναγκασμένες παραιτήσεις στελεχών της Κεντρικής Επιτροπής είναι το κόστος που δέχεται να πληρώσει, μπροστά στην προοπτική της «νέας πολιτικής». Μέσα στην ίδια την ηγεσία διεξάγεται σήμερα μια σύγκρουση που φέρνει αντιμέτωπους τον κ. Ανδρουλάκη ως φορέα των νεωτε-

ριστικών ιδεών του Συνασπισμού και τον κ. Φαράκο ως εκπρόσωπο του κομματικού μηχανισμού που συσπειρώνεται για λόγους απλώς αυτοσυντήρησης, βλέποντας ότι παραμερίζεται και μένει εκτός πολιτικού παιχνιδιού. Αυτή η σύγκρουση θα καθορίσει όλη την προπαρασκευή προς το 13ο Συνέδριο του ΚΚΕ. Μια πρώτη γεύση θα έχουμε όταν πληρωθούν οι θέσεις της Κ.Ε. που έμειναν κενές με τις τελευταίες αποχωρήσεις και καθαιρέσεις, καθώς και με την συζητούμενη ανανέωση του Π.Γ. που προωθεί η ομάδα Ανδρουλάκη.

Το σίγουρο είναι ότι έχει ήδη προωθηθεί μια ταυτόχρονη «μετεξέλιξη» του Συνασπισμού και του ΚΚΕ που εκφράζεται με τη μετάθεση όλων των «κέντρων λήψης αποφάσεων» στα όργανα του Συνασπισμού και, μάλιστα, στην κλειστή άτυπη γραμματεία.

Αντίστοιχα φαινόμενα παρατηρούνται σ' όλους

τους κομματικούς χώρους. Οι αντιδράσεις στο ΠΑΣΟΚ και τη Νέα Δημοκρατία και οι εσωκομματικές αντιπαλοότητες (Έβερτ, Κωστόπουλος, Κουρής), η επιφυλακτική στάση που τηρούν τα πιο στρατευμένα κομματικά φύλλα (Αυριανή, Ελεύθερος Τύπος) δεν είναι μόνο μια κομματική πίεση (και εφεδρεία) ενόψει των προβλεπόμενων δυσκολιών, αλλά έχει σχέση και με τις σημαντικές ανακατατάξεις που δεν θα αργήσουν.

Κατά τη διάρκεια των οξυτάτων πολιτικών συγκρούσεων του τελευταίου χρόνου και μετά από δύο εκλογικές αναμετρήσεις, τα σήματα που εκπέμπουν τα κόμματα, το καθένα για τους δικούς του λόγους, είναι εμφανή: Η αδυναμία να αντεπεξέλθουν με επάρκεια στις νέες πολιτικές ισορροπίες που διαμορφώνονται και στους κοινωνικούς όρους που τις επιβάλλουν, τα εξαναγκάζουν σε μια πορεία ριζικής αναπροσαρμογής.

Δ.Κ.-Δ.Ψ.

Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑ

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ κυβέρνηση, ο σχηματισμός της οποίας οριοθέτησε, όπως λέγεται, το ξεπέραςμα της οικονομικής κρίσης, απείλησε ότι θα ξεπεράσει και την οικονομική κρίση.

Η σημερινή παγκόσμια οικονομική κρίση ξέσπασε στις αρχές της δεκαετίας του 70 και εκφράστηκε σε πρωτόγνωρη ανεργία (κατά διαστήματα και κατά χώρες μέχρι και 20%), σε χαμηλό βαθμό απασχόλησης του κεφαλαίου και σε μείωση ή, πάντως, στασιμότητα της παραγωγής. Κι ενώ οι καπιταλιστές ξεπέρασαν σχετικά γρήγορα τη μείωση του βαθμού απασχόλησης του κεφαλαίου μέσω μείωσης των επενδύσεων και κυρίως μέσω εκτέλεσης επενδύσεων ορθολογικής αναδιάρθρωσης και συρρίκνωσης του μηχανισμού παραγωγής, η ανεργία παρέμεινε σε υψηλότερο επίπεδο και η στασιμότητα της παραγωγής εξελίχθηκε σε μόνιμο φαινόμενο.

Η στασιμότητα της παραγωγής μετέτρεψε την κρίση σε κρίση αναπαραγωγής, ιδιαίτερος του δημόσιου τομέα. Κάθε

Η κρίση δεν είναι ίδια για όλους

εθνική οικονομία χωρίζεται σε δύο μέρη, στο αναπαραγωγικό και στο μη αναπαραγωγικό. Το πρώτο παράγει εμπορεύματα (υλικά αγαθά και υπηρεσίες) που είναι άμεσα ή έμμεσα αναγκαία για την αναπαραγωγή της εργασιακής δύναμης. Επειδή η εργασιακή δύναμη είναι το μόνο εμπόρευμα που εισέρχεται άμεσα στην παραγωγή όλων των εμπορευμάτων, τα εμπορεύματα που παράγει το αναπαραγωγικό μέρος της οικονομίας είναι εμπορεύματα που εισέρχονται στην παραγωγή όλων των εμπορευμάτων. Το μη αναπαραγωγικό μέρος της οικονομίας παράγει εμπορεύματα που ή δεν εισέρχονται στην παραγωγή ή κανενός εμπορεύματος, όπως π.χ. όπλα, ή εισέρχονται στην παραγωγή μερικών μόνον - όχι όλων των εμπορευμάτων. Συνεπώς το αναπαραγωγικό μέρος μπορεί να αναπαράγει μόνο του, ενώ το μη αναπαραγωγικό μέρος μπορεί να αναπαράγει μόνον εάν παίρνει τις αναγκαίες εισροές (μέσα παραγωγής και μέσα διαβίωσης των εργαζομένων του) από το αναπαραγωγικό μέρος, και μόνον στο επίπεδο που του επι-

τρέπουν οι ποσότητες αυτών των εισροών. Το αναπαραγωγικό μέρος αποτελεί λοιπόν την υλική βάση της αναπαραγωγής όχι μόνον του οικονομικού αλλά του κοινωνικού και πολιτικού συστήματος στο σύνολό του. Το μη αναπαραγωγικό μέρος, το οποίο περιλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος του δημόσιου τομέα και τον τομέα που παράγει καταναλωτικά αγαθά για τους καπιταλιστές, είναι όμως απόλυτα αναγκαίο για την αναπαραγωγή της κοινωνίας ως μιας κατά έναν συγκεκριμένο τρόπο οικονομικά, εθνικά, πολιτικά ιδεολογικά κ.λπ. συγκροτημένης καπιταλιστικής κοινωνίας. Έτσι οι ανάγκες του καθορίζονται από την συγκεκριμένη οργάνωση της καπιταλιστικής κοινωνίας καθώς και την (εθνική και διεθνή) κοινωνική, πολιτική, οικονομική συγκυρία *ανεξάρτητα από τις δυνατότητες του αναπαραγωγικού μέρους να καλύψει αυτές τις ανάγκες.*

Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση και κυρίως η στασιμότητα της παραγωγής συρρικνώνει το αναπαραγωγικό μέρος και συνεπώς τις δυνατότητές του να ικανοποιεί τις λόγω της ίδιας της κρίσης αυξανόμενες μάλλον ανάγκες του μη αναπαραγωγικού μέρους. Η οικονομική κρίση λαμβάνει έτσι διαστάσεις λανθάνουσας κρίσης αναπαραγωγής του συστήματος στο σύνολό του¹.

Η οικονομική πολιτική, χωρίς βέβαια να έχει συνείδηση των παραπάνω διαπλοκών, αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα με δυο τρόπους: Προσπαθεί, πρώτον, να μειώσει το κόστος της εργασιακής δύναμης (να περιορίσει δηλ. τόσο το αναπαραγωγικό μέρος όσο και τις απαιτήσεις του μη αναπαραγωγικού προς το αναπαραγωγικό μέρος και συνεπώς την ανάπτυξη του μη αναπαραγωγικού μέρους) και, δεύτερον, να μειώσει και άμεσα το μη αναπαραγωγικό μέρος. Το πρόβλημα όμως παραμένει, όσο οι ανάγκες του μη αναπαραγωγικού μέρους υπάρχουν και αναπτύσσονται ανεξάρτητα από τις δυνατότητες του αναπαραγωγικού μέρους να τις καλύψει. Έτσι π.χ. η αναγκαιότητα της λεγόμενης αγοράς του αιώνα υπήρχε για την τότε κυβέρνηση (αλλά και για την αντιπολίτευση) ανεξάρτητα από τη δυνατότητα του αναπαραγωγικού μέρους της οικονομίας να την καλύψει. Τα προβλήματα που δημιουργεί η κάλυψη της λύνονται ενμέρει με συρρίκνωση του αναπαραγωγικού μέρους μέσω μείωσης των μισθών (ό,τι, συνεπεία της μείωσης των μισθών, δεν παράγεται ως μέσο κατανάλωσης των εργατών παράγεται ή άμεσα υπό μορφήν όπλων ή υπό μορφή εξαγωγικών προϊόντων, τα έσοδα πώλησης των οποίων χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή όπλων) και ενμέρει με εισαγωγές όπλων επί πιστώσει (δηλ. χωρίς αντίστοιχες εξαγωγές). Αποτέλεσμα: Μείωση των μισθών και αύξηση τόσο του ελλείμματος του Δημοσίου όσο και του ισοζυγίου εξωτερικού εμπορίου. Το έλλειμμα του Δημοσίου, το έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών και ο πληθωρισμός συνιστούν άλλες σημαντικές εκφάνσεις της κρίσης.

Σύμφωνα με την μέχρι τις αρχές του 70 κυρίαρχη άποψη και πρακτική οι κυβερνήσεις σε περιόδους ελλιπούς ζήτησης και φθίνοντος ρυθμού αύξησης του εθνικού προϊόντος, πολύ δε περισσότερο στασιμότητας ή μείωσης του εθνικού προϊόντος, πρέπει να λαμβάνουν μέτρα αύξησης της ζήτησης (αυξήσεις των δημοσίων δαπανών, μειώσεις φόρων, μείωση επιτοκίων ή/και αύξηση της ποσότητας χρήματος και, αν όχι αυξήσεις, σε καμιά περίπτωση μειώσεις των μισθών). Η πολιτική αυτή είναι γνωστή ως *κεϋνσιανή αντικυκλική πολιτική*. Ήδη όμως στις αρχές της σημερινής κρίσης οι οικονομολόγοι πρότειναν και οι κυβερνήσεις εφάρμοσαν μίαν ακριβώς αντίθετη πολιτική: μίαν πολιτική μείωσης της ζήτησης (προκυκλική πολιτική) μέσω περικοπής των δημοσίων, ιδιαιτέρως των κοινωνικών, δαπανών, μείωσης των μισθών και συντάξεων και αύξησης των κερδών, δηλ. μια νεοφιλελεύθερη πολιτική «λιτότητας» όπως καθιερώθηκε να ονομάζεται. Η κύρια επιδίωξη αυτής της πολιτικής, η λιτότητα για τους μισθωτούς εργαζόμενους και η αύξηση των κερδών, αποτελεί πλέον το κοινό στοιχείο όλων σχεδόν των ειδών κρατικής διαχείρισης της σημερινής κρίσης. Η *κεϋνσιανή πολιτική*, η *μονεταριστική-νεοφιλελεύθερη πολιτική* και η *νεοφιλελεύθερη πολιτική ενίσχυσης της προσφοράς* διαφέρουν πλέον μόνον ως προς τα μέσα που χρησιμοποιούν για την επίτευξη του ίδιου σκοπού, της «λιτότητας».

Οι κυβερνήσεις προπαγανδίζουν τα μέτρα «λιτότητας» που παίρνουν ως μέτρα κατά της κρίσης *ενγένη*, προάγοντας το ιδεολόγημα ότι η κρίση είναι μία και η ίδια για όλους, για τους μισθωτούς εργαζόμενους όσο και για τους καπιταλιστές.

Ωστόσο δεν υπάρχει η κρίση *ενγένη*, αλλά (α) η κρίση για τους μισθωτούς εργαζόμενους (ανεργία, χαμηλοί μισθοί, φόβος απόλυσης κ.λπ.), (β) η κρίση για τους καπιταλιστές (μείωση του βαθμού απασχόλησης του κεφαλαίου και συνεπώς του

Το κράτος παίρνει μέτρα απάλυνσης των επιπτώσεων της κρίσης στους καπιταλιστές και σ' αυτό το ίδιο

ποσοστού κέρδους ή/και των ίδιων των κερδών) και (γ) η κρίση για το κράτος (δημοσιονομικό έλλειμμα, έλλειμμα ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών, πληθωρισμός). Έτσι και τα μέτρα που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις δεν είναι στην πραγματικότητα μέτρα υπέρβασης της κρίσης *ενγένη*, αλλά *μέτρα απάλυνσης των επιπτώσεων* της κρίσης στους καπιταλιστές και στο καπιταλιστικό κράτος, τα οποία οξύνουν συγχρόνως τις επιπτώσεις της κρίσης στους μισθωτούς εργαζόμενους. Είναι δηλ. μέτρα μιας καπιταλιστικής κρατικής διαχείρισης της κρίσης. Το καπιταλιστικό κράτος δεν μπορεί να κάνει τίποτα κατά της κρίσης *ενγένη*. Πρώτον, διότι η κρίση είναι πράγματι κάτι σαν κοινωνικό φυσικό φαινόμενο. Και, δεύτερον, ακόμη κι αν δεν είχε έτσι το πράγμα, όχι μόνον οι στόχοι μιας δήθεν υπέρβασης της κρίσης *ενγένη* που προαναφέραμε είναι ανταγωνιστικοί, αλλά το ίδιο ισχύει και για τις δυνατότες επιλογές των μέσων και συνεπώς για τις δυνατότες κατανομής του κόστους επίτευξής τους. Έτσι το καπιταλιστικό κράτος κάνει ό,τι δύναται και ό,τι δύναται να θέλει: παίρνει μέτρα απάλυνσης των επιπτώσεων της κρίσης στους καπιταλιστές και σ' αυτό το ίδιο, το βάρος των οποίων φέρουν οι μισθωτοί εργαζόμενοι. Ασκεί δηλ. μια ταξική οικονομική πολιτική².

Η άποψη ότι μπορεί να λάβει μέτρα κατά της κρίσης *ενγένη* είναι ένα ιδεολόγημα, το οποίο καλλιεργείται από το κράτος επειδή το διευκολύνει να εκδίδει τα παραπάνω μέτρα που λαμβάνει προς όφελος των καπιταλιστών και εις βάρος των μισθωτών εργαζόμενων ως μέτρα κατά της κρίσης *ενγένη*, δηλ. ως μέτρα προς όφελος ή εις βάρος όλων, και το οποίο βρίσκει πρόσφορο έδαφος επειδή η αστική κοινωνία μας έχει συνηθίσει να βλέπουμε τον κόσμο ως συνοχή μέσων και σκοπών.

Πέραν των παραπάνω η κρίση δεν θίγει μόνον την οικονομία, αλλά (ιδιαιτέρως όταν πρόκειται για κρίση αναπαραγωγής) και τα οικονομικά του ίδιου του κράτους και συνεπώς την όποια ικανότητά του να λαμβάνει μέτρα κατά της κρίσης.

Αλλά αυτό αφορά όχι τη βούληση και τη δυνατότητα του κράτους να λαμβάνει μέτρα κατά της κρίσης *ενγένη*, αλλά τη δυνατότητά του να λαμβάνει επιπτώσεις μέτρα απάλυνσης των επιπτώσεων της κρίσης στους καπιταλιστές και σ' αυτό το ίδιο. Ακόμη και αστοί οικονομολόγοι έχουν αρχίσει πλέον να αναλογίζονται γιατί τα τελευταία 15 χρόνια η οικονομική πολιτική δεν είναι αποτελεσματική³. Τελικά όμως κανείς δεν γνωρίζει αν η οικονομική πολιτική υπήρξε ποτέ και πριν από την δεκαετία του 70 αποτελεσματική. Ωστόσο η ίδια η οικονομική πολιτική έχει σήμερα πλήρη συνείδηση της αναποτελεσματικότητάς της ως πολιτικής κατά της κρίσης *ενγένη*. Γι' αυτό και ρεαλιστικά το τρόπο μεταχειρίζεται την κρίση ως ένα οιονεί φυσικό φαινόμενο. Δεν προσπαθεί να το απαλείψει, αλλά να απαλύνει τις επιπτώσεις του στο ίδιο το κράτος και στους καπιταλιστές με μέτρα που οξύνουν τις επιπτώσεις της κρίσης στους μισθωτούς εργαζόμενους. Ο δεδηλωμένος αλλά στην πραγματικότητα μη επιδιωκόμενος σκοπός της είναι ανέφικτος. Ο μη δεδηλωμένος πραγματικός σκοπός της είναι όμως, καιίτοι σε διαφορετικό κάθε φορά βαθμό, εφικτός και πραγματοποιήσιμος.

Ας δούμε π.χ. την οικονομική πολιτική 1985/87. Δεδηλωμένοι στόχοι της ήταν η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του ελλείμματος του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών, η μείωση του πληθωρισμού και η μείωση της ανεργίας. Τα μέσα της ήταν κυρίως η υποτίμηση της δραχμής και η μείωση των πραγματικών μισθών και συντάξεων, δηλ. της «αγοραστικής των αξίας», καθώς και ορισμένα άλλα, η λήψη των οποίων αποσκοπούσε μάλλον στη συγκάλυψη του γεγονότος ότι τα ουσιαστικά μέτρα ήταν τα δυο παραπάνω. Τα αποτελέσματά της στα τέλη του 1987 ήταν: μείωση των πραγματικών μισθών κατά 12,5% τουλάχιστον και των πραγματικών συντάξεων κατά 10% τουλάχιστον, αύξηση των κερδών κατά 1% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος και αύξηση της ανεργίας κατά περισσότερο από μια ποσοστιαία μονάδα⁴. Η μείωση των μισθών και των συντάξεων, μαζί με την πτώση της τιμής του πετρελαίου, μείωσε το δημοσιονομικό έλλειμμα (χωρίς αυτά η μείωση αυτού του ελλείμματος θα ήταν μηδενική), μείωσε, μαζί με την υποτίμηση της δραχμής, τις σε ξένο νόμισμα εκφρασμένες τιμές των εξαγομένων και αύξησε τις σε δραχμές εκφρασμένες τιμές των εισαγομένων προϊόντων και συνεπώς μείωσε το έλλειμμα του ισοζυγίου εξωτερικών πληρωμών. Η μείωση των δύο αυτών ελλειμμάτων καθώς και αυτή του πληθωρισμού εξανεμίσθηκαν σύντομα. Η μεταβολή της κατανομής του εισοδήματος εις βάρος των εργαζόμενων και η αυξημένη ανεργία όμως παρέμειναν.

Και τώρα επίκεινται και πάλι μέτρα. Citoyens, aux arbres. Γιώργος ΣΤΑΜΑΤΗΣ

1. Για την κρίση αναπαραγωγής δες Γ. Σταμάτης, *Πρόβλημα Μαρξιστικής Οικονομικής Θεωρίας*, Αθήνα 1986, σελ. 271 κ.ε.
2. Δες Γ. Σταμάτη, *Η κρατική διαχείριση της σημερινής οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα*, Αθήνα, Νοέμβριος 1989.
3. Δες Γ. Σπράος, *Μέσα και στόχοι μακροοικονομικής πολιτικής*. Σκέψεις για την πρόσφατη ελληνική εμπειρία, στο: Ν. Γκαργκάνας κ.ά., *Η πολιτική της οικονομικής σταθεροποίησης*, Αθήνα 1989, σελ. 63-64. Ωστόσο ο Γ. Σπράος δεν ξεχνά ότι δεν είναι σκόπημο να απαλλάξει κανείς το κοινό από τις αυταπάτες του για την αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής. Έτσι κατά την αξιολόγηση της οικονομικής πολιτικής 1985-87 χαρακτηρίζει χωρίς καμιά επιστημονική θεμελίωση κάθε ευνοϊκή μεταβολή οικονομικών μεγεθών που προέκυψε στο τέλος του 1987 και που δεν έχει εμφανώς άλλες αιτίες, ως αποτέλεσμα των οικονομικών μέτρων του Οκτωβρίου του 1985, (ό.π.). Η πίστη του στην εντέλει αποτελεσματικότητα της οικονομικής πολιτικής ευθύνεται τελικά και για την επιστημονικά άκρως ενδιαφέρουσα άποψή του, ότι η ελληνική οικονομική πολιτική 1985/87 πένυχε τρεις από τους τέσσερις στόχους της χρησιμοποώντας τελικά ένα μόνο μέσο! (ό.π., σελ. 90 κ.ε.).
4. Δες Γ. Σπράος, *ό.π.*, σελ. 70-71, 75 και 95.

MEGA - CHANNEL

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΛΟΥΚΙ

Όπως ακούστηκε στο ιδιωτικό ραδιόφωνο και γράφτηκε στον τύπο και ποτέ δεν διεψεύσθη, ο Λαμπράκης γιόρτασε ιδιωτικώς την είσοδο του MEGA Channel στη ζωή μας, με τον Ανδρέα και ο Βαρδινογιάννης με τον Μητσοτάκη. Αμέσως μετά πλην των εκπομπών του MEGA, προέκυψε η νέα «οικουμενική» κυβέρνηση...

σχηματισμούς και τις πρωτοβουλίες του κεφαλαίου όπως αυτές εισάγονταν απ' τα ευρωπαϊκά σχεδιαστήρια. Συχνά μάλιστα, διαμεσολαβούσαν αδιάβαστοι προς την βάση τους και δικαιολογούσαν ως τάχα δικές τους καινοτομίες, τις όποιες εκσυγχρονιστικές απαιτήσεις του κόσμου του κεφαλαίου. Και του κράτους.

Αυτή η πολιτική αδυναμία των κομμάτων σε συνδυασμό με τα αδιέξοδα των αλληπάλληλων εκλογικών αναμετρήσεων, έφεραν δυναμικά στο προσκήνιο την «Νέα εποχή» και τους αυθεντικούς εκφραστές της: Τα εκδοτικά συγκροτήματα, να αναλάβουν το έργο της νέας κάθαρσης απ' τον παλιό πολιτικό κόσμο και να οργανώσουν σε νέα πρότυπα τον κοινοβουλευτισμό και την προοπτική του προς το 92, το 2000 κ.λπ. Μοναδικός εσωτερικός «εχθρός» που ενοποιεί τόσο τον πολιτικό κόσμο όσο και τον τύπο (ηλεκτρονικό και γραπτό) της «Νέας εποχής», είναι πλέον ο «Αυριανισμός»...

Ποτέ στο παρελθόν τα πολιτικά στελέχη, οι διανοούμενοι, οι πανεπιστημιακοί, όλα αυτά τα στρώματα του δημόσιου βίου δεν είχαν την ανάγκη των MEDIA και ταυτόχρονα ποτέ πριν τα MEDIA δεν είχαν υπό τον έλεγχό τους ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο της πολιτικής, των τεχνών, των ιδεών, της επιστήμης κ.λπ.

Η «οικουμενική» ηγεσία του MEDIA Chanel, η συνεύρεση δηλαδή των εκδοτών: Λαμπράκη, Αλαφούζου, Τεγόπουλου, Βαρδινογιάννη, Μπόμπολα ήταν το πρώτο βήμα για την οικουμενική του κ. Ζολώτα. Όπως δηλαδή απεδείχθη η δυνατότητα άρσης των «διαχωριστικών γραμμών» μεταξύ των –ως τότε φαινομενικά αντίπαλων– εκδοτικών και επιχειρηματικών συμφερόντων, ακριβώς με τον ίδιο τρόπο η ΜΕ-

ΜΙΑ ΑΛΗΘΙΝΑ «Νέα εποχή» εγκαθίσταται σήμερα στη χώρα μας. Ζούμε τη μετάβαση απ' την «ηρωϊκή» φάση της «μεταπολίτευσης» –και την υπέρβαση του πολιτικού κόσμου της– προς οικουμενικές, συναινετικές και προπάντων νεο-φιλελεύθερες ημέρες.

Αυτή η επιβολή του «νέου ήθους», του «τέλους των ιδεολογιών», της αποθέωσης του «πλουραλισμού», πιστοποιεί την οριστική κυριαρχία του κόσμου των MEDIA πάνω στα κόμματα αλλά και στην ίδια την κοινωνία.

Εδώ και αρκετό καιρό τα πολιτικά επιτελεία, τα κεντρικά όργανα και τα στελέχη των μεγάλων κομμάτων δεν «χάραζαν γραμμές ή στρατηγικές» για την κοινωνία και τις ανάγκες της. Στην πραγματικότητα, απλώς ακολουθούσαν τους μετα-

Ριχάρδος ο... Λεοντόκαρδος

Εκτός «οικουμενικού» κλίματος ο Διευθυντής ενημέρωσης της ΕΤ-1 Ριχάρδος Σωμερίτης «Χτύπησε» ήδη δύο φορές. Η πρώτη ήταν στις 3 Νοεμβρίου –λίγες ώρες πριν τις κάλπες– όταν κατήγγειλε «την χούντα στελεχών της ΕΤ-1 που έδρασε με αθέμιτα μέσα για την εκλογική εξυπηρέτηση της Ν.Δ.». Η δεύτερη φορά ήρθε πρόσφατα στις 22 Νοεμβρίου όταν κατήγγειλε την Προεδρία της Δημοκρατίας για μεροληψία υπέρ ιδιωτικών μέσων και αποκλεισμό της κρατικής τηλεόρασης απ' την «είδηση» της σύνθεσης της νέας κυβέρνησης.

Δεν γνωρίζουμε τα γεγονότα αν φταίει δηλαδή η Προεδρία της Δημοκρατίας ή ο κ. Μπίθας –που σύμφωνα με τον κύριο Πρόεδρο ανέλαβε τη διανομή της εν λόγω είδησης στους ραδιοσταθμούς, τις τηλεοράσεις και τον τύπο– ή τελικά κανείς τους. Εκείνο όμως που προκάλεσε τη θιαύτατη αντίδραση των εκδοτών, των κομμάτων, της προεδρίας, με βαρύτατους χαρακτηρισμούς και ανάλογη κοινότητα επιχειρημάτων: («Βορβορώδες περιεχόμενο») κατά του Ρ. Σωμερίτη ή η τιμωρία της ΕΡΤ να μην επιτραπεί σε συνεργείο της να φωτογραφίσει την ορκωμοσία της νέας κυβέρνησης, δεν έχει σχέση με την διαφύλαξη του κύρους των ανωτάτου θεσμού.

Μάλλον η καταδίκη αυτή του Ρ. Σωμερίτη, ιδιαίτερα απ' τους εκδότες, έχει σχέση μ' εκείνο τον υπαινιγμό του, περί: *πιθανών διασυνδέσεων παραγόντων ή και ενδεχόμενες αντιπαροχές*. Δηλαδή η δημόσια ομολογία των σχέσεων των MEDIA με την Εξουσία, και οι πρόσφατες τριβές που δημιουργούνται με βάση τις προτιμήσεις δημοσίων παραγόντων προς ιδιωτικά και συχνά παράνομα, ραδιόφωνα και κανάλια.

Αλλά όσοι αναλαμβάνουν να στηλιτεύσουν και μετά βδελυγμίας να απορρίψουν κάθε αναφορά τις επιλεκτικές σχέσεις παραγόντων της εξουσίας με ιδιωτικά συμφέροντα και δίκτυα είναι απλούστατα ή βαθιά νυκτωμένοι ή ελαφρώς υποκριτές.

Γαλή συμμαχία υπέβαλλε την ιδέα και εντέλει επέβαλε την «οικουμενική» λύση των εκ παραδόσεως αντιπαλών πολιτικών κομμάτων.

Τι συνέβη; Μήπως έπαψαν οι αντιθέσεις στην ελληνική κοινωνία; Μήπως είναι υπερβολικοί οι ισχυρισμοί μας, και τα πράγματα δεν είναι έτσι;

Όπως έχουμε γράψει αναλυτικά σε προηγούμενα τεύχη του «Σχολιαστή» (72, 80) οι τρέχουσες εξελίξεις τόσο στην πολιτική σκηνή, όσο και στην ιδεολογία είναι προϊόντα ενός τροποποιημένου συστήματος νομής στην πολιτική εξουσία και την οικονομία. Αυτό που ξεκίνησε με τον Κοσκωτά και το προσωπικό του, τις πολιτικές του διασυνδέσεις προς περισσότερα του ενός κόμματα, τη διαπλοκή του στο διεθνές επιχειρηματικό και χρηματιστικό δίκτυο, σήμερα ολοκληρώνεται απ' τους ανταγωνιστές του: τους σημερινούς θριαμβευτές εκδότες-επιχειρηματίες.

Αυτή την εποχή διαδραματίζεται το τελευταίο και ουσιαστικότερο μέρος του *σκανδάλου Κοσκωτά* που θα 'χει περισσότερα και μονιμότερα αποτελέσματα πάνω στην κοινωνία, ακόμη πιο επικίνδυνα απ' την εξαγορά μερικών φυσικών προσώπων ή τη λαθραία εξαγωγή συναλλάγματος.

Το γεγονός ότι ολόκληρος ο επίσημος πολιτικός κόσμος ή οι διανοούμενοι αποφεύγουν κάθε αναφορά στην «κάθαρση» και την «ριζική παρέμβαση στις δομές του συστήματος που γεννά Κοσκωτάδες», επιβεβαιώνει τον ισχυρισμό μας.

Κεντρικός μηχανισμός στη διαμόρφωση και εξέλιξη του νέου πολιτικού σκηνικού, το ολιγοπώλιο στα MEDIA, είναι το δίδυμο: Λαμπράκη-Βαρδινογιάννη. Η προσθήκη και των υπολοίπων του ΜΕΓΑ Τεγόπουλου, Αλαφούζου, Μπόμπολα δίνει απλώς μεγαλύτερο εύρος και κύρος στην ηγεμονική τους θέση. Ταυτόχρονα οι άριστες φιλικές και εν εξελίξει επιχειρηματικές σχέσεις Λαμπράκη-Κόκκαλη αποδυνκύνουν πως και το άλλο φιλόδοξο σχέδιο στα MEDIA η ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε. (Κόκκαλης, Σαραντόπουλος, Βουδούρης, Καραγιάννης) ανήκει επίσης στην επιρροή του γνωστού «διδύμου».

Ήδη το Studio-Ράλλη στην Παιανία όπου θα παράγεται το τηλεοπτικό πρόγραμμα της ΝΕΑΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ Α.Ε. (Κόκκαλης, Βουδούρης κ.λπ.) ελέγχεται απ' τον Λαμπράκη. Ταυτόχρονα ο Κόκκαλης με τον Λαμπράκη συμμετέχουν εκτός άλλων και σε εταιρία *Κινητής Τηλεφωνίας*.

Όπως διαβάσαμε στο «Ποντίκι» και στην «Πρώτη» η χορήγηση και των δύο «προσωρινών αδειών δοκιμής τοπικού τηλεοπτικού σταθμού» προς την ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ ΑΕ (MECA Channel) και την ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε. (Κόκκαλης, Βουδούρης κ.λπ.) κρίνεται ως φανερά ΠΑΡΑΝΟΜΗ.

Έχει σημασία να δούμε πως και στις δυο περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια παράνομα επιχειρήματα και υπέγραψαν οι συναρμόδιοι υπουργοί: Αθ. Κανελλόπουλος, Γκελεστάθης, Σαμαράς και Νίκος Κωνσταντόπουλος, την πρώτη άδεια στις 28 Αυγούστου και την δεύτερη στις 2 Οκτωβρίου, ενώ ο νόμος 1866/89 για την ιδιωτική τηλεόραση, δημοσιεύτηκε στις 6 Οκτωβρίου.

Βεβαίως σ' αυτές τις περιπτώσεις σημασία έχει κυρίως η πολιτική βούληση και όχι οι κατά συρροήν παρανομίες. Εξάλλου πάντοτε στον χώρο των μπιζνες οι νόμοι και οι δια-

τάξεις προσαρμόζονται και ερμηνεύονται κατά το δοκούν...

Έχοντας λοιπόν όχι απλώς προνομακίες, αλλά μάλλον καθοδηγητικές σχέσεις προς το πολιτικό προσωπικό του κράτους και τα κομματικά επιτελεία, το δίδυμο Λαμπράκη-Βαρδινογιάννη και οι όμιλοι των εταιριών τους ανασυγκροτούν ένα ισχυρό δίκτυο ανθρώπινου δυναμικού που θα διεκπαιρεώσει και θα διαμεσολαβήσει τις επιδιώξεις τους.

Κατά κανόνα το δίκτυο αυτό θα προέρχεται απ' τις παλιές παραδοσιακές και στέρεες σχέσεις που επί τόσα χρόνια έχει δημιουργήσει ο Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη (Δ.Ο.Λ.) στο κράτος, το πανεπιστήμιο, στους «αριστερούς» διανοούμενους, τα κόμματα, τις επιχειρήσεις, το στρατό ακόμα και την εκκλησία και τη διεθνή σκηνή.

Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να σταθούμε και να περιγράψουμε αυτές τις οργανικές σχέσεις που εξηγούν την αναβάθμιση ολόκληρου του ιδεολογικού και πολιτικού μοντέλου που ονομάζουμε «Νέα εποχή», και που αμέσως μετά την κατάρρευση του Κοσκωτά αναλαμβάνει να αξιοποιηθεί το «δίδυμο».

Εν αρχή ην το χρήμα και η ακαδημαϊκή ή επαγγελματική ανέλιξη ή άσκηση εξουσίας κατά χώρους ή εν σύνολο. Αυτό δεν αποτελεί μυστικό. Με τα ίδια μέσα εντάσσει και ενσωματώνει και το κράτος στην υπηρεσία του ανθρώπους και ιδέες. Η επιτυχία βέβαια είναι να στρατεύει κανείς ανθρώπους που ταυτόχρονα υπηρετούν και το κράτος. Ο Δ.Ο.Λ. έχει σοβαρές επιτυχίες σ' αυτό το επίπεδο.

Επί «καλού» ΠΑΣΟΚ –τα πρώτα χρόνια της «αλλαγής»– όπως θα θυμάστε, εντάθηκε με τη μεγίστη μάλιστα απόδοση η κρατικοποίηση ολόκληρου σχεδόν του δυναμικού των διανοουμένων και αρκετών μεγαλοδημοσιογράφων κυρίως, του Δ.Ο.Λ. σε κυβερνητικά πόστα και στο κράτος. (Γιώργος Ρωμαίος, Γιάννης Καψής, Γιάννης Ρουμπάτης, Βάσος Μαθιόπουλος). Το ίδιο έγινε και με τομείς των Πανεπιστημίων.

Στην υπηρεσία του Υπουργείου των Εξωτερικών για παράδειγμα, με πολλές και διάφορες φόρμες ενετάχθησαν και εργάστηκαν, ταξίδεψαν, δημοσίευσαν και φυσικά αμοιόφησαν ακαδημαϊκοί όπως οι κύριοι: Βερέμης, Ροζάκης, Λουκάς Τσούκαλης¹, κ.λπ. Επίσης άλλοι πανεπιστημιακοί όπως οι Δ. Τσάτσος, Μιχ. Σταθόπουλος, Λιακόπουλος, Κουμάντος, Καλαβρός, Αλιβιζάτος, Παυλόπουλος, Κοντογιώργης, Γιαννίδης, Κασμάτης, Βγόντζας, Μεταξάς, Βολουδάκης και πολλοί άλλοι, βρέθηκαν μέσα από διαφορετικά πόστα στη διεκπεραίωση αλλά και παραγωγή κρατικού έργου σε πολλά επίπεδα ιδιαίτερα σε νομοπαρασκευαστικό έργο, ιδεολογική στήριξη, παραστάσεις σε διεθνή δικαστήρια κ.λπ.

Ενδιαφέρουσα είναι επίσης μια άλλη «κρατικοποίηση», αυτή των πανεπιστημιακών τομέων. Η περίπτωση της Παντείου είναι χαρακτηριστική Κώνστας, Κατσούλης, Κοντογιώργης, Γαλουριδής και πολλοί ιεραρχικά κατώτεροί τους, που αρκετά χρόνια τώρα έχουν αναλάβει την παραγωγή προγραμμάτων για την ΕΡΤ.

Τα απολύτως ενδεικτικά και πασίγνωστα πιο πάνω παραδείγματα δεν είναι παρά μια φυσική πορεία για τον ακαδημαϊκό μας κόσμο που όντας χωρίς ιδιαίτερη πίεση από αιτήματα της κοινωνίας παράγουν και αναπαράγουν ανενόχλητα στο πλαίσιο του κράτους και της εκάστοτε πολιτικής εξουσίας, τα προνόμιά τους. Μαζί τους, εκατοντάδες μεσαία και μικρότερα επιστημονικά στελέχη προερχόμενα ιδίως απ' την αριστερά πράττουν παρομοίως διατεινόμενα ότι υπηρετούν ταυτόχρονα και τα συμφέροντα της αριστεράς και του κράτους!

Απ' την ίδια δεξαμενή που περιγράψαμε άντλησε και συνεχίζει να αντλεί ο τύπος, τα ραδιόφωνα και πρόσφατα η ιδιωτική TV. Τα σοβαρά έντυπα του Δ.Ο.Λ. υπήρξαν εξάλλου το βήμα για δημοσιεύσεις σχεδόν όλων των πιο πάνω δημοσίων παραγόντων. Η σχέση Δ.Ο.Λ. και οργανικών διανοουμένων στην υπηρεσία της πολιτικής εξουσίας σήμερα ισχυριοποιείται όσο ποτέ.

Ο πρύτανης της Παντείου κ. Κοντογιώργης, πρόεδρος της ΕΡΤ ΑΕ (και παλιότερα επί Αλαλιώτη) συμβαίνει να 'ναι ο αφανής συντονιστής για τις δημοσιεύσεις στην 4η σελίδα των «ΝΕΩΝ», δημοσιεύσεις κατά κανόνα άμεσης πολιτικής-δημοσιογραφικής χρήσης και όχι γενικά παρέμβασης στο «επιστημονικό πεδίο». Θα 'λεγε κανείς πως η επιστημονική και κρατική καριέρα πολλών περνά μέσα απ' τις σχέσεις τους με τον ΔΟΛ².

Ας περάσουμε όμως στο παραδοσιακό «δημοσιογραφικό» επιτελείο. Ο Βασ. Κοραχάης, οι κύριοι Μ. Μαθιόπουλος, Μαθιουδάκης βρίσκονται παντού: στην ΕΣΗΕΑ, στην ΕΡΤ, στον «Ελ. Τύπο», στον Κουλουκουνητή, στον «Αντίνα», στα

1. Πολλοί απ' αυτούς τους ακαδημαϊκούς λίγες μέρες μετά την κατάρρευση του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές του Ιουνίου, φρόντισαν να συνυπογράψουν δημόσιο κείμενο καταδίκης της σήψης του κράτους, ενώ είναι γνωστό πως λίγα 24ωρα πριν συμμετείχαν σε καίρια κρατικά ή κυβερνητικά πόστα. Ακραία περίπτωση ο Δ. Τσούκαλης σύμβουλος του Α. Παπανδρέου σε ευρωπαϊκά θέματα και κατά κάποιο τρόπο, «συντονιστής υπουργός ΕΟΚ». Η πράξη της συνυπογραφής είχε ως βασικό στόχο το «ξέπλυμα» τους και την απρόσκοπτη συνέχεια του έργου τους στις επόμενες κυβερνήσεις.

2. Υπάρχουν όμως και «αντίστροφα» παραδείγματα. Ο πολύς Μιχ. Δημητρίου, κάπως υποδοθημένος τελευταία, διαλέγει φαίνεται την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, στην Πάντειο φυσικά...

ψηφοδέλτια της Ν.Δ., στην επιτροπή για τις ραδιοσυχνότητες. Ο Βάσος Μαθιόπουλος είναι ο αρχιτέκτονας της «προεδρικής» συνάντησης του περασμένου καλοκαιριού, Λαμπράκη-Βάιτσεκερ, η κόρη του ως γνωστόν είναι σύζυγος του διευθυντή τύπου της Γερμανικής προεδρίας. Ο ηγέτης της ευρωπαϊκής σοσιαλ-δημοκρατίας Βίλι Μπραντ είναι παραδοσιακά φίλος του Δ.Ο.Α. και αντιστρόφος.

Ακόμα είναι γνωστή η σχέση του Νο 2 του Δ.Ο.Α. Στ. Ψυχάρη (πέρα από τις άλλες) με τον Ε. Αβέρωφ και με τον Nicolas Gage – αν θυμάστε πρόκειται για τον ακροδεξιό συγγραφέα της «Ελένης», προσωπικότητα που τα τελευταία χρόνια συναντάμε παντού, ακόμα και στο σκάνδαλο Κοσκωτά.

Τα προηγούμενα αποτελούν ορισμένα μόνο γνωστά παραδείγματα απ' το πλέγμα σχέσεων που οργανώνεται με άξονα τον Δ.Ο.Α. και επεκτείνεται στο σύνολο των κέντρων εξουσίας.

Επιπλέον μια άλλη δεδομένη παραγωγική παρέμβαση, ιδιαίτερα τώρα στο κλίμα της «Νέας εποχής», είναι η επιλογή και η προώθηση πολιτικών στελεχών ανεξαρτήτως κόμματος. Επί παραδείγματι είναι γνωστές οι κατά καιρούς στενές σχέσεις των Κ. Λαλιώτη, Α. Σαμαρά, παλιότερα του Μ. Ανδρουλάκη ή της Μ. Δαμανάκη και αρκετών άλλων, που είτε αρθρογραφούν τακτικά, είτε απλώς περιλαμβάνονται και προβάλλονται από ρεπορτάζ. Οστόσο οι δεσμοί με ανθρώπους σαν τον Αθανάσιο Κανελλόπουλο τον Αδαμ. Πεπελάση τον Ε. Ζολώτα, Α. Λάζαρη τον Τιμο Χριστοδούλου (ευρωβουλευτή της Ν.Δ. και ανερχόμενο αστέρα) ή ακόμα περισσότερο με τον ίδιο τον Ανδρέα Παπανδρέου περιγράφουν πειστικότερα τα περιθώρια συμμετοχής στη νομή της εξουσίας του ΔΟΑ και κατ' επέκτασιν του «διδύμου» και όλων των ιδεών της «Νέας Εποχής» – στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο.

Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι λίγο μετά τις πρόσφατες εκλογές, κυκλοφόρησε η φήμη σε δημοσιογραφικούς κύκλους, πως σε συνάντησή του με τον Α. Παπανδρέου, ο Χρήστος Λαμπράκης έθεσε για άλλη μια φορά τον Δ.Ο.Α. (και το ΜΕΓΑ) στην υπηρεσία του πρώην πρωθυπουργού. Σύμφωνα με τους ίδιους κύκλους κάτι αντίστοιχο ειπώθηκε και απ' τον Ανδρέα προς τον Χ. Λαμπράκη!

Όμως το πιο ενδιαφέρον είναι να δούμε το πώς πέρασε ο εκδοτικός μηχανισμός, το προσωπικό του και οι ιδέες της «Νέας εποχής» απ' την «Γραμμή» του Κοσκωτά πίσω στα χέρια του Δ.Ο.Α. και των συνεταιρών του.

Έχουν γραφτεί ήδη πολλά για τις εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τον ρόλο του Χ. Μπουσμπουρέλη κ.λπ. Επίσης με την αγορά της «Καθημερινής» απ' τον συνεταιίρο Αλαφούζο επέστρεψε και ένα μεγάλο μέρος απ' το παλιό επιτελείο του Κοσκωτά, ο Ν. Νικολάου, ο Γ. Καλούδης που ήταν ο επί των δημοσίων σχέσεων του ομίλου Κοσκωτά και πολλοί άλλοι. Άλλο παράδειγμα είναι ο Τ. Παπαδόπουλος σημερινός στέλεχος της «Γραμμής» που μέσω SKY συνεχίζει σήμερα την καριέρα του ως αρχισυντάκτης στο MEGA Channel. Δεν είναι στην πρόθεση του κομματιού αυτού να καταγραφούν αναλυτικά όλες οι μετακινήσεις, οι μεταγραφές καλύτερα, στελεχών της «Γραμμής» του Κοσκωτά προς τους 5 εκδότες ή τους υπόλοιπους (Βουδούρης, Κόκκαλης, Καλογρίτσας κ.λπ.).

Εκείνο που 'χει σημασία είναι, πως το κεντρικό περιεχόμενο που δίδεται στα έντυπα ή ηλεκτρονικά μαζικά μέσα αποτελεί συνέχεια των ιδεών της «Νέας Εποχής» του Κοσκωτά. Γι' αυτό ακριβώς «μηδίσαντες» και μη, συγκροτούν σήμερα έναν ισχυρότατο οργανισμό που κινείται στις ίδιες κατευθύνσεις από καλύτερες θέσεις αυτή τη φορά.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι: ως προϊόν της αναβάθμισης του ρόλου των MEDIA «αναβαθμίζεται» και ο ρόλος των παραγωγών του. Πέρα απ' την ηγεμονία των αφεντικών εκδοτών-επιχειρηματιών (και των φίλων τους) στα MEDIA δεν πρέπει να λησμονείται ο ρόλος των δημοσιογράφων παραγωγών. Όσο ποτέ, σήμερα, οι αμοιβές και οι προσβάσεις στην εξουσία των δημοσιογράφων φτάνουν σε υψηλότερα επίπεδα. Το στρώμα των μεγαλοδημοσιογράφων, των πάσης φύσεως παραγωγών ή παραγόντων της διαφήμισης αποκόβεται οριστικά απ' αυτό που λέμε λαό.

Θα λέγαμε πως ο διαδρομισμός, οι διαμεσολαβήσεις, οι διεκπαιρώσεις, τα σέρβις, τα «δώρα» από επιχειρήσεις ή πολιτικά πρόσωπα, οι αργομισθίες σε γραφεία τύπου υπουργών, υπουργικών, οργανισμών, τραπεζών, «φορέων», οι θέσεις «συμβούλων» κ.λπ. οδηγούν τη συμπαθή αυτή «τάξη διανοουμένων» μακράν της κοινωνίας και των αναγκών της. Στην πραγματικότητα περιφρονούν κάθε τι λαϊκό και πολύ περισσότερο κάθε τι ανατρεπτικό. Διότι επιτέλους είναι αυτοί

το καθεστώς.

Δεν είναι λοιπόν περίεργο που στη σημερινή συγκυρία ραδιοφωνα, τηλεοράσεις και τύπος γράφουν και προβάλλουν περίπου τα ίδια. Ο πλουραλισμός τους γίνεται «φιλελεύθερη μονοτονία», η «δημοιουργική άμιλλα» της πολυφωνίας τους, μας οδηγεί σε ταυτότητες στη ροή και στο ύφος προγραμμάτων και ιδεών, προς τα κατώτερα επίπεδα.

Με γνώμονα το μερίδιο στις διαφημιστικές δαπάνες και τις απαιτήσεις του «μέσου πολίτη» απ' τη μια, και τις ανάγκες του συστήματος να ξεπεράσει την κρίση του (με έναν ορισμένο τρόπο) και να τεθεί στην τροχιά των οραμάτων του κεφαλαίου απ' την άλλη τα MEDIA της «Νέας Εποχής» έχουν πολλά να προσφέρουν...

Σ' αυτόν τον δρόμο της μεγάλης συμμαχίας εκδοτών-κεφαλαίου σε συνθήκες «οικουμενικών» λύσεων, δεν έχουν σημασία ούτε καν οι νόμοι τους (περίπτωση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών αδειών³, καθημερινά φαινόμενα «κιτρινισμού» κ.λπ.).

Σημασία έχει η ηγεμονία. Αυτό τον καιρό για παράδειγμα, που συγκροτείται το «Εθνικό Συμβούλιο για την Ραδιοτηλεόραση» εξαιτούς διάρκειας, θα δούμε πόσοι απ' τους έντεκα – που θα το αποτελούν – μπορούν να θεωρηθούν της επιρροής της ΜΕΓΑλης συμμαχίας. Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές δεν έχουν γίνει γνωστά όλα τα ονόματα. Μόνο από πλευράς ΠΟΘΑ, ΤΕΕ και «Συνασπισμού» έχουμε τα πρώτα μέλη του «Συμβουλίου».

Σύμφωνα με τους ειδικούς, όποιος έχει τον έλεγχο του εν λόγω συμβουλίου – στα επόμενα 6 χρόνια τονίζεται – μπορεί έστω και «γνωμοδοτικά» να διαμορφώσει όπως ακριβώς θέλει τις συχνότητες των FM και των UHF, και βέβαια τους κανόνες λειτουργίας και δεοντολογίας τους.

Πάλι απ' την πλευρά των ειδικών παρατηρείται ένα πρωτοφανές παγκοσμίως γεγονός, τα μέλη αυτού του συμβουλίου ενώ θα αμοιβονται με μισθό και «έξοδα παραστάσεως» διατηρούν ταυτόχρονα το «δικαίωμα» της πολυθεσίας.

Συμπερασματικά όπως γράψαμε και παλιότερα, με τον Κοσκωτά μπορεί να «καθαρίσαμε» αλλά η «Νέα Εποχή» του μένει. Το πραγματικό «σκάνδαλο» εκτυλίσσεται τώρα σε βάρος των ιδεών της αριστεράς και της κοινωνίας. ΜΕΓΑλη συμμαχία, οικουμενική κυβέρνηση, κινητή τηλεφωνία, διαφήμιση, μετάβαση προς έναν νέο κοινοβουλευτισμό, το 92, το 96... Ιδού το ιστορικό έργο της «Νέας Εποχής».

Αν το σχέδιο Κοσκωτά, ή καλύτερα όσων «επένδυσαν» παντοιοτρόπως επάνω στο «νέο τζάκι», ήταν: να εγκαθιδρυθεί μια ή περισσότερες «αυτοκρατορίες» στο χώρο των μαζικών μέσων επικοινωνίας, που όχι μόνο δεν θα ελέγχονται απ' τα κόμματα, αλλά οι ίδιες θα ελέγχουν και θα καθοδηγούν την πολιτική ζωή, το σχέδιο αυτό ακριβώς πραγματοποιείται σήμερα υπό την ηγεμονία του διδύμου Λαμπράκη-Βαρδινογιάννη και των δικών τους αυτοκρατοριών⁴.

Και για να αντιληφθούμε πιο καθαρά τη συγκυρία, σκεφτείτε πως σήμερα ο «εσωτερικός αντίπαλος» τόσο της «οικουμενικής κυβέρνησης» και των τριών κομμάτων της, όσο και του συνόλου των MEDIA είναι ένα άλλο συγκρότημα τύπου και όχι ένα πολιτικό κόμμα. Πρόκειται για το φτωχολούμπεν συγκρότημα του Ταύρου, τον «Αυριανισμό» που σήμερα αναγορεύεται σαν ο κύριος αντίπαλος δεξιάς-κέντρου και αριστεράς αλλά κυρίως αποτελεί το άλλοθι για να κτιστεί ή διαταξική-οικουμενική ιδεολογία της «Νέας εποχής». Κάθε διαφορά, κάθε δομική κριτική εγγράφεται ως υπηρεσία προς τον φαιό κίνδυνο του «αυριανισμού»!

Έτσι το ρεύμα της αριστερής αντιπολίτευσης προς το ΚΚΕ, συνδικάτα, κινήματα κοινωνικής κριτικής και άλλες οργανώσεις της αριστεράς «εκτός των τειχών», συλλήβδην εντάσσονται στη σφαίρα επιρροής του Κουρή! Πας μη συναινετικός, «αυριανιστής».

Όμως ο «κιτρινισμός» ο κοινωνικός ρατσισμός, ο σωβινισμός, η περιφρόνηση των λαϊκών τάξεων, η «ομογενοποίηση» των ιδεών πίσω απ' τα νεφελώδη αστικά και μικροαστικά οράματα δεν είναι προνόμια μονάχα του «αυριανισμού».

Τι έχουν να πουν για την «χρυσή πέννα» του Έθνους, για την κα Νικολούλη του ιδίου συγκροτήματος Μπόμπολα για τους νεο-φιλελεύθερους «σεχταριστές» που βρίσκει κανείς και στις στήλες του «Οικονομικού» και στο πλευρό του Βουδούρη και του Μητσοτάκη, για αστυνομικούς συντάκτες που ηγούνται της «δεοντολογίας του κλάδου», για μετανοημένους αριστερούς και νυν εποικοδομητικούς γιάπης και τόσα άλλα.

Εκτός αν αρκούν: το λούστρο, το χρώμα, η χλιδή, οι χάντρες και τα καθρεφτάκια που μας προσφέρουν οι ΜΕΓΑλες συμμαχίες της «Νέας Εποχής».

Δημήτρης ΤΡΙΜΗΣ

Ο Ζολώτας για την αποστολή των MEDIA

Στο κλείσιμο της ομιλίας του προς το υπουργικό συμβούλιο (23/11) ο οικουμενικός πρωθυπουργός είπε: «Θα ήθελα να κάνω μια έκκληση στα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως. Τα Μ.Μ.Ε. έχουν πολύ μεγάλη αποστολή, ιδίως το Ραδιόφωνο και η Τηλεόραση, αλλά και ο Τύπος. Και πρέπει όλοι να κατανοήσουμε ότι οφείλουν να βοηθήσουν το έργο της κυβέρνησεως. Ήδη οι τρεις αρχηγοί των μεγάλων πολιτικών κομμάτων συνεφώνησαν. Υπάρχουν επομένως οι βάσεις και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν αφορμές αντιπολιτεύσεως... Και τώρα πρέπει τα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεως και αυτά να καταλάβουν ποίον είναι το καθήκον όλων...» Και για όσους δεν κατάλαβαν: αφού τα βρήκαν οι εκδότες κάτοχοι του συνόλου των MEDIA τα βρήκαν και τα τρία κόμματα, παρακαλείσθε από τούδε και εις το εξής, να ακούτε τη μία και μοναδική οικουμενική φωνή, απ' όλα τα Μέσα.

3. Βλέπε, αναλυτικά για τις παρανομίες των 4 υπουργών της συγκυβέρνησης στη χορήγηση των «τηλεοπτικών αδειών», στο «Ποντίκι» (17/11).

4. Δεν είναι φυσικά τα πάντα ρόδινα στο εσωτερικό του μετώπου των εκδοτών, ζούμε μια μεταβατική φάση. Ας δούμε ορισμένους ανταγωνισμούς:

■ Έγινε, όπως ακούγεται από δημοσιογραφικούς κύκλους, από κοινού παράσταση των εκδοτών του ΤΗΛΕΤΥΠΟΥ Α.Ε. και της ΝΕΑΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ Α.Ε. στον Μητσοιάκη το περασμένο καλοκαίρι. Σκοπός της συνάντησης ήταν να φύγει απ' τη μέση ο Κυριακού και οι εκδότες φρόντισαν να απειλήσουν αποκάλυψη σκανδάλου του φιλόδοξου εφοπιστή! Να προστεθεί εδώ πως ο άνθρωπος που οργάνωσε τον ραδιοσταθμό του Κυριακού «Αντίνα», σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, ήταν ο κ. Ροδόλφος Μορώνης, εκπρόσωπος της Ν.Δ. στην διακομματική επιτροπή στις εκλογές του Ιουνίου και Γενικός διευθυντής της ET-1 απ' την συγκυβέρνηση ως τώρα. Επίσης δεν θεωρείται απίθανο ο Ρ. Μορώνης να διευθύνει και το τηλεοπτικό κανάλι του «Αντίνα» όταν αυτό βγει στον αέρα.

■ Έχουν πρόσφατα ενταθεί οι φήμες για διαμάχες στο ΜΕΓΑ. Ο Αλαφούζος είναι δυσσαρεστημένος και υπάρχει επίσης ζήτημα με το τμήμα Management που ως γνωστόν ελέγχεται από το συγκρότημα Μπόμπολα.

Η ΧΟΛΕΣΤΕΙΝΗ

■ Είναι αρκετά γνωστή η σκευωρία σε βάρος ενός νεαρού Τσιγγάνου, που καταδικάστηκε σε ισόβια για τον φόνο ενός βενζινα, ύστερα από ομολογία δική του και δύο ανήλικων συγγενών του, ομολογίες που αποσιώπησαν ύστερα από βασανιστήρια στην Γενική Ασφάλεια Θεσσαλονίκης. Η σκευωρία είχε αρχίσει να γίνεται γνωστή, από δημοσίευμα στο περιοδικό Σχεδία του προηγούμενου μήνα, ξαναβγήκε όμως στην ευρεία δημοσιότητα ύστερα από την ανακάλυψη ενός επιπλέον, ελαφρυντικού για τους νεαρούς τσιγγάνους, στοιχείου. Όταν είχαν συλληφθεί, είχε εξεταστεί η καραμπίνα που είχαν στο σπίτι τους και είχε αποδειχθεί ότι δεν είχε καμία σχέση με το όπλο του εγκλήματος: τώρα όμως αποκαλύφθηκε ότι το συγκεκριμένο δολοφονικό όπλο ήταν αυτό του «δράκου της Θράκης» που, ασύλληπτος ακόμα, φέρεται να έχει κάνει επτά δολοφονίες μέσα σε τρία χρόνια. Το θέμα που δημιουργήθηκε είναι ότι, ενώ η Πρώτη ήταν στην ουσία η μόνη που διαμαρτυρήθηκε και πρόβαλε το θέμα της σκευωρίας, υπήρξαν πολλές εφημερίδες, ιδιαίτερα οι δεξιές, με πρώτο τον *Ελεύθερο Τύπο*, οι οποίες όχι μόνο δεν είπαν κουβέντα για τα βασανιστήρια (εδώ πέφτει το τείχος του Βερολίνου, με τα ηλεκτροσόκ που έγιναν στους γύφτους θα ασχολούμαστε;) αλλά και ευθυγραμμίστηκαν απόλυτα με την γελοία (και κατόν εν οριστική) άποψη της Αστυνομίας ότι οι τσιγγάνοι σκότωσαν τον βενζινα, πούλησαν την ένοχη καραμπίνα στον «δράκο της Θράκης» για να απαλλαγούν από δαύτην, και μετά βρήκαν μίαν άλλη - αθώα -

καραμπίνα που την κρέμασαν στο σπίτι τους... όλα αυτά τα απίθανα και για τα βασανιστήρια, κουβέντα!

■ Όχι, παιδιά της *Επικαιρότητας*... Στις 17 Νοέμβρη, στο Πολυτεχνείο, δεν κρατήσαμε ενός λεπτού σιγή στην μνήμη της *Αγγελικής Κανελλοπούλου* και του *Γιώργου Κουμή*, όπως γράψατε στην εφημερίδα σας την επομένη, αλλά στην μνήμη της Σταματίνας και του Ιάκωβου, αντίστοιχα. Δεν είσατε βέβαια υποχρεωμένοι να ξέρετε τα ονόματα των θυμάτων της σύγκρουσης του Νοέμβρη του '80, αλλά, εφόσον θέλατε να ασχοληθείτε με το θέμα, θα μπορούσατε να είχατε ρωτήσει κάποιον από τις χιλιάδες ανθρώπων, που ήταν εκεί πριν εννιά χρόνια. Μπορεί έτσι να μαθαίνατε για τις τότε δηλώσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, που συνέχισε τον Πρωθυπουργό Γ. Ράλλη για την αποκατάσταση της τάξης, το αιματοκύλισμα δηλαδή μιας πορείας είκοσι χιλιάδων ανθρώπων προς την Αμερικανική πρεσβεία και θα καταλαβαίνατε ότι δεν... *δικαιούστε δια να ομιλείτε.*

■ «Οργή της ΕΦΕΕ: Απαράδεκτη η συμμετοχή των στρατευμένων» μας πληροφορεί ο τίτλος άρθρου της «Επικαιρότητας» (18/11) για την πορεία του Πολυτεχνείου. Μόνο που η ΕΦΕΕ οργίστηκε όχι για τη συμμετοχή των στρατευμένων στην πορεία, αλλά για το ακριβώς αντίθετο: για τους απαράδεκτους περιορισμούς που επέβαλε σ' αυτήν η ηγεσία του Υπουργείου Αμύνης...

■ Ρεκδρ (αυτο)λογοκρισίας στην Ελλάδα του 1989: ο «Ελεύ-

θερος Τύπος» της 17/11 αγνόησε εντελώς τη σύγκρουση της ΕΦΕΕ με τα ΜΑΤ έξω από τη βάση του ελληνικού το μεσημέρι της προηγούμενης μέρας! Άλλη μια δημοσιογραφική επιτυχία της πρώτης σε κυκλοφορία ελληνικής εφημερίδας...

■ «Βιοτεχνία... τρομοκρατών "η Ασφάλεια"» τιλοφορεί το «σολόνι» της η Επικαιρότητα στις 10/11 - κι ακολουθεί εκτενής κατάλογος όλων εκείνων που το αστυνομικό δαιμόνιο τολοπήρησε την τελευταία δεκαπενταετία (Σερπίφης, Μπουκετσιδής, αδελφές Τσαγκαράκη, Βογιατζή, Μπουκουβάλας, Σμυρναίος, Μαρίνος, Κοροθέσης, κλπ.). Μόνο που το ρεπορτάζ υπογράφεται από τον πρώτο διδάξαντα του είδους: το Γ. Φιλιππάκη, τον ίδιο που σε (επίσης σαλονάτο) δημοσίευμα της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας» το Δεκέμβρη του 1984 ζητούσε τη... σύλληψη 14 «υπόπτων» (ανάμεσά τους κι ο Περικλής Κοροθέσης) για συμμετοχή στη «17 Νοέμβρη»! Στο κάτω κάτω της γραφής, βέβαια, δίκιο έχει το παιδί και θυμώνει. Δε μπορεί πέντε ολόκληρα χρόνια αργότερα να έρχεται η κάθε κυρία Νικολούλη και να του κλέβει τις ιδέες!

■ Τελικά δεν άντεξε ο Δημήτρης Ρίζος του *Ελεύθερου Τύπου* και - ζηλεύοντας την δόξα που απεκόμισε η *Αυριανή* από την γνωστή χυδαία δημοσίευση της 12 Οκτώβρη σχετικά με την Μαρίνα Δίζη - «ανταποκρινόμενος» στις υποτιθέμενες παρακλήσεις αναγνωστών του και το αναδημοσίευσε φωτογραφικά, μετά από δύο μέρες. Φυσικά, η αναδημοσίευση ήταν μάλλον κεντραρισμένη στο γυμνό στήθος της ανθοστεφούς στάρλετ, που υποτίθεται ότι ήταν η προσωποποίηση της οικολογίας, παρά στο έμμετρο πασαθούρι του Μάνου Χάρη. Ε, τι στο καλό, Δ. Ρίζος είναι αυτός, δεν είναι όποιος κι όποιος.

■ Πάλι γραμμών στο εσωτερικό της «Αυριανής» για τον κυβερνητικό «Μεγάλο Συνασπισμό». Μπορεί ο Μιχάλης Γαργαλάκος να γράφει ότι «η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στο κεφάλαιο και στις δυνάμεις της εργασίας, η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην εκμετάλλευση και την κοινωνική δικαιοσύνη (κλπ...) υπάρχει και συγκρούεται με τη λογική της τρικομματικής κυβέρνησης» (22/11), ωστόσο «η εφημερίδα που γκρέμισε τον Καραμανλισμό» είναι η πρώτη που έριξε τη γραμμή της καθολικής συναίνεσης. Την επομένη των εκλογών της 5ης Νοεμβρίου ο Ντίνος Κουτσούμης επικαλείται τη «μεγάλη μάχη του λαού» για να καλέσει ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΣΥΝ «να τα βρούνε»: «Υπάρχουν θέματα που δεν σηκώνουν κομματικούς ανταγωνισμούς. Η παιδεία, η υγεία, η άμυνα, τα οικονομικά, είναι τα μεγάλα προβλήματα (...) Δεν έχει σημασία αν στο ένα

ΜΙΛΙΑΤΑΔΗΣ Α. ΕΒΕΡΤ Αθήνα, 1 Δεκεμβρίου 1986

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Αθηναίων Μίλας Σκαλάρος και Μίκος Γιατράκος θα επισκεφθούν από 3 έως 14 Δεκεμβρίου το Παρίσι, το Λονδίνο και τη Ρώμη όπου θα συνεργασθούν με στελέχη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και θα ενημερωθούν για τις νεώτερες μεθόδους διοίκησης στους μεγάλους αυτούς Ευρωπαϊκούς Δήμους.

Στη συνέχεια θα ακολουθήσουν ανάλογες επισκέψεις, μέσα στον Ιανουάριο, στο Μόναχο, στη Γιάνα, στη Βουδαπέστη, στη Μαδρίτη και στη Βασιλεύλη.

Η υπογραφή κάτω απ' την ανακοίνωση του κ. Έβερτ ανήκει στον εκδότη κ. Χρήστο Λαμπράκη. Είναι η εντολή προς τη σύνταξη των «ΝΕΩΝ» να «περάσει η είδηση». Πρόκειται βέβαια για μια σημαντική εξυπηρέτηση. Φαντάζομαστε τι θα γίνεται με τα σοβαρά θέματα.

κόμμα επικεφαλής είναι ο Γεννηματάς και στο άλλο ο Έβερτ. Εάν σε τούτο είναι ο Χαραλμπόπουλος και σ' εκείνο ο Βαρβατσιώτης» (Παπανδρέου-Μητσοτάκης χάθηκαν δια μαγείας!). Όσο για τον αμίμητο Μάνο Χάρη, προσφέρει την έμμετρη στήριξη του στη νέα κυβέρνηση (22/11): «Άντε... αδερκοκέφαλος να 'σαι, λοιπόν, Ζολώτα / και να μη γίνει το ψωμί στις μέρες σου... μαμπότα. / Όλοι σε εμπιστεύτηκαν και δεν υπάρχει λόγος / να σου χαλάσει τη δουλειά μόνο μια... Οικολόγος». Κάτι έμμετες ιδέες δε φεύγουν με τίποτα...

■ Η προβοκάτσια του μήνα, από τον «Ελεύθερο Τύπο» (20/11) - με αφορμή τις συγκρούσεις ΜΑΤ-ΕΦΕΕ έξω απ' τη βάση του ελληνικού: «Σύμφωνα με πληροφορίες του "Ε.Τ." η Αστυνομία "μάζεψε" μετά την επίθεση στη βάση κράνη και ράβδους που χρησιμοποίησαν διαδηλωτές και αποδείχθηκε ότι αυτά είχαν «χαθεί» παλιότερα από αστυνομικές μονάδες...» Βέβαια τα κράνη και οι ράβδοι δεν έχουν πάνω τους

κωδικούς αριθμούς ώστε να «αποδειχθεί» από πού προέρχονται, αλλά αυτά είναι ψιλά γράμματα για τους επαγγελματίες του κτιρισμού.

■ Όσοι εντρυφούσαν στην *Οικολογία* των μετεκλογικών εφημερίδων θα πρόσεξαν οπωσδήποτε το δημοσίευμα της Πρώτης της 17/11 για τη συνάντηση Συνασπισμού - Οικολόγων Εναλλακτικών. Το κείμενο δεν παρουσίαζε κάποιο εξαιρετικό ενδιαφέρον, υπήρχε όμως μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα φωτογραφία, εκείνη της χειραφτίας Χ. Φλωράκη - Γ. Καραμπελιά. Πώς άντεξε η καρδιά σου Χαρίλαε (κι ας έπαιζες πάλι τον ρόλο του συμπαιθητικού παπούλη) αυτόν τον δεύτερο ιστορικό συμβιβασμό; Πώς έδωσες το χέρι σου σ' αυτόν, που τόσο καιρό το κόμμα σου «χαφιέ» τον ανέβαζε, «προβοκάτορα» τον κατέβαζε και «πράκτορα» τον ανεβοκατέβαζε; Κι αυτός ο άθλιος γιατί σε κοιτάζε τόσο ειρωνικά;

Επιμέλεια: Αρίστος ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

SCRIPTA MANENT

Έντιμες συνδιαλλαγές

□ «Η μόνη πραγματικά επαναστατική πορεία της Αριστεράς είναι να πάρει την ευθύνη για την πορεία του τόπου. Να πιάνει αποφασιστικά το ηθόγιο. Σε συνεργασία με την πλειοψηφία που ανδέειξε ο λαός. Να κατανοήσει ότι το κύριο πρόβλημα δεν είναι, για την πλειοψηφία των Ελλήνων, πόσο θα μείνουν ακόμη οι βάσεις. Και όπως σωστά αποδέχτηκε τη συμμετοχή της Ελλάδας στην *Ενωμένη Ευρώπη*, έτσι να αποδεχτεί τακτικά (sic) και τη συμμετοχή της στην υφιστάμενη αμυντική ισορροπία... Αποδεχόμενη το ρυθμιστικό της ρόλο, η Αριστερά μπορεί και πρέπει να πιέσει την ηγεσία της Ν.Δ. να ξεχάσει τα περί «ανόθευτου» προγράμματός της. Να συνδιαλαγει εντίμως με τον Συνασπισμό, για μια τετραετή διακυβέρνηση στη βάση ενός προγράμματος που δεν θα είναι ούτε «νεοφιλελεύθερο» ούτε «ακραϊφώνως σοσιαλιστικό»... (Γ.Π. ΜΑΣΣΑΒΕΤΑΣ «ΠΡΩΤΗ» 20/11)

Προφανώς λοιπόν, όσο η Αριστερά προσχωρεί στις επιλογές του καθεστώτος, αποδέχεται ολόκληρο το σχέδιο της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης και υποτάσσεται στις προτεραιότητες του ιμπεριαλισμού, τόσο - κατά Μασσαβέτα - θα δικαιώνει τον υπεύθυνο και ιστορικό της ρόλο!

Ίδού τα αποτελέσματα του αναθεωριζόμενου ρόλου της «γενιάς της φάπας» μέσω των ΜΕΔΙΑ, στην πολιτική σκηνή. Ο Γιώργης γίνεται υποβολέας της Αριστεράς, χαράσσει γραμμές δικαιώνεται ως πολιτικό υποκείμενο. Ότι δεν κατάφερε παλιότερα, στην ΕΔΑ και στο ΠΑΣΟΚ κατορθώνει τώρα απ' τις σελίδες της ΠΡΩΤΗΣ, αύριο από κάποιο άλλο «πλουραλιστικό» μετερίζι της «αριστεράς»... Έντυπο ή ηλεκτρονικό. Βεβαίως.

Δ.Τ.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ...

Διαφωνούμε με την Οικουμενική

● Η «Αυριανή» θα συνεχίσει να στηρίζει το ΠΑΣΟΚ και τον Ανδρέα και να ελέγχει αυστηρά τη νέα κυβέρνηση

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ μας ΔΙΑΦΩΝΕΙ ΡΙΖΙΚΑ, με την απόφαση

«Στηρίζουμε την Αλλαγή Ελέγχουμε την εξουσία».

Η «Αυριανή» (22/11) υιοθετεί το παλιό σλόγκαν της «Ελευθεροτυπίας».

ΜΕΘΞΗ ΚΑΙ ΜΕΘΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Η εκλογική συρρίκνωση δεν φρονημάτισε την ηγεσία του Συνασπισμού

ΤΗΝ ΙΔΙΑ εβδομάδα, που η οικουμενική κυβέρνηση παρουσίασε στη Βουλή τις προγραμματικές δηλώσεις της τα κόμματα, που τη στηρίζουν, θυμήθηκαν και συγκάλεσαν τα συλλογικά τους όργανα για να εγκρίνουν, κατόπιν εορτής, το πείραμα της τρικομματικής συγκυβέρνησης. Σε όλη τη διαδικασία των διερευνητικών εντολών και των αρχηγικών διαβουλεύσεων στο προεδρικό μέγαρο, οι ηγέτες των κομμάτων επεξεργάζονταν τις διαπραγματευτικές κινήσεις τους και διαμόρφωναν τις επιλογές τους σε άτυπα, εκτός κομματικής ιεραρχίας, επιτελεία: Ο Κ. Μητσοτάκης με τους δημογέροντες και τους δελφίνους. Και ο Αν. Παπανδρέου με το συμβούλιο της νεότευκτης «Δημοκρατικής Συμπράταξης».

Ο Συνασπισμός, τυπικά, τήρησε κάποια διαδικασία εσωκομματικής δημοκρατίας και μάλιστα όχι μόνο με τα δικά του (μη αιρετά) συλλογικά όργανα: Το ΚΚΕ, στην κρίσιμη τέταρτη φάση, συγκάλεσε την Κεντρική Επιτροπή του – αλλά οι αποφάσεις της κάθε άλλο παρά αποδείχτηκαν δεσμευτικές για την ηγεσία, με αποτέλεσμα την αποχώρηση οκτώ ακόμη μελών της Κεντρικής Επιτροπής. Και η Ε.Α.Ρ. δεν αρκέστηκε μόνο στις συνόδους της Κεντρικής Επιτροπής, αλλά ξαναθυμήθηκε και το ανοιχτό της συνέδριο. Στην ουσία, ωστόσο, τις διαπραγματευτικές κινήσεις καθόριζε η ιδιότυπη ιεραρχία των διδύμων: Φλωράκης - Κύρκος στην κορυφή. Κι επόμενοι στην κλίμακα Ανδρουλάκης - Γιάνναρος, Καραγκουλιές - Πιτσιόρλας και Λαφαζάνης - Κουναλάκης.

Αν έχει κάποια σημασία η επισήμανση δεν είναι βέβαια για τον τρόπο λήψης αποφάσεων στην Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ, που δεν πρωτοτύπησαν. Στην παραδοσιακή Αριστερά είναι το πρόβλημα: μπήκε ορμητικά, εδώ κι έξι μήνες στο παιχνίδι της εξουσίας, επιχειρώντας το μεγάλο άλμα από την αντιπολίτευση στην ανάληψη κυβερνητικού ρόλου. Και η κορυφαία αυτή επιλογή της, καθώς και οι επί μέρους τακτικές κινήσεις της έκτοτε, είναι αποκλειστικά θέμα της κομματικής γραφειοκρατίας, χωρίς να προϋπάρξει στοιχειώδης προβληματισμός στην κομματική βάση.

Αυτονομημένη από τον κομματικό μηχανισμό η ηγεσία επιδίδεται όλο αυτό το διάστημα σε πειράματα κι αυτοσχεδιασμούς, που αποκαλύπτουν όχι μόνο τη δεδομένη έλλειψη στρατηγικής, αλλά και τη σύγχυση και τη ζάλη, που προκαλεί το «κυβερνητικό σύνδρομο»:

Συμμετέχοντας στην κυβέρνηση Τζαννετάκη πρωτοστατεί με πιονιέριο ζήλο στην αδέξια διαδικασία της «κάθαρσης», που τονώνει τον κομματικό σωβινισμό του ΠΑΣΟΚ κι ενισχύει τη λαϊκή συσπείρωση γύρω του – καθώς οι εξαλειφόμενες παρελθοντολογικές διαχωριστικές γραμμές αντικαθίστανται με νέες.

Η εκλογική συρρίκνωση της 5 Νοεμβρίου δεν φρονημάτισε την ηγεσία του Συνασπισμού: Στις νέες αρχηγικές διαβουλεύσεις έσπευσε πρώτη να προτείνει κυβέρνηση κοινής αποδοχής, αποκαλύπτοντας έτσι ότι πρώτιστο μέλημά της ήταν να παραμείνει στο παιχνίδι της εξουσίας. Μεταβάλλοντας σε δικό της πρόβλημα το κυβερνητικό αδιέξοδο πάσχισε να θρεθεί λύση – για να διεκδικεί τις δάφνες του πρωταγωνιστή ή του καταλύτη των πολιτικών εξελίξεων.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η ηγεσία του Συνασπισμού ενώ σωστά απέκρουσε τις δελεαστικές προτάσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για συγκυβέρνηση (=είχε, άλλωστε, ως άλλοθι την αδυναμία ακόμη και οριακής πλειοψηφίας στη Βουλή) ούτε για μια στιγμή δεν φάνηκε να προβληματίζεται για την επιλογή να θρεθεί στην αντιπολίτευση:

Είτε με συγκυβέρνηση Ν.Δ. και ΠΑ.ΣΟ.Κ., που ήταν δύσκολο να αποφασιστεί, αλλ' όχι και αδύνατο, αφού και οι δύο μεγαλύτεροι πολιτικοί σχηματισμοί υπολόγιζαν σοβαρά τη λαϊκή δυσσέρεσκεια και ήθελαν εξ ίσου να αποφύγουν μια νέα και αθέβαιη εκλογική αναμέτρηση. Είτε με κυβέρνηση τεχνοκρατών της επιλογής των δύο μεγαλύτερων κομμάτων, στην οποία θα παρείχε ενδεχομένως ο Συνασπισμός την ανοχή του, αλλά δεν θα συμμετείχε.

Η συμμετοχή του Συνασπισμού στην τρικομματική κυβέρνηση έχει ουσιαστικές διαφορές με τη λύση Τζαννετάκη, του περασμένου Ιουνίου.

Η πρώτη μεγάλη διαφορά είναι ότι η τρικομματική σύμπραξη θα εκφράζεται ολοκληρωτικά (με εγγενείς τους κινδύνους αυταρχισμού) στη Βουλή, όπου δεν

υπάρχει αντιπολίτευση. Σημαντικότερη, ίσως, η δεύτερη: Η κυβέρνηση Ζολώτα έχει κύριο σκοπό να διαχειριστεί την οικονομική κρίση – να ασκήσει δηλαδή οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Η συμμετοχή του Συνασπισμού σ' αυτή την κυβέρνηση, με τέσσερα στελέχη του σε κείρια υπουργεία τον καθιστά αυτομάτως συνδιαχειριστή της κρίσης, η αντιμετώπιση της οποίας δεν έχει άλλη διέξοδο από τα έκτακτα μέτρα σταθεροποίησης και ανάκαμψης της οικονομίας, που, όπως κι αν βαφτιστούν, όσο κι αν εξωραϊστούν, θα πλήξουν κυρίως τα χαμηλότερα εισοδήματα.

Διαφορετική, βέβαια, γνώμη έχει ο ανασπληρωτής υπουργός Βιομηχανίας Γρ. Γιάνναρος, που σε σχετικό ερώτημα

(«Αυγή» 26-11-89) απάντησε ως εξής:

«Έχουμε συμπεριλάβει στο πρόγραμμα αυτής της κυβέρνησης στοιχεία, πολιτικές, μέτρα που θα επιδιώκουν τη διέξοδο από τη σημερινή κρίση με ενίσχυση του ρόλου των εργαζομένων και στην παραγωγή και στη διανομή του πλούτου».

Θα αποτελέσει, φυσικά, παγκόσμια πρωτοτυπία (άλλη μία) στον καπιταλιστικό κόσμο να συμμετέχει η Αριστερά σε κυβερνητικές ευθύνες, σε περίοδο οικονομικής ύφεσης και να πετυχαίνει φιλεργατικές μεταρρυθμίσεις.

Αν η Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέλησαν και πέτυχαν να μετάσχει και η Αριστερά σ' αυτή την κυβερνητική σύμπραξη δεν είναι βέβαια γιατί δεν διαθέτουν τεχνοκράτες με τις ικανότητες ενός Γιάνναρου ή ενός Δραγασάκη. Είναι γιατί δεν πρέπει να υπάρχουν ρήγματα στην πολιτική και κοινωνική συνείδηση – την αναγκαία για την απρόσκοπτη εφαρμογή μιας «σφιχτής» οικονομικής πολιτικής. Είναι για να πετύχει ακριβώς την πειθαρχηση των εργαζομένων, μέσω της Αριστεράς. Και είναι, ασφαλώς, για να μη βρίσκει πολιτική έκφραση στο κοινοβούλιο η κοινωνική άμυνα σε μια αντιλαϊκή πολιτική.

Ως προς το ρόλο του μαζικού κινήματος απέναντι στην τρικομματική κυβέρνηση και την πολιτική της ο Συνασπισμός εμφανίζεται είτε να μην έχει ξεκάθαρη και ενιαία αντίληψη είτε να μην την εκφράζει με ειλικρίνεια.

Λέει λ.χ. ο Γρ. Γιάνναρος:

«Χρειάζεται η συνεργασία και η συναίνεση του συνδικαλιστικού κινήματος και των άλλων μαζικών οργανώσεων. Εκείνοι πρέπει να εγγυηθούν την εφαρμογή και τη στήριξη της (κυβερνητικής) πολιτικής, που έχει στοιχεία από την πολιτική της Αριστεράς».

Αυτά τα εξόχως πυροσβεστικά δεν φαίνεται να τα συμπεριζέται ο οικονομικός «εγκέφαλος» του ΚΚΕ ανασπληρωτής υπουργός Εθν. Οικονομίας Γ. Δραγασάκης, που δεν δυσκολεύεται να εκφραστεί πυροδοτικά («Ριζοσπάστης» 26-11-89):

«Πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν έχουμε μια κυβέρνηση, από την οποία θα πρέπει να περιμένουμε παθητικά να κάνει κάποια πράγματα. Ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες επιβάλλεται η ανάπτυξη και η παρέμβαση του μαζικού κινήματος. Όχι μόνο για λόγους αμυντικούς. Αντίθετα, για συγκεκριμένες διεκδικήσεις με βάση τα αιτήματα των συνδικαλιστικών φορέων. Στο χέρι των εργαζομένων είναι να διεκδικήσουν όχι μόνο την προστασία του εισοδήματός τους, με βάση όσα συναποφάσισαν τα κόμματα, αλλά τη βελτίωση της θέσης τους...»

Ότι ο Γιάνναρος θα αποδειχθεί ειλικρινέστερος δεν χωράει αμφιβολία.

Λίγες ώρες πριν την αρχηγική συμφωνία για τη συγκρότηση της οικουμενικής κι ενώ οι δημοσιογραφικές πληροφορίες πιθανολογούσαν αδιέξοδο και νέα προσφυγή στις κάλπες, ρωτήθηκε από τον γράφοντα ο Μίμης Ανδρουλάκης πού το πάει ο Συνασπισμός.

«Άκου, φίλε μου – απάντησε με τον τρόπο του. Η Αριστερά βρίσκεται μπροστά στο μεγάλο δίλημμα: Φτώχη και τίμια ή πλούσια και πόρνη;»

Φοβάμαι ότι με την επιλογή της δεν απάντησε καν σ' αυτό το δίλημμα. Με την εκπόρνευση δεν θα αποφύγει τη φτώχεια...

ώντας στο 9596899 (Ποντιακός Σύλλογος «Αργώ») κάθε Τρίτη - Παρασκευή και Σάββατο, 8-10 μ.μ.

Ως γνωστόν, οι έλληνες του Πόντου υπέστησαν τα πάνδεινα πρώτα απ' το τουρκικό εθνικισμό γύρω στο 1920, αργότερα το 1937 ο κύριος όγκος τους έχασε δικαιώματα, εξορίστηκε, κατεστράφη απ' το σταλινικό καθεστώς. Υπήρξε ένας απ' τους «τιμωρημένους λαούς». Στις 350.000 που εξόντωσε το τουρ-
Σ

κό κράτος προστέθηκαν τα 50.000 θύματα του σταλινισμού. Οφείλουμε κάτι περισσότερο από την «ιστορική τους αποκατάσταση»...

Σ Ζούμε πράγματι το τέλος της Γιάλτας; Καταρρέουν υποτίθεται ο μύθοι δεκαετιών, ο σταλινισμός, ο «ψυχρός πόλεμος», οι ανταγωνισμοί και οι αποκλεισμοί. Όμως το ΝΑΤΟ μένει. Ουδείς επίσημος πολιτικός οργανισμός στη χώρα των «συναινέ-
Σ

Για τον «902 Αριστερά στα FM» επρόκειτο για «ομάδες φοιτητών» που, συγκεντρωμένοι έξω απ' τη Βάση του ελληνικού, «προκαλούσαν τους Αμερικανούς» (!!!). Για το Υπουργείο Δημοσίας Τάξεως, η κινητοποίηση της ΕΦΕΕ συνδεόταν σε τελική ανάλυση με την «επίδωξη ομάδας «αναρχικών» για «επεισόδια στα πλαίσια των εκδηλώσεων για το Πολυτεχνείο, με κύριες περιοχές το εσωτερικό της Βάσης Ελληνικού, την Πλατεία Συντάγματος και το χώρο της Βουλής» (Έθνος 20/11). Όσο για τον τίτλο, αυτός περιορίστηκε στο γνωστό τρομολάγνο κοκτέιλ της χρονιάς - όπου τα ανοιγμένα κεφάλια των διαδηλωτών του ελληνικού μπήκαν στο ίδιο τσουβάλι με τις κατεδαφισμένες απ' την «άγρια νεολαία» θιτρίνες του κέντρου της Αθήνας. Έτσι κι αλλιώς πάντως, η σύρραξη έξω απ' την αμερικανική Βάση έδειξε ότι ένα αξιόλογο κομμάτι της νεολαίας δε γοητεύεται απ' τη δεξιόστροφη συναίνεση - ούτε καν στα («παγωμένα») «εθνικά μας θέματα»...

ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Υπηρεσιακά και οικουμενικά

Το βράδυ της 17 Νοεμβρίου λίγο μετά την πορεία και λίγο πριν τα «οδοφράγματα» της Πλ. Εξαρχείων, ορισμένοι άνθρωποι είχαν δουλειές στο κέντρο της Αθήνας.

Εκτός των 10.000 αστυνομικών οργάνων, των πυροσβεστών, των τζιμάντων, των φωτορεπόρτερς και των ομάδων νεαρών απελπισμένων, εργαζόταν και ο υπηρεσιακός υπουργός Δημοσίας Τάξης κ. Δ. Μανίκας.

Ο κ. Μανίκας όχι μόνο παρακολούθησε τις κινήσεις των «οργάνων» του - άλλωστε υπήρξε στρατηγός και του αρέσουν οι πολεμικές τέχνες - αλλά και έκανε δηλώσεις.

Και προέβει μάλιστα στις πιο ψυχραίες δηλώσεις που έγιναν ποτέ από υπουργό Δ. Τάξης!

Ούτε για «αμείωση του νηήματος του Πολυτεχνείου» μιλήσε, ούτε για «ξένα κέντρα που αποσταθεροποιούν το πολίτευμά μας», ούτε καν τις «ανυπολόγιστες ζημιές» και τους «εθνικούς κινδύνους» επικαλέστηκε ώστε να «επιθεβαιώσει» - ως είθισται - τον «αναντικατάστατο» ρόλο των ΜΑΤ των ΜΕΑ, των μηχανοκινήτων, του χαφιεδισμού και φυσικά τον δικό του ως υπουργού.

Αντιθέτως ο κ. Μανίκας τοποθέτησε το ζήτημα στις «πραγματικές» του διαστάσεις: «όπως κάθε χρόνο, μερικές εκατοντάδες νεαρών που δεν εντάσσονται πουθενά τον εαυτό τους ακολουθήσαν την πορεία της ΕΦΕΕ και κατέστρεψαν θιτρίνες τραπεζών, πυρπόλησαν ένα αστυνομικό όχημα κλπ.»

Αυτή η «αντικειμενικότητα», προϊόν ίσως αμηχανίας ή και μετριοπάθειας του προσώπου, δεν άρесе καθόλου σε άλλους συντελεστές...

Οι εφημερίδες περιόρισαν σε κάποια γωνιά τις δηλώσεις του υπηρεσιακού υπουργού, προτάσσοντας δε έγχρωμα τις ακριβώς αντίθετες απόψεις τους, προκάλεσαν μια ανασκευή της θέσης από πλευράς υπουργείου και αστυνομίας. Έτσι την επομένη επανήλθε η γνωστή θέση, με ανακοίνωση του υπουργείου περί «προσχεδιασμένων γεγονότων», περί ανάγκης «εξόντωσης των αναρχικών - χούλιγκανς» κλπ.

Κρίμα! Ακριβώς τη στιγμή που νομίσουμε πως - ίσως άθελά του - ένας κατ' εξοχήν αρμόδιος σαν τον κ. Μανίκα αναγνώρισε τα όρια της πεπατημένης αδιέξοδης πολεμικής αντίληψης για την αντιμετώπιση της κοινωνικής κρίσης, μας προέκυψαν πάλι οι «οικουμενικοί» της καταστολής.

Κατέπεσε ο «πλουραλιστικός» λόγος, η λογική του μέσου αγανακτισμένου πολίτη κατά πάντων των περιθωριοποιημένων κομματιών της νεολαίας.

Δ.Τ.

σεων» της «άρσης των διαχωριστικών» και των ομοφυιών δεν θέτει το προφανές αίτημα έξω το ΝΑΤΟ, έξω οι αμερικανικές βάσεις ΤΟΡΑ.

Ευτυχώς που υπάρχει η αντιπολίτευση του ΚΚΕ, η ΕΦΕΕ και η «άλλη αριστερά» που και επιμένουν και φαίνεται να το εννοούν.

Συζητήστε με αδειούχο φαντάρο, που υπηρετεί κάπου στον Έβρο. «Την Κυριακή των εκλογών μας έβαλαν στα Στάγερ και ξεκινήσαμε για να μας πάνε να ψηφίσουμε στην Κομοτηνή. Σ' όλο τον δρόμο, οι κορότσες των φορτηγών ήταν κλειστές για να μην μας θλέπει ο κόσμος. Μόλις ψηφίσαμε, ξεκινήσαμε αμέσως για την μονάδα, για να προλάβουν τα Στάγερ να πάρουν όσους είχαν μείνει πίσω και να τους πάνε κι αυτούς στην Κομοτηνή να ψηφίσουν. Στον δρόμο άνοιξα το ραδιοφωνάκι κι άκουσα στο δελτίο ειδήσεων ότι δεν γίνεται καμία μετακίνηση στρατευμάτων με σκοπό την αλλίωση των τοπικών εκλογικών αποτελεσμάτων...» Εμείς τι άλλο να προσθέσουμε;

ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Επιτέλους, κάθαρση!

«Πήγα στο Πανεπιστήμιο (του Παρισιού) και δεν βρήκα ούτε μια ανάρτημένη επιγραφή. Τίποτα κολλημένο ή ζωγραφισμένο στον τοίχο, παρά μόνο στις θέσεις που επιτρέπονται για ανακοινώσεις. Παραδόξως, οι τοίχοι ήταν όλοι καθαροί...»

«Θα μου πείτε, οι Γάλλοι είναι φτωχοί και δεν έχουν χρήματα να πληρώσουν σαν και μας που μας περιοσεύουν, ώστε κάθε μέρα να καταστρέφουμε τους τοίχους και μετά να ξεδουλεύουμε την άλλη να τους ξαναφτιάξουμε... για να δηλώνουμε έτσι τον προοδευτισμό και τη δημοκρατικότητά μας...»

Αποσπάσματα σοφίας από τις εντυπώσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Σαρτζετάκη απ' το Παρίσι - σταχυολογημένες απ' τον «Ελεύθερο Τύπο» (20/11), που επιχαιρεί για την προεδρική σοβαρότητα. Εκλεκτικές συγγενείες...

Σ.

ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ

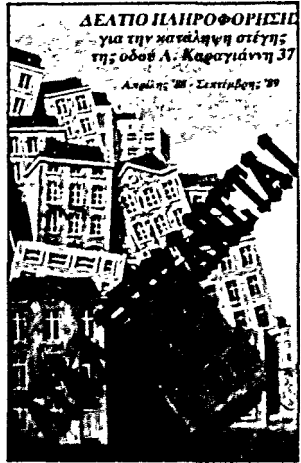
«Φεμινιστικές» ευαισθησίες

Όλα τα πράγματα έχουν τα όριά τους» ανακοίνωσε οργισμένο το τμήμα γυναικών της ΕΑΡ (Αυτή 16/11), με αφορμή τα όσα άθλια είχε γράψει την προηγούμενη Κυριακή η Αυριανή για τη βουλητινία των Οικολόγων-Εναλλακτικών. Προσέθετε ωστόσο τους λόγους για τους οποίους καταδικάζεται το δημοσίευμα - και κυρίως την ιεράρχησή τους - και μάλιστα από «φεμινίστριες»: «Η επίθεση προς την κα Μαρίνα Δίζη (...) θίγει τριπλά έναν άνθρωπο που 1) είναι ρυθμιστής αυτή τη στιγμή στο κυβερνητικό αδιέξοδο που αντιμετωπίζει η χώρα, 2) η εκλογή του

εμπειρείει την οικολογική αντίληψη και πρακτική, 3) είναι γυναίκα (...). Κάτι η προεμούρα της ΕΑΡ να «ξαναπαίξει μπάλα» στο κεντρικό πολιτικό παιχνίδι, κάτι

τα καλλιτεία του Γκορπατσόφ, το γλύψιμο προς το «ρυθμιστή» επισκίασε τις όποιες φεμινιστικές ευαισθησίες...

Σ.

Με ενδιαφέρον υλικό από τις παρεμβάσεις της κατάληψης της οδού Λέλας Καραγιάννη, που επί ένα χρόνο οργάνωσε μόνη της αλλά και σε συνεργασία με άλλους καταληψίες, κυκλοφόρησε ΔΕΛΤΙΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ. Στο Δελτίο συμπεριλαμβάνεται ένα κείμενο-πλαίσιο που θέτει από τη μεριά των καταληψιών τους στόχους και τις κατευθύνσεις των παρεμβάσεων που δρομολογούν είτε από μόνοι τους, είτε από κοινού με άλλες ομάδες και άτομα που ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν πάνω σε αυτό το εξυμμένο κοινωνικό ζήτημα και στις προοπτικές που ανοίγονται με τις καταλήψεις.

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ανδρουλάκης κατά «Σχολιαστή»

Λίγες μέρες πριν τις εκλογές (26.10) ο Μίμης Ανδρουλάκης έδινε ραδιοφωνική συνέντευξη στον δημοσιογράφο κ. Παπανικολάου του ANTENNA:

-Θα ήθελα να σας ρωτήσω, ένα περιοδικό που βρίσκεται στο χώρο της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, αν δεν κάνω λάθος, και ας με συγχωρήσουν, αν κάνω λάθος, ο «Σχολιαστής», είχε γράψει πριν από καιρό ότι προοριζόσθε για αρχηγός του Συνασπισμού. Αληθεύει αυτό;

ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ: Αυτό το περιοδικό δεν το εκτιμώ καθόλου.

-Αυτό σημαίνει ότι είναι και ανακριβές αυτό που έγραψε;

ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ: Αυτό σημαίνει ότι είναι ένα περιοδικό, το οποίο, με ύφος κουλτουριάρικο, έχει την πιο χυδαία ΠΑΣΟΚική προπαγάνδα. Επομένως, δεν θα σχολιάσω ποτέ αυτό το περιοδικό.

Εμβρόντητος ο δημοσιογράφος που κι ο ίδιος αδυνατούσε να κατατάξει τον «Σχολιαστή», έσπευσε να αλλάξει θέμα, χωρίς να καταλάβει τι είναι ακριβώς αυτό που προκάλεσε την έκρηξη του Μίμη. Θα τον βοηθήσουμε. Το τεύχος Οκτωβρίου του «Σχολιαστή» είχε αφιέρωμα στη διαφοροποίηση της ΚΝΕ από την πολιτική της ηγεσίας του Συνασπισμού. Ήταν ίσως η ολοκληρωμένη παρουσίαση των διαφωνιών στο εσωτερικό της ΚΝΕ και της ιστορικής της πορείας. Αυτή η έρευνα είναι που ενόχλησε τον συνήθως ψυχραιμο βουλευτή. Δεν ήθελε όμως να αναφερθεί σ' αυτήν. Κάτω απ' τη διατύπωση «ΠΑΣΟΚική προπαγάνδα», ήθελε να καταγγείλει την ενασχόληση του «Σχολιαστή» με τα «εσωτερικά» του Συνασπισμού και του ΚΚΕ. Δεν μπορούσε να το κάνει ρητά γιατί όλη αυτή την περίοδο ο Μ. Ανδρουλάκης απέφυγε συστηματικά να εμπλακεί το δικό του όνομα στις κομματικές διώξεις. Ενώ είναι κοινό μυστικό μέσα στο κόμμα ότι είναι απ' τους εμπνευστές και οργανωτές των «εκκαθαρίσεων», άφησε σε άλλα στελέχη του ΚΚΕ και του Συνασπισμού τον άχαρο ρόλο του απολογητή. Ο ίδιος φρόντισε τις μέρες εκείνες κυριολεκτικά να εξαφανιστεί. Θυμίζουμε ότι στις 16 Σεπτεμβρίου, τη μέρα ακριβώς που εκδηλώθηκε η ρήξη στην ΚΝΕ, ο ίδιος «διέφυγε» την ακόλουθη δήλωση, σε ερώτηση δημοσιογράφου γιατί δεν μιλά τελευταία: «Μα δεν βλέπετε που τους έχει πιάσει όλους πολιτική λογοδιάρροια, ας μείνει και κάποιος σωπηλός. Πρέπει να ξέρετε ποτέ να μιλάς».

Η έκρηξη, συνεπώς, αναμενόμενη. Όσο για την καταγγελία της «κουλτουριάρικης πασοκικής προπαγάνδας», πολύ θα θέλαμε να μάθουμε τις τελευταίες απόψεις του Μ. Ανδρουλάκη, μετά την πρόσφατη υποστήριξη από μέρους του της προοπτικής κυβερνησίας ΠΑΣΟΚ-Συνασπισμού!

Πάντως, προς τέρψιν των αναγνωστών μας δίνουμε λίγα στοιχεία για τον τρόπο που αντιμετώπιζαν τα στελέχη της ηγεσίας του ΚΚΕ τον «Σχολιαστή». Το Π.Γ. και ιδιαίτερα οι Μαμάτσης, Γόντικας, Ανδρουλάκης έχουν κατά καιρούς μιλήσει για «περιθωριακό», «αριστερίστικο» ή και «άνοητο» περιοδικό. Σε ερωτήματα άλλων στελεχών απαντούσαν ότι ο «Σχολιαστής» έχει διασυνδέσεις με μυστικές υπηρεσίες. Στη συνέχεια διέδωσαν ότι πίσω απ' την έκδοση του «Σχολιαστή» βρίσκεται το συγκρότημα Λαμπράκη! Όμως αυτό σταμάτησε μόλις τα ΝΕΑ και ο Ταχυδρόμος άρχισαν να τυπώνονται στην Τυποεξδοτική. Μετά τη συγκρότηση του Συνασπισμού κατέταξαν τον «Σχολιαστή» στο ΠΑΣΟΚ (όπως και κάθε αντιπολιτευόμενη φωνή της αριστεράς). Και πολύ πρόσφατα, ο υπεύθυνος διεθνών σχέσεων του Π.Γ. Ορέστης Κολοζώφ ανακάλυψε ότι «ο Σχολιαστής έχει σχέση με τη Νέα Δημοκρατία». Η ανάληψη ήταν απλή: «Ο Βότσης είναι άνθρωπος του Μητσοτάκη και ουσιαστικός καθοδηγητής του Σχολιαστή!»

Διαλέξτε και πάρτε.

Δ.Ψ.

ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ

Η εικόνα της μουσουλμανικής ευημερίας είναι ορατή με γυμνό μάτι: χαμόσιπτα, χωματόδρομοι και τενεκεδομαγαλάδες που θυμίζουν Σουδάν ή Βραζιλία, εγκαταλειμμένα κτήματα και εντυπωσιακή καθυστέρηση. Συχνά οι εφημερίδες δημοσιεύουν αγωγές ή αποφάσεις για την αναγνώριση χρησικτησίας πάνω σε ακίνητα μουσουλμάνων «άγνωστης διαμονής».

Στ' όνομα αυτής της ευημερίας, με τη γνωστή απόφασή του το Πλημμελειοδικείο της Θεσσαλονίκης καταδίκασε περίπου τον Σαδίκ σε 2,5 χρόνια φυλάκιση για πλαστογραφία και διασπορά ψευδών ειδήσεων. Καμιά πολιτική δύναμη και κανένας φορέας δεν αντέδρασε σ' αυτήν την καταδίκη. Η μειονότητα, όμως, ψήφισε τον πλαστογράφο, ψευδολόγο γιατρό της, αναδεικνύοντάς τον βουλευτή, τρομοκρατώντας τη Δεξιά και βυθίζοντας σε αμηχανία την Αριστερά.

Οι εκλογές του Ιουνίου θρήκαν τους παρακρατικούς μηχανισμούς ανέτοιμους να ελέγξουν την κατάσταση. Το 1985, ο πρώτος ανεξάρτητος μειονοτικός υποψήφιος, ο Ερίν Σεμπαχεντίν, είχε πάρει μόνο 10.000 ψήφους. Αυτή τη φορά, όμως, ούτε τα καθιερωμένα προεκλογικά ρουσφέτια (άδειες επισκευής σπιτιών, οδήγησης κλπ.) ούτε οι απειλές και οι υποσχέσεις μπόρεσαν να αποσοθήσουν τη στρόφη της μειονότητας σε επιλογές πέρα από τα κόμματα.

Για πρώτη φορά η τουρκική μειονότητα φαίνεται να ψήφισε πολιτικά, όχι με γνώμονα τις μικρές ατομικές παροχές, που της υπόσχονταν οι μειονοτικοί υποψήφιοι των κομμάτων, αλλά αναδεικνύοντας μια συλλογική συνείδηση και διεκδικώντας το δικαίωμα στην ιδιαίτερη εθνική της ταυτότητα.

Η ψήφιση θέβαια του ανεξάρτητου δεν σήμαινε σε καμία περίπτωση τη χειραφέτηση της τουρκικής μειονότητας, που παρασέρνονταν μαζί της τους πομάκους και τους τσιγγάνους, εξακολουθεί να ζει σε ένα καθεστώς πολιτικής ομηρίας, θύμα της ελληνοτουρκικής διεγκυστίνδας και δέσμιων των επιλογών του τουρκικού Προξενείου, ενώ η ελληνική Διοίκηση χειρίζεται το ζήτημα μέσω μιας «Διεύθυνσης Πολιτιστικών Υποθέσεων» της Νομαρχίας, που ουσιαστικά υπάγεται κατ' ευθείαν στο Υπουργείο Εξωτερικών και επανδρώνεται από άτομα με χουντικό παρελθόν.

Οι παρεμβάσεις τους και οι ραγδαίες εξελίξεις του τελευταίου χρόνου άλλαξαν την ατμόσφαιρα στη Θράκη και έφεραν στην επιφάνεια αντιθέσεις και αντιστάσεις που το σκηνικό της συνόχισης των δύο στοιχείων έπνιγε μέσα στους μηχανισμούς οργάνωσης και αναπαραγωγής των κοινωνικών ρόλων.

Η υπόνοια μιας εκρηκτικής κατάστασης δεν είναι μόνον διαίσθηση:

Μέσα στον ελληνικό χώρο ένα ολόκληρο παραπολιτικό επιτελείο φαίνεται να έχει συμφέρον στην καλλιέργεια της όξυνσης με κινδυνολογίες και παραπληροφόρηση. Κρατικοί και παρακρατικοί φορείς επιδίδονται σε μία δραστηριότητα «εθνικής αφύπνισης», με τη συνεπικουρία προσωπικοτήτων της κεντρικής πολιτικής σκηνής. Από

τον τοπικό τύπο προβάλλεται συστηματικά, μεγενθυμένη, μια ανθελληνική δραστηριότητα μουσουλμάνων, που οι πραγματικές της διαστάσεις είναι άγνωστες: ύποπτες προβοκατόρικες προκηρύξεις, άγριοι «ξυλοδαρμοί» φιλήσυχων ελλήνων πολιτών, εμπρησμοί κ.ά., υποδαυλίζουν την ένταση και καλλιεργούν την εμπάθεια και το φόβο. Προκηρύξεις θυζαντινόπληκτων οργανώσεων («Ιουστινιανός») καλούν με απειλές τους μειονοτικούς να ψηφίσουν τα κόμματα, ενώ άλλες πιο προβοκατόρικες («Άμυνα») απειλούν να τους πετάξουν στη θάλασσα.

Από παλιούς και νέους εθνεγέρτες ακούγονται κραυγές για την «αφύπνιση του Ελληνισμού» (Δ. Καλούμενος - «Χρόνος» 18-10-89) την κυπροποίηση της Θράκης (Δηλώσεις Α. Τρίτση, Ιούλιος 1989), για τη μετατροπή της μειονότητας σε δούρειο ίππο της Τουρκίας (Κηπουρός, Χαραλαμπίδης κ.ά.) καθώς και άλλες πιο εμπρηστικές, όπως αυτές του Κολλάτου, τον Απρίλη του 1989, που χαρακτηρίζει τους πομάκους εχθρικό πληθυσμό και ζητά τη μεταφορά τους στην Πελοπόννησο (χωρίς να πρωτοτυπεί και ιδιαίτερα).

Στην εθνικιστική υστερία πρωτοστατεί ο μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής Δαμασκηνός, που αναπτύσσει έντονη δράση ενάντια στον «μειονοτικό κίνδυνο» και ο οποίος κατέχει σημαντικότατη θέση στην Συντονιστική Επιτροπή φορέων του Ν. Ροδόπης, αποτελώντας, μαζί με τον σταθμάρχη του Υπουργείου Εξωτερικών κ. Παυλιδή (που παραμένει στην ίδια θέση από την εποχή της χούντας μέχρι σήμερα), τους μοχλούς του «πολιτιστικού» έργου του Υπουργείου Εξωτερικών.

Έτσι, με υποτιθέμενη δική του πρωτοβουλία, στην πραγματικότητα όμως με την καθοδήγηση του Υπ. Εξωτερικών, όπως φαίνεται, συγκλήθηκε στην Κομοτηνή, ένα μήνα πριν τις εκλογές πανθρακική σύσκεψη φορέων (κατά βάση προσκείμενων στη Ν.Δ.) «για τα τοπικά και εθνικά προβλήματα», με τη συμμετοχή του ίδιου, του μητροπολίτη Αλεξανδρούπολης, του Δημάρχου Κομοτηνής, των Προέδρων των Επιμελητηρίων και των Δικηγορικών Συλλόγων κ.ά., την οποία δεν επιτράπηκε να παρακολουθήσουν δημοσιογράφοι και η οποία ενέκρινε επιθετικό ψήφισμα ενάντια στον Σαδίκ, με προτάσεις για

την αναχαίτισή του, με τη λήψη διοικητικών και άλλων μέτρων και με την απειλή οργανωμένης γενικής κινητοποίησης του χριστιανικού κόσμου της Θράκης σε περίπτωση ανυπαρξίας πρακτικών κυβερνητικών ενεργειών. Ίσως δεν ήταν άσχετο το «κόψιμο» του Σαδίκ από τις εκλογές ένα μήνα αργότερα.

Από τη μεριά του το τουρκικό μειονοτικό στοιχείο οχυρώνεται αναγκαστικά στις γραμμές που του υπαγορεύουν οι μόνοι πόλοι συσπείρωσης που του εμπνέουν σήμερα εμπιστοσύνη, ο ανεξάρτητος συνδυασμός και το τουρκικό Προξενείο.

Η παρουσία της τουρκικής κρατικής πολιτικής στην Κομοτηνή και στο ν. Ροδόπης είναι όλο και περισσότερο αισθητή, όχι μόνον με τις επιλογές του Προξενείου - που φαίνεται να έχει τακτικές και μη διαφευσμένες σχέσεις με τον συνδυασμό - αλλά και με την τουρκική τηλεόραση και ραδιοφωνία, που, εγκαθιστώντας αναμεταδότες όλο και πιο κοντά στα σύνορα, είναι οι κύριες πηγές πολιτικής ενημέρωσης και πολιτιστικής διαπαιδαγώγησης του τουρκόφωνου στοιχείου, όχι μόνον των

Η ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

«Ευημερούν οι Μουσουλμάνοι στη Θράκη!»
(«Χρόνος», 23-5-1989)

Τρυκάκι του Συνασπισμού

BOŞA GİTMEYECEK OLAN EN GÜÇLÜ TERKİ OY'U SİNASPİSMOS'A MUSTAFA MUSTAFA

- Προκήρυξη της Αριστερής Πρωτοβουλίας
- **ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΙΩΠΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΟΜΑΣΤΕ ΤΗ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ.**
 - **BÜYÜK PARTİLERİN SUSKUNLUĞUNA KARŞI BİZ AZINLIĞIN YANINDAYIZ.**
 - **ΚΑΜΜΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ.**
 - **AZINLIĞA YAPILAN AYIRIMLARA KARŞIYIZ.**
 - **ΙΣΟΝΟΜΙΑ - ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ.**
 - **KANUN KARŞISINDA EŞİTLİK - AZINLIK HAKLARINA SAYGI.**
 - **ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ - ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΝΑ ΖΕΙ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΗΣ.**
 - **TECRİTE KARŞIYIZ - AZINLIĞIN KENDİ TOPRAKLARINDA YAŞAMA HAKKINA EVET.**
 - **ΟΧΙ ΣΤΑ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΑ ΠΑΖΑΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΤΟΥΡΚΙΑΣ.**
 - **TÜRKİYE VE YUNANISTAN ARASINDAKİ PAZARLIK LARA HAYIR. ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ - SOL HAREKET**

Φέιγ-βολάν του ΠΑΣΟΚ

HALKIN ADAMI HALKIN YOLUNDA

ΠΑ.ΣΟ.Κ.

BASKILAR PARTİSİ

N.D'YE HAYIR

τούρκων αλλά και των πομάκων και τσιγγάνων του νομού, αν και οι τελευταίοι δεν φαίνονται να ακολουθούν την τουρκική μειονότητα στις πολιτικές της επιλογές (στα εκλογικά τμήματα των τσιγγάνων και των πομάκων ο συνδυασμός δεν πέτυχε και μεγάλα πράγματα).

Η προεκλογική περίοδος χαρακτηρίστηκε από μια έντονη κινητικότητα στο χώρο των κομμάτων. Προγράμματα οικονομικής ανάπτυξης υιοθετήθηκαν γρήγορα και εντάθηκαν οι προσπάθειες για την προσέλκυση νέων μειονοτικών υποψηφίων για να προσδοθεί επίφαση ευρύτητας και να αποσπασθούν ψήφοι από τον συνδυασμό. Το πρόβλημα όμως της μειονότητας – με εξαίρεση τον Συνασπισμό – δεν αντιμετωπίζεται ούτε με την παραμικρή νύξη στα προγράμματα των κομμάτων ενώ από την άλλη μεριά και πάλι το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. φρόντισαν να έχουν από 2 τουλάχιστον μειονοτικούς στα ψηφοδέλτια για να εξασφαλίζεται η διασπορά των σταυρών της μειονότητας.

Την πολιτική παρουσία της Ν.Δ. στη μειονότητα εκφράζουν, χωρίς πρόγραμμα ο Μ. Μουφτιόγλου, πρώην βουλευτής (1591 ψήφοι) και ο Ιμπράμ Ονσουόνγλου, σημαντική μεταγραφή της Ν.Δ. από τον αριστερό εξωκοινοβουλευτικό χώρο (!) και γνωστός θεωρητικός του μειονοτικού προβλήματος – οι δεσμοί του με τη μειονότητα θα αποδειχθεί ότι δεν είναι και τόσο συμπαγείς (191 ψήφοι), ενώ είναι αδιαφιλοβήτο το κύρος στον ελληνικό κόσμο και σ' όλο το πολιτικό φάσμα.

Ο φαινομενικός στρουθοκαμηλισμός του ΠΑΣΟΚ, που παρουσιάζεται να αγνοεί υποκριτικά το πρόβλημα της μειονότητας δεν είναι παρά επιφανειακό. Μπροστά στην αμήχανη παρουσία του υποψηφίου τους Μεχμέτ Αχμέτ (πρ. βουλευτή), τα νεαρά στελέχη του επιτίθενται εξαγριωμένα σε όσους θέτουν το θέμα, επικαλούμενοι ταυτόχρονα την ανυπαρξία του προβλήματος και τον τουρκικό επεκτατισμό, ενώ ο Μεχμέτ, παίρνει γρήγορα εντολή να απομακρυνθεί από τη συζήτηση. Οι απόψεις Χαλαραμπίδη φαίνεται ότι βρίσκουν εδώ πρόσφορο έδαφος. Όμως, το ΠΑΣΟΚ παίζει σε διάφορα επίπεδα το πολιτικό του παιχνίδι, χρησιμοποιώντας κατά περίπτωση το μειονοτικό θέμα: δύσκολο π.χ. θα μπορούσε να δεχθεί κανείς ότι δεν είναι πολιτική πράξη η υποστήριξη της έφσης Σαδίκ από τον δικηγόρο Χαρ. Δημητριάδη, «έγκριτο» μέλος της νομαρχιακής επιτροπής Ροδόπης και της Οργανωτικής Επιτροπής Συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ.

Μοναδικός υποψήφιος του Συνασπισμού είναι ο γιατρός Μουσταφά Μουσταφά (400 ψήφοι). Το ΚΚΕ είναι ο μόνος πολιτικός φορέας που έχει άποψη και έχει διατυπώσει θετικές προτάσεις για τη μειονότητα. Οι θέσεις του είναι το εγκυρότερο κείμενο που κυκλοφορεί στη Θράκη γύρω από το πρόβλημα και καταγράφει μια παρουσία δυναμική και θαρραλέα μέσα σε ένα περιβάλλον κατά βάση εχθρικό. Όμως οι θέσεις του ΚΚΕ φαίνεται ότι δεν καθόρθωσαν να επηρεάσουν θετικά και τον Συνασπισμό, ούτε να γίνουν κτήμα όλων των μελών του: έτσι, συχνά ακούγεται από τα μέλη του απόψεις αντιμειονοτικές που εκπλησσουν. Οι φιλομειονοτικές θέσεις του ΚΚΕ είχαν μια μικρή απήχηση στη μειονότητα αυξά-

νοντας ελαφρά το ποσοστό των ψήφων του Συνασπισμού, αν και μέσα στα πλαίσια της συναινετικής πολιτικής ο τελευταίος εναρμονίστηκε με την εθνική στρατηγική του ελληνικού κράτους (βλέπε τελευταίες δηλώσεις Φλωράκη).

Το εκλογικό κέντρο του ανεξάρτητου συνδυασμού βρίσκεται πάντοτε κάτω από την εμφανή και αποκάλυπτη επιτήρηση των αρχών ασφαλείας. Όταν δεν ελέγχεται το περιπολικό της αστυνομίας τον ελέγχουν 1-2 αυτοκίνητα με συμβατικές πινακίδες και αδιάκριτο πλήρωμα. Το κλίμα εδώ δεν είναι και τόσο φιλικό για τον τρίτο: καχυποψία, επιφύλαξη και ελαφριά ειρωνία. Η δημιουργία του συνδυασμού πλούτισε τον τουρκόφωνο τύπο της περιοχής, που αριθμούσε ήδη 5 εφημερίδες και κάποια περιοδικά, με την «GUVEN» («Εμπιστοσύνη»). Οι δύο σελίδες της είναι γεμάτες επικάθρα με εθνικιστική φρασεολογία και αποχρώσεις αλυτρωτισμού. Βρίσκοντας υποστήριξη και σε ακροδεξιά στοιχεία, (όπως ο πρώην βουλευτής δεξιών και ακροδεξιών σχημάτων Χατίπογλου), ο συνδυασμός κατηγορείται από τους

άλλους υποψηφίους ότι είναι φασιστικός και ότι απομονώνει τη μειονότητα.

Σχεδόν το 1/3 του εκλογικού σώματος ψήφισε τον Ιούνιο τον ανεξάρτητο συνδυασμό και το ποσοστό γίνεται σημαντικά μεγαλύτερο αν ληφθεί υπόψη ότι από τους 80.000 ψηφίσαντες οι 10-12.000 δεν ήταν μόνιμοι κάτοικοι Ροδόπης αλλά στρατιώτες και δημόσιοι υπάλληλοι. Τα 2.000 περίπου άκυρα ψηφοδέλτια που καταμετρήθηκαν θεωρήθηκαν από τη μειονότητα αποτέλεσμα πρακτικών νοθείας σε βάρος της.

Ο πανικός του κρατικού μηχανισμού αποκαλύφθηκε σ' όλη του την έκταση με τις προσπάθειες επηρεασμού του εκλογικού αποτελέσματος με κάθε δυνατό τρόπο:

Η «απεργία» των τελωνειακών που άρχισε στις 14 Ιουνίου έκλεισε τα σύνορα με την Τουρκία ως τις εκλογές αλλά φαίνεται ότι δεν ήταν έγκαιρη.

Για τις εκλογές του Νοεμβρίου η «απεργία» των τελωνειακών άρχισε ωρύτερα, όμως – όπως παραπονιέται ο τοπικός τύπος – και πάλι αρκετά καθυστερημένα για να εμποδίσει αποτελεσματικά την επιστροφή την Κομοτηνή

άγνωστου αριθμού μειονοτικών, που, αν και έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στην Τουρκία, επιμένουν να ψηφίζουν εδώ. Φαίνεται ακόμη ότι πολλοί μειονοτικοί βρήκαν παρ' όλα αυτά τον τρόπο να μπουν στην Ελλάδα και από άλλες εισόδους (δεν μπορούσαν βέβαια να κλείσουν και όλα τα σύνορα της χώρας!).

Την ημέρα των εκλογών ο νομός Ροδόπης γέμισε από «μετακινούμενες στρατιωτικές μονάδες» που, σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο μπορούν να ψηφίζουν σε οποιοδήποτε εκλογικό τμήμα βάσει ειδικών καταστάσεων που βρίσκονται στα χέρια του επικεφαλής τους. Οι μονάδες αυτές κινούμενες με κάθε μέσο (ακόμη και με πούλμαν) οδηγήθηκαν κύρια στα μειονοτικά τμήματα (στο χωριό του Σαδίκ μόνον – τη Φιλύρα – ψηφίσαν 6 πούλμαν με στρατιώτες).

Η παρουσία των στρατιωτών ανέβασε τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων από 98.000 περίπου (που είναι οι εκλογείς μόνιμοι κάτοικοι του νομού) σε 114.000, (τα αντίστοιχα νούμερα του Ιουνίου είναι 95.000 και 106.000) ενώ οι ψηφίσαντες ανέβηκαν από τις 80.000 του Ιουνίου στις 87.000 περίπου.

Ο ανεξάρτητος συνδυασμός συγκέντρωσε τελικά 24.628 ψήφους, αντί για 23.857 που είχε φέρει τον Ιούνιο, ενώ ο Ροντοπλού πήρε 19.000 σταυρούς αντί για 1430 που είχε πάρει τον Ιούνιο. Κανένας μειονοτικός υποψήφιος των άλλων κομμάτων δεν συγκέντρωσε πάνω από 1600 ψήφους.

Ξεπερνώντας τον πόλεμο ενστάσεων της Ν.Δ. με στόχο το κύρος του ψηφοδέλιου που εμφανιζόταν σαν «συνδυασμός» ενώ (μετά την «εκκαθάριση») είχε μόνον έναν υποψήφιο, ο Ροντοπλού κατέκτησε τη θέση του στη Βουλή, όχι όμως και στην πολιτική ζωή της χώρας. Καθώς η παρουσία του αγνοείται, ακόμη και για τον υπολογισμό των αρνητικών ψήφων για το σχηματισμό κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας, εμφανίζεται το τραγελαφικό φαινόμενο να καλείται να λειτουργήσει η Βουλή με 299 βουλευτές ενώ έχουν εκλεγεί 300!

Η τουρκική μειονότητα και μαζί μ' αυτήν η τογγάνικη και πομάκικη φαίνεται να είναι περισσότερο από ποτέ άλλοτε απομονωμένη.

Η έναρξη κάποιου διαλόγου ανάμεσα στα δύο σύννοκα στοιχεία φαίνεται περισσότερο από ποτέ δύσκολη ενώς αδύνατο σε τοπικό επίπεδο έως στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο η αδιαλλαξία της δεξιάς, οι αλλοπροσαλισμοί του ΠΑΣΟΚ και η αμηχανία του Συνασπισμού εμποδίζουν την τοποθέτηση του προβλήματος στις πραγματικές του βάσεις.

Έτσι η καθυστέρηση και η απομόνωση και η απουσία αναζήτησης ενός κοινού λόγου με τις δυνάμεις που είναι ευαίσθητες στο πρόβλημα καταδικάζουν τη μειονότητα να παραμένει δέσμο όλων εκείνων των μηχανισμών που τη θέλουν να παίζει διάφορους – πραγματικούς ή υποθετικούς – ρόλους στο διακρατικό παιχνίδι Ελλάδας - Τουρκίας και την παραδίδουν στα χέρια όλου εκείνου του παραπολιτικού επιτελείου που έχει συμφέρον στη διάρκεια της όξυνσης και στην καθυπόταξη της μέσα από τον εξευτελισμό.

Κώστας ΑΡΓΑΛΙΩΤΗΣ
Ιωάννα ΙΩΑΝΝΟΥ

Μια μειονότητα χωρίς όνομα

■ Με μεγάλη άνεση, σύσσωμος ο ελληνικός τύπος, τα κόμματα και οι «φορείς» συσπειρώθηκαν για να αντιμετωπίσουν τον ανεξάρτητο βουλευτή Ισμαήλ Μολά Ροντοπλού. Ταμπουρωμένοι πίσω απ' τη διατύπωση «μουσουλμανική μειονότητα» που αναφέρεται στη συνθήκη της Λωζάννης λημονούν ότι το ίδιο το ελληνικό κράτος μέχρι πριν από λίγα χρόνια επέβαλε *βίαιο εκτουρκισμό* στις δημόσιες επιγραφές και την αντικατάσταση όλων αναφέρονταν σε «μουσουλμάνους». Σε επείγουσα διαταγή του με αρ. πρωτ. 1043 ο γενικός διοικητής Θράκης Γ. Φεσσόπουλος στις 28.1.54 ζήτησε απ' όλους τους δημάρχους και κοινοτάρχες της Ροδόπης να αντικαταστήσουν κάθε αναφορά σε «μουσουλμάνους» με τον όρο «τουρκός».

Το ίδιο ισχύει και για τους πομάκους που ανασύρθηκαν τελευταία για να στηρίξουν την «πολυεθνική» συγκρότηση της μειονότητας. Υπεύθυνο για την «συνοδοιορπία» των πομάκων με την τουρκική πλειοψηφία της μειονότητας είναι πάλι το ελληνικό κράτος που θέλησε εκείνη την περίοδο του «από βορράν» κινδύνου να εξασφαλίσει τα σύνορά του, και όχι μόνο έκλεισε τα πομακοχώρια σε «επιτηρούμενη ζώνη» (που ισχύει μέχρι σήμερα), αλλά θέλησε και να εξαφανίσει το γλωσσικό τους «ιδίωμα», επειδή είχε σλαβική ρίζα.

Ας μη μένουμε, λοιπόν, στη Λωζάννη του 1923, γιατί από τότε έχουν συμβεί πολλά. Κι αν η γλώσσα των διπλωμάτων απαιτεί να τα ξεχνάμε, όσοι αναφέρονται σε δικαιώματα κατατρεγμένων κοινωνικών ομάδων και πολιτών πρέπει να τα κρατούν στη μνήμη τους. Δεν υπάρχει άλλωστε άλλος τρόπος να ερμηνευτεί η εκλογική συμπεριφορά του μειονοτικού στοιχείου. Ο δρόμος που διάλεξε να το αντιμετωπίσει η ελληνική πολιτική ηγεσία (με τη συγκατάθεση της Αριστεράς) φέρνει τα ανάποδα ακριβώς αποτελέσματα απ' αυτά που υποτίθεται ότι επιδιώκει: απομόνωση της μειονότητας, όξυνση των σχέσεών της με το ελληνικό στοιχείο, μεγαλύτερη πρόσδεση με την Άγκυρα.

Σοβαρή ευθύνη σ' αυτή την εξέλιξη έχει ο τύπος. Όχι μόνο επειδή έχει αναθέσει την κάλυψη των θεμάτων σε «στρατευμένους» εθνικιστές (τύπου Σ. Σολταρίδη της *Ελευθεροτυπίας*) αλλά και επειδή γίνεται αγωγός μονοφωνικής «πληροφόρησης» από «κύκλους» και «υπηρεσίες». Πρόσφατο κρούσμα: Στις 19 Νοεμβρίου το *Έθνος* και ο *Ελεύθερος Τύπος* δημοσίευσαν δυο ρεπορτάζ από την Κομοτηνή που στο μεγαλύτερο μέρος τους ήταν πανομοιότυπα. Δεν είχαν αλλαχθεί ούτε τα σημεία στίξης. Τα υπέγραψαν οι ανταποκριτές των δυο εφημερίδων (Μελ. Μαρτίδου και Αλέκος Φανφάνης). Αν δεν είναι απλά θέμα επαγγελματικής ασυνειδησίας, πρόκειται για «δείγμα γραφής» της ειδησεογραφίας περί μειονοτικού που φτάνει στις αθηναϊκές εφημερίδες.

Όσο για τις κραυγές του τύπου (και ιδιαίτερα του *Ελεύθερου Τύπου*) περί προδοσίας ΠΑΣΟΚ - Συνασπισμού, αν στηριχτούν στην ψήφο Ροντοπλού, θυμίζουμε ότι υπάρχει ηρηγούμενο: Η κυβέρνηση Στεφανόπουλου, που τότε εθνικά ωφέλιμη υπήρξε κατά τον κ. Μητσοντάκη, στηρίχτηκε το 1965 στην ψήφο δυο βουλευτών της μειονότητας (Χατίπογλου και Μολά Γιουσούφ) που, μάλιστα, επέβαλαν και ορισμένους όρους (νέο τουρκικό γυμνάσιο στην Ξάνθη, απομάκρυνση ορισμένων νομαρχών). Η τελική ψήφος εμπιστοσύνης συγκέντρωσε 152 υπέρ και 148 κατά...

Δ.Ψ.

Υ.Γ. Αυτό το άγχος μη τύχει και ονομαστεί «τουρκική» η «μουσουλμανική» μειονότητα οδηγεί στην υποκρισία κι από 'κει κατευθείαν στον κρετινισμό. Στη νέα στήλη του στην *Καθημερινή* (26.11) ο Νίκος Κακαουνάκης αναφέρεται σε «ισλαμόφωνη» εφημερίδα! Κάτι ήξερε που ζήτησε επείγεια από τους αναγνώστες για το νέο του ντεμπούτο στην έντυπη δημοσιογραφία.

ΕΟΚ '92

Το κείμενο που ακολουθεί είναι στο μεγαλύτερό του μέρος μετάφραση της ανάλυσης «ΕΟΚ-Ενιαία αγορά και νέος ιμπεριαλισμός», της Angelika Ebbinghaus, που δημοσιεύτηκε στην γερμανική τρίμηνη επιθεώρηση: «1999 - Περιοδικό για την Κοινωνική Ιστορία του 20ού και 21ου αιώνα», τεύχος 4/89.

□ Την ώρα που όλοι μιλούν για την ενιαία εσωτερική αγορά της ΕΟΚ, το δυτικοευρωπαϊκό κεφάλαιο στρέφει το βλέμμα του προς την Ανατολική Ευρώπη. Η προσπάθεια κάθε διαφήμισης είναι να κάνει όσο το δυνατόν μεγαλύτερες υποσχέσεις. Η καμπάνια «ενιαία εσωτερική αγορά '92» είναι μια απόλυτα επιτυχημένη διαφήμιση. Ίσως ο εμπνευστής της καμπάνιας είναι η εταιρία Saatchi and Saatchi που κυριαρχεί στην ευρωπαϊκή διαφημιστική αγορά. Πρόκειται για την εταιρία που παλιότερα βοήθησε την Μάργκαρετ Θάτσερ να κατακτήσει την εξουσία, και σήμερα προετοιμάζει την σχεδιασμένη είσοδο της Τουρκίας στον κύκλο των 12, επιδιωρώνοντας την πολιτική της εικόνα.

Το μήνυμα του '92 είναι το εξής: Όλοι θα γίνουν πλουσιότεροι, οι επιχειρήσεις θα μεγαλώσουν, τα εμπορεύματα θα φτηνίσουν. Οι επιχειρήσεις κερδίζουν κι ο πελάτης-αφέντης αγοράζει. Ο ιδεατός Πανευρωπαίος θα μπορεί να ταξιδεύει παντού, να ζει παντού, να εργάζεται παντού. Η ΕΟΚ του '92 δεν γνωρίζει σύνορα. Ο ιδεατός Πανευρωπαίος της δεκαετίας του '90 είναι ένας πραγματικά ελεύθερος πολίτης. Μέχρι το 1992 πρέπει να γίνουν πραγματικότητα οι τέσσερις «θεμελιώδεις ελευθερίες της ΕΟΚ»: ελευθερία κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων, των ατόμων και της παροχής υπηρεσιών. Η οικονομική ωφέλεια αυτών των τεσσάρων ελευθεριών υπολογίστηκε επιστημονικά και πρέπει κατά μέσο όρο να φτάνει τα 400 δις δολάρια το χρόνο! Αυτή η έκθεση που έχει πάρει το όνομά της από τον Πάολο Τσεκίνι, επικεφαλής του ερευνητικού προγράμματος της ΕΟΚ «Το κόστος της μη Ευρώπης». Πρόκειται για ένα πολύτομο ντοκουμέντο πίστης στην ευλογία του απο-ρυθμισμένου καπιταλισμού πάνω στους ανθρώπους, την κοινωνία και τη φύση.

Σ' αυτή την ομολογία πίστης προς την καπιταλιστική ανάπτυξη μας εξηγούν ότι ο παραμερισμός των διατυπώσεων στα σύνορα, η φιλελευθερο-

ποίηση των δημόσιων παραγγελιών, η ενοποίηση των νόμων που διέπουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και η κατάργηση κάθε είδους φραγμών στο εμπόριο θα είναι η πρώτη φάση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και θα οδηγήσει σε μείωση δαπανών ύψους δισεκατομμυρίων. Η κατάργηση των υλικών, τεχνικών, και φορολογικών φραγμών στο εμπόριο θα σημάνει μίαν αλυσιδωτή αντίδραση έτσι ώστε «την επόμενη δεκαετία οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές της ΕΟΚ θα αντιμετωπίσουν ριζικά τροποποιημένα οικονομικά δεδομένα». Σ' αυτόν τον οξυμένο ανταγωνισμό θα αντέξουν μόνο οι μεγάλες και καλύτερες επιχειρήσεις, όλες οι υπόλοιπες θα υποχωρήσουν. Οι νέες ευρωπαϊκές επιχειρηματικές και παραγωγικές πολυεθνικές θα εξαρθολογίσουν τις δομές τους και θα φθηνήνουν τα προϊόντα τους, σε τρόπο που θα φθάσουμε σε μια «πραγματική κρίση προσφοράς και κάτω από την πίεση του ανταγωνισμού οι τιμές στην αγορά θα πλησιάσουν το κόστος παραγωγής των προϊόντων. Ο μακροοικονομικός ευεργετικός επιδράσεις αυτού του κύματος συγχώνευσης και συγκέντρωσης θα είναι η άνοδος του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, η συγκράτηση του πληθωρισμού, η ελάφρυνση του προϋπολογισμού και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας». Αυτή, όμως, η αλυσιδωτή αντίδραση που προβλέπει η έκθεση Τσεκίνι δεν πρόκυψε ποτέ από τη συγκέντρωση της οικονομικής εξουσίας.

Ο αδελφικός ιμπεριαλισμός

Αυτές και άλλες προβλέψεις για το μέλλον συμπληρώνονται με γεωπολιτικές θεωρήσεις. Ο Πέτερ Γκλotts, π.χ. «επικοινωνιολόγος» και εξέχων διανοητής της SPD δηλώνει:

«Αν η Ευρώπη δεν πάρει τα επόμενα χρόνια μερικές στρατηγικές σημασίες αποφάσεις, θα γίνει χώρος αποικιών - μια μεγάλη αγορά κι ένα φανταστικό μουσείο κουλτούρας και ιστορίας, μέσα στο οποίο θα μπορεί κανείς να ζει

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

ΛΙΓΟΤΕΡΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

με πολυτέλεια λίγες ακόμα δεκαετίες, αλλά συνολικά θα είναι μια ήπειρος με τάση καθοδική».

Ο Γκλotts επισημαίνει τέσσερις ιστορικές παγκόσμιες διαδικασίες που θα σφραγίσουν την ερχόμενη δεκαετία: η δυτικοευρωπαϊκή ολοκλήρωση, οι επιδράσεις της περεστρόικα στην Ανατολική Κεντρική Ευρώπη, η δημογραφική εξέλιξη με το φαινόμενο της μείωσης των γεννήσεων στις δυτικές βιομηχανικές χώρες αντίθετως από τις φτωχές χώρες του 3ου κόσμου, και η παγκόσμια εξάπλωση μιας ισοπεδωτικής μαζικής κουλτούρας με προέλευση τις ΗΠΑ:

«Η Ευρώπη βρίσκεται μπροστά σ' ένα σταυροδρόμι. Υπολογίζω ότι έχουμε 5 ως 10 χρόνια καιρό. Δεν έχουμε το δικαίωμα να νιαζόμαστε είτε για την Ανατολή ή τη Δύση. Πρέπει να παρατηρούμε και να επιδρούμε πάνω και στις δύο διαδικασίες... Είναι ένα αίτημα αυτοκρατορικών διαστάσεων, που ασκεί όμως ορισμένη ελκτική δύναμη για τους ανατολικοευρωπαίους αδελφούς και αδελφές μας. Η Ευρώπη έχει μια τελευταία ευκαιρία για τον αυτοκαθορισμό της. Πρέπει να συνειδητοποιήσει αυτή την ευκαιρία».

Αυτό το μήνυμα του Γκλotts έχει μακρά παράδοση. Θυμίζουμε το βιβλίο του Όσβαλντ Σπένγκλερ «Η παρακμή της Δύσης», που ξεσήκωσε πολύ θόρυβο στις αρχές της δεκαετίας του 20 στη Γερμανία και έγινε στη συνέχεια ένα απ' τα ιδεολογικά θεμέλια του φασισμού των ναζί.

Η Ευρώπη της κοινωνίας των δύο τρίτων

Αυτά για το σύνθημα «Ενιαία αγορά '92». Τι συμβαίνει όμως στην Ευρώπη; Σ' όλο τον κόσμο ο καπιταλισμός της δεκαετίας του 70 μπήκε σε κρίση. Η απάντηση ήταν μια επιθετική πολιτική φιλελευθεροποίησης και απο-ρύθμισης, πρώτα απ' τις κυβερνήσεις του Ρήγκαν και της Θάτσερ, και στη συνέχεια απ' όλες τις δυτικές κυβερνήσεις,

μέχρι και την «Ενωμένη Αριστερά» του Μιτερνάν. Τα συνδικάτα αποδυναμώθηκαν, οι επιχειρήσεις ενισχύθηκαν. Την ίδια ώρα οι δυτικές βιομηχανικές χώρες μετατράπηκαν σε κοινωνίες των δύο τρίτων, όπου συνυπάρχουν δίπλα-δίπλα συνεργασία των «κοινωνικών εταίρων» και κοινωνικός αποκλεισμός, ο μεγάλος πλούτος και η μαζική ανεργία. Η οικονομική ολοκλήρωση της ΕΟΚ προχώρησε πολύ από την εποχή της σταθεροποίησης στις αρχές του '80. Σχεδόν το 60% του εξωτερικού εμπορίου τους διεκπεραιώνουν οι δώδεκα χώρες-μέλη μεταξύ τους.

Σ' όλη την Ευρώπη οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις αγοράζουν τις μικρότερες, ή συγχωνεύονται σε μεγαλύτερες, και ιδρύουν joint ventures. Προσαρμόζουν τη δραστηριότητά τους στις ανάγκες του ανταγωνισμού. Αυτές οι άλλοτε θεαματικές κι άλλοτε αδιάκριτες διαδικασίες συγχώνευσης και συγκέντρωσης μειώνουν δραστικά τον αριθμό των επιχειρήσεων σ' όλους τους κλάδους της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Σε μια σύνοδο βιομηχάνων στο Λονδίνο στις αρχές του χρόνου υποστηρίχτηκε ότι η Ενιαία Αγορά θα έχει συνέπεια να κλείσουν τα μισά ευρωπαϊκά εργοστάσια. Αυτό σημαίνει μαζική ανεργία που δύσκολα μπορεί να αντιμετωπιστεί. Στη διαφημιστική καμπάνια «Ενιαία Αγορά» λόγος γίνεται μόνο για τα 320 εκατομμύρια καταναλωτών, ενώ ο 16 εκατομμύρια άνεργοι δεν αναφέρονται καθόλου. Η συγκέντρωση του κεφαλαίου σ' όλη την έκταση της Ευρώπης θα αυξήσει ακόμα περισσότερο τον αριθμό των ανέργων και εδώ πρέπει να συνηγορήσουμε την τάση αύξησης των επισφαλών θέσεων εργασίας. Εξίσου λησμονούν και τους φτωχούς. Σύμφωνα με τις στατιστικές της ΕΟΚ υπάρχουν στην κοινότητα δέκα εκατομμύρια νοικοκυριά που υποφέρουν από φτώχεια. Ανάμεσα στις ίδιες τις χώρες της ΕΟΚ υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις στο επίπεδο ζωής. Ο μέσος ωριαίος μισθός ενός βιομηχανικού εργάτη στη Δυτική Γερμανία είναι

1.600 δρχ. ενώ στην Ισπανία 1.000 και την Πορτογαλία 300.

Ευρωπαϊκός κοινωνικός χώρος και κοινωνικός διάλογος

Η πολιτική της απορύθμισης θα οξύνει περισσότερο τις υφιστάμενες κοινωνικές αντιθέσεις, πράγμα που θα μπορούσε να υπονομεύσει μακροπρόθεσμα τη μαζική συναίνεση στο κυρίαρχο σύστημα, γεγονός που είναι οικονομικά αντιπαραγωγικό. Γι' αυτό το λόγο έχει γίνει σήμερα θέμα η μελλοντική εργατική και κοινωνική πολιτική στην ΕΟΚ. Το νέο σύνθημα ονομάζεται: «Ευρωπαϊκός κοινωνικός χώρος» - ό,τι μπορεί να σημαίνει «κοινωνικός χώρος». Τα συνδικάτα, οι εργοδοτικές ενώσεις, οι κυβερνήσεις και η Επιτροπή της ΕΟΚ, όλοι συμφωνούν: η Ευρώπη του '92 θα είναι μια κοινωνική Ευρώπη. Συντάσσονται υπομνήματα και κοινωνικοί χάρτες, ενώ η γερμανική συνδικαλιστική ομοσπονδία και η ένωση των βιομηχάνων έχουν την ίδια τοποθέτηση στις κοινωνικές διαστάσεις της ενιαίας αγοράς: «Η κοινωνική διάσταση της ενιαίας αγοράς πρέπει να λάβει υπόψη τις ιστορικά διαμορφωμένες δομές και τις διαφορετικές οικονομικές συνθήκες των κρατών-μελών». Γι' αυτό το λόγο, μας λένε δεν μπορεί να υπάρξει σ' όλη την Ευρώπη εναρμόνιση στο κοινωνικοπολιτικό πεδίο, παρά μόνο η αναγνώριση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και η ελευθερία των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Στο πεδίο προστασίας της εργασίας και της υγείας ο στόχος είναι να επιτευχθεί όσο το δυνατό υψηλότερο επίπεδο. Οι ευρωπαϊκές συλλογικές συμβάσεις όμως που θα δέσμευαν τις εθνικές απορρίπτονται. Ο Κοινωνικός Χάρτης που πρόκειται να συμφωνηθεί τον Δεκέμβριο στο Στρασβούργο, κατά τη συνάντηση κορυφής της ΕΟΚ είναι τόσο αποδυναμωμένος ώστε δεν έχει πλέον καθόλου δεσμευτικό χαρακτήρα. Αντί, π.χ., να μιλά για το δικαίωμα σε ελάχιστο μισθό και ελάχιστες διακοπές, αναφέρεται σε «εύλογο μισθό που θα αρκεί να εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Αντ' αυτού πρέπει να θεσμοθετηθεί ένας «Κοινωνικός διάλογος». Οι σχεδιαστές της απορυθμισμένης Ευρώπης θέλουν να παρεμβάλουν νεοκορπορατιστικά εμπόδια στις πιθανές κοινωνικές συνέπειες.

Η μόλυνση της Ευρώπης

Ο νέος Ευρω-ιμπεριαλισμός στηρίζεται στην ανάπτυξη και την επέκταση, παρά τις προβλεψίμες συνέπειες για τον άνθρωπο, την κοινωνία και τη φύση. Η Ευρωπαϊκή Πράξη που τέθηκε σε ισχύ το 1987 επισπεύδει αυτή τη διαδικασία, διότι θεσμοθετεί την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης αντί για την απαίτηση εναρμόνισης σε θέματα τεχνικών προδιαγραφών και ελέγχων. Αυτό σημαίνει συγκεκριμένα ότι π.χ. μια ορισμένη μηχανή που έχει παραχθεί και ελεγχθεί σε μια χώρα, μπορεί να πουληθεί σε όλες τις άλλες χώρες της ΕΟΚ παρά τις υφιστάμενες διαφορετικές προδιαγραφές ασφαλείας. Μ' αυτή την αρχή ενοποίησης του ανταγωνισμού συνδέεται ο κίνδυνος να εξισωθούν προς τα κάτω οι κανόνες προστασίας και ασφάλειας που ανεβάζουν το

κόστος παραγωγής, σε βάρος των εργατών και του περιβάλλοντος. Παρόμοια ισχύουν για πολλούς άλλους τομείς, όπως π.χ. για τον τομέα των συγκοινωνιών. Μέχρι σήμερα οι μεταφορές με φορτηγά ρυθμιζόνταν μέσω των ενιαίων τιμολογίων και των περιορισμών στις χορηγήσεις αδειών διελεύσεως. Ακόμα κι αυτοί οι πενιχροί περιορισμοί πρόκειται να αρθούν. Η συνέπεια θα είναι η αύξηση της κυκλοφορίας κατά 40% κι αυτό σημαίνει περισσότερα ατυχήματα, περισσότερος θόρυβος, πιο πολλές εκπομπές βλαβερών ουσιών και περισσότεροι δρόμοι (ειδικά γι' αυτό το θέμα βλ. «Μονά-Ζυγά δικά τους» στο Σχολιαστή, τ. 80). Η μόλυνση με διοξείδιο του θείου θα αυξηθεί μέχρι το 2010 τουλάχιστον 8%, και η μόλυνση με μονοξείδιο του αζώτου θα αυξηθεί κατά 12%. Θα πολλαπλασιαστούν τα βουνά με τα σκουπίδια που είναι ήδη από τώρα μεγάλο πρόβλημα για χώρες όπως η Δυτική Γερμανία. Θα αυξηθεί ο «τουρισμός των σκουπιδιών», δηλαδή η μετακίνηση απορριμμάτων σε άλλες χώρες, καθώς και οι μεταφορές επικινδύνων δηλητηρίων.

Η ενιαία Αγορά του '92 εξελίσσεται σε μια απ' τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στην παγκόσμια οικονομική ιστορία, κι αυτή είναι η προϋπόθεση για να σταθεί η ΕΟΚ απέναντι στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία στην παγκόσμια αγορά.

Εκβιασμένος θατσερισμός και στις ανατολικές χώρες

Από τη δεκαετία του '70, οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης περιήλθαν σε μια όλο και πιο αδιέξοδη κατάσταση. Η πετρελαϊκή κρίση, η παρακμή της αγροτικής τους οικονομίας και το γεγονός ότι ήταν υποχρεωμένες να αγοράζουν στη δυτική αγορά σύγχρονα μηχανήματα μικροηλεκτρονικής, ενώ τα δικά τους προϊόντα γίνονταν όλο και λιγότερο ανταγωνιστικά, οδήγησε τα κράτη αυτά στην οικονομική εξάρτηση. Τα χρέη προς τη Δύση αυξάνονταν συνεχώς. Σήμερα, το ύψος των χρεών των χωρών αυτών ανέρχεται σε 100 δισεκατομμύρια δολάρια. Στην πρώτη γραμμή βρίσκεται η Πολωνία με 34 δισεκ. δολάρια, ακολουθούμενη από τη Γιουγκοσλαβία και την Ουγγαρία. Σε συνδυασμό με την οικονομική αυτή κρίση υπήρχε και μια κρίση πολιτική. Και η περεστρόικα ήταν η προ πολλού απαιτούμενη απάντηση στην κληρονομιά του σταλινισμού. Αλλά αυτή η μεταρρυθμιστική κίνηση είναι η μία μόνο πλευρά του νομισματός. Οι περισσότερες ανατολικοευρωπαϊκές χώρες φοβούνται ότι κατά τη δεκαετία του '90 θα περιπέσουν στο οικονομικό καθεστώς των κρατών του τρίτου κόσμου, αν δεν επιτύχουν κάποια σύνδεση με έναν από τους τρεις μεγάλους οικονομικούς συνασπισμούς. Και προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται: «Ένα ουσιώδες χαρακτηριστικό της μεταρρυθμίσεώς μας», υπογραμμίζει ο βούλγαρος υπουργός οικονομικών, «είναι η ισχυρή προσέγγιση προς τη νομοθεσία και τις οικονομικές ρυθμίσεις των ευρωπαϊκών βιομηχανικών κρατών». Ακόμη πιο έντονα εκφράζεται μια οικονομολόγος από την Ουγγαρία: «Οφείλουμε να εισαγάγουμε τις αρχές του θατσερισμού, τουλάχιστον στα κύρια του σημεία, τότε και πάλι ο λαός θα ανασάνει».

Με λυκοκοινωνίες προς την παγκόσμια κυριαρχία

Με ανυπομονησία περιμένουμε τι έχει να πει ο λαός γι' αυτή τη νέα πραγματικότητα, που κατά τον αρχισυντάκτη της πολιτικής εβδομαδιαίας επιθεώρησης «Πολίτικα» τοποθετείται κάπου ανάμεσα στην οικονομία της αγοράς της Βραζιλίας και σε εκείνη του Πακιστάν. Οι ανατολικοευρωπαϊκές χώρες είναι εξαρτημένες από το δυτικό κεφάλαιο υπό μορφή μηχανών, τεχνολογίας και ειδικευμένης εργατικής δύναμης προκειμένου να εκσυγχρονίσουν τις οικονομίες τους. Από τη μεριά της, η ΕΟΚ επιβραβεύει τις μεταρρυθμίσεις με εμπορικές συμφωνίες. Οι εμπορικές αυτές συμφωνίες, όπως εκείνη με την Ουγγαρία της 30.6.1988, εξασφαλίζουν στους δυτικούς επιχειρηματίες νέες αγορές και επιπλέον κέρδη, εφόσον τους παρέχονται ειδικές τελωνειακές και δασμολογικές ελαφρύνσεις για τα πρώτα πέντα χρόνια. Έτσι οι χώρες της ΕΟΚ και της ΚΟΜΕΚΟΝ χρειάζονται οι μεν τις δε, κι ας πρόκειται για διαφορετικούς λόγους. Τα περισσότερα κράτη της ΚΟΜΕΚΟΝ διαβλέπουν στη σύνδεση με την ΕΟΚ μια οικονομική στρατηγική επιδίωξης, ενώ η ΕΟΚ θα θέτει όλο και περισσότερο κάτω από τον έλεγχό της την αγορά των κρατών της ΚΟΜΕΚΟΝ στην προσπάθειά της να κυριαρχήσει στην παγκόσμια αγορά.

Στα πλαίσια αυτά οι δυτικογερμανικές ηγέτιδες τάξεις μπορούν και πάλι να χρησιμοποιήσουν το «γερμανικό ζήτημα» σαν μοχλό μιας σκοπούμενης αποσταθεροποίησης της Γ.Λ.Δ. Η πρόσφατη «μετανάστευση απ' την

Ανατολή στη Δύση» προσφέρει τη νομιμοποίηση γι' αυτό.

Το τέλος αυτού του αιώνα παρουσιάζει μια ανησυχητική εικόνα. Η Ευρώπη - που στην καρδιά της βρίσκονται και τα δύο γερμανικά κράτη - προσπαθεί για άλλη μια φορά να κατακτήσει τον κόσμο. Υπάρχει ένα οχυρό ονόματι Ευρώπη, το οποίο - μαζί με την Ιαπωνία - αντικαθιστά την παγκόσμια οικονομία της Pax Americana των τελευταίων 40 χρόνων. Το οχυρό Ευρώπη εξοπλίζεται στρατιωτικά και ταυτόχρονα κατευθύνει μια επιθετική οικονομική παγκόσμια πορεία ανοίγοντας τα σύνορά του προς την Ανατολική Ευρώπη.

Οι δυτικοευρωπαϊκές κοινωνίες έχουν αλλάξει. Μαζική φτώχεια και νεορατσισμός αποτελούν πλέον συστατικά στοιχεία της κοινωνίας των δύο τρίτων, καθώς επίσης και μια ευρύτερη συναίνεση για διευρυμένη μαζική κατανάλωση από εκείνους που μπορούν να την ασκήσουν. Οι δομές αυτές της λυκοκοινωνίας πρέπει να μεταφερθούν στην Ανατολική Ευρώπη, όπου ένα ευρύ στρώμα είναι έτοιμο να δεχτεί τόσο την ευχάριστη πλευρά της οικονομίας της αγοράς, όσο και τις άλλες.

Αν όμως δεν έχει κανείς ποτέ κλείσει τα μάτια μπροστά στα απολιθώματα του υπαρκτού σοσιαλισμού και στις συνέπειες του σταλινισμού, είναι ευκολότερο ενόψει του νέου ιμπεριαλισμού της ΕΟΚ να στοχαστεί πάνω σε μια προοπτική αντίστασης, που δεν θα αγνοεί και την ανανεωμένη εκδοχή του «Drang nach Osten» («Πίεση, ορμή, προς ανατολάς»).

επιμέλεια: Ρολφ ΠΟΛΕ

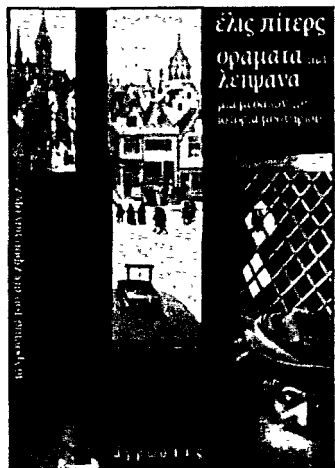
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
από τις εκδόσεις
ΑΓΡΩΣΤΙΣ

ΠΕΤΕΡ Α
Ο ΚΙΝΕΖΟΣ ΤΟ

Ονορέ ντε Μπαλζάκ
Η ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΤΟΥ ΛΑΝΖΑΙ
Άρθρος

Είς λίγες
οραματα
λειψανα

ΒΙΛΧΕΛΜ ΜΤΑΛΕΡ
ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ
ΕΡΩΤΕΣ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ - ΔΙΕΚΠΑΡΧΟΛ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
Βιβλιοπωλείο Αριάδη
Ζωοδ. Πηγής 2-4, 106 78 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 3623113 - 3605097

ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΟΙ «ΡΥΘΟΜΙΣΤΕΣ»

□ Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Οι «Οικολόγοι-Εναλλακτικοί» κατάφεραν να θγουν κερδισμένοι όχι μόνο απ' τις κάλπες αλλά κυρίως να ενισχυθούν περαιτέρω - όντας η μόνη κοινοβουλευτική αντιπολίτευση - στη διαδικασία των διερευνητικών και να μπορούν τώρα στη νέα «οικουμενική» πραγματικότητα να εισπράττουν πολιτικά οφέλη.

Όσοι παρακολούθησαν την εξαιρετικά ζωντανή και αριθμητικά μεγάλη - υπήρχαν εκατοντάδες παρατηρητών - διήμερη πανελλαδική τους συνάντηση (11-12/11), γνωρίζουν πως η ένταση και ο κόπος που επεκράτησαν για να συντεθούν τόσο διαφορετικές απόψεις και εν τέλει να υπερψηφιστεί η γνωστή θέση: «*Δεν στηρίζουμε κανένα*», άξιζε τον κόπο.

Πράγματι, αν σκεφτεί κανείς πως στο «*σώμα*» των 215 συνέδρων, αντιπροσώπων 80 οργανώσεων και κινήσεων, υπήρχαν προτάσεις όπως: «*στηρίζουμε υπό όρους κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ*» ή «*κρατάμε κλειστά τα χαρτιά μας ως την τέταρτη εντολή και προβάλλουμε τους όρους μας*» ή η περισσότερο αφελής (;) θέση: «*ανεχόμεστε ή και στηρίζουμε οικουμενική κυβέρνηση υπό όρους!*», μπορούμε να αντιληφθούμε το μέγεθος των διαφορών. Ήταν πραγματικός γρίφος.

Έτσι η ανόητη θέση (κατά τη γνώμη μας): «*ψήφου ανοχής της οικουμενικής λύσης, για να ξεπεραστεί η πολιτική κρίση στον τόπο*», - υπό όρους... μάλιστα - που εκφράστηκε από ορισμένα στελέχη της ομοσπονδίας (Χατζηγώγας, Παπασηλιόπουλος, Λουλούδης, Ευθυμιόπουλος), ενώ μειοψήφισε (9 μόνο ψήφους) στην πραγματικότητα αφού τελικά ίσχυσε στην πολιτική σκηνή - έστω και χωρίς τη μεσολάβηση της ομοσπονδίας... - υποβοηθήσε τη συνδιάσκεψη να αποφασίσει και να κρατήσει ως το τέλος των διερευνητικών εντολών τη στάση: «*καμιά στήριξη κανενός*».

Ευθύνη όμως για την ένταση είχε και η 12 μελής επιτροπή που το σαββατόβραδο της 10ης Νοεμβρίου ανέλαβε να οργανώσει τις προτάσεις και τον τρόπο ψηφοφορίας, αλλά απέτυχε αφού έδωσε ως πρώτο ερώτημα στη συνάντηση: *Συζητάμε ή δεν συζητάμε με τα κόμματα*; Όπως καταλαβαίνετε αυτή η μεγαλειώδης διαδικαστική παρέμβαση κόντεψε να τινάξει στον αέρα την συνδιάσκεψη.

Μπορεί λοιπόν η πολιτική της ομοσπονδίας να είναι το περίφημο «*ούτε δεξιά ούτε αριστερά*» - και όχι μόνο ως προς τα «*οικουμενικά*» μας κόμματα - αλλά μέσα στην ίδια την ομοσπονδία υπάρχει και η δεξιά και το κέντρο και η αριστερά και αντιεξουσιαστικός χώρος. Θα 'λεγε κανείς πως το αποτέλεσμα της τελευταίας συνάντησης πιστοποιεί ακριβώς τη «*νίκη*» μιας αριστερής τάσης πάνω σε «*δεξιές*» ή «*συμβιβαστικές*» ή εν πάση περιπτώσει «*ρεαλιστικές*».

Ο κύριος κορμός των συνεδρών που τοποθετήθηκαν υπέρ της πλειοψηφούσας τελικά άποψης, προερχόταν

απ' τις μικρές ομάδες των κέντρων και σχεδόν όλες τις επαρχιακές, ήταν εξάλλου περί τους 150 μέσα στο μεγάλο αμφιθέατρο των Χημικών του Ε.Μ.Π. Ο ίδιος περίπου συσχετισμός διαμόρφωσε και άλλες αποφάσεις της συνδιάσκεψης ή επηρέασε αποφασιστικά τη σύνθεσή τους, και όχι όπως πολλοί περίμεναν, οι εκπρόσωποι των μεγάλων ομάδων: ΡΗΞΗ, «*Οικολογική Συνεργασία*» (περιοδικό Νέα Οικολογία) «*Οικολόγοι-Εναλλακτικοί*» κέντρου κλπ.

Μια στατιστική προσέγγιση του κόσμου που οργανώνεται και αποτελεί σήμερα την ομοσπονδία, μας δίνει τα εξής πρώτα χαρακτηριστικά:

1. Τα περισσότερα μέλη των «*Οικολόγων-Εναλλακτικών*» προέρχονται απ' την αριστερά, παραδοσιακή, ή εξωκοινοβουλευτική ή και απ' τον αντιεξουσιαστικό χώρο, σε ποσοστό ίσως πάνω από 75%, οι υπόλοιποι είναι νεότερης ηλικίας άρα δεν έχουν και μεγάλο παρελθόν.

2. Σε μικρότερη αναλογία αλλά πάντως σαφώς απ' τα αριστερά προέρχονται και οι ψηφοφόροι τους. Και έτσι κι αλλιώς, το σύνολο των ψήφων τους ενεργάει σαν ψήφος διαμαρτυρίας προς τον παραδοσιακό πολιτικό κόσμο κυρίως της αριστεράς. Διότι είναι σαφές πως οι δεξιοί είχαν την Ν.Δ. προ των πυλών της αυτοδυναμίας και ομάδες απολιτικών πολιτών εκφράστηκαν κυρίως από σχήματα τύπου Κολλάτου ή Παπανικόλα.

3. Οι ηλικίες των ενεργών μελών της ομοσπονδίας δεν είναι τελικά και τόσο χαμηλές όπως ίσως φαντάζονται πολλοί διαβάζοντας και ακούγοντας πως: «*μια νέα πολιτική γεννιέται*». Πολύ πρόχειρα βέβαια, αλλά αρκετά κοντά στην πραγματικότητα ο μέσος όρος πρέπει να βρίσκεται γύρω στα 32.

Αυτή η αριστερή ή και «*αριστεριστική*» καταγωγή πολλών μελών και στελεχών των «*οικολόγων-εναλλακτικών*» επιβεβαιώνεται και απ' τις προτάσεις ενός απ' τα διαπρεπέστερα μέλη τους Σπ. Παπασηλιόπουλου, όπως τις κατέθεσε απ' τις στήλες του «*Οικονομικού*» (9/11/89): «*Ο δρόμος είναι τώρα ανοιχτός μπροστά... Αρκεί η ομοσπονδία να ενισχυθεί από ανθρώπους που έχουν τη γνώση ή και το πάθος για την προώθηση της λύσης των οικολογικών προβλημάτων του τόπου κι όχι (μόνο) απ' αυτούς που αντιμετωπίζουν το οικολογικό πρόβλημα ως μέσο κοινωνικής ανατροπής, με άφθονη ψευτοεπαναστατική και ψευτο-αριστερή φρασεολογία. Η "Ομοσπονδία Οικολογικών και Εναλλακτικών Οργανώσεων" πολύ σωστά προτίμησε την αυτόνομη κáθοδο στις εκλογές κι αντιστάθηκε στην πίεση των αριστεριστικών ή με παλαιοκομμουνιστικές νοσταλγίες κομμάτων ή οργανώσεων για "πάντρεμα του κόκκινου με το πράσινο". Η εκλογική κατάρρευση των τελευταίων αυτών μπορεί να στρέψει πολλά απ' τα μέλη τους προς την Ομοσπονδία όπου ο ριζοσπαστισμός και η μαχητικότητά τους θα ήταν χρήσιμος, αν αντισταθμιστεί με την είσοδο και άλλων ειδικευ-*

ΒΟΥΛΕΥΟΝΤΑΙ

μένων περί τα οικολογικά ή με πάθος γι' αυτά...»

Όπως φαίνεται παρά τις φιλότιμες προσπάθειες πολλοί απ' τους προερχόμενους απ' την αριστερά δεν μπορούν να πείσουν ακόμα τον κ. Παπασηπλιόπουλο - τέως στέλεχος κι αυτός της «ανανεωτικής αριστεράς» - εκτός αν αντισταθμιστούν...

Η επόμενη μέρα...

Όπως έχει καταρχήν αποφασιστεί στην 33 μελή γραμματεία της Ομοσπονδίας, οι «Οικολόγοι-Εναλλακτικοί» οδεύουν προς το ιδρυτικό τους συνέδριο πριν τον Μάιο του 1990. Μέχρι τότε προβλέπονται πανελλαδικές συνδιασκέψεις που θα επιχειρήσουν να διευθετήσουν αρκετά απ' τα σοβαρά θέματα που ως τώρα μένουν ανοιχτά. Το κυριότερο σύμφωνα με στελέχη της ομοσπονδίας είναι το οργάνωτικό-καταστατικό ζήτημα. Αυτό έχει σχέση και με την αριθμητική αύξηση οργανώσεων και μελών που εισέρχονται στη δύναμη της ομοσπονδίας και με θεμελιακά ερωτήματα γύρω απ' την αρχή της «άμεσης δημοκρατίας» αλλά, βεβαίως και με πολιτικές διαφορές μεγαλύτερες ή συγκυριακές.

■ Υπάρχουν φανατικοί υπέρμαχοι της ιδέας της ομοσπονδίας που δεν θέλουν τη μετατροπή της σε κόμμα, έστω και ομοσπονδιακού τύπου. Επίσης επιμένουν στα μικρά μεγέθη. Όταν μαζί-κοποιείται μια τοπική ομάδα ζητούν να σπάσει σε μικρότερες ώστε να περι-

φρουρείται η αρχή της «άμεσης δημοκρατίας». Το σχήμα θα 'ναι πάντοτε οριζόντιας μορφής χωρίς ιεραρχία και καθοδηγήσεις. Την εκλογή της συντονιστικής γραμματείας τη θέλουν να γίνεται με έναν μικτό τρόπο και κλήρωση και άμεση εκλογή και ποσοτώση γυναικών στο 35%

Την άποψη αυτή στηρίζουν κυρίως οργανώσεις και ομάδες όπως η Ε.Κ.Ο. Αθήνας, Καβάλλα, Θεσ/νίκη, «Οικολογική Συνεργασία», περιοδικό «Άνθη του Κακού», ΕΣΕΑΝ, περιοδικό ΚΑΤΙΝΑ και άλλες κυρίως μικρές ή επαρχιακές ομάδες.

■ Μια δεύτερη πρόταση «οργανωτικού» υποστηρίζει επιτροπές βάσης τοπικού, θεματικού ή και κλαδικού χαρακτήρα. Δηλαδή ευνοεί μεν την οριζόντια δομή αλλά θέλει να «διακλαδωθεί» με έναν τρόπο κατά τόπους δουλειάς, σπουδών, επαγγέλματος κλπ. χωρίς περιορισμούς στον αριθμητικό όγκο των μελών κάθε επιτροπής βάσης. Αυτή η άποψη σύμφωνα με τους επικριτές της, λειτουργεί στην κατεύθυνση συγκρότησης ομαδοποιήσεων αφού επιτρέπει διογκώσεις αριθμητικές - άρα και ισχυροποίηση πολιτικής άποψης - των επιτροπών βάσης.

Πιο κοντά σ' αυτήν την οργανωτική ιδέα που οδηγεί και στη συγκρότηση ομοσπονδιακού πολιτικού φορέα (κόμματος), βρίσκονται κυρίως στελέχη απ' την ΡΗΞΗ και τους «Οικολόγους-Εναλλακτικούς» Κέντρου Αθήνας.

Επίσης θέμα για διερεύνηση είναι η λεγόμενη «διπλή ένταξη» και η ανα-

κλητότητα της γραμματείας, η επανέκλογή των συνέδρων κλπ.

Δηλαδή το αν μπορεί κάποιος να 'ναι ταυτόχρονα μέλος μιας πολιτικής κίνησης ή και κόμματος και ταυτόχρονα να ανήκει και σε μία οργάνωση ή κίνηση της δύναμης της «Ομοσπονδίας». Για πόσο χρόνο ή σε πόσες συνδιασκέψεις μπορεί να παραμένει στη θέση της η Γραμματεία και τέλος αν μπορεί κάποιος να εκλεγεί απ' την ομάδα του συνέχεια συνέδρος ή για πόσες φορές.

Είναι φανερό τέλος ότι πρόκειται να οργανωθεί η δουλειά στο κοινοβούλιο και να τεθούν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις - όπως λένε - της Μ. Δί-ζης ή των επομένων ανακυκλωμένων βουλευτών.

Ευαισθησίες

Πάντως ένα θέμα που ήδη έχει διαφανεί ως σημείο τριβής είναι και το λεγόμενο «εθνικό».

Στο 10ο σημείο από τα ένδεκα των προτάσεων των οικολόγων που εξέδωσαν αμέσως μετά την εκλογική του επιτυχία έγραφε στην αρχή του:

«Για τις θρησκευτικές, εθνικές και κοινωνικές μειονότητες στη χώρα, ζητάμε κατοχύρωση και σεβασμό των δικαιωμάτων, καθώς και των Ελλήνων στη Σοβιετική Ένωση όπως και των ελλήνων εργατών στη Δυτική Ευρώπη...» απ' ό,τι κουβεντιάσαμε με μέλη της γραμματείας το πρόβλημα δεν ήταν συντακτικό... Μάλιστα στη διάρκεια

της πανελλαδικής συνδιάσκεψης τουλάχιστον δύο σύνεδροι, ο εκπρόσωπος της Ε.Κ.Ο. Αθήνας και ο Μιχάλης Τρεμόπουλος απ' την Θεσσαλονίκη έθεσαν εμμέσως το πρόβλημα κατηγορώντας το σύνολο των μεγάλων πολιτικών κομμάτων για ρατσιστική συμπεριφορά έναντι του βουλευτή Μολά-Ροντοπλού, κάτι που τελικά δεν γήγχε απ' όσο ξέρουμε προς τα έξω σαν πολιτική στάση της «ομοσπονδίας» ή της βουλευτού.

Στο άμεσο μέλλον και γύρω απ' τους στόχους των οικολόγων για το νέφος, το στρατό, την Ολυμπιάδα, το μετρό, την καταστολή κλπ. θα γίνει περισσότερο σαφές ποιες συμμαχίες και με ποιους μπορούν να γίνουν. Όλα θα κριθούν απ' αυτό. Η υπερψήφιση στο Κ.Σ. της ΕΦΕΕ του οικολόγου εκπροσώπου των θέσεων για την επέτειο του Πολυτεχνείου μαζί με την αντιπολίτευση του ΚΚΕ (Κ.Σ. ΚΝΕ) τον Ρ. Φεραίο και τις Αριστερές Συσπειρώσεις ήταν μια πολύ καλή κίνηση. Η απουσία όμως μπλοκ των «οικολόγων-εναλλακτικών» απ' τη διαδήλωση της 17 Νοεμβρίου μπορεί και να εκληφθεί ως περιφρόνηση προς «παρωχημένες αναποτελεσματικές μορφές της πολιτικής των πολιτικών» αλλά και σαν «απογείωση προς τον κοινοβουλευτισμό».

Το βέβαιο είναι πως οι «Οικολόγοι-Εναλλακτικοί» βρίσκονται πια στην πολιτική σκηνή. Έχουν μέλλον, έχουν ριζοσπασισμό και ρεύμα μέσα στην πολλαπλά μολυσμένη ελληνική κοινωνία.

Δημήτρης ΤΡΙΜΗΣ

ΟΙ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ

Πριν από κάθε εκλογική αναμέτρηση το υπουργείο Εσωτερικών δημοσιεύει έναν αναλυτικό κατάλογο με τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων σε κάθε εκλογική περιφέρεια. Σ' αυτόν τον κατάλογο υπάρχει επίσης και ο αριθμός των εγγεγραμμένων στο σύνολο της επικράτειας. Το βράδυ των εκλογών, όταν ανακοινώνονται τα αποτελέσματα οι αριθμοί των εγγεγραμμένων που έχει ήδη δημοσιεύσει το υπουργείο αυξάνονται «περίεργα» προκαλώντας απορίες αλλά και ανεξήγητα ερωτηματικά, τουλάχιστον για τους μη γνωρίζοντες λεπτομέρειες. Υπάρχει όμως και μια τρίτη άποψη του αριθμού των εγγεγραμμένων, η οποία αναγράφεται στον τελικό πίνακα των αποτελεσμάτων των εκλογών που επικυρώνει λίγες μέρες αργότερα η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή. Με αυτά τα δεδομένα είναι αδύνατο να βρει κάποιος το ακριβές ποσοστό αποχής για το οποίο είναι απαραίτητος ένας αριθμός εγγεγραμμένων και ένας αριθμός ψηφισάντων.

Τι συμβαίνει όμως στην πραγματικότητα; Ποιες είναι οι αιτίες που εμφανίζουν τους εγγεγραμμένους με τρία διαφορετικά πρόσωπα; Έγκυρη πηγή του υπουργείου Εσωτερικών υποστήριξε ότι ο πιο πραγματικός αριθμός των εγγεγραμμένων είναι αυτός που δημοσιεύει το υπουργείο πριν από τις εκλογές. Τον αποκαλούμε πιο πραγματικό γιατί παρά τις αναθεωρήσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια για να σθηστούν οι πεθαμένοι και οι διπλοεγγραφές, είναι πιθανόν ένας όχι ευκαταφρόνητος αριθμός από αυτές τις κατηγορίες να μην έχει αφαιρεθεί. Ίσως περίπου 70 χιλιάδες πεθαμένοι να έχουν ακόμα δικαίωμα ψήφου το οποίο θα χάσουν μάλλον όταν θα γίνει η επόμενη αναθεώρηση. Οι διπλοεγγραφές είναι λιγότερες αν και για να γίνει το ξεκαθάρισμα χρειάζεται προσεκτική μελέτη λόγω πολλών συνωνυμίων κλπ.

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων που ανακοινώνεται το βράδυ των εκλογών είναι ο πιο πλασματικός και αυτό οφείλεται, σύμφωνα με αρμόδια πηγή του υπουργείου, στους εξής λόγους: α) στους 150 χιλιάδες περίπου δημόσιους υπαλλήλους και

στρατιωτικούς οι οποίοι ψηφίζουν με ειδικούς καταλόγους β) στους 50 χιλιάδες περίπου φρουρούς των εκλογικών τμημάτων, οι οποίοι ψηφίζουν με ειδικές καταστάσεις του υπουργείου Εθνικής Άμυνας γ) στους 20 χιλιάδες δικαστικούς αντιπρόσωπους, έφορους, αναπληρωτές κ.α. δ) στα ειδικά τμήματα μετακινούμενων εκλογέων, οι οποίοι ενώ είναι γραμμένοι σε άλλη εκλογική περιφέρεια, λόγω ιδιόμορφων συνθηκών, ψηφίζουν σε άλλη κι έτσι ανακοινώνονται δύο φορές ε) στους συνοικισμούς, δηλαδή σε ομάδες χωριών, οι κάτοικοι των οποίων ενώ είναι γραμμένοι σε κάποιο κεφαλοχώρι που διαθέτει εκλογικό τμήμα, δεν ψηφίζουν εκεί, αλλά συστήνουν δικά τους τμήματα, συνήθως λόγω ειδικών συνθηκών, με αποτέλεσμα να ανακοινώνονται δύο φορές, αφού χρησιμοποιούνται οι ίδιοι εκλογικοί κατάλογοι με αυτούς που διαθέτει το κεφαλοχώρι.

Οι αιτίες που προαναφέραμε, ίσως να μη λύνουν με μαθηματική ακρίβεια τις απορίες μας, είναι όμως ικανοποιητικές για να εξηγήσουν πώς η περιφέρεια Αιτωλοακαρνανίας παρουσίασε περίπου 50 χιλιάδες επιπλέον εγγεγραμμένους μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της 18ης Ιουνίου και 52 χιλιάδες περισσότερους όταν ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών της 5ης Νοεμβρίου. Στην Αιτωλοακαρνανία, στις τελευταίες εκλογές υπήρχαν 10 ειδικά τμήματα μετακινούμενων κι έτσι ψήφισαν εκεί Ευρυτάνες, Αρτινοί, Γιαννιώτες, Φωκείς και άλλοι που ήταν γραμμένοι και στις δικές τους εκλογικές περιφέρειες. Αν σ' αυτά τα ειδικά τμήματα μετακινούμενων, προσθέσουμε δημόσιους υπάλληλους, στρατιωτικούς, δικαστικούς αντιπρόσωπους, φρουρούς, πεθαμένους που εξακολουθούν να υπάρχουν στους εκλογικούς καταλόγους και κάποιες διπλοεγγραφές, ίσως μπορούμε να εξηγήσουμε τη διαφορά των 52 χιλιάδων επιπλέον εγγεγραμμένων, οι οποίοι αν υπήρχαν πραγματικά θα μπορούσαν με λίγη φαντασία να ιδρύσουν ένα δεύτερο Αγρίνιο.

Αναφέραμε το παράδειγμα της Αιτωλοακαρνανίας γιατί αποτελεί το

ρεκόρ της διαφοράς και στις δύο τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις. Άλλες εκλογικές περιφέρειες που παρουσίασαν αισθητές διαφορές εγγεγραμμένων είναι οι περιφέρειες Τρικάλων, Άρτας, Έβρου, Καρδίτσας, Ιωαννίνων, Εύβοιας, Πρέβεζας κλπ. Από τις μονοεδρικές μόνο η Ευρυτανία παρουσιάζει το φαινόμενο της «περίεργης» διαφοράς. Στις εκλογές της 18ης Ιουνίου ενώ το υπουργείο Εσωτερικών είχε δώσει στον κατάλογο πριν από τις εκλογές 34.632 εγγεγραμμένους, όταν ανακοίνωσαν τα αποτελέσματα αναφέρθηκαν 39.372, δηλαδή 4.740 επιπλέον, για να έρθει ύστερα η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή και να επικυρώσει 50.690, δηλαδή 16.058 περισσότερους από αυτούς του πρώτου αναθεωρημένου καταλόγου. Στις εκλογές του Νοεμβρίου ο αναθεωρημένος κατάλογος επί υπουργίας Ν. Κωνσταντόπουλου ανέφερε για την Ευρυτανία 35.477 εγγεγραμμένους. Το βράδυ των αποτελεσμάτων ανακοινώθηκαν 82.527! Τελικά η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή επικύρωσε 39.649, δηλαδή τον αριθμό στον οποίο κατέληξε το πρωτοδικείο, προφανώς ύστερα από την αφαίρεση των διπλοεγγραμμένων που προέκυψαν από τις ειδικές συνθήκες της περιφέρειας.

Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή δεν ασχολείται με προσθέςεις και αφαιρέσεις αλλά επικυρώνει τα στοιχεία στα οποία καταλήγουν τα πρωτοδικεία.

Πάντως, σε γενικές γραμμές, στα τελικά αποτελέσματα που ανακοινώνονται το βράδυ των εκλογών ο αριθμός των εγγεγραμμένων είναι πάντα μεγαλύτερος από αυτόν που δημοσιεύει το υπουργείο Εσωτερικών πριν από τις εκλογές, ενώ ο αριθμός στον οποίο καταλήγουν τα πρωτοδικεία είναι άλλοτε μεγαλύτερος και άλλοτε μικρότερος και χρήζει ειδικής επιτόπιας έρευνας στην κάθε περιφέρεια για να εξηγηθεί πλήρως. Ένα εύλογο ερώτημα που προκύπτει για το φαινόμενο των «περίεργων» διαφορών είναι ποιοι ευθύνονται που δεν έχει ξεκαθαριστεί τελείως η δύναμη του εκλογικού σώματος. Στο θέμα αυτό έχει αναφερθεί και ο ημερήσιος Τύπος

(«Μεσημβρινή» 14/11/89, «Καθημερινή» 16/11/89) με αιχμές κατά του υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο με τη σειρά του εξέδωσε μια διευκρινιστική ανακοίνωση, η οποία όμως δεν έγινε απ' όλους δεκτή με μεγάλη κατανόηση.

Σύμφωνα με μία άποψη αν δεν εγκατασταθεί ένα μεγάλο σύστημα ηλεκτρονικών υπολογιστών το οποίο θα συνδέει τους δήμους με το υπουργείο είναι εξαιρετικά δύσκολο αν όχι ακατόρθωτο να βρεθεί μια λύση για τον ακριβή αριθμό των εγγεγραμμένων. Αυτό θέβαια προϋποθέτει ότι και οι δήμοι και το υπουργείο θα δουλεύουν σωστά και η ενημέρωση ή η διαγραφή των εγγεγραμμένων στους καταλόγους θα γίνεται έγκαιρα. Με το σημερινό γραφειοκρατικό σύστημα είναι αδιανόητο να έχουμε ακριβείς αριθμούς τον κατάλληλο χρόνο και να εξαληφθούν οι εντυπωσιακές διαφορές που θα μπορούσαν εύκολα να παρεξηγηθούν. Ίσως, το υπουργείο Εσωτερικών ευθύνεται περισσότερο για την έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με το φαινόμενο των διαφορών παρά για το ίδιο το ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων, οι οποίοι με τα μέσα και τον τρόπο που αναθεωρούνται και ελέγχονται είναι μάλλον απίθανο να είναι απολύτως έτοιμοι πριν από κάθε εκλογική αναμέτρηση. Το υπουργείο, ακόμη κι αν αφαιρούσε τους 150 χιλιάδες περίπου δημόσιους υπάλληλους κλπ. που ψήφισαν με ειδικούς καταλόγους το βράδυ των εκλογών, πάλι η συνολική διαφορά θα ήταν 336.531 τον Ιούνιο και 425.055 το Νοέμβριο, λόγω των άλλων ειδικών περιπτώσεων εγγεγραμμένων, ορισμένοι από τους οποίους δεν ανήκουν άμεσα στη δικαιοδοσία του.

Για την ιστορία αναφέρουμε τα τρία διαφορετικά ποσοστά αποχής στα οποία θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στις δύο τελευταίες εκλογές με βάση τα τρία «πρόσωπα» των εγγεγραμμένων. Τον Ιούνιο η πραγματική αποχή, σύμφωνα με αρμόδια πηγή του υπουργείου, ήταν 15,5%. Το βράδυ των εκλογών ανακοινώθηκε 20,5% ενώ η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή επικύρωσε 19,68%. Για τις εκλογές της 5ης Νοεμβρίου τα αντίστοιχα τρία ποσοστά είναι 15,7%, 21,3% και 19,3%. Το τελικό συμπέρασμα είναι ότι στην Ελλάδα, λίγο πριν από το 1992, ακόμα και η γλώσσα των αριθμών διατυπώνεται ελλειμματική και ανακριβής, συναγωνιζόμενη προφανώς τη γλώσσα των πολιτικών και των Δημόσιων φορέων.

11^Η ΕΙΚΟΝΑ

Ένα-ένα τα μαζικά φαινόμενα εξαφανίζονται: ο κινηματογράφος, η μουσική, το ποδόσφαιρο. Ο τελευταίος επιζών αθλητικός σχολιαστής Σταν Σκάβελιτς, θυμάται το τέλος του ποδοσφαίρου ανασύροντας φωτογραφικά ντοκουμέντα από το αρχείο του. Η εικονογράφηση είναι του Ε. Bilal και το κείμενο του Patrick Cauvin.

ΤΖΕΪΜΣ ΜΟΡΛΟΝ

Τ Ο Τ Ε Λ Ο Σ

Συνέβη στη νήσο Αλεξάνδρα, ένα από τα τελευταία κομμάτια γης πριν από τα παγόβουνα του Βόρειου Παγωμένου Ωκεανού... Προς βορρά συναντάμε μόνο τη Γη του Φραγκίσκου Ιωσήφ, και μετά δεν υπάρχει τίποτα πέρα από την ομίχλη και το ψύχος.

Είναι περιττό να πούμε ότι η φωτογραφία που παρουσιάζουμε δείχνει το τελευταίο γκολ που σημειώθηκε στον τελευταίο αγώνα. Υπήρξαν στη συνέχεια κάποιες νομαδικές ομάδες που προσπάθησαν να επιβιώσουν προτείνοντας παράνομες συναντήσεις. Ορισμένες πραγματοποιήθηκαν στη Σαχαλίνη, στις βραχώδεις ερήμους του Ρουμπάλκκα και στις εγκαταλελειμμένες φυλακές του Ιντεραμπάντ. Όμως αυτός ο αγώνας που έφερε αντιμέτωπες τις ομάδες της Αγγλίας και του Μπενίν ήταν ο τελευταίος αγώνας που μεταδόθηκε

από κάποια τηλεοπτικά δίκτυα... Η μαγνητοσκόπηση που έχω στη διάθεσή μου έχει ηχητική μπάνα στα φιλανδικά.

Είναι δύσκολο να έχουμε ακριβή στοιχεία όσον αφορά τη θερμοκρασία. Παιρνοντας υπόψη την περιοχή και την εποχή, μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο αγώνας διεξήχθη σε -40°C περίπου. Η ιδέα σφειλόταν σε έναν διαφημιστή θερμικών ενδυμάτων που χρησιμοποίησε τη συνάντηση για να προβάλλει το προϊόν του. Ήθελε να αποδείξει ότι χάρη στα ειδικά υλικά με τα οποία είχαν κατασκευαστεί οι στολές των παικτών, τους προστατεύουν από τις πιο χαμηλές θερμοκρασίες και κάτω από τις πιο μανιασμένες χιονοθύελλες. Πρέπει να θυμηθούμε ότι εκείνη την εποχή οι αγώνες διεξάγονταν σε εννιά δεκάλεπτα, έτσι ώστε το παιχνίδι να μη διακόπτεται από την προβολή διαφημιστικών σποτς στα διαλείμματα.

Στην πραγματικότητα, εκείνη τη μέρα οι παίκτες μπόρεσαν να αντέξουν είκοσι λεπτά, όχι όμως χάρη στην αποτελεσματικότητα των στολών τους, αλλά χάρη στον εμβολιασμό τους με χημικές ουσίες που ενεργοποιούν τις δερμικές αντιστάσεις απέναντι σε εξωτερικές επιθέσεις. Αυτές οι ουσίες έπαψαν πολύ γρήγορα να λειτουργούν, και δεν άργησε να φανεί το αποτέλεσμα. Οι κινήσεις των παικτών επιβραδύνθηκαν, και έκαναν την εμφάνισή τους συμπτώματα πνευμονικών οιδημάτων... Οι πρώτοι που προσβλήθηκαν ήταν οι ποδοσφαιριστές από το Μπενίν. Πρέπει να υπολογίσουμε ότι η διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ της νήσου Αλεξάνδρας και του τόπου καταγωγής τους ήταν μεγαλύτερη από 80° C. Κατά παράδοξο τρόπο όμως, ο πρώτος που υπέκυψε ήταν ο άγγλος προωθημένος μέσος, ο Τζέιμς Μόρλον.

Η φωτογραφία που τον δείχνει να επιτυγχάνει με κεφαλιά το μοναδικό τέρμα της συνάντησης είναι ξεχωριστή κατά τούτο: τη στιγμή που τραβήχτηκε η φωτογραφία ο Μόρλον είναι ήδη κλινικά νεκρός. Η αυτοψία που ακολούθησε το απέδειξε: οι καμμένοι ιστοί και ολό-

κληρη η σπονδυλική στήλη που έγινε εύθραυστη από το δριμύ ψύχος δεν άντεξαν τη σύγκρουση με την μπάλα που είχε σκληρύνει από τον πάγο: οι σπόνδυλοι έσπασαν σα να 'ταν από γυαλί. Ο Μόρλον ήταν το πρώτο θύμα.

Επτά λεπτά αργότερα ο πλάγιος μπακ του Μπενίν πέθαινε με τη σειρά του. Ο τελευταίος αγώνας δεν κράτησε παραπάνω από είκοσιδύο λεπτά. Η εταιρία με τα θερμικά ρούχα που τον είχε υποστηρίξει οικονομικά καταστράφηκε. Τρεις νέοι αθλητές χρειάστηκε να υποστούν θεραπεία με λέιζερ και να ακολουθήσουν μια νέα αγωγή για την αποκατάσταση του αναπνευστικού συστήματος.

Έτσι τελείωσε η ωραία ιστορία ενός αθλήματος, με μια δολοφονική και αξιοθρήνητη συνάντηση.

Καθώς η μνήμη απομονώνει μια εικόνα από τη συνεχή ροή της ζωής, έτσι μου έχει εντυπωθεί αυτή η παγωμένη τροχιά του Τζέιμς Μόρλον, σημαδεμένη ταυτόχρονα από το θάνατο και την ανάμνηση. Λένε ότι τίποτα δεν έχει μείνει πλέον στη νήσο Αλεξάνδρα, παρά μόνο ο πάγος και το κενό.

Μόλις χτες κατάφερα να τελειώσω το ξεδιάλεγμα των ταινιών και των φωτογραφιών... Δεν πήρα είδηση πώς πέρασε τόσος χρόνος... πάνω από τέσσερις μέρες είχα μείνει κλεισμένος στο σπίτι.

Μου τηλεφώνησε το Delta Work 3. Τους απάντησα ότι δέχομαι και ότι έχω το υλικό γι' αυτή την πουτάνα τη νεκρολογική εκπομπή τους. Θα έρθουν την Τρίτη. Δεν μπορώ να αποφύγω τη συνέντευξη. Στο γνωστό στυλ, όπου ένας γεροξεκούτης πνίγεται απ' τις αναμνήσεις του και τις διηγείται. Με πάνει φρίκη. Πάντως πρέπει τουλάχιστον να βρω ένα πουκάμισο της προκοπής.

Γύρω στις 10 βγήκα απ' το σπίτι... Ένωσα να έρχεται μια ζέση, σαν μια υπόσχεση από τον ουρανό και τα κλαδιά...

Κανείς δεν περνάει μα απ' αυτά τα μέρη. Οι λόφοι χρησιμοποιήθηκαν κάποτε σαν χώρος προπόνησης για τα ράλλυ των φορητών, αλλά τώρα μα έχουν χορταριάσει.

Πέρασαν κάποια πουλιά, και ξαφνικά αισθάνθηκα καλά. Η πλάτη μου με ξαφνιάζει καμιά φορά: σταματά να με ενοχλεί... Το θεώρησα καλό σημάδι και αποφάσισα να συνεχίσω τον περίπατό μου στην κατεύθυνση της παλιάς πόλης...

Ήταν παράξενο, αλλά είχα την εντύπωση ότι με ακολουθούσαν όλα τα φαντάσματα που ανέφερα τις άλλες μέρες... Σχηματίζαμε μια ομάδα, μια φυλή που είχα ανακαλύψει τα αρχαία της ίχνη: τους τρεις Μποτάνγκ, τον Βάνσα Σιν-τρόνς, τον Καγιέσκι, τον Ερνστ Τσοπάλεβ, τη Σάντρα κι όλους τους άλλους...

Η καλύτερη ομάδα του κόσμου, κι εγώ ήμουν ο αρχηγός της. Ο θόρυβος του ανέμου που κουνούσε τα φύλλα έδινε την εντύπωση μιας φιλικής συνομιλίας. Κάπως έτσι πρέπει να μιλούσαν οι πεθαμένοι.

Και τότε ξαφνικά έπεσε σιωπή. Βρισκόμουν στην άκρη της κοιλάδας, κι ο αέρας σφύριζε στις πλαγιές...

Τότε τους είδα.

Ήταν ακόμα μακριά. Δεν πρέπει να ήταν πολλοί... τρεις ή τέσσερις το πολύ... Μερικά παιδιά.

Η περιοχή δεν ήταν επικίνδυνη. Δεν μου 'χε συμβεί τίποτε σ' όλους αυτούς τους περιπάτους, αλλά κάποιοι ταξιδιώτες είχαν δεχτεί επιθέσεις... Αφησα το μονοπάτι και έκοψα δρόμο μέσα από τα δέντρα. Άρχισα να λαχανιάζω γιατί το έδαφος ήταν ανηφορικό. Στην κορυφή (που την ονομάζουν Στρατόπεδο του Αλόγου, δεν ξέρω για ποιο λόγο) έπεσα κάτω και γλύστρησα με την κοιλιά παραμερίζοντας την άμμο και τις ρίζες των φυτών. Τους είδα. Τελικά ήταν έξι. Πενήντα μέτρα πιο κάτω, στα δεξιά μου, μέσα στα ερείπια των παλιών υποστεγών. Αμέσως κατάλαβα τι έκαναν, και δάκρυα ήρθαν στα μάτια μου... Έπαιζαν μ' ένα διαφανές πλαστικό μπτόνι... Είχαν χαράξει πρόχειρα τις γραμμές του γηπέδου και τα τέρματα πάνω στο έδαφος που είχε καθαριστεί από τα γκρεμίσματα. Έμεινα να τους κοιτώ μέχρι το θράδυ. Ποιος άραγε τους έμαθε αυτούς τους κανονισμούς; Ίσως τους ξαναανακάλυψαν οι ίδιοι, ίσως αυτό το παιχνίδι είναι αθάνατο, έμφυτο στον άνθρωπο, και συνδυάζει το δρόμο, το άλμα, τη δύναμη, την τεχνική, την ευστροφία, το θρίαμβο και την ήττα... Κι αυτά τα έξι πιτσιρικά ξανάρχισαν τον κύκλο. Τίποτα δεν πεθαίνει οριστικά. Δεν θέλησα να τους διακόψω.

Μπορεί να τους τρόμαξα... Θα επιστρέψω όμως αύριο, γνωρίζω ότι θα τους ξαναβρώ.

Έχω άλλωστε και κάτι να τους δώσω: το έχω κάτω απ' το κρεβάτι μου σχεδόν μισό αιώνα... Θα 'ναι γεμάτο σκόνη, αλλά είμαι σίγουρος ότι το κάλυμμα του θα το έχει προστατεύσει. Θα κάνω την εκπομπή, δεν έχει άλλωστε καμιά σημασία, και μόλις τελειώσω θα βρω αυτά τ' αγόρια και θα τους δώσω την μπάλα μου.

Και μετά απ' αυτό, μόνο τότε, θα έχει έρθει μα η ώρα να αποσυρθώ.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΜΕΤΑΦΕΡΩ ΣΕ ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΕΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΒΙΒΛΙΟ. ΚΟΙΤΑΞΤΕ ΣΤΑ ΠΡΟ-
ΗΓΟΥΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ.

ΜΗΝ ΤΟΝ ΑΓΡΙΕΥΕΙΣ...
ΕΛΑ ΠΙΟ ΔΩ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ

ΚΑΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΟΥΘΕΝΑ
ΕΝΑ ΔΕΝΤΡΟ ΜΙΑ ΜΑΝΤΡΑ
ΝΑ ΚΡΥΦΤΟΥΜΕ.

ΜΕΣ Α, ΜΕΣ Α,
ΜΕΣ Α...
ΜΕΣ Α...

ΣΣΣΣ... ΑΝ ΤΟΝ ΑΦΗΝΙΑΣΕΙΣ
ΘΑ ΜΑΣ ΞΕΚΟΙΛΙΑΣΕΙ ΜΟΡΕ

ΜΕΓ' ΣΤΟΝ
ΤΑΦΟ
ΑΦΟΡΕΥΜΕΝΕ

ΝΑ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ ΕΚΕΙ. ΧΤΥΠΑ ΝΑ ΜΑΣ
ΑΝΟΙΞΟΥΝΕ .

ΕΕΕ... ΠΑΤΡΙΟΤΕΣ.. ΒΟΗΘΕΙΑ

ΣΤΑΜΑΤΑ ΑΦΕΝΤΙΚΟ, ΣΤΑΜΑΤΑ!
ΤΖΑΜΠΑ ΘΑ ΤΟΥΣ ΕΥΓΙΝΗΣΕΙΣ
ΦΕΥΓΕΙ

ΦΥΓΕ ΑΦΟΡΕΣΜΕΝΕ, ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΕ, ΟΣΙΑΠΟΩ. ΗΡΘΕΣ ΠΑ-
ΛΙ ΝΑ ΜΕ ΤΥΡΑΝΗΖΕΙΣ ΤΗΝ ΦΟΥΚΑΡΙΔΑ. ΑΡΚΕΤΑ ΤΡΑΒΗΣΑ
ΟΣΟ ΗΣΟΥΝΑ ΣΤΗ ΖΩΗ. ΜΑΥΡΗ Η ΩΡΑ ΠΟΥ ΣΕ ΠΑΝΤΡΕΥΟ-
ΜΟΥΝΑ ΜΠΕΚΡΟΥΛΙΑΚΑ ΤΡΑΒΑ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΣΟΥ ΠΙΑ ΜΕΣ'
ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΑΦΟΡΕΣΜΕΝΕ. ΜΕΣΑ, ΜΕΣΑ, ΜΕΣΑ ...

ΑΝΟΙΞΕ ΚΑΛΕ, ΤΟΝ ΘΑΨΑΜΕ ΤΟΝ
ΑΝΤΡΑ ΣΟΥ... ΠΑΕΙ ΩΡΑ ΤΩΡΑ.

ΟΥ ΝΑ ΧΑΘΕΙΣ ΨΕΥΤΗ ΑΛΛΑΖΕΙΣ
ΤΗΝ ΦΩΝΗ ΑΛΛΑΖΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΟΥΤΡΑ
ΣΟΥ ΣΑΤΑΝΑ. Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΣΕ ΚΑΨΕΙ.
ΒΟΗΘΑ ΠΑΝΑΓΙΑ ΜΟΥ ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ
ΚΥΡΙΕ ΕΛΕΗΣΟΝ.

ΕΛΑ ΝΑ ΞΑΝΑΓΑΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΑ
ΚΑΛΟΠΕΡΑΣΕΙΣ

ΕΓΙΝΑ ΒΟΥΚΙΝΟ ΠΙΑ ΜΕ ΤΟΣΗ ΒΑΡΒΑΤΙΛΑ
ΠΟΥ ΄ΧΕΙ ΠΛΑΚΟΣΕΙ, ΝΤΟΠΙΟΙ ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ
ΔΕΝ ΘΑ ΜΟΥ ΜΕΙΝΕΙ ΠΟΡΤΑ ΓΙΑ ΠΟΡΤΑ ..
ΧΙΧΙ . ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΜΕ ΚΑΒΑΛΗΣΕΙ ΠΡΩΤΟΣ ;

ΕΣΥ ΜΩΡΑΚΙ ΜΟΥ ΤΙ ΠΑΡΑΜΙΛΑΣ; ΝΤΡΕΠΕΣΑΙ ΑΓΟΡΑΚΙ ΜΟΥ;

ΖΕΝ ΕΧΕΙ ΤΣΟΥΤΣΟΥΝΑΚΙ ΤΟ
ΠΑΙΖΙ ΜΟΥ

ΜΠΑΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙΣ ΛΕΦΤΑ ΡΕ; ΕΕΕ;

ΟΥ ΝΑ ΧΑΘΕΙΣ ΣΚΑΤΟΠΡΑΜΑ, ΧΑΜΟΥΡΑ ΠΑΛΙΟΒΡΩΜΑ ΤΩ ΚΕΡΑΤΑ.

ΠΕΣΕ ΜΟΡΗ ΚΑΤΣΙΚΑ ΣΤΑ ΓΟΝΑΤΑ ΚΑΙ ΖΗΤΑ ΣΥΧΩΡΕΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΙΝΑΙΤΗ ΑΣΚΗΤΗ ΠΟΥ'ΡΘΕ ΝΑ ΣΕ ΛΥΤΡΩΣΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΕΙΔΩΛΑ.

ΠΑΤΕΡ ΑΛΕΞΑΝΤΡΕ, ΑΓΙΕ ΔΕΣΠΟΤΑ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΩΜΕΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΠΑΠΙΣΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ, ΕΠΑΚΟΥΣΟΝ ΤΟΥ ΑΜΑΡΤΩΛΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΟΝ ΤΗΝ ΔΟΥΛΗΝ ΣΟΥ ΑΠΟ ΠΑΣΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ, ΑΚΑΘΑΡΣΙΑΣ, ΠΟΡΝΕΙΑΣ...

... ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΕΣ ΤΗΝ ΣΩΣΣΑΝΗΝ, ΤΗΝ ΔΟΥΚΙΑΝ, ΤΗΝ ΜΑΡΙΑΝ ΤΗΝ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ. ΣΕ ΠΡΟΣΚΥΝΩ ΚΥΡΙΕ.

Όπως ακούσαμε και από άλλους ομιλητές, η αποτυχία των σημερινών απαγορευτικών νόμων είναι γεγονός. Το καθεστώς παρανομίας που επιβάλλουν, πρώτον δεν κατορθώνει να προστατεύσει την υγεία των καταναλωτών αντίθετα πολλές φορές τους ωθεί στο θάνατο, δεύτερον τα προβλήματα που δημιουργεί η απαγόρευση προκαλούν θλάβες δυσανάλογα μεγαλύτερες από εκείνες που μπορεί να προκαλέσει ακόμα και η κατάχρηση ψυχοτρόπων ουσιών και τρίτον όχι μόνο δεν προστατεύει το κοινωνικό σύνολο αλλά το επιβαρύνει αυξάνοντας τα θύματα της εγκληματικότητας που αυτό το ίδιο προκαλεί. Αναφέρθηκε πολύ σωστά ότι κάθε νόμος που θεσπίζεται αντανάκλα το συσχετισμό δυνάμεων στην πολιτική συγκυρία κατά την οποία θεσπίζεται, καθώς και ότι μέχρι σήμερα ο συσχετισμός αυτός ήταν μονομερής, υπέρ των δυνάμεων του αυταρχισμού και της καταστολής.

Ας ριξουμε μια σύντομη ματιά στις

της σεξουαλικότητας, της σωματικής και της ψυχικής υγείας. Έτσι, το αποτέλεσμα είναι εντελώς αντίθετο από το προσδοκώμενο, συγκεκριμένα μειώνεται η παραγωγικότητα, το άτομο παραιτείται από κάθε προσπάθεια αλλαγής και αναζητά φυγή από την πραγματικότητα. Λόγω των απαγορευτικών νόμων, η μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού που έχει αποδεχτεί παθητικά αυτήν την πραγματικότητα, βρίσκει στις θεσμοθετημένες φυγές και εκτονώσεις, όπως τηλεόραση, μαζικά σπορ, προεκλογικές συγκεντρώσεις, και στις νόμιμες κατασταλτικές ουσίες όπως τα ψυχοφάρμακα και το αλκοόλ την εκτόνωση και την φυγή που αναζητά. Οι τραυματικές ψυχικές μεταιώσεις σε συνδυασμό με την αμφισβήτηση των κατεστημένων ιδεολογιών, την έλλειψη εναλλακτικών μορφών εκτόνωσης και το καθεστώς παρανομίας της χρήσης ουσιών, ωθούν, επίσης, πολλά νεαρά κυρίως άτομα, στην αλόγιστη κατάχρηση ηρωίνης με τα γνωστά δυσάρε-

σκεπτικό της κυρίαρχης ιδεολογίας η οποία και τις χρηματοδοτεί επισημαίνουν ότι σε άτομα που κάνουν συνεχή χρήση κάνναβης παρατηρείται μια αργή, σταδιακή αλλαγή από τη συμβιβασμένη συμπεριφορά που προσανατολίζεται στην επιτυχία όπως ορίζεται σήμερα σε μια κατάσταση χαλαρής και ξένοιαστης ονειροπόλησης, με ταυτόχρονη απώλεια της διάθεσης για εργασία και ανταγωνισμό. Η κατάσταση αυτή έχει ονομαστεί «σύνδρομο έλλειψης κινήτρων» και η κυρίαρχη τάση είναι να αποδίδεται στη συνεχή χρήση κάνναβης. Λιγότερο προκατειλημμένες έρευνες, ωστόσο, έχουν δείξει ότι ανάμεσα στη συνεχή χρήση κάνναβης και το «σύνδρομο έλλειψης κινήτρων» δεν υπάρχει σχέση αιτίου-αιτιατού, ενώ δεν έχει ερευνηθεί η πιθανότητα της αντίστροφης σχέσης, δηλαδή, άτομα που η προσωπικότητά τους χαρακτηρίζεται από το «σύνδρομο έλλειψης κινήτρων» να αναζητούν και να θεωρούν απολαυστική τη χρήση ψυχο-

έτοιμοι, πρόθυμοι και ικανοί να γίνουν χρήστες και να καταλήξουν έτσι στην αμφισβήτηση των αξιών και των στόχων της κυρίαρχης ιδεολογίας. Το μόνο που τους εμποδίζει είναι ύπαρξη της απαγόρευσης. Η Ελλάδα, στις 8 Μαΐου 1967, και δεν είναι τυχαία η ημερομηνία, προσυπέγραψε μαζί με τις ΗΠΑ και άλλα 73 κράτη-μέλη της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, την ανανεώση και επικύρωση μιας Συνθήκης, η οποία απαιτεί να περιλαμβάνεται η κάνναβη ανάμεσα στα επικίνδυνα ναρκωτικά που πρέπει να απαγορευτούν. Ο στόχος αυτής της Συνθήκης (Single Convention on Narcotic Drugs of the United Nations 1961 art. 28, par. 1 par. 2(f)) είναι η εξάλειψη της χρήσης κάνναβης στα κράτη-μέλη μέσα στα επόμενα 25 χρόνια, δηλαδή ως το 1992, που προβλέπεται η ενοποίηση της Ευρώπης.

Οι πολιτικοί και οι νομοθέτες όταν θεσπίζουν νόμους που κάνουν πιστεύοντας ότι η *ισορροπία δυνάμεων* που επέτρεψε αυτές τις ρυθμίσεις θα

Η ΑΝΤΙΑΠΑΓΟΡΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

NARKΩΤΙΚΑ:

αρχές και τις αξίες που διέπουν την αυταρχική ιδεολογία, ακόμα και στην ορθολογιστική παραλλαγή της (σε αντίθεση με την ελευθεριακή). Η αυταρχική ιδεολογία στηρίζεται σε μια συγκεκριμένη άποψη για την ανθρώπινη φύση, άποψη η οποία ποτέ σχεδόν δεν εκφράζεται ρητά, ωστόσο υπονοείται σε κάθε μορφή έκφρασής της. Σύμφωνα με την ιδεολογία αυτή, ο μέσος άνθρωπος έχει μια εγγενή απέχθεια για την εργασία και με κάθε τρόπο θα προσπαθήσει να την αποφύγει. Υπονοεί φυσικά, την αλλοτριωμένη εργασία που προωθεί η καπιταλιστική λογική. Εξ αιτίας αυτής της εγγενούς απέχθειας για την εργασία, οι περισσότεροι άνθρωποι πρέπει να εξαναγκάζονται, να ελέγχονται, να χειραγωγούνται, και να απειλούνται με τιμωρία προκειμένου να συμβάλλουν στην επιτυχία των σκοπών του συνόλου. Οι σκοποί του συνόλου, υπονοείται εδώ, είναι βέβαια οι στόχοι εκείνων που ασκούν την εξουσία.

Τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής κοινωνίας όπως αναπτύχθηκαν και προωθήθηκαν με βάση τον ορθολογισμό είναι τα εξής: απρόσωπες σχέσεις, συστηματικός καταμερισμός εργασίας, κάθετη ιεραρχική δομή εξουσίας και ασφαλώς για την εξασφάλισή τους, δυνατότητα χρησιμοποίησης βίας. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά του αυταρχικού μοντέλου της κοινωνίας υποστηρίζονται έμμεσα αλλά αποφασιστικά από τη σημαντικότερη αρχή του πουριτανισμού η οποία καταδικάζει την απόλαυση σαν αυτοσκοπό και τη δέχεται μόνο ως ανταμοιβή σκληρής εργασίας. Όπως οι πρωτόπλαστοι της Παλαιάς Διαθήκης, έτσι και ο σύγχρονος άνθρωπος καταδικάστηκε από την αυταρχική πατριαρχική ηθική, μετά το διωγμό του από τον Παράδεισο, να κερδίζει τη ζωή και την απόλαυσή του με τον ιδρώτα του προσώπου του.

Η καταδίκη της απόλαυσης σαν αυτοσκοπού και η αναβολή της που έρχεται σαν ανταμοιβή του μόχθου φορτώνει τον σύγχρονο άνθρωπο με μια σειρά ψυχικές μεταιώσεις που τα αποτελέσματά της φαίνονται στους τομείς

Το πρόβλημα των ναρκωτικών σήμερα είναι ένα από τα παγκόσμια προβλήματα που χρειάζονται άμεση αντιμετώπιση, καθώς η κατάσταση χειροτερεύει συνεχώς. Για πρώτη φορά διεθνώς, γίνεται όλο και περισσότερο αντιληπτό ότι το πρόβλημα επιδεινώνεται από τον τρόπο αντιμετώπισης του που είναι η απαγορευτική, κατασταλτική πολιτική. Έτσι, σε όλες σχεδόν τις χώρες, ανάπτυσσονται κινήσεις πολιτών που ενεργοποιούνται για το σταμάτημα αυτής της επικίνδυνης αδιέξοδης πολιτικής. Από διαφορετικές χώρες, διαφορετικών ιδιοτήτων και πολιτικών τοποθετήσεων πρόσωπα ενώνονται στην LEGA INTERNAZIONALE ANTIPROIBIZIONISTA (L.I.A.) για να ανταλλάξουν πληροφορίες και να συντονίσουν πρωτοβουλίες με Αντιαπαγορευτικό στόχο. Η L.I.A. (Διεθνής Αντιαπαγορευτική Ένωση) ιδρύθηκε στη Ρώμη τον Απρίλιο του 1989 και εξέλεξε βουλευτή στο Ευρωκοινοβούλιο και δημοτικό σύμβουλο στη Ρώμη.

Στην Ελλάδα, η Επιτροπή Σωστής Ενημέρωσης Αντιμετώπισης Ναρκωτικών (ΕΣΕΑΝ) έχει αρχίσει από το 1982 καμπάνια πληροφόρησης και διαμαρτυρίας για την απαγορευτική πολιτική και έχει δημιουργήσει ομάδες αυτοβοήθειας για τη θεραπεία τοξικομανών.

Η ΕΣΕΑΝ και η L.I.A. συνδιοργάνωσαν στην Αθήνα τον μήνα που πέρασε συνέδριο με θέμα: «Ναρκωτικά, ένα πρόβλημα πολλές λύσεις - Η αντιαπαγορευτική πολιτική» από όπου είναι και η εισηγήσή της Αμίκας Λυκιαρδοπούλου (κοινωνιολόγου - μέλους της ΕΣΕΑΝ) που ακολουθεί. Τ.Σ.

στα αποτελέσματα.

Οι απαγορευτικοί νόμοι που επιμένουν στο μη διαχωρισμό των ουσιών, με το άλλοθι της προστασίας της υγείας, στηρίζονται στα παρακάτω επιχειρήματα: Πρώτον η προμήθεια ήπιων ψυχοδραστικών ουσιών όπως η κάνναβη είναι εύκολη, ακόμα και χωρίς να καταφύγει κανείς σε κυκλώματα προώθησής τους, αφού πρόκειται για ένα φυτό που στην Ελλάδα φυτρώνει παντού, ακόμα και τυχαία. Δεύτερον, ο πειραματισμός με ουσίες αυτού του τύπου ενθαρρύνει περαιτέρω χρήση, αφού το αποτέλεσμα είναι μια ευχάριστη εμπειρία, με ελάχιστη πιθανότητα δυσάρεστων συνεπειών για τους περισσότερους χρήστες.

Αυτοί οι δύο λόγοι καθιστούν την κάνναβη πρώτη παράνομη ουσία για πειραματισμό. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε, ότι δεν υπάρχουν ουσίες με επιδράσεις αντίστοιχες με της κάνναβης, ώστε να μπορούν να παραχθούν ως υποκατάστατα και να προωθηθούν βιομηχανικά με σκοπό το κέρδος.

Οι ερευνητικές μελέτες για τις επιδράσεις της κάνναβης σύμφωνα με το

δηλωτικών ουσιών.

Οι νεώτερες τάσεις στις έρευνες αυτές αποδίδουν το συσχετισμό χρήσης κάνναβης και «συνδρόμου έλλειψης κινήτρων» στο γεγονός ότι και οι δύο συμπεριφορές παρατηρούνται σε άτομα που εντάσσονται στην υποκουλτούρα αμφισβήτησης του κατεστημένου. Η υποκουλτούρα αυτή σύμφωνα με τους Αμερικανούς ερευνητές, χαρακτηρίζεται από μια ηθική την οποία ονομάζουν «χαλαρό ήθος» και είναι εντελώς αντίθετη με αυτή του πουριτανισμού.

Ο φόβος που διέπει εκείνους που τάσσονται υπέρ της απαγόρευσης είναι ότι η άρση της θα δημιουργούσε ένα μεγάλο ποσοστό υγιών, παραγωγικών ανθρώπων απρόθυμων να συμμετέχουν στο σύστημα και να συμβάλουν στη διαίωσή του. Έτσι, οι χρήστες θα ζούσαν στην κοινωνία παρασιτικά, σε βάρος των «καθώς πρέπει» πολιτών που θα ήταν αναγκασμένοι να δουλεύουν και να αναβάλουν τις απολαύσεις τους, ώστε να συντηρούν αυτούς τους «αντιπαραγωγικούς κηφήνες». Η ομολογία αυτού του φόβου υπονοεί έμμεσα μεν αλλά σαφέστατα ότι όσον αφορά την κάνναβη, φαίνεται να υπάρχουν πάρα πολλοί που είναι

κρατήσει για πάντα. Η πραγματικότητα, τους τελευταίους μήνες ιδιαίτερα, τείνει να ανατρέψει οριστικά αυτή τη βεβαιότητα, δείχνοντας καθαρά ότι οι αλλαγμένες συνθήκες όταν αντιμετωπίζονται με τους παρωχημένους νόμους, δεν μπορούν παρά να καταλήξουν σε αδιέξοδα και αυξημένη κοινωνική δυσάρεσκεια. Η χρήση ψυχοτρόπων ουσιών μπορεί αντικειμενικά να οριστεί ως προσπάθεια αντιμετώπισης ορισμένων αναγκών του ατόμου. Η χρήση παρόνομων ουσιών δεν είναι παρά η αντιμετώπιση των ίδιων αναγκών με τρόπους διαφορετικούς από τους καθιερωμένους.

Μέχρι πρόσφατα, η χρήση κάθε νόμιμης ή παράνομης ψυχοτρόπου ουσίας συνοδευόταν από ένταξη του χρήστη στην αντίστοιχη κουλτούρα ή υποκουλτούρα τους στόχους της οποίας προωθούσε. Για παράδειγμα, οι χίπυς χρησιμοποιούσαν ψυχοδραστικά, οι πιο εύπορες τάξεις κοκαΐνη οι μεσοαστοί αλκοόλ και ψυχοφάρμακα, εκείνοι που παραιτούνται, ηρωίνη.

Η κατάσταση σήμερα έχει αλλάξει. Άτομα από όλες τις κοινωνικές τάξεις και ιδεολογίες, μπροστά στα κοινωνικά αδιέξοδα και τις μεταιώσεις, δεν διαστάζουν να χρησιμοποιήσουν ουσίες που έχουν χαρακτηριστικά παράνομες, όταν διαπιστώνουν τα προβλήματα των νόμιμων ουσιών. Σήμερα, σαν κυρίαρχο πρόβλημα ορίζεται όχι πλέον η χρήση ηρωίνης, αλλά η χρήση πολλαπλών ουσιών. Η χρήση αυτή μαρτυρά την επιθυμία για διερεύνηση διαφόρων αλλαγμένων καταστάσεων συνείδησης, σε αντίθεση με τη μοναδική πραγματικότητα που έχει επιβάλλει η παράδοση του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

Οι απαγορευτικοί νόμοι, χωρίς να το ομολογούν ρητά, ποινικοποιούν ουσιαστικά όχι τόσο τη χρήση κάποιας ουσίας, αλλά ακριβώς αυτή την επιθυμία να ανακαλύψει κανείς μια άλλη πραγματικότητα. Στο σημείο αυτό, οι νόμοι που απαγορεύουν τη χρήση ορισμένων ουσιών σε τίποτα δε διαφέρουν από τους νόμους των αυταρχικών καθεστώτων που διεκδικούν το αποκλειστικό μονοπώλιο της οποιασδήποτε πληροφόρησης με σκοπό να επιβάλλουν και να ενισχύσουν εκείνη τη μοναδική πραγματικότητα που προωθεί τη διαίωσή τους.

Αμίκας ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πολιτικό έγκλημα

Ο διεθνής τύπος θέβαια δεν πρόβαλλε το γεγονός με τον ίδιο εντυπωσιακό τρόπο που θα το έκανε αν επρόκειτο για μια απόπειρα των FP-25, της ακροαριστερής ομάδας ένοπλης πάλης στην οποία υποτίθεται ότι ανήκε κι ο Οτέλο ντε Καρβάλιο. Είναι ωστόσο γεγονός ότι ο Ζουζέ ντε Κονσεϊσάου ντε Καρβάλιο, ηγετικό στέλεχος του τροτσικιστικού πορτογαλικού «Σοσιαλιστικού

ΣΑΛΒΑΔΟΡ

Η επίθεση Τετ του FMLN

Οδομαχίες κι εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, αεροπορικοί βομβαρδισμοί και παρακρατικές δολοφονίες: εξαπολύοντας τα χαράματα της 11ης Νοεμβρίου τη σημαντικότερη μέχρι σήμερα επίθεσή τους κατά των μεγαλύτερων πόλεων του Ελ Σαλβαδόρ, οι αντάρτες του Εθνικοαπελευθερωτικού Μετώπου Φαραμπούντο Μαρτί (FMLN) θύμισαν σε όλους μας ότι η «ζώνη των καταγίδων» εκτείνεται και πέρα από τα όρια της Ανατολικής Ευρώπης.

Στο ίδιο το Σαλβαδόρ, η όλη συγκυρία φαινόταν να ευνοεί το εγχείρημα του FMLN για μια δυναμική αναμέτρηση με το καθεστώς, εννιά σχεδόν χρόνια μετά την αποτυχημένη «τελική επίθεση» του 1981: εντεινόμενη κοινωνική πώλωση (αποτέλεσμα του συνεχιζόμενου πολέμου αλλά και της νεοφιλελεύθερης οικονομικής πολιτικής που ακολούθησαν οι κυβερνήσεις της χώρας την τελευταία τετραετία), έρπουσα πολιτική κρίση (60% αποχή στις προεδρικές εκλογές του περασμένου Μαρτίου - που ανέδειξαν νικητή τον ακροδεξιό Αλφρέντο Κριστιάνι, καταποντίζοντας την αφερέγγυα πλέον Χριστιανοδημοκρατία αλλά και την αριστερή «Δημοκρατική Σύγκλιση» των σοσιαλδημοκρατών πρώην συμμάχων του FMLN), αποτυχία των θραχύθιων διαπραγματεύσεων ανάμεσα στη νέα κυβέρνηση και τους αντάρτες, ανασυγκρότηση του ακροδεξιού παρακράτους των «ταγμάτων θανάτου» και φόβοι για αναζωπύρωση του «θρώμικου πολέμου» κατά των νόμιμων οργανώσεων και της μαζικής βάσης της Αριστεράς. Η δολοφονία τριών στελεχών του Χριστιανοσοσιαλιστικού κόμματος κι η πολύνεκρη ανατίναξη ενός αυτοκινήτου-θόμβας έξω απ' τα γραφεία της Εργατικής Συνομοσπονδίας στις 31 Οκτωβρίου αποτέλεσαν τα πιο ξεκάθαρα δείγματα της φασιστικής αντεπίθεσης, φέρνοντας στο νου τους 50.000 νεκρούς της γενοκτονίας του 1980-83.

Στόχος της επίθεσης του FMLN ήταν να αποδείξει την αδυναμία επίλυσης της πολιτικής κρίσης ερήμην του αντάρτικου, να καταδείξει την ουσιαστική αποτυχία μιας δεκαετίας προπαθειών της Ουάσιγκτον να χτίσει μια βιώσιμη εναλλακτική λύση απέναντι στο επαναστατικό κίνημα του Σαλβαδόρ. Στην καλύτερη περίπτωση, το FMLN πόνταρε στην πυροδότηση μιας λαϊκής εξέγερσης που θα οδηγούσε στην ανατροπή του καθεστώτος: στη χειρότερη, οι αντάρτες υπολόγιζαν να υποχρεώσουν την κυβέρνηση Κριστιάνι να δεχτεί μια σοβαρή διαπραγμάτευση. Δεν

ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επαναστατικού Κόμματος» (PSR) πέθανε μαχαιρωμένος από μέλη της νεοφασιστικής οργάνωσης MAN (Κίνημα Εθνικής Δράσης), κατά τη διάρκεια επίθεσης μελών της τελευταίας σε συναυλία ροκ που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του PSR στο κέντρο της Λισαβώνας. Ως συνήθως, η αστυνομία έφτασε αργά στο χώρο του εγκλήματος - που δεν είναι το πρώτο του

είδους, μια κι από την ίδρυσή του (1985) το MAN πρωταγωνιστεί σε βιαιοπραγίες ενάντια σε όσους «μολύνουν» τη λευκή ράτσα και την ηθική της δυτικής χριστιανοσύνης...

Γ.Θ.

N. KOPEA

Κίτρινος

συνδικαλισμός made in Europe

Δuo χρόνια και κάτι μετά το «θερμό» απεργιακό καλοκαίρι που ακολούθησε τη μεταπολίτευση της Σεούλ, οι εργατικοί αγώνες συνεχίζονται στη «Χώρα του ήρεμου πρωϊνού» - υποχρεώνοντας το νοτιοκορεατικό κεφάλαιο σε έκτακτα έξοδα, προκειμένου να οργανώσει το μηχανισμό ενσωμάτωσης της εργατικής δυσარέσκειας. Όπως μας πληροφορούν στα «ψιλά» οι Financial Times (10/11), «οι νοτιοκορεατικές επιχειρήσεις στέλ-

νουν αντιπροσωπείες ανώτερων συνδικαλιστικών στελεχών για εκπαιδευτικές περιόδους στην Ανατολική και τη Δυτική Ευρώπη, σε μια προσπάθειά τους να ενθαρρύνουν καλύτερες εργασιακές σχέσεις. Μια ομάδα 20 συνδικαλιστών απ' τα ναυπηγεία της Daewoo πρόκειται να επισκεφθεί τα ναυπηγεία «Λένιν» στο Γκντανσκ για να συναντηθεί με συνδικαλιστές πριν απ' την επίσκεψη του Λεχ Βαλέσα στη Σεούλ τον επόμενο μήνα. Επιπλέον, αντιπρόσωποι συνδικατών από πέντε μηχανοκατασκευαστικές εταιρείες πρόκειται να επισκεφθούν τη Γαλλία και την Ιταλία, ενώ το Υπουργείο Εργασίας ενδέχεται να στείλει μια αντιπροσωπεία στην Κίνα».

Τα σχόλια περιπεύουν, νομίζουμε...

ΠΕΡΟΥ-ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Η ώρα των τηλεπαρουσιαστών

Βεντέτα της περουβιανής τηλεόρασης, ο Ρικάρντο Μπελμόντ εκλέγεται στις 12 Νοεμβρίου δήμαρχος της Λίμα, αποσπώντας το 42% των ψήφων: δυο μόλις μέρες νωρίτερα, ο Ανώτατο εκλογικό Συμβούλιο της Βραζιλίας έχει αποκλείσει απ' τις προεδρικές εκλογές το Σίλβιο Σάντος, ιδιοκτήτη του δεύτερου σε θεαματικότητα τηλεοπτικού καναλιού της χώρας. Κρίμα: Θα είχε μεγάλη πλάκα να αναλάμβανε τα ηνία της έκτης σε πληθυσμό χώρας του κόσμου κάποιος που έχει δηλώσει δημόσια ότι «δεν καταλαβαίνει τίποτα από πολιτική» κι ότι δε διαθέτει το παραμικρό πρόγραμμα για την περίπτωση που θα νικήσει. Εξάλλου, ο Πήτερ Σέλλερς το έχει κάνει ήδη στο σινεμά...

Εκδοχές του τι μπορεί να συμβεί όταν το θέαμα εκδικείται αυτούς που το αναγόρευσαν ως κυρίαρχο (αν όχι αποκλειστικό) στοιχείο της «Πολιτικής».

ΒΟΛΙΒΙΑ

Κατάσταση πολιορκίας

Κήρυξη της χώρας σε κατάσταση πολιορκίας, 860 συλλήψεις κι 150 εκτοπισμένοι σε στρατόπεδα στη μέση της ζούγκλας: απ' τα ημερήσια της 15ης Νοεμβρίου η Βολιβία γωνιάζει για πολλοστή φορά την «ανασταλή» των δημοκρατικών ελευθεριών. Αποφασισμένος να επιβάλλει πάσει θυσία ένα δρακόντιο πρόγραμμα λιτότητας, καταστρωμένο με βάση τις οδηγίες των γνωστών διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ο σοσιαλδημοκράτης πρόεδρος Χάιμε Παζ Σαμόρα επιλέγει τη μετωπική σύγκρουση με το εργατικό κίνημα της χώρας του. Κορυφή του παγθόβου, οι κινητοποιήσεις 84.000 εκπαιδευτικών (με εμποροφυλακή 2.000 απεργούς πείνας) για μισθολογικές αυξήσεις. Στις 16 Νοεμβρίου, η Κεντρική Εργατική Συνομοσπονδία της Βολιβίας (COB) κηρύσσει γενική απεργία ενάντια στο στρατιωτικό νόμο και τα στελέχη της περνούν στην παρανομία.

Ασήμαντη λεπτομέρεια: ο πρόεδρος Σαμόρα, υποψήφιος

είναι λίγοι εκείνοι οι παρατηρητές που συγκρίνουν την επίθεση του Νοέμβρη του FMLN με την επίθεση του Τετ που εξαπέλυσαν το 1968 οι βιετναμέζοι κομμουνιστές - και η οποία στάθηκε η αρχή του τέλους για την αμερικανική επέμβαση στην Ινδοκίνα.

Η ίδια η εξέλιξη της επίθεσης φάνηκε εξάλλου να επιβεβαιώνει τις αναλογίες με το «Τετ». Αιφνιδιασμένος, ο κυβερνητικός στρατός έχασε μέσα σε λίγες ώρες τον έλεγχο των περισσότερων λαϊκών συνοικιών της πρωτεύουσας, ενώ δέχονταν έφοδο ακόμα και το προεδρικό μέγαρο κι η κατοικία του αμερικανού πρεσβευτή. Η αντεπίθεση των κυβερνητικών δυνάμεων καθυστέρησε επί πέντε ολόκληρες μέρες κι έγινε δυνατή μόνο χάρη στη συνδρομή βαρέος πυροβολικού και της αεροπορίας, που ισοπέδωσε με θόμβες, ρουκέτες και πολυβολισμούς τα εργατικά προάστια του Σαν Σαλβαδόρ, του Σαν Μικέλ κι άλλων επαρχιακών πόλεων. Μέσα στη σύγχυση, η ακροδεξιά πτέρυγα του στρατού ανέλαβε να ξεκαθαρίσει τους πάντα ενοχλητικούς «ενδιάμεσους», θάζοντας στο στόχαστρό της την καθολική εκκλησία, τα συνδικάτα τους, την πανεπιστημιακή διανόηση και τους ξένους δημοσιογράφους. Ενώ τα πρώτα ακρωτηριασμένα πτώματα «προγραμμένων» έκαναν την εμφάνισή τους, τα εναπομείναντα στελέχη της νόμιμης αριστεράς και των συνδικαλιστικών οργανώσεων έσπευσαν να καταφύγουν στις πιο κοντινές πρεσβείες. Αντιμετωπίζοντας μια ασύγκριτα μεγαλύτερη δύναμη πυρός κι εφόσον η προβλεπόμενη εξέγερση δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της παθητικότητας ενός πληθυσμού κουρασμένου και τρομοκρατημένου από τις μνήμες των σφαγών του πρόσφατου παρελθόντος, το FMLN υποχρεώθηκε τελικά μετά από μια εβδομάδα μαχών να αναδιπλωθεί, αποσύροντας τις δυνάμεις του από τα αστικά κέντρα - κι αφήνοντας πίσω του ένα καθεστώς με βαριά τραυματισμένο κρύος και κατεστραμμένες τις βεβαιότητες του για «φως στο βάθος του τούνελ».

Απομένουν οι γεωπολιτικές προεκτάσεις του συμβάντος: η ανατροπή της πορείας για ένα ειρηνευτικό διακανονισμό «εκ των άνω» στην Κεντρική Αμερική, η ενίσχυση του άξονα FMLN - Σαντινίστας - Αθάνας, καθώς κι η διασύνθη της Μόσχας να καταδικάσει διπλωματικά την επίθεση των σολβαδοριανών αντάρτων μ' ένα ανακοινωθέν που καλούσε τους «αντίπαλους» «να δείξουν λογική κι αυτοσυγκράτηση»...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ιστορίες «αντι-τρομοκρατικής» φρίκης

5 Οκτώβρη 1974. Δυο θόμβες εκρήγνυνται σε μπαρ του Γκίλφορντ, μιας μικρής αγγλικής πόλης στα δυτικά του Λονδίνου, σκοτώνοντας πέντε άτομα. Δράστης ο Ιρλανδικός Δημοκρατικός Στρατός (IRA), που αποφασίζει να μεταφέρει τον πόλεμο της Ιρλανδίας στο βρετανικό έδαφος. Τις αμέσως επόμενες μέρες, μέσα σ' ένα κλίμα αντιτρομοκρατικής υστερίας, εξαπολύεται ένα πογκρόμ συλλήψεων κατά της ιρλανδικής κοινότητας της Αγγλίας. Εναντίον 18 συλληφθέντων ασκούνται κατηγορίες εσχάτης προδοσίας και φόνου εκ προμελέτης απ' αυτούς, μόνο 4 θα φτάσουν στο δικαστήριο ένα χρόνο αργότερα. Πρόκειται για εικοσάχρονους πρώην μικροκακοποιούς, δίχως το παραμικρό παρελθόν στο ιρλανδικό εθνικιστικό κίνημα. Τα μοναδικά «αποδεικτικά» στοιχεία που τους βαρύνουν είναι οι «ομολογίες» τους κατά τη διάρκεια της ανάκρισής τους απ' την αστυνομία, «ομολογίες» που αποσπάστηκαν με βασανιστήρια κι ανακλήθηκαν απ' τους ίδιους λίγο αργότερα. Επιπλέον, δυο απ' αυτούς εμφανίζουν ισχυρότατα άλλοθι. Ωστόσο το πολιτικό κλίμα απαιτεί καταδικές - και οι 4 κατηγορούμενοι καταδικάζονται τελικά σε ποινές κάθειρξης από 20 χρόνια μέχρι ισόβια. Πριν περάσουν λίγοι μήνες, μια ομάδα ανταρτών του IRA θα συλληφθεί στο Λονδίνο μετά από μάχη με την αστυνομία: στη δίκη της θα αναλάβει την ευθύνη για τις θόμβες του Γκίλφορντ, καταθέτοντας και τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Ωστόσο, οι εφέσεις των 4 καταδικασθέντων γι' αυτές τις επιθέσεις απορρίπτονται η μια μετά την άλλη. 19 Οκτώβρη 1989. Μετά από 15 χρόνια, οι «Τέσσερις του Γκίλφορντ» αφήνονται ελεύθεροι με ειδική απόφαση του εφετείου. Σ' αυτήν επισημαίνεται μεταξύ άλλων ότι, προκειμένου να πετύχει τις καταδικές, η αστυνομία αποσιώπησε συνειδητά την ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων που επιβεβαίωναν τα άλλοθι των κατηγορούμενων. 15 χρόνια φυλάκι για το τίποτα.

Η απαλλαγή των «Τεσσάρων του Γκίλφορντ» απειλεί ωστόσο τις βάσεις όλου του αντιτρομοκρατικού κατασταλτικού οικοδομήματος του βατσερισμού. Μαζί με τις πιέσεις για αναθεώρηση της καταδίκης των «έξι του Μπίρμπινχαμ» (ισόβια για θόμβες που σκότωσαν 21 άτομα, με μοναδικά αποδεικτικά στοιχεία τις «ομολογίες» τους μετά από επιβεβαιωμένα φρικτά βασανιστήρια και μια άκρωσ αμφιλεγόμενη δακτυλοσκόπηση) και των «Τριών του Τόνταμ» (κάθειρξη για επιθέσεις κατά αστυνομικών, πάλι βάσει «ομολογιών») κλιμακώνεται η εκστρατεία κατά του διαθόπτου «Αντιτρομοκρατικού Νόμου» του 1974, που δίνει στην αστυνομία τη δυνατότητα να ανακρίνει σε πλήρη απομόνωση τους συλληφθέντες για μια εβδομάδα - κατά τη διάρκεια της οποίας οι περισσότεροι καταλήγουν να «ομολογήσουν» την ενοχή τους. Μέχρι σήμερα, πάνω από 6.000 άτομα έχουν κρατηθεί κι ανακριθεί με βάση αυτό το νόμο, που ακόμα και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει κηρύξει αντίθετο προς την ευρωπαϊκή σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αυτά - για όσους, γοητευμένοι απ' τη δυτικοευρωπαϊκή «αποτελεσματικότητα» ευαγγελίζονται και για τη χώρα μας ανάλογα «αντιτρομοκρατικά» θεσμικά πλαίσια...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

του (σοσιαλδημοκρατικού) ΜΙΡ ήρθε μόλις... τρίτος στις εκλογές του περασμένου Μαΐου και κυβερνά τη χώρα μόνο χάρη στη βοήθεια της άκρας δεξιάς του πρώην δικτάτορα Ούγο Μπάντοερ - η «Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία» του οποίου έχει φυσικά τη μερίδα του λέοντος στην κυβέρνηση της Λα Παζ.

T.K.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Μια άλλη «Ενωμένη Αριστερά»...

Μπορεί ο «βασικός όγκος» της αριστεράς στη χώρα μας να ξεπέρασε τελικά το δίλημμα ποιος απ' τους δυο εκπροσώπους του εγχώριου αστισμού είναι ο λιγότερο αντιλαϊκός και διεφθαρμένος και να να βρήκε και με τους δυο κάπου αλλού ωστόσο τα πράγματα φαίνεται πως είναι πιο αισιόδοξα - για τους αριστερούς

τουλάχιστον. Όπως μας πληροφορούν φίλοι της στήλης, το (πάλαι ποτέ εν πολλοίς αμαρτσιας περιπεσόν) Κ.Κ. της Αργεντινής έχει επιλέξει να οικοδομήσει τις πολιτικές του συμμάχους με δυνάμεις από τ' αριστερά του, (όπως το τροτσκιτικό «Κίνημα για το Σοσιαλισμό»), κι όχι με τα κάθε λογής ανυπόληπτα θραύσματα της εκεί σοσιαλδημοκρατίας. Με αποτέλεσμα, η αργεντινική «Ενωμένη Αριστερά» να κερδίζει έδαφος, σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται πρώτιστα από την κρίση εκπροσώπησης των εργατικών στρωμάτων απ' τον περονισμό. Οι κυριότερες πολιτικές θέσεις της: μη-πληρωμή του εξωτερικού χρέους της Αργεντινής, έλεγχος των τιμών (με συμμετοχή των συνδικάτων και των λαϊκών οργανώσεων, κατάσχεση των περουνιστικών στοιχείων των καπιταλιστών που στέλνουν τα κεφάλαιά τους έξω απ' τη χώρα, εργατικός έλεγχος στις «προκληματικές», αντίθεση στις ιδιωτικοποιήσεις κι εθνικοποίηση του τραπεζικού συστήματος.

Σ.

Το PCI «μετεξελλίσσεται»;

■ Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα τέλος; Η πρόταση του Ακίλε Οκέτο (12/11) ήταν σαφής: ουσιαστική διάλυση του PCI και μετατροπή του σ' ένα νέο, «δημοκρατικό, προοδευτικό, σοσιαλιστικό και λαϊκό κόμμα». Υπερθεματίζοντας, ο διευθυντής της *Unità* Μάσιμο Ντ' Αλέμα τονίζει: «στρεφόμεστε όχι μόνο προς το 1.500.000 μέλη του PCI, ούτε μόνο προς τα 9.500.000 ψηφοφόρους του, αλλά προς όλους εκείνους που νιώθουν την ανάγκη να δημιουργηθεί στην Ιταλία μια νέα δύναμη της δημοκρατικής αριστεράς, διακριτή απ' αυτή που σήμερα βρίσκεται στην κυβέρνηση και η οποία δεν αντανακλά τις αξίες του σοσιαλισμού». Το νέο κόμμα, σύμφωνα με τον Οκέτο, θα βασίζεται «στο δημοκρατικό πλουραλισμό, την αλληλεγγύη και την υπεράσπιση όλων των ανθρώπων δικαίωμάτων». Αρμόδιο ν' αποφασίσει θα είναι φυσικά το συνέδριο του κόμματος που προτείνεται να συγκληθεί έκτακτα στις αρχές του ερχόμενου χρόνου.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η Αριστερά του PCI αντέδρασε δυναμικά στην πρόταση του γενικού γραμματέα του κόμματος. «Δεν πρόκειται ούτε για μια πιο ριζική κριτική του ολοκληρωτικού σοσιαλισμού, ούτε για μια πιο πλήρη προσέγγιση της δημοκρατίας», θα τονίσει ο Λούτσιο Μάγκρι - διεγραμμένος το 1969 για «αντισοβιετισμό» κι επαναρνόμα οσονώνυμα μας ζητάνε να αλλάξουμε όνομα είναι ότι έχει εξαντληθεί ή ότι εξαντλείται η θέληση και η φιλοδοξία μας να είμαστε ανταγωνιστικοί των αξιών της κοινωνίας όπου ζούμε, των βασικών θεμελιακών δομών της». Επιβεβαιώνοντάς τον, ο γενικός γραμματέας και βασικός θεωρητικός της δυτικογερμανικής σοσιαλδημοκρατίας, Πέτερ Γκλότς, θα ταυτίσει από τις στήλες της *Unità* την κίνηση του Οκέτο με το συνέδριο του SPD στο Μπαντ-Γκόντεσπεργκ το 1959 - όταν οι γερμανοί σοσιαλδημοκράτες απαρνήθηκαν κάθε αναφορά στο μαρξισμό και την

πάλη των τάξεων. Αν ωστόσο οι «έγκυρες» δυτικές εφημερίδες επικροτούν το νέο θήμα της ηγεσίας του PCI (επισημαίνοντας παράλληλα ότι πρέπει να θιασεί για να μη χάσει το τρένο της ανερχόμενης πανευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας), στο εσωτερικό του κόμματος η νέα αυτή «ιστορική στροφή» προκαλεί έντονους κραδασμούς - αποδεικνύοντας έτσι ότι, ακόμα και μετά από μια πολύχρονη άσκηση στο «ρεαλισμό», η εργατική βάση και το μεσαίο στελεχικό δυναμικό των κομμουνιστικών κομμάτων δε δέχεται και τόσο εύκολα το «τέλος της Ιστορίας». Ίσως ο Οκέτο θα 'πρεπε να πάρει κάποια μαθήματα απ' τους ηγέτες της Ελλάδας αριστεράς - για το πώς μπορεί κανείς να διατηρήσει στα χαρτιά το κόμμα του (και στις εκλογές το «βασικό όγκο» του...) κάνοντας ταυτόχρονα πολιτική «εθνικού ακροατηρίου». Με κάποιους κινδύνους, φυσικά...

T.K.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η 23η Ιουλίου του Τοντόρ Ζίβκοφ

Παρασκευή 10 Νοεμβρίου 1989. Στο σοβιετικό υπουργείο Εξωτερικών μόλις έχει τελειώσει η ενημέρωση των ξένων ανταποκριτών πάνω στις θέσεις της Μόσχας για τις εξελίξεις στην Ανατ. Γερμανία, όταν ο Γκενάντι Γκερασίμοφ «ψαρώνει» μ' ένα σαρόνιο χαμόγελο τους συνομιλητές του: «Δεν έχετε ιδέα για τα τελευταία νέα απ' τη Βουλγαρία, έτσι δεν είναι; Δυο ώρες αργότερα, τα ειδησεογραφικά πρακτορεία θα μεταδώσουν την είδηση της αντικατάστασης του Τοντόρ Ζίβκοφ απ' το μέχρι τότε υπουργό Εξωτερικών Πέταρ Μλαντένοφ. Δεκαπέντε χρόνια μετά την αντίστοιχη «πρόβλεψη» της δικιάς μας μεταπολίτευσης απ' τον Κίσινγκερ («Εντός του προερχούς 24ώρου επίκειται καθεστωτική αλλαγή στην Ελλάδα»), η Ιστορία επαναλαμβάνεται στην άλλη πλευρά του πάλαι ποτέ «παρεπάτατος»...

Αν και ο σοβιετικός «δάκτυλος» είναι κάτι παραπάνω από εμφανής, θα ήταν ωστόσο λάθος να αποδοθεί η πτώση του Ζίβκοφ αποκλειστικά και μόνο στο μακρύ χέρι του Γκορμπατσόφ. Τα στοιχεία μιας έρπουσας κρίσης ήταν ήδη εκεί - στο εσωτερικό της Βουλγαρικής κοινωνίας και του ΚΚΒ: κοινωνική πόλωση («δεν είναι καιρός να δοθεί κάποια εξήγηση για το πώς οι εκατομμυριοχρηί της Βουλγαρίας από 101 που ήταν το 1944 έφτασαν τους 1562 το 1987;» αναρωτιέται ο Γιούρι Γιότσεφ σε άρθρο του στο περιοδικό «Κοινωνία και Δίκαιο», που αποσύρθηκε απ' την κυκλοφορία - κι αναδημοσιεύεται στον «Οδηγητή της (Νεολαίας»), εσωκομματική δραπέσκεια για τις προσπάθειες του Ζίβκοφ να προωθήσει το γιο του στην κομματική ιεραρχία, εμφάνιση των πρώτων ομάδων εξωκομματικής αντιπολίτευσης με έμφαση στα οικολογικά προβλήματα και τα ανθρώπινα δικαιώματα («Eco-glasnost», «Ανεξάρτητη Επιτροπή Υπεράσπισης του Ρουσέ», «Ανεξάρτητη Ένωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα») και τέλος η ανοικτή πλέον εκδήλωση της κρίσης στις σχέσεις του κράτους με την τουρκική μειονότητα, η πολιτιστική γενοκτονία της οποίας οδήγησε στη φυγή 310.000 ατόμων προς την Τουρκία. Η «ήρεμη επανάσταση» στη ΓΛΔ έκρουσε απλώς τον κώδικα του κινδύνου, επιβάλλοντας στον ηγετικό μηχανισμό του ΚΚΒ μια εσπευσμένη αλλαγή πορείας.

Εσωκομματικά αδύναμος, ο νέος ηγέτης της Βουλγαρίας θα ενισχυθεί μέσα σε μια βδομάδα τη θέση του εκκαθαρίζοντας το ΠΓ απ' τις ισχυρότερους εκπροσώπους της «παλιάς φρουράς» κι ανασχηματίζοντας την κυβέρνηση - ωστόσο, τα κυριότερα στηρίγματα του εξακολουθούν να βρίσκονται έξω απ' το κόμμα: στη Μόσχα και στο κίνημα της αντιπολίτευσης που, κρατώντας μια στάση «κριτικής υποστήριξης», πιέζει για επιτάχυνση των αλλαγών και διεύρυνση του «δημοκρατικού ανοίγματος». Στις 18 Νοεμβρίου, 50.000 διαδηλωτές στο κέντρο της Σόφιας ζητούσαν ελεύθερες εκλογές και δίωξη του Ζίβκοφ για διαφθορά. Ήταν η μεγαλύτερη μη-κρατική συγκέντρωση απ' το 1944 - κι από δω και στο εξής δε μπορεί να αποκλειστεί τίποτα...

T.K.

ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Στους αντάρτες της Ναμίμπια

Σε ποια εποχή ακριβώς, σε ποιον αιώνα, ανήκουν οι πανηγυρισμοί ενός λαού για την ανεξαρτησία του; Οι αφρικανικοί αυτοί χοροί που είδαμε στην τηλεόραση (οι ίδιοι που χορεύει σήμα η νεολαία σ' όλες τις ευρωπαϊκές ντισκοτέκ) είναι δυνατόν ν' αποτελούν το επιστέγασμα ενός αγώνα που πριν 100 χρόνια ήταν εναντίον των γερμανών, εδώ και 70 χρόνια εναντίον της ρατσιστικής κατοχής και τα τελευταία 23 χρόνια ταυτίστηκε με το αντάρτικο του SWAPO;

Η απίστευτη αυτή πραγματικότητα (όσο απίστευτος στην αντίθετη ακριβώς άκρη είναι ο θάνατος εκατοντάδων χιλιάδων παιδιών σ' όλο τον κόσμο από την πείνα) θεβαιώνει απλώς ότι δεν είναι δυνατόν η ανατολική Ευρώπη να σείεται και το τείχος του Βερολίνου να γκρεμίζεται, ενώ οι μαύροι της νότιας Αφρικής στερούνται και τα στοιχειώδη δικαιώματα, οι παλαιστινίοι υφίστανται γενοκτονία και οι πολίτες του Ελ Σαλαδόρ και της Χιλής αντιμετωπίζουν στρατιωτικές δικτατορίες και αποσπάσματα θανάτου. Μετά την Νικαράγουα, τα θλέμματα εκείνων που επιμένουν ν' αντιτίθενται και να ελπίζουν στρέφονται στη Ναμίμπια, αισιόδοξοι ότι και εκεί η επανάσταση δεν θα οδηγήσει στην ενσυσμάτωση.

Πόσο «ντεμοντέ» θεωρεί τα αντάρτικα και τα απελευθερωτικά κινήματα μια κοινωνία που προσδιορίζεται πολιτικά από το «συν ένα»; Και πόσο μακρινή είναι η εποχή, μόλις πριν οκτώ χρόνια, που θγαίναμε στους δρόμους, χωρίς να κινδυνεύουμε να μας πάρουν για τρελούς, και φωνάζαμε «είμαστε όλοι πολωνοί»;

M.M.

«Στους γερμανούς Πράσινους πολλοί προέρχονται από την άκρα αριστερά και επηρεάζονται έντονα ακόμα από τον μαρξισμό. Οι γάλλοι Πράσινοι αντιθέτως αποτελούνται από εκπροσώπους των συνδέσμων προστασίας της φύσης, από ομάδες πρωτοβουλίας για τον Τρίτο Κόσμο και από αντιπυρηνικές οργανώσεις. Είμαστε πιο κοντά στους ελβετούς, τους σουηδούς και τους βέλγους. Η Γερμανία εδώ κατά κάποιο τρόπο παρεκκλίνει. Τίθεται άμεσα το ερώτημα της πρωτοκαθεδρίας στην πράσινη-εναλλακτική ομάδα του Ευρωκοινοβουλίου. Μέχρι σήμερα οι γερμανοί κρατούσαν τα ηνία. Τώρα κάτι θα αλλάξει, αν οι γάλλοι Πράσινοι ενισχύσουν την παρουσία τους στο Κοινοβούλιο». Αυτά δήλωνε το Μάρτιο ο Antoine Waechter, «ηγέτης» των γάλλων Πράσινων και επικεφαλής του ψηφοδελτίου τους για τις Ευρωεκλογές του Ιουνίου (γνωστός και από το πολιτικό σύνθημα του κόμματός του «ούτε δεξιά, ούτε αριστερά»)...

... Οι Πράσινοι που εκλέχτηκαν στις πρόσφατες εκλογές (με εξαίρεση τους δυτικογερμανούς) είχαν αποφασίσει ήδη από το συνέδριο της ευρωπαϊκής πράσινης συνεργασίας τον Απρίλιο του '89 να συγκροτήσουν μια κοινοβουλευτική ομάδα χωρίς τους μη Πράσινους. Τους κατηγορούσαν ότι το προφίλ της GRAEL («Πράσινη εναλλακτική συμμαχία») από το '84 μέχρι το '89 ήταν πολύ «εναλλακτικό» και λίγο «πράσινο»... Η μισητή λέξη «εναλλακτική» έπρεπε να εξαφανιστεί από την ονομασία και η ομάδα να παρουσιάζει ένα «καθαρό πράσινο προφίλ» και να μιλά «με μια φωνή». Μια αυστηρά οργανωμένη ομάδα, η οποία θα αντικαταστήσει την πολυμέρεια που είχαμε μέχρι σήμερα, με μια μονολιθική πρόσοψη που θα συγκολλά τις διαφορετικές απόψεις. Οικολογικός συγκεντρωτισμός, στη θέση του ευρωπαϊκού πράσινου συντονισμού, στις Βρυξέλλες, για να μπούμε στην ίδια θέση με το NATO και την ΕΟΚ...

... Η νέα ομάδα «Οι Πράσινοι στο Ευρωκοινοβούλιο» στρώνει το δρόμο στη «συναίνεση των δημοκρατών». Η πρώτη κιόλας παράγραφος του καταστατικού της ομάδας επισημαίνει ότι «Κύριο πεδίο δράσης της ομάδας είναι η ανάπτυξη κάθε πρωτοβουλίας... για την επεξεργασία ενός νέου σχεδίου συμφωνίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση». Επιτέλους δεν είμαστε τίποτε εθνικιστές, είμαστε «διεθνιστές». Το γεγονός ότι ακριβώς οι διεθνιστές έχουν κάθε λόγο να αντιμάχονται την «Ευρωπαϊκή Ένωση», δηλαδή την υπερδύναμη Δυτική Ευρώπη, αυτό εξαφανίζεται στη θολή πολυλογία των πράσινων δημαγωγών...

[Στη συνέχεια η Ντ.Π. αναφέρεται σε μια σειρά από υπεύθυνες δηλώσεις πράσινων πολιτικών, όπως της πορτογαλίδας εκπροσώπου των Πράσινων, που στην ομιλία της με αφορμή την εκλογή του προέδρου της Ευρωβουλής είπε:] «Είμαστε πρόθυμοι να συνεργαστούμε με όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες που εκπροσωπούνται εδώ, και τις καλούμε να δεχτούν τις απόψεις μας...» Προσέξτε το: «με όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες που εκπροσωπούνται εδώ», συνενώως ακόμα και με τους νεοναζί της ομάδας της «Ευρωπαϊκής Δεξιάς», οι οποίοι ενισχύθηκαν με επτά δυτικογερμανούς «Ρεπουμπλικάνους».

Ακόμα πιο καθαρά, δηλαδή όχι αυθάρμια αλλά με προσεκτική προετοιμασία διατυπώνεται αυτή η φιλοσοφία όπου «όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουμε»

Τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών του 89 απέφεραν πολλές νέες έδρες αλλά και αρκετές ανακατατάξεις στο χώρο των Ευρωπαϊκών Πράσινων. Κυρίως η εντυπωσιακή είσοδος των γάλλων Πράσινων επέβαλε τη διάλυση του προηγούμενου σχήματος της Πράσινης-Εναλλακτικής συμμαχίας (GRAEL) και την αντικατάστασή του από τη νέα σε σύνθεση κοινοβουλευτική ομάδα των (σκέτων πια, στον τίτλο τουλάχιστον) Πράσινων. Μερικοί αποκλεισμοί ή υποχωρήσεις - όπως των δυτικογερμανών που παρά τις προηγούμενες αποφάσεις τους δεν πέτυχαν την επανασυγκρότηση της ομάδας GRAEL και του Ουράνιου Τόξου - και παρεμφερείς πολιτικές τριβές - περικοπές παλαιότερων πολιτικών κεκτημένων, καθυστέρηση στη συγκρότηση της κοινοβουλευτικής ομάδας - έγιναν εμμέσως αντιληπτές και στο άρθρο «Quo Vadis?», του Φρανκ Σβάλμπα-Χοτ, γραμματέα της ευρωπαϊκής ομάδας, στο τεύχος μας του Οκτωβρίου. Μια από τις πλευρές των γεγονότων ήταν και η αποχώρηση της ευρωβουλευτίνας των γερμανών Πράσινων Ντοροτέ Πιερμόντ (Σχολιαστής, τ. 81). Παρουσιάζουμε παρακάτω αποσπάσματα κειμένου της όπου αιτιολογεί την απόφασή της, όπως και την απάντησή, από πλευράς του πρώην κόμματός της, δια χειρός του πρώην ευρωβουλευτή Φ.Ο. Βολφ. Ο επαρχιωτισμός και η αποσιώπηση των διαφωνιών είναι κακός σύμβουλος.

Σ.

«ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΡΟΘΥΜΟΙ»

της Dorothee PIERMONT

στην ομιλία της Solange Fernex (Verts) ως εκπροσώπου της ομάδας των Πράσινων κατά την έναρξη της γαλλικής προεδρίας: «Είμαστε πρόθυμοι με όλες μας τις δυνάμεις να ενεργήσουμε για την προστασία της ζωής, κάθε ζωής, για να εξασφαλίσουμε ένα υποφερτό μέλλον. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα δημόσιας σωτηρίας. Όλοι μαζί, αξιότιμοι συνάδελφοι, όλοι μαζί πρέπει να ταχθούμε σ' αυτό το σκοπό...» Όταν η προστασία του περιβάλλοντος αναγορεύεται σε ύψιστο και μοναδικό σκοπό, όταν μόνο «παγκόσμια ερωτήματα» τίθενται για συζήτηση, τότε εξαφανίζεται η κοινωνική πραγματικότητα απ' το μυαλό μας. Τότε δεν υπάρχουν πλέον κοινωνικές τάξεις, παρά μόνο απειλούμενα άτομα. Το κράτος είναι ουδέτερο και «ο νόμος είναι θεμέλιο της απελευθέρωσης από τη βία» (Yves Cochet, Les Verts). Και όπως ξέρουμε έχει επιβληθεί εντελώς αβίαστα στους κοινωνικά ανίσχυρους, τους ξένους και τους διαδηλωτές.

[Αλλά και για τον Τρίτο Κόσμο η Solange Fernex δηλώνει:] «Εκείνο που καταστρέφει τον Τρίτο Κόσμο είναι το δικό μας μοντέλο οικολογικής ανάπτυξης», και όχι οι σχέσεις εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Αυτή την κατεύθυνση πρέπει να έχει κατά τον Antoine Waechter και η Περιφερειακή Επιτροπή της Ευρωβουλής, στην οποία προεδρεύει. Κι όταν η αποικιοκρατική λογική της ΕΟΚ αντιμετωπίζει λαούς σ' όλες τις ηπείρους και τους ωκεανούς - τα υπολείμματα των αποικιών των μητροπόλεων - σαν δήθεν «Ευρωπαϊκές περιουσίες» και τις αντιμετωπίζει σε να 'τανε ο Βαυαρικός Δρυμός ή η περιοχή του Ρουρ, το πρόβλημα αυτό είναι απλώς δευτερεύον για τον πραγματικό Πράσινο. Επειδή το πραγματικό πράσινο περιφερειακό πρόβλημα είναι η διατήρηση του εντελθούς και του ρόδου των Άλπεων στην περιοχή τους.

Σε παρόμοια αποτελέσματα οδηγεί η αρχή «Περιβάλλον, περιβάλλον πάνω απ' όλα», όταν εφαρμόζεται στους μετανάστες και όσους ζητούν άσυλο. «Όταν ζητάνε ορισμένοι σήμερα να ανοίξουν τα σύνορα στους οικονομικούς πρόσφυγες», δηλώνει ο επικεφαλής της λίστας των Verts, «αυτό είναι μια επικίνδυνη ουτοπία. Δεδομένης της πληθυσμιακής έκρηξης στον Τρίτο Κόσμο, αυτό θα σήμαινε ότι εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι θα πλημμύριζαν την ήδη υπερκατοικημένη Ευρώπη. Οι θλάβες στο επίπεδο της

κουλούρας και του περιβάλλοντος θα ήταν ανυπολόγιστες...»

Όπως οι φουκαράδες του Τρίτου Κόσμου δεν έχουν να κάνουν τίποτα εδώ, έτσι κι οι γυναίκες ανήκουν στη θέση που τους έχει οριστεί. Ο βέλγος βουλευτής Paul Lannoye (Ecolo) το έθεσε καθαρά: «Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι ένας ευσεδής πόθος, "διότι ο γυναικείος εγκέφαλος δεν είναι ο ίδιος με τον ανδρικό εγκέφαλο", εφόσον ο πρώτος δεν είναι σε θέση να συλλάβει τις δρομολογημένες τεχνολογικές εξελίξεις». Αντ' αυτού, οι γυναίκες πρέπει να συλλάβουν τη μειωμένη τους αξία και να επιστρέψουν στην κουζίνα τους! Αυτή την άμεση συνέπεια έβγαλε και μια ομάδα γυναικών υποψηφίων των Verts στις δημοτικές εκλογές, και θεωρώντας «κοινωνικά ωφέλιμη» την επιστροφή των γυναικών στα παιδιά και την κουζίνα, ζήτησε να την επιβραβεύσει με ένα ελάχιστο εισόδημα από το κράτος.

Η προσπάθεια των δυτικογερμανίδων να δημιουργηθεί ένα γυναικείο γραφείο στην πράσινη ομάδα της Ευρωβουλής προσέκρουσε σε μεγάλη αντίσταση, όχι μόνο από τους άνδρες που έχοντας την πλειοψηφία φοβόνταν μη χάσουν την εξουσία και επιρροή, αλλά ακόμα και από τις γυναίκες από το Βέλγιο, τη Γαλλία και την Ιταλία, οι οποίες διέκριναν σ' αυτό ένα

ποιημένη κοινωνία. Τότε δεν θα υπάρχουν πλέον κόμματα, αλλά μόνο γερμανοί (ή βέλγοι, ή γάλλοι, κάνει το ίδιο). Και ο κοινός εξωτερικός εχθρός (πώς να μην είναι κοινός, όταν τον δείχνουν με το δάχτυλο ο υπεύθυνος υπουργός, το NATO και η ΕΟΚ!), ο κοινός εχθρός λοιπόν ενώνει το φτωχό με τον πλούσιο και υπερκαλύπτει όλες τις εσωτερικές αντιθέσεις... [Αυτό το πράγμα έχει τόση σχέση με την κοινωνική άμυνα, όσο μια διαδήλωση με μια στρατιωτική παρέλαση.]

... Η προβληματικότητα μιας τέτοιας σκέψης, θολωμένης από την άγνοια κοινωνικών συγκρούσεων και συσχετισμών δύναμης, γίνεται φανερό στα «κοινωνικά» ζητήματα. Η Solange Fernex ως αγορήτρια των Πράσινων θυμάται μόνο πως «οι Οικολόγοι θα υποστηρίξουν την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη». Ούτε λέξη δεν ξόδεψε για το πώς είναι σήμερα το υπάρχον σχέδιο, αν εξασφαλίζει έστω και κάποιο δεσμευτικό μίνιμουμ. Τα κράτη-μέλη, συνεχίζει, μπορούν να κρατήσουν τις ευνοϊκότερες ρυθμίσεις τους. Σαν να εξαρτάται από κοινωνικές οδηγίες η επίβληση του κοινωνικού και οικολογικού ντάμπινγκ! Όταν στον ανταγωνισμό εθνικών συστημάτων εργατικής και κοινωνικής προστασίας μέσα στα πλαίσια της ενιαίας εσωτερικής αγοράς ή «ελεύθερη δια-

Η D. Piermont, Ευρωβουλευτής των Πράσινων από το 1984, δούλεψε στα θέματα αφοπλισμού και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε στο γερμανικό περιοδικό «Konkrete» (10, 1989) και το γαλλικό «M».

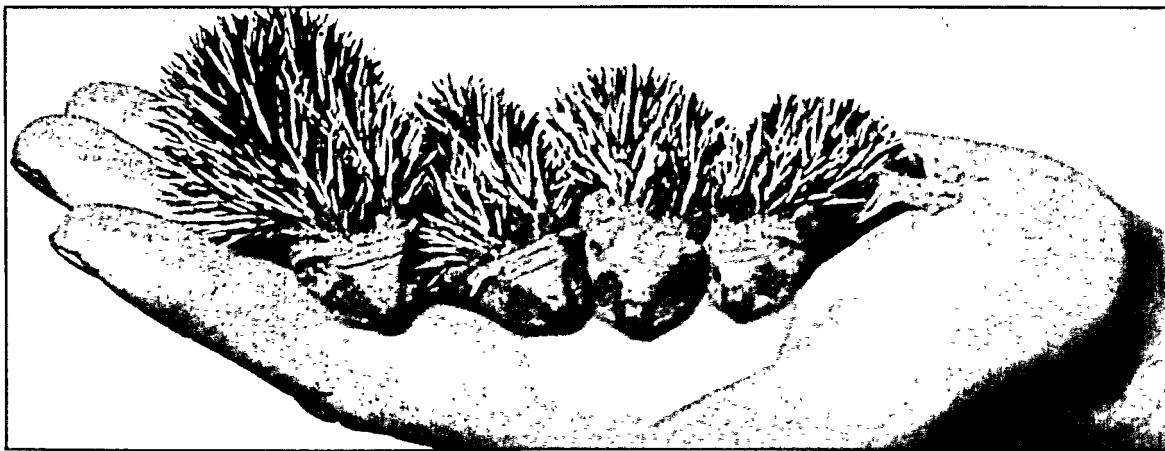
είδος διάκρισης, μια μορφή ρατσισμού, όπως είπε η Adelaide Aglietta των ιταλών Verdi Arcobaleno.

... Εξίσου αντιδραστικός είναι ο πυρήνας της έννοιας της «μη βίαιης πολιτικής άμυνας», που διατυπώθηκε από το βέλγικο Mouvement International pour la Réconciliation (MIR) και που υιοθετήθηκε από τους γάλλους Πράσινους σαν βασική έννοια της αμυντικής τους πολιτικής. Σύμφωνα μ' αυτή την πολιτική θα πρέπει να οργανωθεί η κοινωνία ακόμα και σε καιρό ειρήνης και μη-πολέμου κάτω από τη διεύθυνση του υπεύθυνου υπουργείου και ενός Εθνικού Συμβουλίου για την πολιτική άμυνα. Για να γίνει αυτό πρέπει να συνεργαστούν απολύτως, από το κατώτερο ως το ανώτερο επίπεδο, ενώσεις, οργανώσεις εργοδοτών και συνδικάτα. Μπράβο! Έτσι θα πετύχουμε επιτέλους την ολοκληρωτικά στρατιωτικο-

κύμανση της αγοράς» εγγυάται την «επιτυχία». «Απορρύθμιση» λέγεται η μαγική λέξη...

Ένα μόνο κοινό έχουν μεταξύ τους όλα αυτά τα παραδείγματα δράσης της πράσινης ομάδας στην Ευρωβουλή. Όταν το «περιβάλλον» αναγορεύεται σε ύψιστο και μοναδικό κριτήριο για την παρατήρηση και τη διερεύνηση όλων των προβλημάτων, τότε χάνουμε από μπροστά μας την κοινωνική πραγματικότητα της κυριαρχίας, της καταπίεσης, της αθλιότητας και της εκμετάλλευσης. Ο στόχος δεν είναι πλέον ο αγώνας για κοινωνική ανατροπή, αλλά η ενωμένη προσπάθεια για επιδιορθώσεις στις λεπτομέρειες - έτσι μπορούν τα βασικά να μείνουν απείραχτα: **οικοκαπιταλισμός.**

... Μέσα στους Πράσινους υπάρχει ένα βαθύ ρήγμα που δεν επιδέχεται συμβιβασμούς! D.P.

ΟΧΙ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟ ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ

του Frieder Otto WOLF

Η Δρ. Dorothee Piemont, επικεφαλής στη λίστα των Δυτικογερμανών Πράσινων όπως αυτοαποκαλείται (απευθυνόμενη στο γαλλικό της κοινό με τον ιεραρχικό τρόπο σκέψης),

λιτικής («γη και αίμα»). Μια και η ίδια επιμένει στις αρχικές αξιώσεις για συνασπισμό «Ουράνιου Τόξου», προχωρεί τώρα μόνη της στην αντίστοιχη ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ο F.O. Wolf ήταν Ευρωβουλευτής των Πράσινων στην περίοδο 1984-1989 και ανήκει στο ρεύμα των «Αδογματιστών, Αριστερών» - Linkes Forum. Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Grüner Basis Dienst 8/1989.

αν και φυσικά γνωρίζει ότι ο επικεφαλής στη λίστα των Πράσινων για τις προηγούμενες Ευρωεκλογές ήταν ο Rudko Kawzinski, ανακοίνωσε την αποχώρησή της και την προσχώρησή στην ομάδα των Ρετζιοναλιστών του «Ουράνιου Τόξου». Ως βασική αιτιολόγηση για αυτή την ενέργεια παρουσιάζει ότι ο Δυτικογερμανοί Πράσινοι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως π.χ. ότι δεν έχει ακόμα εξασφαλισθεί η συγκρότηση Γραφείου Γυναικών. Ωστόσο, το πολιτικό φάσμα που συμπεριλαμβάνεται μέσα στους νέους «Πράσινους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» δεν περιορίζεται καθόλου στους «Πράσινους-Πράσινους»: Όλο το φάσμα της παλαιάς Πράσινης εναλλακτικής συμμαχίας (GRAEL) αντιπροσωπεύεται και πάλι, συμπεριλαμβανόμενος τους «Αριστερούς-Πράσινους» της Ολλανδίας (GPA), την «Βασκική Αρι-

στερά» από την χώρα των Βάσκων και τον Ευρωβουλευτή της αναμφίβολα αριστερής «Προλεταριακής Δημοκρατίας» από την Ιταλία. Μάλιστα το φάσμα έχει διευρυνθεί: Από τη μία πλευρά με την Ευρωβουλευτίνα των Πορτογάλων «Πράσινων», οι οποίοι διατηρούν στη χώρα τους μια μακροχρόνια και σταθερή συμμαχία με το Κομμουνιστικό Κόμμα και από την άλλη πλευρά με τους Ευρωβουλευτές από την Ιταλία του «Ουράνιου Τόξου - Πράσινοι» και της λίστας «Αντιροϊβιζιονιστά»². Και μάλιστα, ο λόγος για τον οποίο δεν συγκροτήθηκε μια ενιαία ομάδα με το σημερινό «Ουράνιο Τόξο» ήταν εντελώς «αριστερός»: Οι Βέλγοι Πράσινοι του Βαλλωνικού κόμματος «Ecolo» επιρρίπτουν στους Φλαμανδούς εθνικιστές του «Volksumie» ότι βρίσκονται κάπου ανάμεσα στην αριστερή πτέρυγα των Χριστιανοδημοκρατών και στην τεχνοκρατική πτέρυγα των Σοσιαδημοκρατών και επιπλέον ότι δεν οριοθετούνται καθαρά με αντιφασιστικό τρόπο απέναντι στους Φλαμανδούς Νεοφασίστες του «Vlaamse Blok». Οι αντιπρόσωποι του Δανικού Κινήματος του Λαού εναντίον της ΕΟΚ, είχαν με περισσότερο συνετό τρόπο προτείνει να σχηματισθούν δύο ομάδες, των οποίων η συνεργασία θα εξασφαλιζόταν με σταθερές κοινοβουλευτικές διαβουλεύσεις και μετά από ένα χρόνο να γίνει έλεγχος των εμπειριών που θα αποκτηθούν μεταξύ τους.

Τα αρμόδια όργανα των Δυτικογερμανών Πράσινων έχοντας ακριβώς αριστερή οπτική αντιμετώπισαν εντελώς ορθά την κατάσταση αυτή, όπου προσφέρονταν δύο συγκεκριμένες εναλλακτικές λύσεις: Είτε μια συνεργασία με το σύνολο των Πράσινων και εναλλακτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, είτε μια συνεργασία με τους Ρετζιοναλιστές της «Ευρωπαϊκής Ελευθέρης Ένωσης» (που υποστηρίζει την ενίσχυση της ΕΟΚ με στόχο την κατάργηση των Εθνικών Κρατών) και με τους αντιπροσώπους του Δανικού «Λαϊκού Κινήματος εναντίον της ΕΟΚ» το οποίο εκτείνεται από την Αριστερά μέχρι και την Κεντροδεξιά. Διάλεξαν φυσικά την Πράσινη-εναλλακτική παραλλαγή...

... Για να σχηματισθεί αυτή η νέα «Ομάδα του Ουράνιου Τόξου» συμπεριλήφθηκαν και σχετικά δεξιοί Ρετζιοναλιστές, όπως ο Ευρωβουλευτής των Σκώτων Εθνικιστών (ο οποίος στην

προηγούμενη περίοδο συνεργαζόταν με τους Γκωλλιστές), οι Λομβαρδοί Εθνικιστές, και ο Ευρωβουλευτής Γαϊκόιτσα, ο οποίος προέρχεται από μία διάσπαση του αστικού «Βασκικού Εθνικού Κόμματος»...

Θα ήταν εντελώς νόμιμο να αναζητήσει η «Ριζοσπαστική Αριστερά»³ (στην οποία τοποθετεί τον εαυτό της η Piemont, σ.τ.Μετ.) όχι μόνον μια ανεξάρτητη προγραμματική και πολιτική πρόταση, αλλά και συνεργασίες σε ευρωπαϊκή κλίμακα, μέσα στα πλαίσια της Παραδοσιακής Αριστεράς, η οποία βρίσκεται σε αμηχανία λόγω της Περεστρόικα και των Πράσινων. Τον Ιανουάριο θα γίνει πιθανώς στην Κοπεγχάγη μία πανευρωπαϊκή συνάντηση με πρωτοβουλία των «Αριστερών Σοσιαλιστών» της Δανίας, για να προετοιμάσει την ίδρυση μιας νέας Ευρωπαϊκής Ένωσης Κομμάτων με κέντρο τα υπολείμματα της «Τέταρτης Διεθνούς». Όποιος νομίζει ότι υπάρχει εκεί πολιτικό νόημα, θα πρέπει να συνεργασθεί. Ένα όμως δεν είναι νόμιμο: Να χρησιμοποιήσει κανείς «προσωπικά» μια κοινοβουλευτική εκπροσώπηση που αποκτήθηκε χάρις στη λίστα των Πράσινων, ως υλικό υπόβαθρο για μια τέτοια συγκρότηση νέας ομαδοποίησης. Και εκμεταλλευόμενος την παλαιά GRAEL μέσα στην Ομάδα του «Ουράνιου Τόξου» του προηγούμενου Ευρωκοινοβουλίου, να μεταχειρισθεί ως προκάλλυμα μια εντελώς ετερογενή συμμαχία κομμάτων η οποία εκτείνεται έως και την κεντροδεξιά, όπως είναι η νέα «Ομάδα του Ουράνιου Τόξου», προκειμένου να εμφανισθεί μετά με όλα τα προνόμια που προσφέρει η Ευρωκοινοβουλευτική ομάδα, ως εξαιρετικά «ριζοσπαστικός Αριστερός».

Η προσωπική ιδιοποίηση κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης έχει γίνει αντικείμενο συνεπούς κριτικής μέσα στο κόμμα των Πράσινων. Αν τώρα συμβαίνει το ίδιο με μια κυνική «αριστερή» αιτιολόγηση, πράγμα που στηρίζεται απλά και μόνον στο γεγονός ότι ως προς την «Ευρώπη» κανείς δεν έχει ουσιαστική πληροφόρηση και κανείς δεν επιθυμεί να αποκτήσει συγκεκριμένη γνώση, αυτό είναι ένα σοβαρό σήμα κινδύνου για τους Πράσινους. Πρέπει στο κάτω κάτω να αποκατασταθεί με σαφή μέτρα και πάλι η πολιτική ηθική, η οποία έχει υποστεί κατολίσθηση.

F.O.W.
(μετάφραση: Γ. ΠΙΤΖΟΥΛΗΣ)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

1. Στις Ευρωεκλογές του Ιουλίου 1989, πρώτος στη λίστα των Δυτικογερμανών Πράσινων ήταν ο ταγγάνος από την Κολωνία Rudko Kawzinski. Δυστυχώς δεν ανακηρύχθηκε επίσημα Ευρωβουλευτής, επειδή υπήρχε τυπικό κώλυμα (έχει ακόμα Πολωνική υπηκοότητα, αν και είναι εδώ και χρόνια κάτοικος Δ. Γερμανίας, όπου και αγωνίζεται για τα δικαιώματα των ταγγάνων).
2. Πρόκειται για τη μία από τις λίστες που παρουσιάστηκαν στις Ευρωεκλογές με πρωτοβουλία του Partito Radikale (εμφανίσθηκε διεσπαρμένο σε τρία ψηφοδέλτια). Κύριος προγραμματικός στόχος αυτής της λίστας ήταν η καταπολέμηση του εμπορίου ναρκωτικών μέσω της μη απαγόρευσης της χρήσης τους.
3. Η Dorothee Piemont συμμετέχει στην «Ριζοσπαστική Αριστερά», μια υπό συγκρότηση πολιτική συσπείρωση-φόρουμ στη Δ. Γερμανία, η οποία έχει ήδη κάνει δύο συναντήσεις (στο Αμβούργο και στη Φραγκφούρτη). Μαζί της είναι πολλοί από το χώρο των «Αυτόνομων» (π.χ. K.H. Roth), κάποιοι από το υπό διάλυση Δυτικογερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα, μικρές οργανώσεις όπως το K.B. (περιοδικό «Arbeiterkampf») και μία μερίδα από τους πρώην «φουνταμενταλιστές» και οικοσοσιαλιστές του Πράσινου κόμματος (R. Trampel, T. Ebertmann, J. Dittfurth). Οι τελευταίοι βρέθηκαν στο περιθώριο των GRÜNEN μετά την περιαιρική ανατροπή του Ομοσπονδιακού Προεδρείου (Δεκέμβριος 1988) και σήμερα είναι με το ένα πόδι μέσα στο κόμμα και το άλλο έξω.

ΟΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΕΣ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΕΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ

Και η τραγωδία της ελληνικής αριστεράς

□ Με δεδομένο ότι η ελληνική αριστερά δεν συνοψίζεται στα ανέκδοτα του Χαρίλαου Φλωράκη και δεν εξαντλείται στα ευφρολογήματα του Λεωνίδα Κύρκου. Με δεδομένο επίσης ότι δεν θράζει μόνον στο ζουμί της κι ότι έχει ακόμα κάποια σχέση με τις παραδόσεις και το γίνεσθαι του διεθνούς εργατικού και σοσιαλιστικού κινήματος. Με δεδομένο τέλος το γεγονός ότι δεν είναι... αυτάρκης και μοιλάζεται από τις εμπειρίες των άλλων κινημάτων, είναι τουλάχιστο τραγική η εικόνα που προσφέρει στις μέρες μας όταν γίνεται πραγματικότητα η μεγαλύτερη διεθνής κινητοποίηση λαϊκών μαζών στις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες!

Σύγχυση, παθητικότητα, αδιαφορία ή ακόμα και... οδύνη: να με ποιο τρόπο αντιδρά έως τώρα η ελληνική αριστερά σχεδόν στο σύνολό της στην καλπάζουσα κατάρρευση των βάρβαρων δικτατοριών της Ανατολικής Ευρώπης! Ούτε μια πορεία, ούτε μια συγκέντρωση αλληλεγγύης με τους λαούς που ξεσηκώνονται, ματώνουν και νικούν λίγα χιλιόμετρα πέρα από τα σύνορά μας!

Και όμως, τα πράγματα θα έπρεπε να είναι κρυστάλλινης διαύγειας. Με κινητοποιήσεις απείρως μεγαλύτερες από εκείνες π.χ. του 1968, δεκάδες εκατομμύρια πολίτες της Σοβιετικής Ένωσης, της Πολωνίας, της Ουγγαρίας, της Ανατολικής Γερμανίας, της Τσεχοσλοβακίας, της Βουλγαρίας ροκανίζουν όλο και περισσότερο την εξουσία των απάνθρωπων δυναστών τους και εγκαινιάζουν μια νέα περίοδο της ευρωπαϊκής ιστορίας στην οποία *τα πάντα είναι πια δυνατά!*

Και γεννιέται αυθόρμητα το ερώτημα: τι διάολο είναι αυτή η αριστερά που δεν συγκινείται από αυτό το πελώριο κίνημα αυτονομησης και αυτοοργάνωσης; Πόσο αναίσθητη μπορεί να είναι για να το κάνει *δώρο στον διεθνή καπιταλισμό που δεν έχει καμιά σχέση μαζί του;* Τι περιμένει για να τολμήσει να διαδηλώσει την αλληλεγγύη της και κάνει κτήμα της τα δικά του απελευθερωτικά και επαναστατικά μηνύματα;

Μήπως όμως υπερβάλλουμε; Μήπως όλα αυτά είναι όνειρα θερινής νυκτός; Ας δούμε λοιπόν τα πράγματα πιο συγκεκριμένα: Από τα Ουράλια έως τις όχθες του Βιστούλα, τεράστια λαϊκά κινήματα διεκδικούν με όλα τα μέσα ελευθερία, δημοκρατία, πολυκομματισμό, στοιχειώδη πολιτικά δικαιώματα, «λαϊκή εξουσία». Με ποιο άραγε από αυτά τα αιτήματα μπορεί να διαφωνεί

η ελληνική αριστερά; Μήπως με τον «πολυκομματισμό»; Μήπως με το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση; Με το δικαίωμα των εργαζομένων στον ανεξάρτητο συνδικαλισμό; Στην απεργία; Στην αυτοδιαχείριση; Στον εργατικό έλεγχο; Γιατί δεν πανηγυρίζουν οι έλληνες αριστεροί όταν ξηλώνονται οι δικτατορίες; Γιατί δεν γιορτάζουν όταν απειλούνται να στηθούν στον τοίχο μερικοί τύραννοι σαν τον Ζίθκοφ και τον Χόνκερ;

Η απάντηση είναι γνωστή και αξιοθρήνητη: στο όνομα της... «πολυπολοκότητας» της έννοιας της Δημοκρατίας, όλες αυτές οι ελευθερίες βαφτίζονται «αστικές». Έτσι όμως, στο όνομα του πιο γνήσιου σταλινισμού, ο πολυκομματισμός της Κομμουνίας του Παρισιού (από την οποία εμπνεύσθηκε ο Μαρξ για να σκιαγραφήσει την κομμουνιστική κοινωνία του μέλλοντος), βαφτίζεται κι αυτός «αστικός», όπως εξάλλου και το καθεστώς που επικράτησε στην ΕΣΣΔ από το 1917 έως το 1921. Το ίδιο συμβαίνει και με το απλό δικαίωμα στην απεργία που «φυσικά» δεν μπορεί να στρέφεται κατά των εργατών-που-βρίσκονται-στην-εξουσία. Το ίδιο «αστική» είναι τέλος, και η διάθεση των πολιτών να χάνουν τη μύτη τους παντού και να φυτρώνουν εκεί που δεν τους σπέρνουν...

Υπάρχουν όμως και οι «πούροι», οι αγνοί σοσιαλιστές μας. Τι κι αν έπασαν τα φράγματα, τι κι αν γινόμαστε σήμερα μάρτυρες της πιο ασυγκράτητης απελευθερωτικής έκρηξης που γνώρισε η ηπειρός μας από το τέλος του Πολέμου; Αυτοί κρατάνε «επιφυλακτική στάση» όσο δεν βλέπουν να ηγείται του κινήματος ο περίφημος σταμπαρισμένος σοσιαλιστικός υποκειμενικός παράγοντας. Όμως, για μια ακόμα φορά δεν μας τα λένε καλά και μας αναγκάζουν να τους υποπτευθούμε για νοσταλγούς των «παλιών καλών ημερών» όπου ο καθένας τους είχε τις «ακλόνητες» βεβαιότητές του. Κι αυτό επειδή – αν δεν κάνουμε λάθος – απαράβατος όρος για την ανάδειξη οποιασδήποτε επαναστατικής, σοσιαλιστικής πρωτοπορίας είναι να υπάρχει πρώτα Κίνηση ή μάλλον κίνηση των μαζών. Να υπάρχει η τάση προς την αυτοοργάνωσή τους που αποτελεί τον εκ των ουκ άνευ όρο για να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις δικές τους δυνάμεις, στις δικές τους επαναστατικές και απελευθερωτικές ικανότητες!

Ωστόσο, κι αυτές ακόμα οι υποκριτικές αμφισβητήσεις και δικαιολογίες περνούν πια δύσκολες μέρες ιδιαίτερα

μετά την αποκάλυψη της ανατολικο-γερμανικής αντιπολιτευτικής πραγματικότητας. Μήπως το Νέο Φόρουμ, το Δημοκρατικό Ξύπνημα, η Ενωμένη Αριστερά, οι Πράσινοι-Εναλλακτικοί, οι Δημοκράτες Σοσιαλιστές της Αν. Γερμανίας φλερτάρουν με τον... καπιταλισμό; Μήπως το ατέλειωτο ανώνυμο πλήθος της Λειψίας, της Δρέσδης, του Βερολίνου, και της Ίνας Ζητωκραυγάει υπέρ του καγκελάριου Κολ; Όποιος κάνει τον κόπο να πληροφορηθεί το πολιτικό στίγμα και τις διαθέσεις όλων αυτών των εξεγερμένων πολιτών και των οργανώσεών του, θα διαπιστώσει πολύ εύκολα πως είναι χιλιάδες φορές πιο ριζοσπαστικοποιημένοι και... σοσιαλιστές από τους ποικίλους εραστές των ελληνικών «συναινέσεων».

Μια όμως που το 'φερε ο λόγος, ας επιμείνουμε λίγο περισσότερο στο ανατολικογερμανικό μας παράδειγμα: η μαζικότητα του λαϊκού κινήματος, οι αλληπάλληλες επιτυχίες του (αυτό έριξε τον Χόνκερ και το τείχος!) το πολιτικό επίπεδο των πρωτοποριών του καθώς και η σαφέστατη πρόθεση της μεγάλης πλειοψηφίας του ανατολικογερμανικού πληθυσμού να παλαίψει «για περισσότερο σοσιαλισμό», αλλάζουν το σύνολο των πολιτικών δεδομένων της Ανατολικής Ευρώπης. Τώρα δεν έχουμε μόνον τις «αντιφάσεις της αντικειμενικής κατάστασης» και την απλή «αυθόρμητη δράση των πολιτών». Έχουμε και τον περίφημο υποκειμενικό παράγοντα έστω κι αν είναι ακόμα σε εμβρυακή μορφή. Έχουμε δηλαδή ένα πρωτοφανές εικονοκλαστικό, ανατρεπτικό και εν δυνάμει επαναστατικό λαϊκό κίνημα που επηρεάζει με το παράδειγμά του τις εξελίξεις και σε χώρες όπως η Πολωνία ή η Ουγγαρία! Κι ας μην ξεχνάμε: όλα αυτά συμβαίνουν τώρα στην καρδιά της Ευρώπης, στη Γερμανία και στο ίδιο το Βερολίνο!

Να λοιπόν, γιατί η κυβέρνηση Μπους δηλώνει δημόσια πως ανησυχεί για τη σταθερότητα στην Ευρώπη. Να γιατί η Κα Θάτσερ τάσσεται υπέρ της... διατήρησης του Συμφώνου της Βαρσοβίας ως δύναμης που μπορεί να εγγυηθεί την απειλούμενη σταθερότητα. Να γιατί όλοι οι κρατούντες σε Ανατολή και – κυρίως – σε Δύση μιλούν ακατάπαυστα τον τελευταίο καιρό για «αποσταθεροποιητικές τάσεις» και «ανεξέλεγκτες εξελίξεις». Και να τέλος, γιατί είναι τραγικό να παρακολουθούμε οι Έλληνες αριστεροί αυτή την κοσμογονία ξύνοντας απλώς το κεφάλι μας.

Γιώργος ΜΗΤΡΑΛΙΑΣ

□ Η σκηνή αναπαριστάνει ένα τυπικό δρόμο της Δυτικής Όχθης του Ιορδάνη. Τα μαγαζιά είναι κλειστά και δυσανάγνωστα συνθήματα καλύπτουν τους τοίχους. Είσαστε ένας στρατιώτης σε άγνωστη γη, αντιμέτωπος μ' ένα πλήθος παλαιστινίων που αναγνωρίζονται απ' τις μαντίλες που φορούν στα κεφάλια τους. Αρχίζουν να πετούν πέτρες. Κοκτέιλ μολότωφ σκάνε γύρω από σας, το μοναχικό στρατιώτη. Διαθέτετε ένα γκλομπ, δακρυγόνα, πλαστικές και ελαστικές σφαίρες καθώς και πραγματικά πυρομαχικά. Τι κάνετε; Μπορείτε να διατηρήσετε την ψυχραιμία σας σεβόμενος ταυτόχρονα τις εντολές;

Για ένα στρατιώτη του ισραηλινού στρατού που υπηρετεί στα κατεχόμενα, αυτά μοιάζουν με την πραγματικότητα: ωστόσο δεν είναι παρά ένα παιχνίδι. Το όνομά του; «Ιντιφάντα» φυσικά, το καινούριο πάθος των ισραηλινών εφήβων – η πλειοψηφία των οποίων θα βρεθεί σύντομα αντιμέτωπη με την «κατάσταση» όπως λέει ο παίχτης, κάτω από πραγματικές συνθήκες.

Ένα νέο αντικείμενο αντιπαραθέσεων επίσης, που χαράζει προβλέψιμες διαχωριστικές γραμμές: στους υποστηρικτές μιας δυναμικής αντιμετώπισης των Αράβων αρέσει το παιχνίδι, ενώ αυτοί που είναι πιο συμφιλιοτικοί δεν το αγαπούν, αν όχι το απεχθάνονται. (...)

Η «Ιντιφάντα» δεν είναι βέβαια εξίσου επεξεργασμένη ή σύνθετη με τα καινούρια ηλεκτρονικά παιχνίδια που μπορούν να ενθουσιάσουν ένα παιδί εννιά χρόνων αλλά προκαλούν αμηχανία στους τριαντάρηδες. Αυτό που την κάνει «διασκεδαστική» δεν είναι οι εικόνες της, που όλος ο κόσμος τις θεωρεί φτωχές, ή η πολυπολοκότητά της, που είναι αδύναμη, αλλά οι πολιτικές της επιπτώσεις.

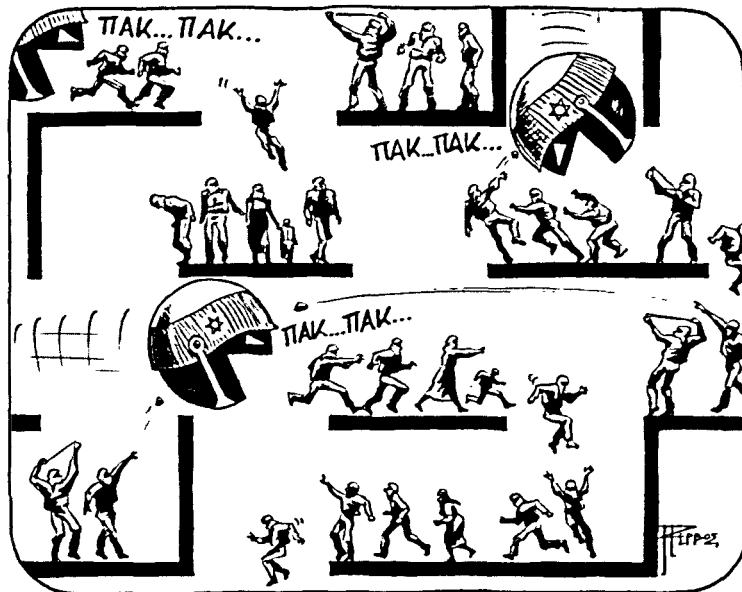
Το πρόγραμμα διαιρείται σε έξι γύρους-«θητείες» υπό την εξουσία έξι διαφορετικών «υπουργών Αμύνης», απ' τον *Εξέρ Βάϊσμαν* στ' αριστερά μέχρι το *Μέϊρ Καχάνε* στην ακροδεξιά. Κάθε «υπουργός» δίνει οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα διάφορα όπλα. Ακολουθώντας τις εντολές μ' επιτυχία, προοδεύετε και περνάτε σ' έναν «υπουργό» που βρίσκεται πιο δεξιά απ' ό,τι ο προηγούμενος: αν φτάσετε μέχρι το ραβίνο Καχάνε, έχετε νικήσει.

Ως παίκτης, αρχίζετε στο κέντρο, με το *Μωσέ Άρενς*. Θεωρούμενος απ' το δημιουργό του παιχνιδιού σα μετριόπαθης, ο νυν υπουργός εξωτερικών έχει ωστόσο τη φήμη γερακιού. Οδηγίες: «Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το ξύλινο γκλομπ σας και τα δακρυγόνα κάθε φορά που έχετε ανάγκη. Μπορείτε να πυροβολήσετε με ελαστικές ή πλαστικές σφαίρες εναντίον κάθε διαδηλωτή που ρίχνει ένα κοκτέιλ μολότωφ. Απαγορεύεται, σε οποιαδήποτε περίπτωση, να χρησιμοποιήσετε πραγματικά πυρά».

Πιέζετε το κουμπί «enter» και το φανταράκι σας, που φορά το ροζ μπερέ των επίλεκτων αλεξιπτωτιστών, μπαίνει στο δρόμο της Δυτικής Όχθης. Αποφεύγοντας ταυτόχρονα τις πέτρες και τα κοκτέιλ μολότωφ, επιχειρείτε να συλλάβετε τους διαδηλωτές. Τα δακρυγόνα τους κάνουν να γονατίσουν, οπότε μπορείτε να τους μαζέψετε. Οι ελαστικές σφαίρες τους βγάζουν εκτός μάχης, αλλά προσωρινά. Αν πε-

ΕΝΑ VIDEO-GAME ΑΛΛΙΩΤΙΚΟ ΑΠΟ Τ' ΑΛΛΑ

Στις 8 Δεκεμβρίου η «Ιντιφάντα», η παλαιστινιακή εξέγερση στα κατεχόμενα απ' το Ισραήλ εδάφη της Δυτικής Όχθης του Ιορδάνη και της λωρίδας της Γάζας, μπαίνει στον τρίτο χρόνο της. Διαφεύδοντας τα αρχικά προγνωστικά ακόμα και των πιο ριζοσπαστικών απ' τους πρωταγωνιστές της, δε φαίνεται να δείχνει σημεία κάμψης – κι ας έχουν περάσει πια οι νεκροί κι οι τραυματίες της στα «ψιλά» των διεθνών μέσων «ενημέρωσης». Στο μεταξύ, οι νέες γενιές των ισραηλινών εφήβων εκπαιδεύονται από νωρίς στη λογική μιας μακροχρόνιας αντιπαράθεσης με τον παλαιστινιακό πληθυσμό. Και φυσικά, αυτή η διαδικασία ιδεολογικής εγχάραξης δεν αφήνεται αποκλειστικά στα χέρια του κάθε φανατικού ραββίνου. Τεχνολογικά προηγμένη χώρα γαρ, το Ισραήλ είναι σε θέση να επιστρατεύει κάθε λογής μέσα για την κατάλληλη διαμόρφωση των νεολογιστικών συνειδητήσεων. Ακόμα και τα video-games των ισραηλινών «UFAδικών». Το κείμενο που ακολουθεί γραμμένο απ' τους Paul Steinberg και Anne-Marie Oliver δημοσιεύτηκε στο φύλλο του Σεπτεμβρίου της Le monde diplomatique.

«ΙΝΤΙΦΑΝΤΑ»

ΓΡΗΓΟΡΑ, ΕΝΑ
ΕΙΚΟΣΑΡΙΚΟ...

ριμένετε πάρα πολύ, ξανασηκώνονται και σας ξαναπετάνε πέτρες.

Είναι δύσκολο να καταστείλετε την εξέγερση δίχως να έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσετε όλα τα όπλα σας. Χάνετε βαθμούς αν ρίξετε 'σε λάθος διαδηλωτή ή αν χρησιμοποιήσετε υπερβολικά αυτά που επιτρέπονται. Αν το φανταράκι σας χτυπηθεί από κοκτέηλ μολότωφ, πιάνει φωτιά, κάνει κίτρινα-κίτρινα θήματα φλεγόμενα κι υποκύπτει. Ένα ασθενοφόρο με το αστέρι του Δαβίδ καταφθάνει και παίρνει το απανθρακωμένο, μαρτυρικό πτώμα του. «Είστε νεκρός», διαβάζουμε στην οθόνη. «Πεθάνετε από εγκαύματα που καλύπτουν το 95% του σώματός σας. Είστε ένα νέο θύμα της αραβικής τρομοκρατίας».

Αν παραμείνετε ζωντανός, η «θητεία» σας ξαναρχίζει μετά από μια παύση εκατό δευτερολέπτων. Λαμβάνεται μια αναφορά εκτιμήσεων του στρατού που λέει πόσους παλαιστίνους συλλάβατε, πόσους σκοτώσατε ή

τραυματίσατε, πόσοι πέθαναν στο νοσοκομείο. Υποβάλλετε επίσης στο δείκτη κοινής γνώμης, που θα καθορίσει το σκορ σας.

Αν ακολουθήσατε τις εντολές, χρησιμοποιώντας σωστά τα πυρομαχικά σας και καταδιώκοντας τους 'Αραβες μ' επιθετικότητα, οι δείκτες σας όσον αφορά τόσο το στρατό όσο και την κοινή γνώμη είναι καλοί. Ο υπολογιστής επιδεικνύει ένα μήνυμα συγχαρητηρίων ανακοινώνοντας ότι, χάρη στη δράση σας εκλέχθηκε μια πιο δεξιά κυβέρνηση.

Οι διαταγές θα σας έρχονται στο εξής απ' τον Αριέλ Σαρόν, τον αρχιτέκτονα της καταστροφικής εισβολής στο Λίβανο το 1982. Με αυτόν, έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιείτε πραγματικές σφαίρες εναντίον αυτών που ρίχνουν κοκτέηλ μολότωφ και να πυροβολείτε τους διαδηλωτές με πλαστικές ή ελαστικές σφαίρες.

Ακόμα και με τον κύριο Σαρόν στο τιμόνι, ωστόσο, δεν είσατε απρόσβλητος απ' την κοινή γνώμη. Εάν, αφήνοντας να παρασυρθείτε απ' την καινούρ-

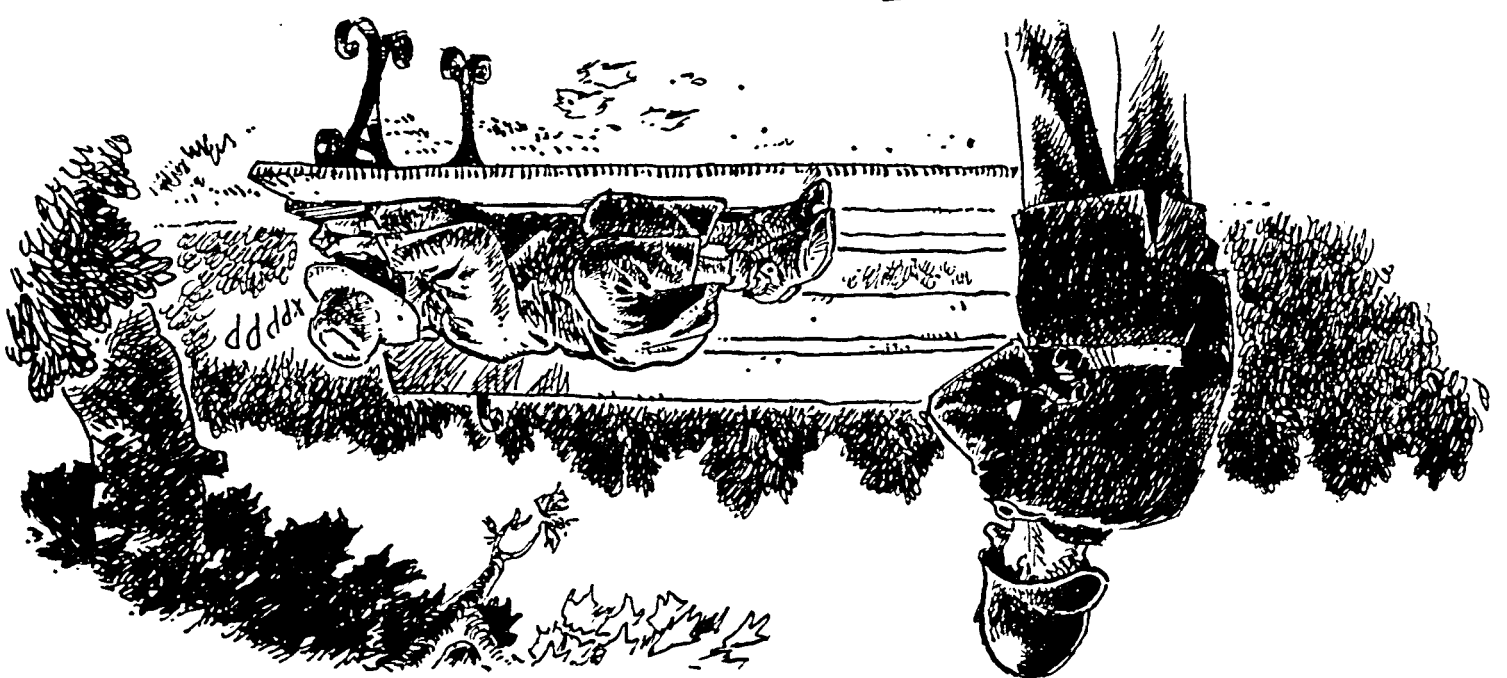
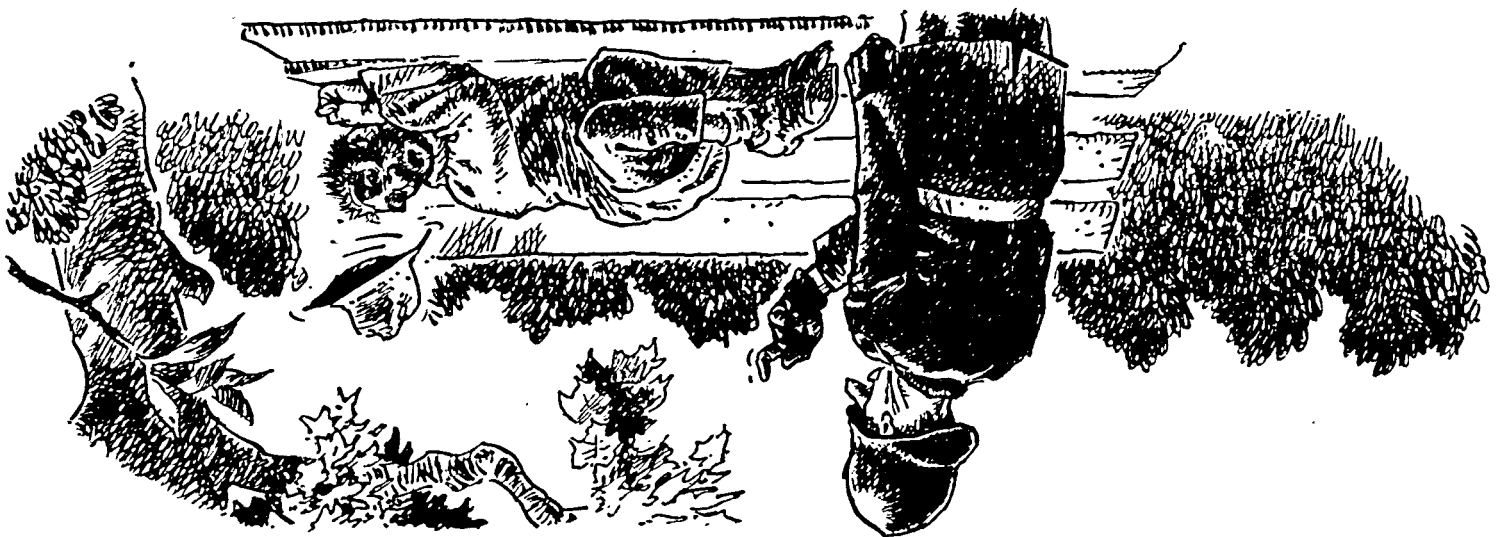
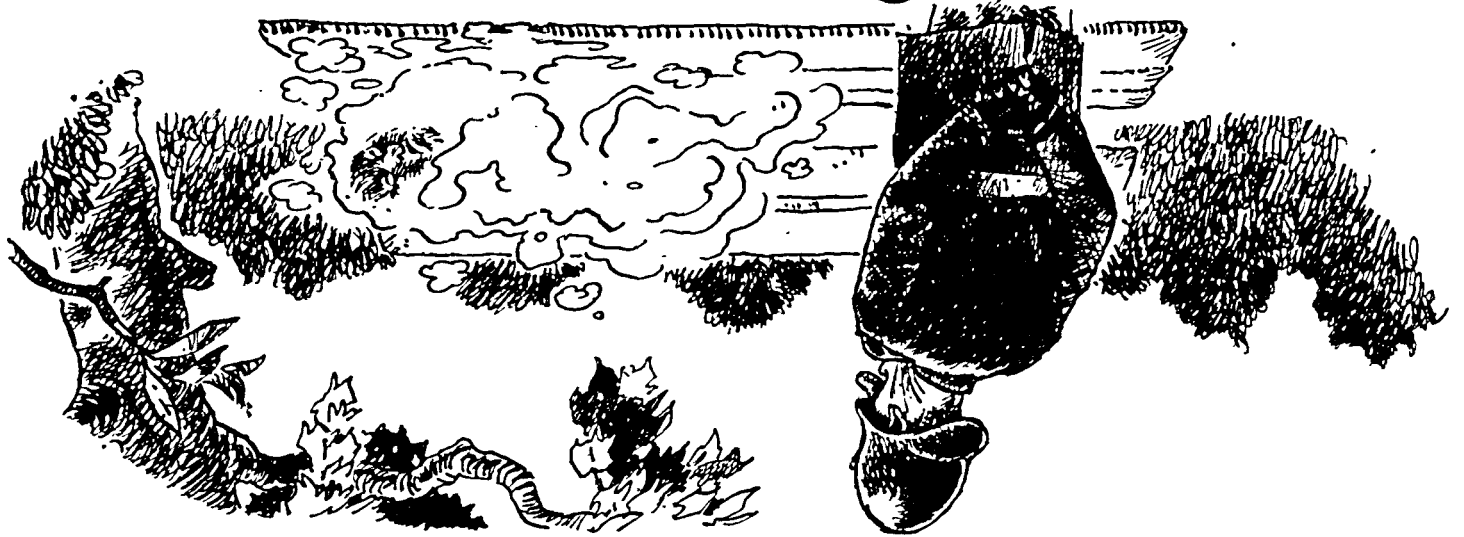
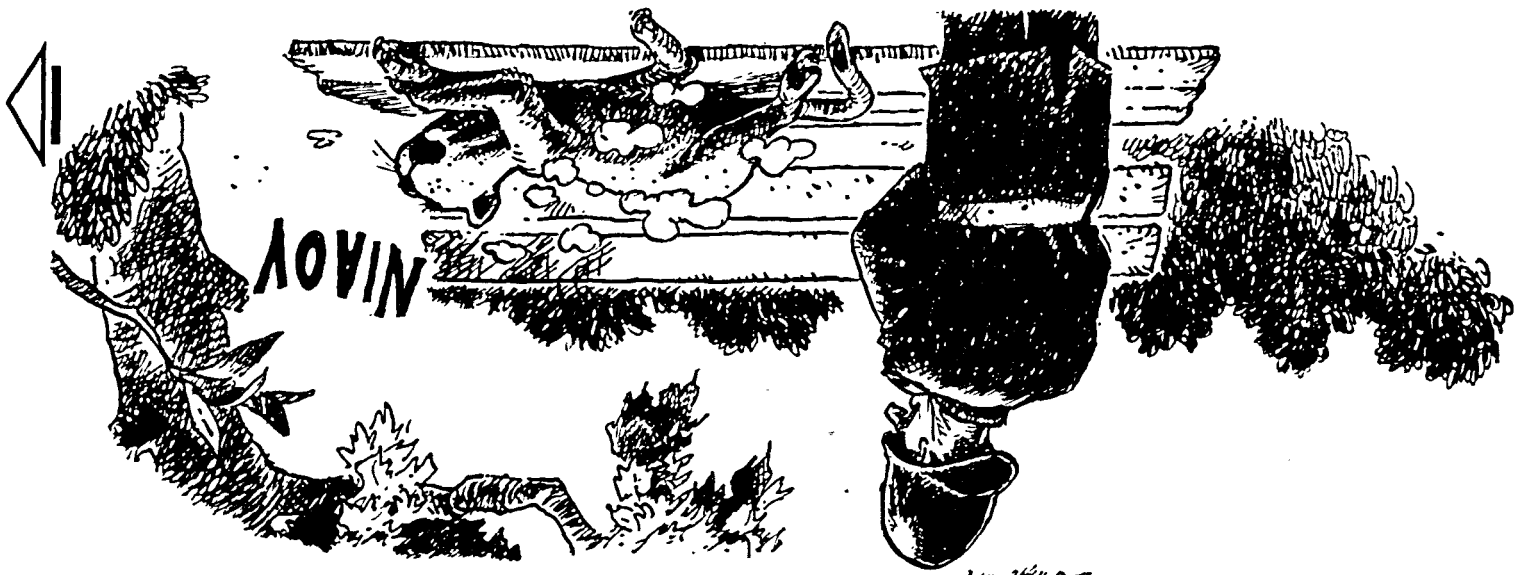
για σας ελευθερία, σκοτώσατε υπερβολικά πολλούς 'Αραβες, λαμβάνετε μήνυμα: «έχετε γίνει άγριος! Καταστέλλοντας τη διαδήλωση, δράσατε αντίθετα προς τις εντολές! Οι υπερβολικές ενέργειές σας κινηματογραφήθηκαν από ένα ξένο τηλεοπτικό συνεργείο κι η κυβέρνηση έχασε τις εκλογές. Οι διαταγές σας άλλαξαν».

Αν όμως εμμένετε, θα υπηρετήσετε τελικά υπό την εξουσία του ραββίνου Μείρ Καχάνε, αρχηγού του κόμματος Καχ (η συμμετοχή του οποίου στις εκλογές απαγορεύτηκε, λόγω ρατσισμού, απ' το Ανώτατο Δικαστήριο το 1988). Με αυτόν, μπορείτε «να χρησιμοποιήσετε ό,τι πυρομαχικά θέλετε εναντίον ενός διαδηλωτή που σας πετά οτιδήποτε». Μπορείτε να σκοτώνετε εν πλήρει αιμωρησία.

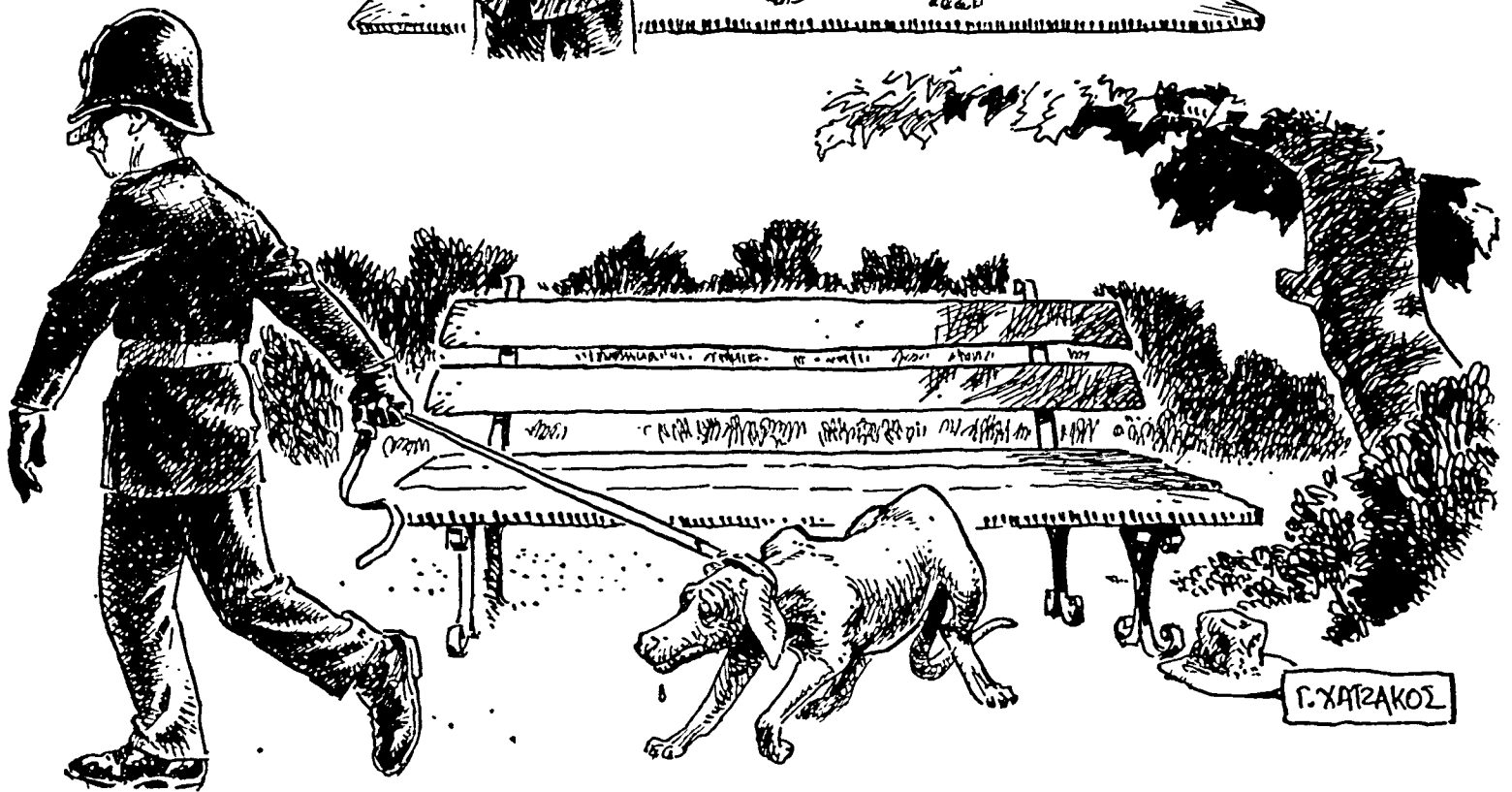
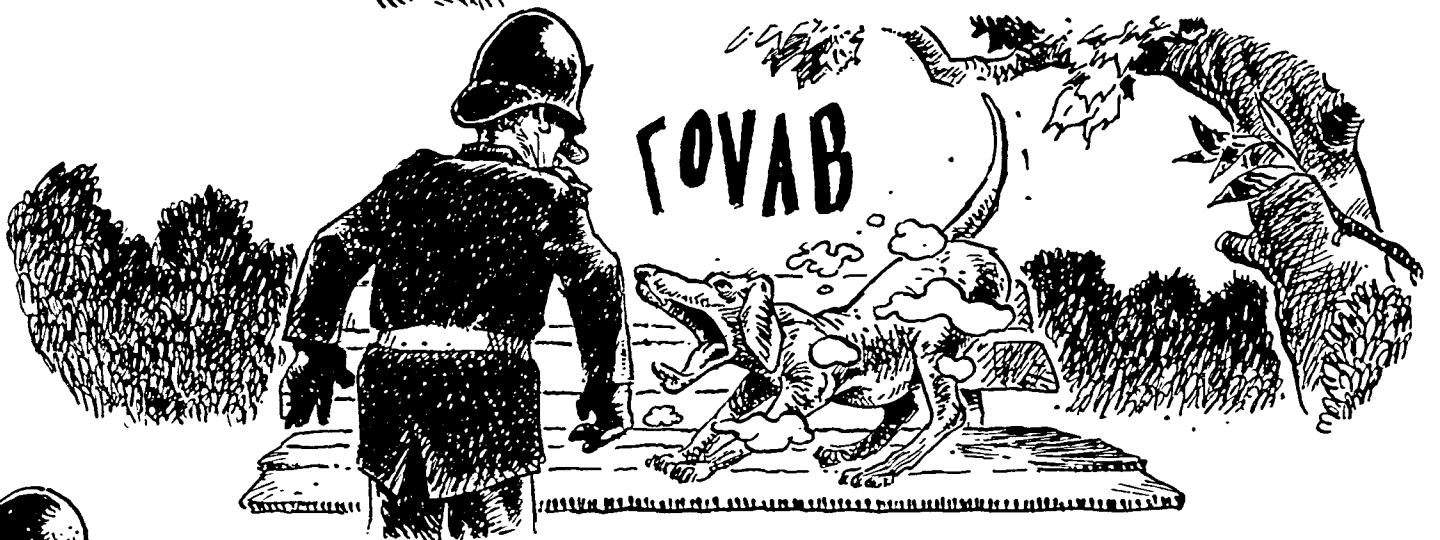
Αν προηγουμένως χάσατε, πρέπει να υπηρετήσετε τη θητεία σας λαμβάνοντας υπόψη περιορισμούς που επιβάλλονται από κυβερνήσεις πιο αριστερές. Στα αριστερά του κ. Άρενς υπάρχει ο Γιτζάκ Σαμίρ, ο τωρινός ηγούμενος

της 'Αμνας – τον οποίο κανείς δεν μπορεί να υποπτευθεί για μετριοπάθεια – ύστερα ο Σιμόν Πέρες, νυν αντιπρόεδρος της κυβέρνησης – ο οποίος επιτρέπει τη χρήση ελαστικών σφαιρών ενάντια στους εκτοξευτές κοκτέηλ μολότωφ αλλά απορρίπτει το πυρ κατά των νέων που πετούν πέτρες. Γίνεται όλο και πιο δύσκολο να παραμείνετε ζωντανός ακολουθώντας τις εντολές.

Στον πάτο της κλίμακας θα βρείτε τον Εζέρ Βάϊσμαν, τωρινό υπουργό επιστημών, έναν από τους τεχνίτες της νίκης του Ιουνίου του 1967, ο οποίος σήμερα θεωρείται προδότης από τη δεξιά: είναι έτοιμος για συνομιλίες με οποιονδήποτε, συμπεριλαμβανομένης της PLO, προκειμένου να καταλήξει στην ειρήνη. Ίδου οι εντολές του: «Καμιά βολή δεν επιτρέπεται. Δε μπορείτε να χτυπήσετε με το γκλομπ σας τους ειρηνόφιλους διαδηλωτές. Χρησιμοποιήστε δακρυγόνα μετριοπαθώς, αν η ζωή σας απειλείται. Πυροβολισμοί επιτρέπονται μονάχα όταν οι διαδηλωτές σκοτώνουν. Καλή τύχη!».

TEONTEZ

Γ. ΧΑΤΖΑΚΟΣ

■ Πέθανε ξαφνικά από ανακοπή καρδιάς, ο Γιώργος Επιτροπέκης, 21 χρονών από το Ηράκλειο Κρήτης, μάρτυρας του Ιεχωβά, κρατούμενος στις αγροτικές φυλακές Κασσάνδρας Χαλκιδικής.

Η είδηση στα ψιλά των εφημερίδων. Από την έρευνα που κάναμε, διαπιστώσαμε πως δεν υπάρχει γιατρός στις φυλακές Κασσάνδρας. Γεγονός που θεωρείται εγκληματικό, αφού και η παραμικρή καθυστέρηση σε αυτές τις περιπτώσεις αποβαίνει μοιραία...

Τη στιγμή μάλιστα, που τους μάρτυρες του Ιεχωβά, τους έχουν απομονωμένους από τον υπόλοιπο κορμό της φυλακής.

Ε, και τι έγινε θα πουν οι «αρμόδιοι», ένας αλλόθρησκος λιγότερο. Τόσο αμελητέα θεωρείται η ανθρώπινη ζωή...

Υπάρχει όμως και κάτι πολύ σημαντικό και ενθαρρυντικό. Για πρώτη φορά Θρησκευτικοί Αντιρρησίες Συνείδησης (μάρτυρες του Ιεχωβά), έστειλαν συλλογική διαμαρτυρία από τις στρατιωτικές φυλακές Αυλώνας, στην επιτροπή αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη Διεθνή Αμνηστία.

Ζητάνε την άμεση παρέμβαση, για την ρύθμιση του θέματος τους.

Το κείμενο υπογράφουν 240 Αντιρρησίες από τις Σ.Φ.Α. και καταγγέλλουν μεταξύ άλλων ότι: Τα στρατοδικεία τους αντιμετωπίζουν σαν κοινούς εγκληματίες. Ενώ ισχύει ο νόμος 731 του '77, που προβλέπει για τους Αντιρρησίες φυλάκιση διπλάσια από την στρατιωτική θητεία, και ενώ η θητεία έχει μειωθεί σε 20 μήνες,

το τελευταίο καιρό, καταδικάζονται σε ποινές φυλάκισης από 4-5 χρόνια.

Στην επιστολή τους παρουσιάζουν ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από καταδικές πάνω από 4 χρόνια, μερικές από τις οποίες ξεπερνούν και τα 5 χρόνια.

Φτάνει πια. Πρέπει επιτέλους να γίνουν πράξη στην Ελλάδα, οι

διακηρύξεις, περί σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να διασφαλιστεί το πανανθρώπινο δικαίωμα της θρησκευτικής και ιδεολογικής ελευθερίας.

Ας εντείνουμε όλοι τις προσπάθειές μας γι' αυτά.

■ Στις 13-10-89, εκδόθηκε ένα ιδιαίτερα σημαντικό ψήφισμα, από το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο,

που αποτελεί την επίσημη θέση της κοινότητας στο θέμα των Αντιρρησιών Συνείδησης.

Θεώρησαν, σαν θετικά τα σημεία που αναγνωρίζουν ανεπιφύλακτα το δικαίωμα κάθε πολίτη να αρνηθεί τη συμμετοχή του στο στρατό πριν, κατά ή μετά, τη στρατιωτική θητεία, το δικαίωμά του να κάνει κοινωνική θητεία σε οποιαδήποτε χώρα της κοινότητας επιθυμεί ή στον Τρίτο Κόσμο, καθώς και το ότι οι Αντιρρησίες Συνείδησης πρέπει να μην υφίστανται οποιεσδήποτε διακρίσεις.

Αντίθετα, θεώρησαν αποχώρηση από τις αρχές του προηγούμενου ψηφίσματος (της 7-2-83) της MACCIOCCHI, (Ιταλίας ριζοσπάστριας Ευρωβουλευτινίας),

που όριζε ότι η κοινωνική θητεία δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τη διάρκεια της στρατιωτικής, το σχετικό σημείο που ορίζει ότι δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 50% επιπλέον αυτής. (Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο δεν ψηφίστηκε το συγκεκριμένο κείμενο από τους Πράσινους).

Παρ' όλα αυτά, το συγκεκριμένο ψήφισμα, ενισχύει τη θέση των Αντιρρησιών στην Ελλάδα και υποχρεώνει ουσιαστικά την οποιαδήποτε Ελληνική κυβέρνηση να σταματήσει κάθε δίωξη σε βάρος τους.

Το ψήφισμα καταψηφίστηκε, από τους συντηρητικούς και τους φιλελευθέρους, διότι δεν θέτει κάποια «ιερά εξέταση», αλλά βάζει μια απλή δήλωση.

Η σοσιαλιστική ομάδα και οι δυο κομμουνιστικές το ψήφισαν.

Από τους σοσιαλιστές απείχαν οι του ΠΑΣΟΚ και οι Ισπανοί σοσιαλιστές για συμπαράσταση στους πασόκους (και εμείς τους είχαμε για προοδευτικούς).

Αυτή τη στιγμή, παρ' όλες τις αρχικές διώξεις, κανένας αντιρρησίας από τους 22 δεν είναι στη φυλακή. Οι λόγοι θέβαια του παλιού κυβερνητικού είναι καθαρά διπλωματικοί: Καμιά κυβέρνηση δεν θα συνέφερε να αρχίσει ένα νέο κύμα διώξεων, στους Αντιρρησίες, από το φόβο της ανάπτυξης του κινήματος συμπαράστασης και το διεθνές κόστος.

Προς το παρόν επίσης, δεν διάζονται να ψηφίσουν ένα νέο νόμο, διότι η κατάσταση είναι ακόμα υπό έλεγχο (... έτσι νομίζουν).

Γράψτε στη Διεύθυνση:
 Για τον Σχολιαστή, Πάνος Γρηγοριάδης,
 Τιμολέοντος Φιλήμονος 13
 Αθήνα 11521

Το τηλεφωνικό μας ραντεβού.
 Κάθε: 15-16 του μήνα.
 Ώρες: 4μ.μ.-8μ.μ.
 στα τηλέφωνα: 64.69.827, 64.61.380

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ...

Στο προηγούμενο τεύχος γράψαμε πως η κατάκτηση των δικαιωμάτων και ο σεβασμός στην ατομική ελευθερία, μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από δυναμικές παρεμβάσεις, (γι' αυτούς που επιλέγουν την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας και δεν την αρνούνται για λόγους συνείδησης), αφού οι «αρμόδιοι» στρατοκράτες και οι πολιτικοί υποστηρικτές τους, χρησιμοποιούν τη μέθοδο της καταστολής και της ποινικοποίησης.

Στα πλαίσια λοιπόν, μιας τέτοιας αντίληψης, το κίνημα μέσα και έξω από το στρατό, που τώρα ανασυνθέτει τις δυνάμεις του, απηύθυνε κάλεσμα για άρνηση της πειθαρχικής ποινής, που παρατείνεται τη θητεία και την αποτροπή της παραβίασης των Συνταγματικών δικαιωμάτων.

Η ανταπόκριση και ενεργοποίηση του ένστολου και μη πολίτη άμεση: Μέλη της «ΕΚΟΝ ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ» με κοινή δήλωσή τους, (που έδωσαν στη δημοσιότητα και την κατέθεσαν τη μέρα της κατάταξής τους στον Διοικητή του κέντρου) είναι αποφασισμένοι γι' αυτό.

Ανάλογες δηλώσεις πρόκειται να υπογράψουν και σε όλη την Ελλάδα από πολλούς νέους που πρόκειται να παρουσιασθούν αυτό το καιρό, ή εκπληρώνουν ήδη τη θητεία τους. Αυτοί με τη σειρά τους καλούν, όλους τους ενστόλους και μη πολίτες να προχωρήσουν σε ανάλογες προσωπικές δηλώσεις.

Ο αγώνας λοιπόν κλιμακώνεται και το κίνημα αναπτύσσεται γοργά.

Τώρα κύριοι του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, αφού μέχρι τώρα δεν διαισθανθήκατε το κοινωνικό μήνυμα, θα προχωρήσετε ή όχι στη νομοθετική ρύθμιση του ζητήματος και στην κατοχύρωση των Συνταγματικών δικαιωμάτων;

Παραθέτω αυτούσια τη δήλωσή:

Κατά τη γνώμη μας ο στρατός δεν είναι μόνο ένα σύνολο υποχρεώσεων για μας, αλλά ταυτόχρονα είναι και ένα πεδίο διεκδίκησης για τα δικαιώματα της στρατευμένης νεολαίας.

Σήμερα που οι στρατευμένοι νέοι καλούνται να υπηρετήσουν μιας μεγάλης διάρκειας θητεία, με στέρηση θεμελιωδών ανταγωνιστικών δικαιωμάτων, σε τραγικές πολλές φορές συνθήκες διαβίωσης, θεωρούμε αυτονόητη τη συμβολή μας στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Η κατάσταση ανιστομίας, αυταρχισμού, διακρίσεων και αβεβαιότητας για το μέλλον, συνθέτει το συνολικότερο πλαίσιο λειτουργίας των Ενόπλων Δυνάμεων μέσα στο οποίο αδυνατούν να λειτουργήσουν οι νέοι.

Σαν νέοι και σαν αριστερόι πιστεύουμε ότι η υπεράσπιση της αξιοπρέπειάς μας και η πάλη για την κατοχύρωση όλων των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των ένστολων πολιτών είναι για μας μια πράξη επιβεβλημένη που εκπορεύεται από μια ιδεολογία και στάση ζωής βαθιά απελευθερωτική για τον ίδιο τον άνθρωπο.

Διακηρύττουμε την πρόθεσή μας να αγωνιστούμε για:

πράξη που μετατρέπει σε ποινή την ίδια την θητεία που η πολιτεία χαρακτηρίζει «τιμικό καθήκον»

Είναι κοινή διαπίστωση πως η κατάσταση στο στρατό σήμερα, έχει φτάσει στο απροχώρητο. Αδιάφεση απόδειξη γι' αυτό είναι η έξαρση των αυτοκτονιών και η ένταση της καταστολής απέναντι σε κάθε κοινωνική εκδήλωση στο στρατό.

Σήμερα 16 χρόνια μετά την εξέγερση του Πολυτεχνείου, μέλη της ΕΚΟΝ ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ που καλούμαστε αυτές τις ημέρες να υπηρετήσουμε την στρατιωτική μας θητεία θέλουμε να δώσουμε ουσιαστικό περιεχόμενο στο μήνυμα του Πολυτεχνείου, δηλώνουμε ότι δεν θα αποδεχθούμε την παράταση της θητείας από πειθαρχικές φυλακές, διεκδικώντας σχετική νομοθετική ρύθμιση καθώς και καμία παραβίαση βασικών συνταγματικών δικαιωμάτων.

Η πρωτοβουλία αυτή εντάσσεται στα πλαίσια ανάπτυξης του κινήματος μέσα και έξω από το στρατό και απευθύνει κάλεσμα σε κάθε ένστολο και μη πολίτη να πρωθυμεί και να κάνει πράξη αυτές τις διεκδικήσεις σήμερα που το ζήτημα της στρατιωτικής θητείας είναι ένα από τα πιο καυτά προβλήματα της νεολαίας.

Η δυναμική αυτή παρέμβαση θα οδηγήσει στην νομοθετική ρύθμιση του θέματος της παράτασης της θητείας, δεδομένου ότι υπάρχει και το νομικό προηγούμενο από την απόφαση του Αναθεωρητικού Στρατοδικείου Αθηνών στις 5 Σεπτεμβρίου 1989 για την αντισυνταγματική παράταση της θητείας στην υπόθεση του Πάνου Γρηγοριάδη.

**ΚΩΝΣΤΑΣ ΣΠΗΡΗΣ
 ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ.
 ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Χ.
 ΠΕΦΑΝΗΣ Κ.**

**ΤΖΑΝΕΤΟΣ Κ.
 ΦΕΤΟΚΑΚΗΣ Κ.
 ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΑΣ ΤΑΣΟΣ**

■ Υπενθυμίζουμε, πως η αντισυνταγματικότητα παράτασης της θητείας λόγω των πειθαρχικών ποινών, τεκμηριώνεται ως εξής:

Η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 του Συντάγματος, καθιερώνει την «απόλυτη» προστασία παντός ευρισκομένου στην Ελληνική επικράτεια. Αποκλείει δηλαδή στη νομοθετική εξουσία, τη δυνατότητα να θεσπίσει αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς περιορισμούς της προσωπικής ελευθερίας, χωρίς τις προϋποθέσεις που καθορίζει το Σύνταγμα. Πολύ περισσότερο αποκλείει τη δυνατότητα της εκτελεστικής εξουσίας να προβεί σε τέτοιους περιορισμούς, με οποιαδήποτε δικαιολογία ή υπό οποιοδήποτε τύπο ή περιορισμό.

Εφ' όσον το Σύνταγμα δεν κάνει διάκριση, οι παραπάνω εγγυήσεις της προσωπικής ασφαλείας, που θεσπίζονται στο άρθρο 6, ισχύουν για κάθε στέρηση της προσωπικής ελευθερίας και κατά συνέπεια και για την επιβολή ποινών φυλάκισης σε στρατευμένους.

Το Σύνταγμα φιλαδελφ, δεν αναγνωρίζει τη διοικητική πράξη ως τίτλο (τύπο) φυλάκισης και συνεπώς είναι παράνομη και αντισυνταγματική, η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, με τη μορφή των πειθαρχικών ποινών των στρατευμένων.

Η διάταξη του άρθρου 8 παρ. 1 του Συντάγματος, καθιερώνει ως αποκλειστικό «φυσικό» δικαστή, τα τακτικά ποινικά δικαστήρια και όχι τον οποιοδήποτε βαθμόφορο.

Αυτά, για αυτούς που ακόμη επιμένουν...

Πάνος ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

■ Και για να μην ξεχνάμε, οι αντιρρησίες είναι εδώ. Το γραφείο της επιτροπής για την άρνηση στρατεύσεως, Σολωμού 27, λειτουργεί κάθε μέρα 7-9 μ.μ. Εκεί σε μια πολύ φιλική ατμόσφαιρα μπορείτε να συζητήσετε για θέματα αντιρρησιών συνείδησης και του στρατού, γενικότερα. Πάντα πρόθυμοι να βοηθήσουν, ο Σπύρος Ψύχας, ο Γιάννης Χρυσοβέργης και η παρέα τους.

Ακόμα, για κάθε ενδιαφερόμενο λειτουργεί αρχείο, για θέματα στρατού. Για περισσότερες πληροφορίες: Σπύρος Ψύχας τηλ.: 6815731. Γιάννης Χρυσοβέργης: 6812278.

■ 1-2-3 Δεκεμβρίου, οι Αντιρρησίες τα λένε, στα γραφεία τους Σολωμού 27, επεξεργάζονται πολιτική διακήρυξη και εκτιμήσεις για το στρατό.

'Όσοι πιστοί προσέλθετε...

■ Εκπρόσωποι της Ελληνικής επιτροπής για τη Διεθνή Αμνηστία, επισκέφθηκαν το ΥΕΘΑ, πριν τις εκλογές, για να παραδώσουν ένα ψήφισμα σχετικά με τους Αντιρρησίες Συνείδησης.

Κάποιοι από τους στρατάρχες, που συνωστίζονται στο χώρο του υπουργείου τους είπε: «Μετά τις εκλογές θα τους μαζέψουμε...» Προφανώς, οραματιζότανε την συντριπτική επάνοδο της δεξιάς, με τις παλιές «καλές μέρες».

Δεν είναι επίσης τυχαίο, ότι σύμφωνα με απόρρητο σήμα του ΥΕΘΑ το περασμένο καλοκαίρι, απαγορεύτηκε η έξοδος από τη χώρα των 22 Αντιρρησιών Συνείδησης, που έχουν κάνει δημόσιες δηλώσεις άρνησης στράτευσης και διατάχθηκε φυσικά η σύλληψή τους.

ΒΙΒΛΙΑ

□ Νέες εκδόσεις

● ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΡΑΪΤ: «Γέννημα θρέμμα» (Μυθιστόρημα). ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ». ΑΘΗΝΑ 1989.

«... Πρόκειται για μια έντονα προσωπική έκφραση της συνειδητοποίησης διατυπωμένης με τη μορφή των πιο αντικειμενικών και κοινά γνωστών γεγονότων...» Έτσι προλογίζει και χαρακτηρίζει το βιβλίο του ο αμερικανός συγγραφέας Ρίτσαρντ Ράιτ. Ο Ράιτ γεννήθηκε στο Νά-

τοξ του Μισισσιπή το 1908 και πέθανε το 1960. Έγχρωμος και ορφανός αναγκάστηκε να βρει από μικρός τους δύσκολους δρόμους της ζωής.

Το μυθιστόρημα, που ο συγγραφέας το χωρίζει σε τρία βιβλία (Φόβος - Φυγή - Μοίρα) ακολουθεί την πορεία της ζωής ενός νεαρού μαύρου, του Μπίγκερ Τόμας που πρέπει να πεθάνει στην ηλεκτρική καρέκλα προτού να νιώσει την ζωή.

Ο Μπίγκερ αντιπροσωπεύει όλους τους νεαρούς της Αμερικής, μαύρους ή λευκούς, που μεγαλώνουν με την καχυποψία, το ψέμα και την ήττα.

Χωρίς ακόμα να έχει βρει λόγους για να ζήσει ο Μπίγκερ σκότωσε τους μόνους ανθρώπους που προσπάθησαν να τον καταλάβουν. Μια πλούσια λευκή κοπέλα, που πιστεύει στην ισότητα και μια φτωχή μαύρη που ήταν βέβαιη ότι ισότητα δεν υπάρχει.

Πρόκειται για μια ωμή ιστορία που ξετυλίγεται στο Σικάγο την εποχή της οικονομικής κρίσης και που θυμίζει τις μετέπειτα τρομοκρατικές δίκες των Τζορτζ Τζάκσον και Άντζελα Ντίζβις.

Ο Ράιτ στολίζει το μυθιστόρημά του με έντονες εικόνες βίας. Η βία αυτή δεν υπάρχει μόνο στα γεγονότα αλλά και στις σκέψεις των ηρώων.

Την μετάφραση του βιβλίου έκανε η Ελένη Εξαρχοπούλου.

● ΤΣΕΒΕΤΑΝ ΤΟΝΤΟΡΟΦ: «ΠΟΙΗΤΙΚΗ». (Δοκίμιο). ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ». ΑΘΗΝΑ 1989.

Ο Τσβετάν Τοντόροφ γεννήθηκε στην Βουλγαρία και ζει στην Γαλλία. Σήμερα είναι διευθυντής ερευνών του τομέα «Τέχνες και Γλώσσα» στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας. Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ εκδόθηκε στην πρώτη της μορφή το 1968. Στην σημερινή της έκδοση η ΠΟΙΗΤΙΚΗ αποτελείται από την επισκόπηση των ερευνών του γαλλικού στρουκτουραλισμού, που είναι και το κύριο σώμα του βιβλίου. Επίσης, περιλαμβάνεται στο βιβλίο, σε συμπνευγμένη μορφή, το έργο του Τοντόροφ «Γραμματική του Δεκαήμερου» στο οποίο φαίνεται η συμβολή του στην ανάλυση του λογοτεχνικού κειμένου. Στο επίμετρο του τόμου παρατίθεται κριτική του έργου από τον JONATHAN CUTLER και μια σύντομη ιστορία της ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ. Ακόμα για την διευκόλυνση του αναγνώστη παρατίθεται η νουβέλα του ΒΟΚΑΚΙΟΥ καθώς επίσης και ευρετήριο όρων.

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ σε αντίθεση με την «αυστηρή» ερμηνεία συγκεκριμένων έργων, δεν επιζητά να κατανοήσει το νόημα αλλά αποβλέπει στο να καταστήσει γνωστούς τους γενικούς νόμους που διέπουν την γέννηση κάθε έργου. Αντικείμενο της ποιητικής δεν είναι το λογοτεχνικό έργο καθαυτό αλλά η αναζήτηση των ιδιοτήτων του συγκεκριμένου λογοτεχνικού λόγου.

«Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ έρχεται να καταστρέψει την ισορροπία που εγκαθιδρύθηκε ανάμεσα στην ερμηνεία και την επιστήμη στον τομέα των λογοτεχνικών σπουδών».

Ψυχίατροι όλου του κόσμου...

■ Πολύς λόγος έγινε τον μήνα Οκτώβριο γύρω από τη σημασία της παγκοσμιοποίησης και της προσφοράς του 8ου Παγκόσμιου Ψυχιατρικού Συνεδρίου που έγινε στην Αθήνα, τόσο από τα Μ.Μ.Ε. όσο και από τους Έλληνες διοργανωτές του.

Τα επιτεύγματα της ψυχιατρικής επιστήμης, οι προοπτικές, η σημασία της μεταρρύθμισης και αναβάθμισης της ψυχιατρικής στην Ελλάδα, η προβολή των τελευταίων μεθόδων θεραπείας μέσω των σύγχρονων φαρμακευτικών σκευασμάτων που βοηθούν τοξικομανείς, σχιζοφρενείς και καταθλιπτικούς, η συνταρακτική τεχνολογική πρόοδος που έχει σημειωθεί στη διάγνωση των λειτουργιών του εγκεφάλου και τη γενετική μηχανική καθώς και ο τζίρος των 8 δις δρχ. που αποκόμισε η Ελλάδα από το συνέδριο είναι μερικά από τα θέματα που προβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του συνεδρίου της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας.

Οι Έλληνες διοργανωτές δεν έπαψαν ούτε στιγμή να προβάλλουν την ανάγκη της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα εκφράζοντας συγχρόνως έντονη δυσάρεσκεια γύρω από την προβολή της κατάστασης που επικρατεί στα ελληνικά ψυχιατρεία χρησιμότητας ακραία και ανακριβή επιχειρήματα για να αποδείξουν το αντίθετο. Δεν είναι τυχαία άλλωστε η περήφανη δήλωση του Γενικού Γραμματέα του συνεδρίου Κ. Σολδάτου σε τηλεοπτική συζήτηση (ΕΤ 1 - 11/10/89) με θέμα «Η ψυχιατρική σήμερα, προοπτικές-επιτεύγματα» ότι, στην Ελλάδα δεν έχει καταγγελθεί ποτέ ούτε ένας ψυχίατρος για παραβίαση των καθήκόντων του. Η πρόσφατη περίπτωση του ψυχιάτρου νευροχειρουργού Βουγιουκλάκη που διενεργούσε λοβοτομές δικής του εμπνεύσεως σε τοξικομανείς και ασθενείς του καθώς και ο θάνατος από πνευμονικό οίδημα νεαρού τρόφιμου - σε ιδιωτική κλινική της Θεσσαλονίκης - δύο μήνες πριν από το συνέδριο (Ελευθεροτυπία 4/8/89) που προήλθε από λήψη μεγάλης ποσότητας φαρμάκων, είναι αμελητέα γεγονότα για τους Έλληνες ψυχιάτρους. Εξάλλου η προβολή της βιομηχανίας των ψυχοφαρμάκων στο συνέδριο είχε πρωταρχική σημασία. Το πρόγραμμα του συνεδρίου περιελάμβανε 170 συμπόσια υποστηριζόμενα από τις φαρμακευτικές εταιρείες. Η πολυεθνική φαρμακευτική εταιρεία SANDOZ ανέλαβε την υλικοτεχνική υποδομή του ενώ η CIBA GEIGY σε καμπάνια της εσχόταν για ένα επιτυχημένο συνέδριο και οι ανακαλύψεις νέων

φαρμάκων ήταν από τις επιτυχίες του.

Η προβολή των εργασιών που αφορούσαν τις λειτουργίες του εγκεφάλου ήταν τεράστια, παραλείποντας βέβαια τη σημασία της επικινδυνότητας των αποτελεσμάτων της επιστήμης της βιοτεχνολογίας και της γενετικής πάνω στον άνθρωπο. Χαρακτηριστικά, ο καθηγητής του πανιμίτου του Χάρβαρντ Γκίλμπερτ που τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ της Χημείας το 1980 ενημερώνοντας για τις εργασίες του στον τομέα αυτό δήλωσε ότι: «το 2.000 θα είμαστε σε θέση να κάνουμε την πλήρη χαρτογράφηση του ανθρώπινου γενετικού υλικού και αυτό χάρη στα κομπιούτερ. Μέσα σε έξι δεκάδες κομπιούτερ θα περιλαμβάνονται όλα όσα καθορίζουν έναν άνθρωπο από τη γέννησή του» (!)

Οι παραπάνω έρευνες δεν είναι βέβαια τυχαίες, μια και η επιστήμη της γενετικής μηχανικής είναι προσοδοφόρα για πολλές πολυεθνικές εταιρείες και βιομηχανίες. Ακόμα και στην Ελλάδα η εμπορευματοποίηση του D.N.A. δεν είναι άγνωστη αφού στα ελληνικά πανεπιστήμια με την βοήθεια των ΕΟΚικών προγραμμάτων πληροφορικής ESPRIT και EUREKA χρηματοδοτούνται και έρευνες γενετικής μηχανικής.

Για τις ψυχιατρικές καινοτομίες που διαφαίνονται στην Ελλάδα μετά το συνέδριο, είναι χωρίς ακόμη να βγάλουμε συμπεράσματα, αν και οι εξαγγελίες και οι προκλήσεις των ελληνικών ψυχιατρικών για στελέχωση του προσωπικού τους μπορούν να μας δώσουν μια μικρή εικόνα για την κατάσταση που επικρατεί. Σε προκήρυξη του ψυχιατρικού νοσοκομείου Αττικής (Πρώτη 14/11/89) για την πλήρωση οργανικών θέσεων, μεταξύ άλλων ειδικοτήτων αναζητούνται «φύλακες νοσοκόμοι» καθώς και δυο «σθανωντές-νεκροτόμοι» καταδεικνύοντας και προδικάζοντας το άθλιο τέλος εκείνων που βρίσκονται στα χέρια των ευεργετών ψυχιάτρων.

Είναι τουλάχιστον λυπηρό το ότι κατά τη διάρκεια του συνεδρίου δεν υπήρξε καμία ουσιαστική πολιτική παρέμβαση από πολιτικές ομάδες ή κινήσεις παρόμοιες που η σημασία της διεξαγωγής του ήταν κατά βάση κοινωνικοπολιτική όσο και καθοριστική για την εγκαθίδρυση της «ψυχιατρικής μεταρρύθμισης» στην Ελλάδα και ειδικότερα της μεταρρύθμισης εκείνης που θα εκφράζονταν μέσα από εντατικότερες κατασταλτικές μεθόδους «θεραπείας» της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Νάνα ΚΩΣΤΙΔΑΚΗ

ΦΑΚΕΛΟΙ

Το μακεδονικό και... η ΕΡΤ

■ Η αποκάλυψη του απόρρητου ντοκουμέντου «Οι ανθέλληνες Έλληνες» στο 1.79 αντιμετωπίστηκε με απόλυτη σιωπή από τους αρμόδιους. Η έμμεση αυτή επίσημη παραδοχή της γνησιότητας του εγγράφου κάνει ακόμα πιο σημαντική την καταγγελία που ακολουθεί:

«Αγαπητέ Σχολιαστή,

Στο τεύχος σας αριθμ. 79 του Σεπτεμβρίου 1989, στο αφιέρωμά σας, «Οι ανθέλληνες Έλληνες» απόρρητο ντοκουμέντο για τους φακέλους που δεν καίγονται και στη σελίδα 11, παράγραφος 5: «Ανθελληνικές ενέργειες Ελλήνων» αναφέρονται τρεις περιπτώσεις ανθελληνικών δραστηριοτήτων από Έλληνες α) για κάποια (ανώνυμη) παρουσίαστρια της εκπομπής της ΕΡΤ «τα τετράγωνα των αστέρων» β) τις υβριστικές φράσεις μεταξύ οπαδών ποδοσφαιρικού αγώνα όπου οι μιν είπαν τους δε Βούλγαρους και τρίτη και πιο προδοτική, την ταινία της ΕΡΤ στην Βόρεια Ελλάδα «Γιαννιτσά» που σκηνοθέτησα και φέρομαι έτσι ως ο μοναδικός επώνυμος Ανθέλληρνος σε όλο το πολυσέλιδο απόρρητο ΘΕΜΑ «επιβουλή κατά της Μακεδονίας» της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφαλείας του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως της Ελληνικής Δημοκρατίας. Στον πρόλογο της ταινίας, που αποτελεί ένα ύμνο στα Γιαννιτσά και την ιστορία τους στον Μακεδονικό Αγώνα, από ιστορικούς, τον Δήμαρχο, τον κ. Παύλο Ζάννα, και άλλους αναφέρεται στην εισαγωγή της ταινίας ότι τον πληθυσμό των Γιαννιτσών αποτέλεσαν εθνοτήτες Ποντίων, Σαρακατσαναίων, Ανατολικής Ρωμυλίας, Σλαβοφώνων και άλλων, και γι' αυτό θεωρήθηκε προσβλητική και ξεσηκώθηκε όλο το έθνος να ζητήσει την κεφαλή μου επί πίνακι για τους... Σλαβοφώνους.

Στα Μυστικά του Βάλτου της Πηνελόπης Δέλτα ο καπετάν Γκόνοβς φώναζε «Ζήτω η Ελλάδα» στα ο λάβικα πριν τον εκτελέσουν οι Βούλγαροι εξαρχηκοί,

ήταν κι αυτός Ανθέλληρνος, επειδή δεν ήξερε άλλη γλώσσα:

Άρχισαν τα απειλητικά τηλεφωνήματα, από τους Εθνικιστές των Γιαννιτσών: «πού τους είδατε τους Σλαβοφώνους, αφού τους τελευταίους τους σφάζαμε με τα ίδια μας τα χέρια στον εμφύλιο» μέχρι το γραφείο του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης, κυρίου Πέτσου τότε, με τον ίδιο τον Υπουργό να με ρωτά απειλητικά: «είπατε τους Γιαννιτωύτες μου Σλαβοφώνους;» Κύριε Πέτσο, του απάντησα, αυτή είναι η χειρότερη μορφή λογοκρισίας να απομονώνεται μία λέξη, δείτε την ταινία ολόκληρη και ξαναπάρτε με.

Η πιο καθιερωμένη εκπομπή της ΕΡΤ με πάνω από 800 ταινίες, πάντα αφιερωμένη να γνωρίζει και να υμνεί τον τόπο όσο καμία άλλη εσωτερική παραγωγή με επαμελές τεχνικό προσωπικό, Διευθυντή παραγωγής, υπεύθυνο παραγωγής, ιστορικούς συνεργάτες, λογοκριτές προτού βγει η εκπομπή στον αέρα, θαφτίστηκε ανθελληνική, με την αβάσταχτη ελαφρότητα των εγκεφάλων της Υπηρεσίας Εθνικής Ασφαλείας και θρέθηκε και ο μόνος ένοχος... εγώ, που το πληροφορήθηκα μετά 8 ολόκληρα χρόνια, χάρις στον «ΣΧΟΛΙΑΣΤΗ».

Σάν... ανθέλληρνος λοιπόν σκηνοθέτης και... νεκροθάφτης του Μακεδονικού, θεωρήθηκα ο καταλληλότερος να ετοιμάσω την σειρά των τριών επεισοδίων για το αφιέρωμα στον Μακεδονικό Αγώνα και το Μουσείο του Μακεδονικού Αγώνα της Θεσσαλονίκης, που πρόβαλε η ΕΤ-1 και στη συνέχεια, έγιναν 30 αντίτυπα για το εξωτερικό.

Τα στοιχεία που έχω εξετάζονται από το νομικό τμήμα της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών, που ανήκα, για να ετοιμάσω καταγγελία συκοφαντικής δυσφήμισης.

Ευχαριστώ ιδιαίτερα για την έρευνά σας Νίκος ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εκλογικές απογοητεύσεις

■ Καθώς η εκλογική διαδικασία αναδείχτηκε σε θεραπευτική αγωγή για πάσης φύσεως σκάνδαλα, η κατάληξη της εμφάνισε την αναλυτική σκέψη του κ. Λουκάκου να 'χει αγγίξει το όριο της.

Μια κατάληξη που ταραξεί τον στοχασμό του αναλυτή μας οδηγώντας τον να συμπληρώσει την άλλη όψη του νομισματοσίου που αποκαλούμαι αυριανισμό. Έτσι, μας έδειξε τηλεοπτικός ότι εκεί που τελειώνει η σκέψη του αρχίζει η ψυχιατρική.

Το τέλος του πολιτισμού κηρύσσει ο κ. Δήμου μερικές μέρες μετά τις εκλογές (ΔΕΝΤΡΟ). Η φρίκη που του προκαλείται αποτυπώνεται σε λέξεις που κατά το προεκλογικό κλίμα θα λέγαμε: ο ρατσισμός είναι εδώ. Και ιδού η συμφορά των πολιτιστικών μας: «*Η εισβολή των μικρομεσαίων, ο ενδημικός λαϊκισμός, η μελινοποίηση της πολιτιστικής ζωής έδωσαν την χαρακτηριστική βολή*». Να μιλήσουμε για την στέρωση των μεγαλομεσαίων, για έναν άξεστο ψυχολογισμό ή για την αγωνία της τραυματισμένης φήμης έγκυρων δημοσιογράφων-αναλυτών;

Πλάι σ' αυτές τις εκφωνήσεις και μια τρίτη από την αριστερή Εποχή. Η εσωτερική αταξία του κ. Η.Κ. από το εκλογικό αποτέλεσμα εξωτερικεύεται υπό μορφή λεκτικών χλευασμών. Ηθικολογεί ενδύοντας το εκλογικό σώμα ως «*εκμαυλιζόμενο και ναρκαμένο*», βροντοφωνάζοντας την αδιαφορία του. Η χλευαστική του απώθηση συμπληρώνεται από την έλξη της στιγμιαίας πάθησης του την οποία προσφέρει στο «*φιλοθεάμον κοινό*» (σ.σ. άραγε εννοεί τους αναγνώστες της Εποχής;)

Και δια λέξεών του: «*μοναδική μου προσφορά στο φιλοθεάμον κοινό: το θέαμα της λύπης μου*». Ένα θέαμα που αναλαμβάνει την εκλαίκευσή του η διπλανή στήλη σαν «*αγαπησιάρικο και παραπονεμένο*»!

Ας ευχηθούμε λοιπόν σ' άτομα με «*ευαίσθητα*» επαγγέλματα, με αδυναμία να υποφέρουν τις απορριψεις του κόσμου, να εισπράξουν στις επόμενες εκλογές από το «*εκμαυλιζόμενο κοινονικό σώμα*» ό,τι δικαιώνει την καριέρα τους και τη μταιοδοξία τους.

Χρήστος ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΖΟΥΓΚΛΑ

NAM... όπως ΡΑΜΠΟ

■ Προϊόν εισαγωγής, υποπαράγωγο των σχετικών ταινιών β' διαλογής που κατακλύζουν τους συνοικιακούς κι επαρχιακούς (κυρίως) κινηματογράφους και τα κάθε λογής βιντεοκλάμπ, η «βιετναμμανία» θα πάταγε αργά ή γρήγορα το πόδι της και στο χώρο της έντυπης «πληροφόρησης». Το δρόμο άνοιξε ένα αφιέρωμα της «Πτήσης», δημοσιευμένο σε συνέχειες. Δεν ήταν παρά μόνο η αρχή. Με δόλωμα ένα πότερ και μια βιντεοκασέτα, κυκλοφορεί ήδη στην ελληνική αγορά το πρώτο πόνημα του είδους: το εξάτομο «NAM. Η εμπειρία του Βιετνάμ, 1965-1975», διαθέσιμο σε εβδομαδιαία δεκαεξαεπίδα. Το πρωτότυπο έργο είναι δημιούργημα του αμερικάνικου εκδοτικού οίκου Orbis publishing Ltd, η ιδέα για τη μετάφρασή του στα ελληνικά ανήκει στις εκδόσεις «Αλκυών».

Μέχρι τώρα, τα βιβλία που κυκλοφορούσαν στα ελληνικά σχετικά με τον πόλεμο του Βιετνάμ μπορούσαν να χωριστούν σε δυο κατηγορίες. Στην πρώτη, ανήκαν τα στρατευμένα πολιτικά κείμενα: έργα του Χο Τσι Μινχ και του Γκιάπ, η «επίσημη» ιστορία του βιετναμέζικου κομμουνιστικού κινήματος², μαρτυρίες ανθρώπων που έζησαν από κοντά τη βιετναμέζικη επανάσταση ή τη φρίκη του στρατοκρατικού νοτιοβιετναμικού καθεστώτος³. Με κάποια αυθαιρεσία, μπορούμε να συμπεριλάβουμε σ' αυτά και κάποια μεταγενέστερα βιβλιάρια σοβιετικής προέλευσης, προορισμένα να υπερασπίσουν την πολιτική της ΕΣΣΔ στην περιοχή⁴. Η δεύτερη κατηγορία αφορά αφηγήσεις ή απομνημονεύματα δημοσιογράφων που κάλυψαν για κάποιο μικρότερο ή μεγαλύτερο περίοδο τον πόλεμο⁵. Ορισμένα απ' αυτά (ουδόλας συμπωματικά, τα λιγότερο ενδιαφέροντα...) επιτελούν το καθήκον της φιλοαμερικανικής προπαγάνδας⁶.

Όσο για την ίδια την Ιστορία, αυτή δε φαίνεται να απασχόλησε ιδιαίτερα ούτε τους εκδοτικούς οίκους, ούτε το αναγνωστικό κοινό - χαρακτηριστικό το γεγονός ότι η έκδοση των περιφημών «Απορρήτων του Πενταγώνου» (Διογένης, 1971) «σκάλωσε» στον 1ο μόλις τόμο...

Με την έκδοση του NAM, εισάγεται στην Ελλάδα ένας διαφορετικός τύπος φιλολογίας γύρω απ' τον πόλεμο της Ινδοκίνας - ένα μοντέλο θέασης των γεγονότων που απ' τις αρχές της δεκαετίας κυριαρχεί στα σχετικά

λαϊκά αναγνώσματα σε ΗΠΑ και Δυτική Ευρώπη. Ο «Βρώμικος Πόλεμος» αντιμετωπίζεται και περιγράφεται πλέον όχι από τη θέση κάποιου εξωτερικού παρατηρητή (έστω και πολιτικά στρατευμένου), αλλά από την οπτική γωνία του αμερικανού φαντάρου που συμμετέχει ενεργά σ' αυτόν. Για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα συνδυάζονται μια σειρά τεχνικές: από τη συγγραφή ορισμένων κεφαλαίων από βετεράνους του πολέμου (αμερικανούς φυσικά - αξιοσημείωτο ότι την όλη έκδοση προλογίζει όχι ο εκδότης ή κάποιος ιστορικός, αλλά ένας πρώην φαντάρος του αμερικάνικου εκστρατευτικού σώματος) μέχρι την προσωποποίηση των φωτογραφικών ενσταντάνε (οι εικονιζόμενοι στις φωτογραφίες αναφέρονται συχνά με το όνομά τους). Φυσικά, το βάρος στην «ανθρώπινη πτυχή» του πολέμου δίνεται μονάχα όσον αφορά τους στρατιώτες των ΗΠΑ. Όσο για τους Βιετκόγκ και τους Βορειοβιετναμέζους, αυτοί σκιαγραφούνται επί τροχάδην και με ένα ψυχρό λεξιλόγιο, θγαλμένο κατευθείαν απ' την ορολογία των στρατιωτικών «ασκήσεων επί χάρτου». Το τελικό αποτέλεσμα όλων αυτών είναι βέβαια η παγίδευση του αναγνώστη που, διά της «αντικειμενικής», υποτίθεται, αφήγησης καταλήγει να ταυτίζεται με την πολεμική μηχανή της Ουάσιγκτον, να συμπάσχει για τις ήττες της και να επιζητά, συνειδητά ή όχι, την επικράτησή της - κι αν αυτό δεν έγινε στο Βιετνάμ, τουλάχιστον κάπου αλλού (μήπως στη Νικαράγουα;).

Χαρακτηριστικότατο το γεγονός ότι η όλη αφήγηση ξεκινά ουσιαστικά απ' το Μάρτιο του 1965, όταν η πρώτη ταξιαρχία πεζοναυτών αποβιβάζεται στο Νότιο Βιετνάμ - και αρχίζει έτσι η μαζική στρατιωτική επέμβαση των ΗΠΑ στον πόλεμο. Τότε, το Βιετνάμ ήταν το λανθάνον σκηνικό ενός μισθιστορήματος του Γκράχαμ Γκρην. Σύντομα θα γινόταν μια λέξη που κανείς δε θα ξεχνούσε ποτέ» (σελ. 9). Για όσα προηγούνται επί δυομίστι τουλάχιστον δεκαετίες και παρήγαγαν τους όρους για να κηφθεί τελικά η αμερικανική επέμβαση (για την αντίσταση κατά των γιαιπωνέζων στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για τον ανταποικιακό πόλεμο ενάντια στους Γάλλους, για τις συνθήκες κάτω απ' τις οποίες κόπηκε η χώρα

στα δύο το 1954 και για το ρόλο των ΗΠΑ στη διατήρηση της διχοτόμησης στη συνέχεια, για τα αίτια που γέννησαν την Αντίσταση στο Νότιο) τίποτα - ή σχεδόν τίποτα: μόλις τέσσερις αραιωτισμένες σελίδες που μας πληροφορούν εν ολίγοις ότι «το Νότιο Βιετνάμ ήταν διχασμένο εξαιτίας ενός απαίσιου ανταρτοπόλεμου, αρκετά πριν εμφανιστεί στο προσκήνιο ο αμερικανικός στρατός». Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του κεφαλαίου, εξάλλου, περιορίζεται στην περιγραφή φρικαλεοτήτων που διέπραξαν (ή υποτίθεται ότι διέπραξαν, μια και οι περιγραφές αποφεύγουν να αναφέρουν τόπο και χρόνο) οι Βιετκόγκ.

Ανάλογη έκταση δίνεται και στις κακουχίες των αμερικανών αιχμαλώτων στο Β. Βιετνάμ. Όσο για τις φρικαλεότητες που υπέστησαν όχι μόνο οι Βιετκόγκ αλλά και ο άμαχος πληθυσμός του Ν. Βιετνάμ (κυρίως αυτός...), η έκδοση φαίνεται να αποφαίνεται με την (επιλεκτική) σιωπή της: για όλα φταίει ο νοτιοβιετναμέζικος στρατός που «κλέβει, βιάζει και γενικά μεταχειρίζεται τον πληθυσμό πάρα πολύ άσχημα» (σελ. 124) - μόνο που ακόμα κι εδώ πρόκειται για «αφορισμούς που προέρχονται από επίσημη αμερικανική αναφορά». Προς το παρόν, τουλάχιστον, οι αμερικανοί θγαίνουν λάδι...

Από κει και πέρα, δεν τσιγκουνεύεται λεπτομέρειες στην περιγραφή των όπλων, των τεχνικών μάχης αλλά και του πάντα απαραίτητου folklor: ένα ολόκληρο κεφάλαιο αφορά τις απαίσιες συνθήκες που επικρατούν στη ζούγκλα, μέσα στην οποία υποχρέωθηκαν να πολεμήσουν οι δύστυχοι GIs. Και φυσικά, κανείς δεν πρόκειται να ανρωτηθεί με βάση ποια ανομολόγητα κριτήρια χαρακτηρίζεται «αισχρο» η Επίθεση του Τετ - η μεγαλύτερη επιχείρηση της βιετναμικής Αντίστασης ενάντια στα αμερικανικά στρατεύματα κατοχής.

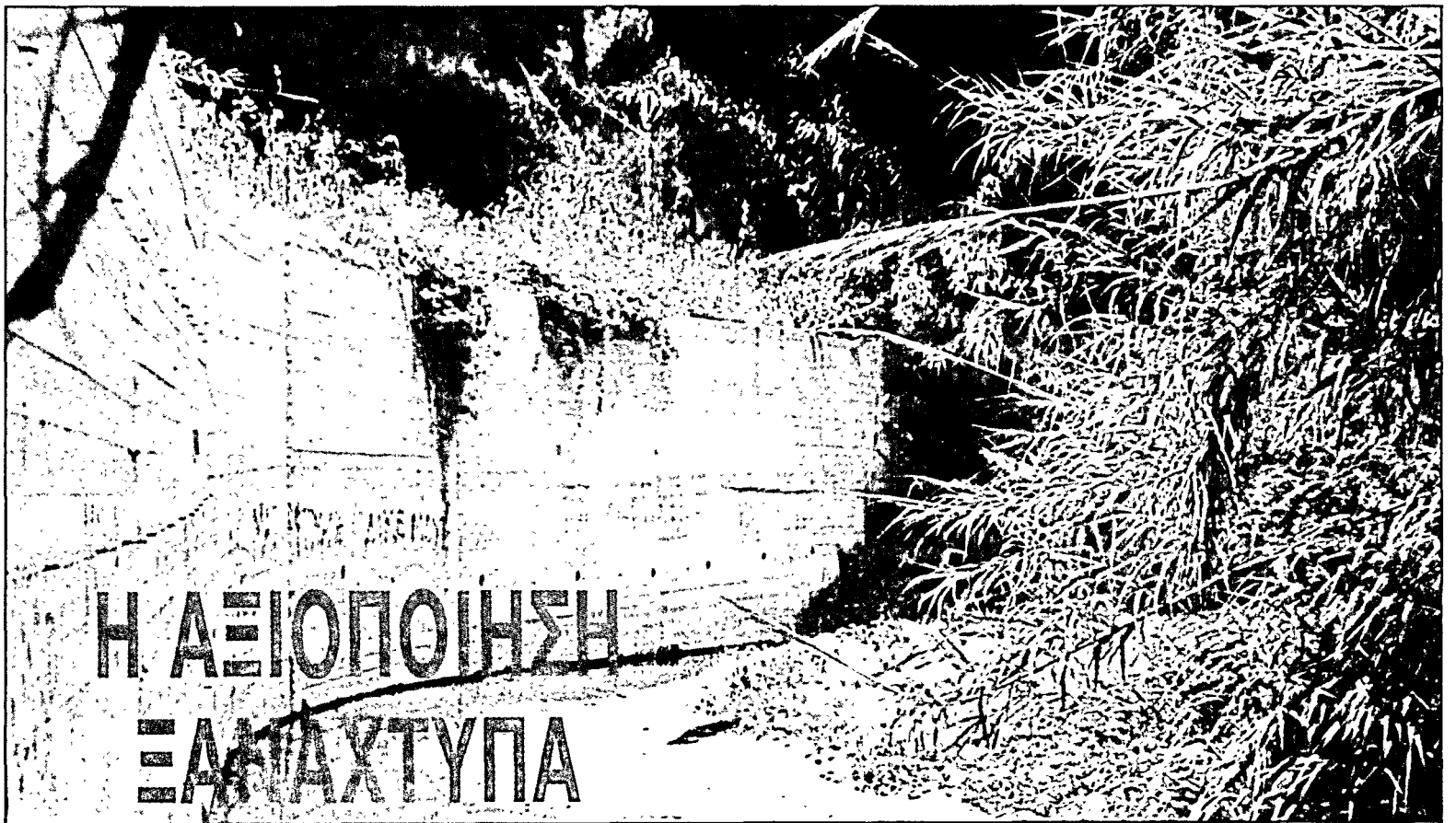
Όσο για το αντιπολεμικό κίνημα στις ίδιες τις ΗΠΑ, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις... «πατριωτικές αντιδιαδηλώσεις»: «Τον Οκτώβριο, μια αντιπολεμική συγκέντρωση 30.000 ατόμων στη Νέα Υόρκη δέχτηκε επίθεση από οικοδόμους, των οποίων η γεροδεμένη αρρενωπή εικόνα έγινε σύμβολο λαϊκού πατριωτισμού, σε αντιπαράθεση με την εικόνα των καχεκτικών χασισοπότηδων και αντικοινωνικών στοιχείων που διαμαρτύρονταν κατά του

πολέμου» (σελ. 59). Όντως «αντικειμενικές και σωστές εκτιμήσεις», όπως υπόσχεται και η διαφήμιση του έργου! Ακόμα κι ο πρόεδρος των ΗΠΑ θγαίνει επικίνδυνα αριστερούτσικος: «*Η διαφωνία*» είχε πει τότε ο Λύντον Τζόνσον, «είναι ένδειξη πολιτικού σθένους». Αντίθετα, τίναξε τη χώρα στον αέρα» (!!).

Βασικό ατού της έκδοσης: το πλούσιο φωτογραφικό υλικό της, μοναδικό μέχρι στιγμής στις ελληνόγλωσσες εκδόσεις (όχι όμως και στις ξένες, όπου συνήθως προστρέχουν οι φανατικοί του είδους). Η μετάφραση τέλος είναι αρκετά προβληματική, τόσο από άποψη σύνταξης όσο και στις μεταγραφές των ξένων ονομάτων, ασιατικών και μη. Ψιλά γράμματα, θέβαια, μπροστά στο ζητούμενο (τη μεγιστοποίηση των κερδών) και το αποτέλεσμα (την πολιτική παραχάραξη της, τόσο πρόσφατης άλλωστε, Ιστορίας). Δεκαπέντε σχεδόν χρόνια μετά την πρώτη ήττα που υπέστησαν ποτέ οι ΗΠΑ, ο κινηματογραφικός «Ράμπο» δεν είναι πια μόνος...

Τάσος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Χο Τσι Μινχ «Εκλεκτά Έργα» (Μνήμη, χ.χ.), Στρατηγού Βο Ηγκουγιέν Γκιαν «Χο Τσι Μινχ» (Ποσειδώνας 1975), Γκιαν «Ντιέν Μπιέν Φου και η εποποιία του Βιετνάμ» (Μνήμη, χ.χ.).
2. «Η εποποιία του βιετναμέζικου λαού. Σύνοψη Ιστορία του Κόμματος Εργαζομένων του Βιετνάμ» (Τύμφη 1978)
3. Ζαν-Πιέρ Ντεμπίρ και Αντρέ Μαυρό «Σωθήκαμε απ' τα κότερα της Σαγκόν και Κατηγορούμε» (Ζαχαρόπουλος 1975). Σχετικά πρόσφατα κυκλοφόρησαν από επαρχιακό εκδοτικό οίκο και τα απομνημονεύματα ενός Έλληνα που πολέμησε στο πλευρό των Βιετμίνχ.
4. Α.Σ. Βορόνιν «Βιετνάμ. Ανεξαρτησία, ενότητα, σοσιαλισμός» (Σύγχρονη Εποχή 1980) και Π. Ντεμέντιεφ «Καμπότζη. Η χρεωκοπία του σοβιετικού περάματος» (Σύγχρονη Εποχή 1980). Για την Καμπότζη, έχουμε επίσης τα απομνημονεύματα του Νορντόμ Σιχανούκ («Στα νύχια της CIA» Ζάρβανος 1974) και την «επίσημη» Ιστορία των Κόκκινων Χμερ (Πολ Ποτ «Η υπόθεση της Δημοκρατικής Καμπότζης θ βραβυμείσει» Μορφωτικές εκδόσεις 1979).
5. Μαντιέν Ριφφώ «Με τους αντάρτες του Βιετνάμ» (Θεμέλιο 1965) Οριάννα Φαλλάτσι «Βιετνάμ» (Βίπερ 1973) Μάικλ Χερ «Κουρέλια» (Θεωρία 1982) Μ. Σιβαράμ «Τούτος ο πόλεμος, Γιατί» (Γκόνη 1966) τέλος το βιβλίο της Αλεξάνδρας Στεφανοπούλου, απεσταλμένης τότε του «Ελευθέρου Κόσμου» - «Μια ελληνίδα στον πόλεμο του Βιετνάμ» (Κακουλίδης 1967).
6. Τα βιβλία της Στεφανοπούλου και του Σιβαράμ. Σύμφωνα με μεταγενέστερα αμερικανικά δημοσιεύματα, η έκδοση του βιβλίου του Σιβαράμ σε μια σειρά από χώρες είχε χρηματοδοτηθεί από τη CIA.

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΔΩΔΑΧΤΥΠΑ

Τελευταία, μεταξύ των Δήμων και Κοινοτήτων της Αττικής κυκλοφορεί σαν μολυσματική ασθένεια μια πολύ επικίνδυνη για το φυσικό περιβάλλον - ό,τι έχει απομείνει πια απ' αυτό στο λεκανοπέδιο - αντίληψη: Η αντιμετώπιση των κοινόχρηστων και κοινωφελών λειτουργιών σαν δημοτικών επιχειρήσεων, που θα αποφέρουν στον Δήμο χρήματα. Και είναι επικίνδυνη αυτή η αντίληψη όχι μόνο για λόγους πολιτικούς (χωράει εδώ ολόκληρη ανάλυση, όμως δεν είναι αυτό το θέμα μας) αλλά κύρια γιατί η Τοπική Αυτοδιοίκηση, κι αυτή πια, σαν καλός επιχειρηματίας, θα «αξιοποιήσει» πρώτα τους χώρους όπου η γη είναι φτηνή (δημοτικές και δημόσιες εκτάσεις) και προσφέρεται για «αξιοποίηση» (ωραίο φυσικό περιβάλλον, κεντρική θέση κλπ.). Εάν στα προηγούμενα προστεθεί και το «όραμα» για την τέλεση της Ολυμπιάδας του '86 στην Αθήνα και ο αγώνας δρόμου στον οποίο έχουν επιδοθεί οι Ο.Τ.Α. με την επιδείξη μελετών για έργα αποκέντρωσης των ολυμπιακών εγκαταστάσεων και στήριξης της Ολυμπιάδας, με πιθανότητες χρηματοδότησης από την ΕΟΚ, καταλαβαίνει κανείς, πόσο κινδυνεύει κάθε ακτή, λόφος, άλσος και ρέμα από αυτή την «αξιοποίηση».

Αντιπροσωπευτικός εκφραστής αυτής της αντίληψης ο Δήμος Χαλανδρίου, και θύμα του η ρεματιά «Πολυδρόσου», ένα ωραιότατο δασωμένο ρέμα, πνεύμονας φυσικού πρασίνου, που διασχίζει, ανοικτό, το Δήμο σε μήκος 1800 μ. περίπου.

Η μελέτη «αξιοποίησης» και διαμόρφωσης της ρεματιάς και της παραρρηματίας ζώνης, έκτασης 830 στρ., ανατέθηκε από το Δήμο σε ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, μετά από εκδήλωση ενδιαφέροντος. Η μελέτη περιλαμβάνει υδραυλική μελέτη καθορισμού των οριογραμμών πλημμύρας του ρέματος και μελέτη έργων διευθέτησης σε μικρό μόνο τμήμα του, με προοπτική να επεκταθεί στο σύνολό του, πολεοδομική μελέτη τροποποίησης του σχεδίου της ρεματιάς και της παραρρηματίας

ζώνης με τη δημιουργία κύρια χώρων για κοινωφελείς χρήσεις (με κτιριακές εγκαταστάσεις) από τμήματα οικοδομικών τετραγώνων και σήμερα κρηυγμένους κοινόχρηστους χώρους και τέλος αρχιτεκτονική προμελέτη διαμόρφωσης κοινόχρηστων χώρων και των προβλεπόμενων κτιριακών έργων.

Οι προτάσεις της μελέτης βρήκαν ενθουσιώδη υποδοχή από την Δημοτική Αρχή και έντονες αντιδράσεις από πρωτοβουλιακές ομάδες πολιτών, που, με λίγα λόγια, προτιμούν να μείνει το ρέμα όπως είναι και αντιπαρτιθενται στις «αναπτυξιακές» προσπάθειες του Δήμου. Και νομίζουμε με το δίκιο τους.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Μέσα στη ρεματιά σήμερα εμφανίζονται ιδιοκτησίες ιδιωτών, κύρια από παραχωρητήρια του Υπουργείου Γεωργίας, και ένα πρώτο μέλημα της μελέτης είναι να εξασφαλίσει με τακτοποιήσεις ιδιοκτησιών το πέρασμα της κοιτικής στην κοίτη του ρέματος ζώνης, που δεν έχει τη δυνατότητα οικοδόμησης, ούτε καν περιφράξης, σήμερα, όπως και κάποιων οικοδομησιμων σήμερα χώρων, στα χέρια του Δήμου, για κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις. Κι αυτό θα ήταν θετικό αν η μελέτη σταματούσε εκεί. Όμως, όπως ομολογήθηκε από τον Δήμο, δεν θα έμπαινε σ' όλο αυτό τον μπελά τακτοποίησης και απαλλοτρίωσης πανάκριβων ιδιοκτησιών, αν δεν ακολουθούσε η «αξιοποίηση» των χώρων αυτών με κοινωφελείς χρήσεις - δημοτικές επιχειρήσεις, που θα υλοποιήσουν τα οράματα της Δημοτικής Αρχής για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την ανάπτυξη της παραρρηματίας ζώνης σαν δεύτερου πολεοδομικού κέντρου του Δήμου - δίπολο με το ήδη κορεσμένο και φτωχό σε ελεύθερους χώρους γνωστό κέντρο του Δήμου Χαλανδρίου.

Με τις προτάσεις της μελέτης συγκεντρώνονται στη ρεματιά και στην παραρρηματία ζώνη:

- Τρία Δημοτικά Αναψυκτήρια 3.600 τ.μ., 2.000 τ.μ. και 500 τ.μ. που περιλαμβάνουν χώρους Disco, εστιατορίου,

αναψυκτηρίου, video, συγκεντρώσεων, βιβλιοθήκης κλπ.

- Κτίριο εκθέσεων 1.800 τ.μ.

- Πολιτιστικό - Συνεδριακό Κέντρο 7.700 τ.μ. και ύψους 30 μ. που περιλαμβάνει κλειστό θέατρο.

- Κολυμβητήριο με πισίνα Ολυμπιακών διαστάσεων και κτίριο 3.900 τ.μ.

- Ανοικτό θέατρο, στη θέση του σημερινού ανοικτού Δημοτικού θεάτρου

- Θερινό κινηματογράφο

- Τρεις παιδικούς-βρεφονηπιακούς σταθμούς

- Ένα χώρο Δημοτικού Σχολείου

- Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας

- Κέντρο νεότητας

- Παιδικές χαρές και αθλοπαιδιές και τέλος οι αναγκαίοι, για τα παραπάνω, χώροι στάθμευσης στεγασμένοι στα κτίρια, αλλά και ελεύθεροι.

Η υπερσυγκέντρωση όλων αυτών των χρήσεων στη ρεματιά και την παραρρηματία ζώνη γίνεται χωρίς καμία μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον - οικοσύστημα της ρεματιάς, χωρίς καμία μελέτη επιπτώσεων στο ήδη επιβαρυνμένο κυκλοφοριακό του Δήμου, αλλά, ακόμα και ενάντια στις κατευθύνσεις του ήδη εγκεκριμένου από το ΥΠΕΧΩΔΕ, Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Δήμου Χαλανδρίου. Όμως, το ωραιότατο φυσικό περιβάλλον, η γειννίαση της ρεματιάς με τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις της Καλογρέζας και με το Υπερτοπικό Εμπορικό Κέντρο του Χαλανδρίου, η έγκριση χρηματοδότησης των υδραυλικών έργων διευθέτησης του ρέματος από τα Μ.Ο.Π., καθώς και η προοπτική χρηματοδότησης και των υπόλοιπων έργων από την Ε.Ο.Κ., οδήγησαν τη Δημοτική Αρχή στην επιλογή αυτή, που θα αλλοιώσει ανεπανόρθωτα τον φυσικό αυτό χώρο.

Η οικοδόμηση ελεύθερων σήμερα χώρων, όχι μόνο για κάποιες κατοικίες, αλλά με τεράστια κτίρια που θα συγκεντρώνουν πολλαπλές χρήσεις και θα έλκουν ευρύ κοινό, το μικρό ή μεγάλο μετενόρισμα της κοίτης του ρέματος με τα υδραυλικά έργα, η χρησιμοποίηση άλλων ελεύθερων χώρων για στάθμευση αυτοκινήτων, παιδικές χαρές

και αθλοπαιδιές, ακόμη και οι διαμορφώσεις με τις γνωστές πλακοστρώσεις, τοιχοποιίες κλπ., που θα εξυπηρετούν αυτό το ευρύ κοινό, έστω και αν δεν προτεινόταν με τη μελέτη το κόψιμο ούτε ενός δέντρου, είναι φανερό ότι οδηγούν στη μετατροπή του φυσικού χώρου της ρεματιάς σε δομημένο πια περιβάλλον.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε ότι η διατήρηση των δασών και των δασικών εκτάσεων στη φυσική τους κατάσταση, χωρίς παρεμβάσεις, των καλλιεργούμενων εδαφών, αλλά ακόμη και του ελεύθερου φυσικού εδάφους, πόσο μάλλον όταν αυτά έχουν απομείνει σαν θύλακες μέσα σε ήδη πυκνοδομημένες περιοχές που ασφυκτιούν, είναι πια θέμα επιβίωσης για τους κατοίκους της τόσο προβληματικής οικολογικά Αττικής. Η αντικατάσταση τέτοιων εδαφών με τόνους δομικών υλικών, έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις κλιματικές συνθήκες με συνέπεια την ένταση των ξηροθερμικών φαινομένων. Η ικανότητα αυτών των εδαφών για συγκράτηση αιωρούμενων σωματιδίων έχει σαν αποτέλεσμα την μεγάλη συμβολή τους στην απορρύπανση της ατμόσφαιρας, αφού λειτουργούν σαν δεξαμενές συγκράτησης και ανακύκλωσης πολλών ρυπαντών μέσα στο τους κύκλους Ν, S, C κλπ. που συντελούνται στο έδαφος. Τέλος, η σημασία τους για τη μείωση της θερμοκρασίας και τη διατήρηση δροσερού περιβάλλοντος είναι αναμφισβήτητη. Τις μέρες του καύσωνα, για παράδειγμα, η θερμοκρασία μέσα στον Εθνικό Κήπο, σε μικρή απόσταση από την Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας (= 100 μ.), ήταν κατά 10° C μικρότερη από την θερμοκρασία της Λεωφόρου (από μετρήσεις του Δήμου Αθήνας). Η ρεματιά του «Πολυδρόσου», όπως το λέει και τ' όνομά της, ήταν τις μέρες του καύσωνα, το καταφύγιο για τους κατοίκους του Χαλανδρίου.

Ας αφήσει λοιπόν ο Δήμος Χαλανδρίου την «αξιοποίηση» της ρεματιάς και το είδος της «ανάπτυξης» με την οποία μας απειλεί...

Άσπα ΚΑΤΣΑΡΕΛΗ

ΠΟΛΙΤ(Ο)ΙΚΟΛΟΓΙΕΣ

Η αναπάντεχη ανακάλυψη της οικολογίας και του πράσινου από όλους τους εκλογιολογίζοντες ανά την ελλαδική επικράτεια προφανώς εμφανίστηκε κάπως αργά. Βέβαια σε όλη τη διάρκεια των προεκλογικών τυμπανοκρουσιών, τα οικολογικά προβλήματα έμειναν στην ουσία ανέπαφα αφού (σχεδόν) όλοι απέφυγαν συνειδητά να τα συνδέσουν με τους μηχανισμούς που τα δημιούργησαν και που συνεχίζουν να τα διαίωνίζουν. Το αναμενόμενο θαύμα έγινε. Οι «Οικολόγοι-Εναλλακτικοί» εισέβαλαν στον κοινοβουλευτικό λαχανόκηπο, σε μια περίοδο που ποικιλόμορφοι πολιτευτές ξεφυτρώνουν από παντού σαν τα μαρούλια. Και βέβαια η εναλλακτική οικολογία έχει ιστορική (πλέον) σχέση με τον κοινοβουλευτισμό, ας μην ξεχνάμε όμως ότι η πολιτική οικολογία είναι από τη φύση της αντιεξουσιαστική.

■ Για 19η φορά (από το 1981) εφαρμόζονται στην Αθήνα τα έκτακτα μέτρα για το νέφος, πράγμα που σημαίνει ότι δεν έχει προκύψει, παρά μόνο σε ελάχιστες περιπτώσεις, άμεσος κίνδυνος για την ζωή των κατοίκων της πρωτεύουσας... Όμως το γεγονός ότι την τελευταία φορά εφαρμόστηκαν σε δύο περιπτώσεις μέσα στην ίδια εβδομάδα, ανησούχησε ευαίσθητους οικονομικούς παρατηρητές που επεσήμαναν ότι «το νέφος πλέον πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένας βασικός περιοριστικός παράγοντας στην ανάπτυξη της οικονομίας του Λεκανοπέδιου γιατί θα έχει επιπτώσεις στο επενδυτικό κλίμα, στην τουριστική κίνηση και ίσως παίξει αρνητικό ρόλο ακόμα και στην ανάθεση της διεξαγωγής των Ολυμπιακών αγώνων». Διευκρίνισαν δε ότι προκαλείται «επιπλέον κάμψη της παραγωγής των βιομηχανιών λόγω των επιπτώσεων στην υγεία των εργαζομένων και εξαιτίας των δυσχερειών που ανακύπτουν στη διακίνησή τους»...

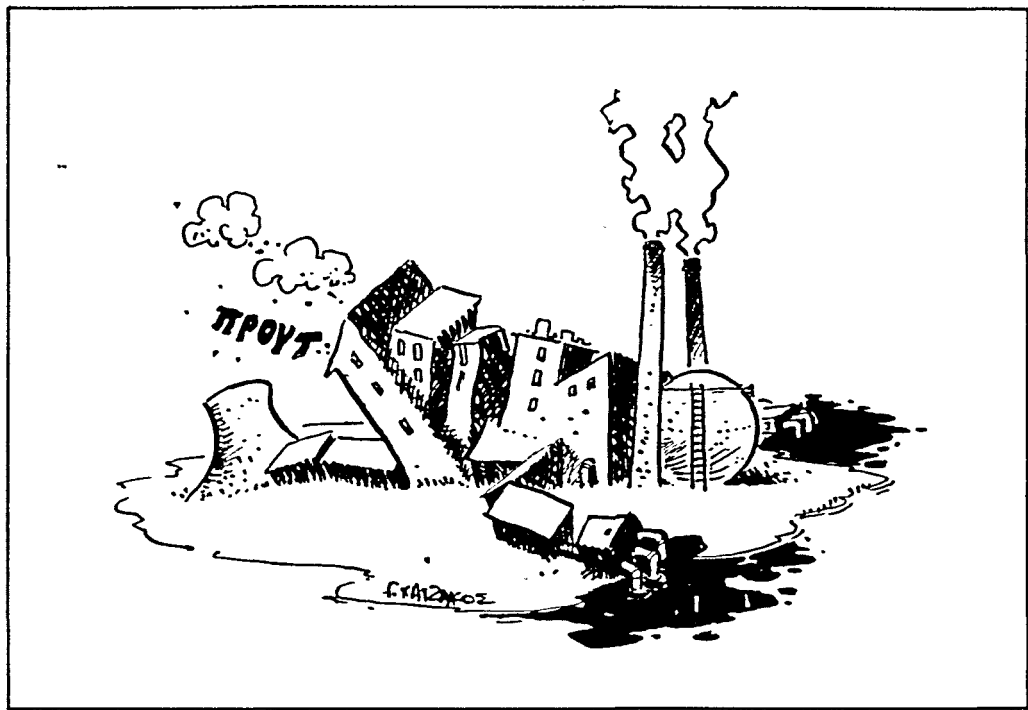
■ Γέμισε η Αθήνα από πράσινα «φωσφοριζέ» πρατήρια της BP που πουλάνε αμόλυβδη βενζίνη. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα διετούς έρευνας που έγινε στις μεγαλύτερες πόλεις της Ιταλίας, αποδείχτηκε ότι από τις εξαμίσεις των αυτοκινήτων που χρησιμοποιούν «πράσινη» βενζίνη θγαίνει καρκινογόνος αιθάλη σε ποσότητα 6 φορές μεγαλύτερη από αυτήν που περιέχεται στην κανονική βενζίνη. Αυτά για τις «πράσινες» βενζίνες και τα πράσινα άλογα.

■ Οικολογική βιομηχανία ονομάζεται η μέθοδος κατασκευής και διάθεσης προϊόντων με «πράσινες» προδιαγραφές που «απογειώνει» τα κέρδη γνωστών πολυεθνικών εταιρειών.

■ Έχει γίνει πλέον βαρετή η εξαγγελία για την περιβόητη μετεγκατάσταση των στρατοπέδων από την Αττική, προκειμένου στη θέση τους να γίνουν χώροι πράσινου και αναψυχής. Φαίνεται όμως ότι τα πράγματα δεν έχουν ακριβώς έτσι, αφού ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο της διάθεσης ορισμένων τμημάτων των στρατοπέδων για την κάλυψη οικιστικών αναγκών, προκειμένου να λυθεί το πρόβλημα του κόστους μετεγκατάστασης που προβάλλεται από το υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

■ Η μετεγκατάσταση των θυροδεψείων στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής και κάθε μεγάλης πόλης, θα λύσει τα προβλήματα στον κλάδο του δέρματος σύμφωνα με πρόταση του Ελληνικού Κέντρου Δέρματος και των Συνδέσμων Βυρσοδεψείων!

■ Διπλασιάστηκαν οι τιμές των ακινήτων κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, αφού οι τιμές της γης και των ακινήτων στην Ελλάδα

είναι αρκετά χαμηλότερες από τις αντίστοιχες τιμές στις ευρωπαϊκές χώρες. Ο διπλασιασμός των τιμών οφείλεται και στη μεγάλη ζήτηση ξένων αγοραστών, το ενδιαφέρον των οποίων εστιάζεται σε 4 τομείς: (α) παραθαλάσσιες περιοχές με στόχο την τουριστική ανάπτυξη, (β) ξενοδοχειακές εκτάσεις, (γ) ακίνητα στην Αθήνα για εγκατάσταση γραφείων και καταστημάτων, (δ) κατοικίες για στελέχη ξένων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Σημαντική ζήτηση (συνεπώς και σημαντικές αυξήσεις) παρουσιάζουν η Ρόδος, η Κως, η Ζάκυνθος, η Κέρκυρα, η Ύδρα και οι Σπέτσες.

■ «ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ Ε.Ε. - ΚΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΑΙ. Ζητάμε ακίνητα (κατοικίες, διαμερίσματα, γραφεία, εργοστάσια, οικόπεδα, ιδιωτικά νησιά, εκτάσεις κλπ.) προς άμεση πώληση με πελάτες εσωτερικού-εξωτερικού. Γρήγορη εξυπηρέτηση, τήρηση του απορρήτου στην επαφή και στην συναλλαγή».

«Πωλείται νησί 110 στρεμμάτων έναντι Πόρτο Καρρά Χαλκιδικής, μόλις 800 μ. απόσταση από την στεριά, καταπράσινο με ελιές, 2 αμμώδεις παραλίες, κατάλληλο για τουριστική επένδυση. ΜΕΣΙΤΙΚΟ Κ. ΚΥΠΡΑΙΟΣ».

«ΑΔΕΛΦΟΙ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΙ. Πωλείται στις Κυκλάδες νησί επιφανείας 1300 στρεμμάτων 400.000.000 δρχ.».

Όσοι νομίζουν ότι με τη δημοσίευση των παραπάνω αγγελιών γίνεται διαφήμιση, δεν έχουν παρά να... σπεύσουν και να αγοράσουν.

■ Ο μεγαλύτερος ταξιδιωτικός οργανισμός της Ευρώπης, η TUI, αποφάσισε να επεκτείνει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που έχει ήδη αναπτύξει στην Ελλάδα, ενώ για πρώτη φορά στην ιστορία της, θα εκδώσει για το 1990 ξεχωριστό κατάλογο που θα περιέχει διακοπές αποκλειστικά για την Ελλάδα. Ήδη 1500 γερμανοί τουριστικοί πράκτορες συγκεντρώθηκαν στο Ρέθυμνο σε ετήσια ενημέρωση συνεργατών της εταιρείας. Για το καλοκαίρι του 1990 η TUI προτείνει για διακοπές την Κάρπαθο, την Κεφαλονιά και τη Λευκάδα.

■ Δεν πρέπει να προκαλεί εντύπωση το αργυρό βραβείο που απονεμήθηκε στην Ελλάδα για τα μέτρα προστασίας (!) που έχουν ληφθεί (!) για τη θαλάσσια χελώνα καρέτα καρέτα. Ούτε να προκαλούν αντιδράσεις τα μέτρα που εξήγγειλε τρεις μέρες πριν τις εκλογές ο γενικός

γραμματέας του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Χρ. Ζερεφός για την προστασία της χελώνας και που υπόσχονται μεγάλες τουριστικές μονάδες, κολύμπι «αγκαλιά» με τις χελώνες και τεράστια έσοδα για τους κατοίκους της περιοχής. Θαυμάσιο πρέπει να προκαλεί το γεγονός της απονομής του βραβείου, επειδή έγινε από το Σωματείο Ταξιδιωτικών Συγγραφέων της Μεγ. Βρετανίας (...) στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού...

■ Κατάληψη από αγρότες της κοινότητας Αραβησσού του νομού Πέλλας έγινε σε δύο αντλιοστάσια του Οργανισμού Ύδρευσης Θεσ/νίκης που βρίσκονται στην περιοχή τους, αφού το νερό δεν φτάνει καν για την άρδευση των χωραφιών τους. Μετά από τις συνεχόμενες δυναμικές κινητοποιήσεις τους και προκειμένου να μην δημιουργηθεί ανωμαλία στην υδροδότηση της Θεσ/νίκης πάνω από 1000 αστυνομικοί, που έφτασαν στην περιοχή ακόμα και με ναυλωμένα λεωφορεία των ΚΤΕΛ από τους γύρω νομούς, απέκλεισαν με μηχανήματα της Νομαρχίας Πέλλας την είσοδο και την έξοδο του χωριού για να μην μπορέσουν οι κάτοικοι να πάνε στα αντλιοστάσια.

■ Σοβαρές διαφωνίες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΟΚ έχουν προκύψει για τον καθορισμό, την σύσταση και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των φυτοφαρμάκων. Εκτιμήσεις από την ίδια την Κοινότητα αναφέρουν ότι τις διαφωνίες πυροδοτούν μεγάλες γερμανικές και ολλανδικές πολυεθνικές εταιρείες που επιθυμούν ενιαίο τύπο φυτοφαρμάκων για όλη την Κοινότητα, για να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε ολόκληρη την ευρωπαϊκή αγορά. Φυτοφάρμακα συμφερόντων, διαφωνίες επιδιώξεων και απάθεια καταναλωτών...

■ Στο σωματείο εργαζομένων των αμερικάνικων βάσεων θα έπρεπε να απαντήσει το υπουργείο Εθνικής Άμυνας και να διαψεύσει την ύπαρξη κλοφέν στην ναυτική βάση της Σούδας και όχι στον Σχολιαστή. Όσον αφορά την ύπαρξη του τοξικού κλοφέν στην αμερικάνικη βάση του Ελληνικού ουδεις ο λόγος...

■ Ποιοι το έλεγαν, μα ποιοι το έλεγαν εκείνο το «Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΥΝΣΗΣ ΔΕΝ ΚΑΘΑΡΙΖΕΤΑΙ, ΑΝΑΤΡΕΠΕΤΑΙ»;

Τάσος ΣΑΡΑΝΤΗΣ

ΤΟ ΒΑΡΕΛΙ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΜΑΝΑΔΕΣ μας ήσανε στρίγγλες. Έβριζαν, ξαμολάγανε άνατριχιαστικές κατάρες, τσιμπάγανε σάν φίδια. "Όλ' αυτά όσο έλειπε ο γάτος (δηλαδή ο πατέρας) άπ' τό σπιτί. 'Ο γάτος άπουσίαζε διαρκώς: τό πρωί στη δουλιά, τό άπόγεμα στό καφε-νεϊό, τό βράδι στην ταβέρνα. Κάπως έτσι κύλαγε ή ζωή εκείνη τήν *ώραία* εποχή, όπου ο πατέρας έδινε τήν *έξωτερική μάχη*, ενώ ή μάνα έφρόντιζε τά του οίκου. Συνεπώς, και τήν άνατροφή των παιδιών...

Η παλιού τύπου άνατροφή ήτο ένα γλυκόπικρο πιωτό, φτιαγμένο από διάφορα σαδομαζοχιστικά βότανα τής σπηλαιώδους μητρικής ψυχής, ένα πιωτό πού θανάτωνε τά παιδικά πετάγματα. Οι φοβέρες τής μάνας άποτελούσαν μέθοδο άνατροφής. Τά παιδιά ήσανε τά μόνιμα θύματα των μητρικών άπειλών. 'Ο Πατέρας δέ γαμούσε τήν Μητέρα — και ή Μητέρα ξέσπαγε πάνω στό Παιδιά. 'Η Μητέρα ήθελε νά χώσει τόν Γιό μέσα στό μουνί τής. Καί επειδή αυτό δέν γινότανε, τόν έχωνε κάτω από τά φουστάνια τής. Γιαυτό σιχαίνομαι τίς μανάδες των πούστηδων.

Οι μητρικές φοβέρες ξεκινάγανε από ύποφερτές φράσεις (- *Γιωργάκη, πές τό γάλα σου γιατί, τό βράδι, θά τό πώ στόν μπαμπά!*), πού γρήγορα ξανοιγόντουσαν σέ άνοιχτές άπειλές (- *Θά φωνάξω τόν Μπαμπούλα!*) και σέ άποτρόπαιες κατάρες (- *Φέριτο μέσα, όπου νά φέρουν τά κομάπα σου!*). Δέν είναι τής στιγμής νά έξετάσω τήν τόσο περίπλοκη και τόσο διαφωτιστική γκάμα των μητρικών άπειλών. Στόν Μοριά οι μανάδες έφοβέριζαν κάποτε τά παιδιά πώς *θά φωνάξουν τούς ρουμελιώτες*, ενώ ή μετέπειτα αντίστοιχη άπειλή στις πόλεις ήτο: *θά φωνάξω τόν χωροφύλακα*. 'Ο Παπαδιαμάντης μιλάει για ένα παιδάκι πού τσοκαγε τήν άκρογαλιά, όποτε ή μάνα του, ξεφρονίζοντας, τό άποκαλοΰσε *Λίκο ξυδάτο*. Η λογοτεχνία μας και τά λαογραφικά θιβλία βρίθουν από παρόμοιες φοβέρες και κατάρες.

Πέρασα ένα μέρος τής παιδικής μου ηλικίας στην Θεσσαλονίκη, στην έθραϊούπολη Θεσσαλονίκη. 'Η Παλιά 'Αθήνα συγκροτήθηκε από κάθε καρυδιάς καρύδι — άλλα όλα τά καρύδια ήσανε *έλληνικά*: μοραίτες, έπανήσιοι, σμυρνιοί, αίγαιοπελαγίτες, μα-νιάτες, κρητικοί. Οι άρβανίτες μας (κυρίως οι σου-λιώτες), εϋθύς μετά τήν 'Επανάσταση, για νά ξεφύ-γουν από τό στίγμα τής *έθνικής μειονότητας*, προσ-χώρησαν στό καταπιεστικά όργανα του κράτους, όπό-τε, άποκρύπτοντας έπιμελέστατα τήν καταγωγή τους (γιαυτό δέν μιλάγανε άρβανίτικα), σκαρφάλωσαν στό γρήγορα τά σκαλοπάτια τής όποιας Ιεραρχίας. 'Ωστε, στην 'Αθήνα ο ρατσισμός ήτο, κατ' άρχήν, ένδο-έθνι-κός. Στην Θεσσαλονίκη ο ρατσισμός είχε σαφώς πολυ-έθνική βάση. Οι γειτονίες τής 'Αθήνας άπηχούσαν τόν έπαρχιώτικο τοπικισμό: τά 'Υδρέικα, τά Μανιάτι-κα, τά 'Αναφιώτικα κτλ. Τά Βουργάρικα του Πειραιά (στό Χατζηκυριακείο) ήσαν μία μεμονωμένη περίπτω-ση. 'Αντίθετα στην Σαλονίκη κάθε έθνικότητα είχε τόν μαχαλά τής — αλλού οι ρομιοί, αλλού οι τούρκοι,

ΜΕ ΤΑ ΒΕΛΟΝΙΑ

άλλου οι σέρβοι, αλλού οι ντονμέδες — οι εβραίοι κα-τείχαν όλο τό πεδινό τμήμα τής πολιτείας, από τήν 'Ε-γνατία ως τήν παραλία, άπ' τό Βαρδάρη ως τόν Λευκό Πύργο. Τό 1923 έφυγαν οι τούρκοι και οι ντονμέδες, άλλα έμειναν οι εβραίοι, οι άρμένηδες, οι σέρβοι, οι δούργαροι, οι άρναούτηδες. Οι εβραίοι και οι άρμένη-δες άρνήθηκαν νά ύποταχθούν στόν νεοελληνικό (ήδη κρατικό) ρατσισμό. Οι ολαδόφωνοι και οι άρβανίτες κατάφεραν νά ένταχθούν στόν καινοφανή ελληνικό τρόπο ζωής.

Κάπως έτσι ήσανε τά πράματα, όταν, λίγο πριν τόν πόλεμο, ή οικογένειά μας (άφήνοντας τήν 'Αθήνα) έφτασε στην Θεσσαλονίκη, όπου άγοράσαμε τήν σπι-ταρόνα ενός τούρκου τσελεμπή. Παραδίπλα μας κα-θότανε μία πατριαρχική οικογένεια εβραίων, πού ψευτοζούσε χάρη σέ δύο μικρά μπακάλικα πού διέθε-τε. 'Η γειτονιά μας είχε άλλα τρία-τέσσερα ελληνικά μπακάλικα. 'Ο πατέρας μου διέταζε νά φωνίζουμε από τόν εβραίο, όνόματι 'Αβραάμ Χάγουελ. Στο μπακάλικο δουλεύανε και τά δυό του παιδιά: ο Ντάριο και ο Σα-μουέλ — όμως όλοι τούς άποκαλοΰσαν χαιδευτικά Νταβίκο και Σαμικό. Πολύ γρήγορα γίναμε φιλαρά-κια με τόν συνομιλήκό μου Σαμικό. Τό κύριο χαρ-ακτηριστικό τής οικογένειας Χάγουελ ήτο ή καλοσύνη. 'Ωστόσο, ή μάνα μου γκρίνιαζε και μούλεγε: *πάλι στους τσιφούτηδες ήσουν; νά ιδείς πού, στό τέ-λος, θά σέ χώσουν στό βαρέλι με τά βελόνια...*

Τώρα πιά γέρασα και ξέρω ότι τό βαρέλι με τά βελό-νια δέν είναι παρά ένα λαϊκό ρατσιστικό παραμύθι. Τότε, όμως, ήμουν παιδάκι και έχαφτα τά παραμύ-θια. 'Από τά όσα δηλητηριώδη άκουγα άρχισαν νά με τυραννοΰν κάποιες άμφιβολίες. Γιαυτό καταπάστηκα νά ζωγραφίζω στό τετράδιό μου τό τρομερό βαρέλι. Δέν καταλάβαινα πώς ήταν δυνατό νά μ' άρπάξουν ο Νταβίκος κι ο Σαμικός και νά με στριμώξουν μες στό

βαρέλι. 'Εδώ και σαράντα-έξι χρόνια θλέπω στόν ύπνο μου τόν Σαμικό (— έννοείται ότι ο Σαμικός, κι όλη ή οικογένεια Χάγουελ, ξεμειναν για πάντα στό 'Αου-σβίτς). 'Εκείνη τήν εποχή δέν έτόλμησα ποτέ νά ρω-τήσω τόν Σαμικό πού, διάολο, είχανε κρυμένο τό βα-ρέλι με τά βελόνια. Καί συνέχισα νά άνεβαίνω τήν ξύ-λινη σκάλα του σπιτιού του για νά θαυμάζω τά λαμπε-ρά μάτια τής αδερφής του, για νά τραγανίζω τό *μάσα* πού μου έδιναν, για νά μυρίζω τά μπουκάκια με τά τριανταφυλλόφυλλα πού άράδιζαν στό παράθυρα, για νά θλέπω πώς καθουρντίζουν τό κρεμυδάκι, για νά τρώω άλατισμένους και λιασμένους πεπονόσπο-ρους...

'Η 'Αθήνα τής τουρκοκρατίας άπαρτιζότανε από

δύο οικισμούς: τό Ριζόκαστρο (κουτσοχώρι γκαγκα-ρέων) και τό Κάστρο, όπου έμεναν οι τούρκοι μαζί με τούς εβραίους. Μιλάμε για μία χούφτα εβραίων. Οι εί-δεχθείς γκαγκαρεοί δέν μοιάζει νά είχανε μεγάλες δο-σοληψίες με τούς ισραηλίτες. 'Ωστόσο, τό τυφλό αντι-εβραϊκό μίσος τους ξεχειλίζει από τά μπαζάκια. 'Ο Καμπούρογλου ισχυρίζεται πώς μόνον ή Τραπεζούν-τα και ή 'Αθήνα είχαν τό *προνόμιο* νά μήν δέχονται τήν εγκατάσταση εβραίων. 'Η παράδοση του αντι-εβραϊκού μένους συνεχίστηκε και μετά τό 21. Αυτό, άλλωστε, άπεδειχθη από τήν μετέπειτα χαλεπή ιστο-ρία του Πατισίφικο, πού μέχρι τώρα οι Ιστορικοί μας τόν παρουσιάζουν σάν άθλιο κλέφτη και άνθέλληνα. Στην 'Αθήνα ενώ φοβέριζαν τά παιδιά πώς θά τά χώ-σουν στό βαρέλι με τά βελόνια, ενώ έκαιγαν τόν *Ιού-δα* στό προαΰλια των εκκλησιών, ουσιαστικός δέν ήξεραν τίποτα για τούς εβραίους. 'Η σημερινή νεολαία μας ξέρει ακόμη λιγότερα, άλλα τούς μισεί ακόμη πιό πολύ. Φαντάζομαι ότι, οι νέοι δέν μπορούν νά ξεχωρί-σουν τούς εβραίους από τό 'Ισραήλ. Μπορεί θαυμάσια ν' άγαπάς τούς εβραίους και νά καταπολεμάς τήν πολι-τική του 'Ισραήλ, όπως άκριβώς οι ευρωπαίοι αγα-πούσαν τόν λαό μας και καταπολεμούσαν τήν Χούντα. 'Ελπίζω νά καταλάβετε πώς είμαι *βαμμένος* αντισημι-σής.

'Επί του θέματος των εβραίων ο άθηναϊκός λαός ήτο τόσον άγράμματος, όσο και οι караγκιζολόγοι μας. Στο *έλληνικό* θέατρο Σκιών ύπάρχει ή φιγούρα του 'Εβραίου, πού οι караγκιζοπαίχτες μας (για νά χαι-δέψουν τόν λαϊκό ρατσισμό) γελοιοποιούσαν άυστό-λως. 'Η επίτευξη τής γελοιοποίησης του 'Εβραίου του *έλληνικού* θεάτρου Σκιών βασιζότανε, κυρίως, σέ δύο τρίκ: στην *άρθρωση* του λαιμού τής φιγούρας, και, στις *άκαταλαβίστικες* φράσεις πού ξαμολάγε ο 'Εβραίος, διά του στόματος του караγκιζοπαίχτη. 'Η

ΣΦΑΖΟΥΣΙΝ ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΑΙΔΑΣ

ΚΑΙ

ΠΙΝΟΥΣΙ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ;

ΟΜΙΛΙΑ ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΤΩ ΦΙΛΟΛ. ΣΤΑΛΟΓΩ. ΠΑΡΝΑΣΣΩ.

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΤΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΕΤΗΜΑΤΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΔΙΒΕΡΟΥ

1902

μαμάδες δέν φοβερίζουν τὰ πιτσιρίκια μέ τό άπαίσιο βαρέλι. Ένα τέτοιο φοβέρισμα δέν θά λειτουργήσε, όπως δέν λειτουργεί πλέον ή φιγούρα του καραγκιοζιστικού Έβραίου. Αυτό δέν παναπει ότι τό άντι-εβραϊκό πάθος των ρομιών έχει καταλαγιάσει. Ο λαός μας μιλάει πάντα για τους *τσιφούτηδες* και οι διανοούμενοι μας αναφέρονται συχνά στο *εβραϊκό Λόμπι* (—οί ίδιοι διανοούμενοι δέν βγάζουν άχνα για τό *έλληνικό Λόμπι* των άληταράδων *τέως εφοπλιστών* μας). Δέν θέλω ν' άδικήσω τους άνόητους. Ο Παπαδιαμάντης μισούσε θανάσιμα τους έβραίους της Σαλονίκης και τούς έτοιγκλησε άρκετές φορές. Ο Παπαδιαμάντης στηρίχτηκε, προφανώς, σε δύο πηγές: στην άντι-εβραϊκή παράδοση του λαού μας, και, στην άκόμη πιο άντι-εβραϊκή παράδοση της κωλο-Όρθοδοξίας. Ο Παπαδιαμάντης δέν είχε προσωπική άντίληψη για τά ήθη και έθιμα των έβραίων της Σαλονίκης. Όσες πληροφορίες διέθετε προερχόντουσαν από τις άφηγήσεις των χολωμένων ναυτικών της Σκιάθου, που ένόμιζαν ότι μπορούσαν νά κάνουν τά κοντραπατζιδικά κορδελάκια τους και στην Θεσσαλονίκη. Ο Παπαδιαμάντης άγνοούσε τά πάντα ως προς την μονοπωλιακή διαχείριση του έκει λιμανιού από τους έβραίους. Καί γιαυτό δείχνει τόσο σκανδαλισμένος από την άπόλυτη σαββατιάτικη άργία των έβραίων χαμάληδων. Ο Παπαδιαμάντης δέν άνοιξε τά μάτια του παρά όταν ξέσπασε τό πογκρόμ της Κέρκυρας. Πάλι καλά...

Τό βαρέλι μέ τά θελόνια ήταν γνωστό σ' όλη την Έλλάδα. Ο Καμπούρογλου άντιγράφει από τις έγγραφές του Λεγκράν και του Ζησίου την παραλογή

νό πείσμα του καθηγητή του. Η άληθινή αυτή ιστορία συνέβη στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

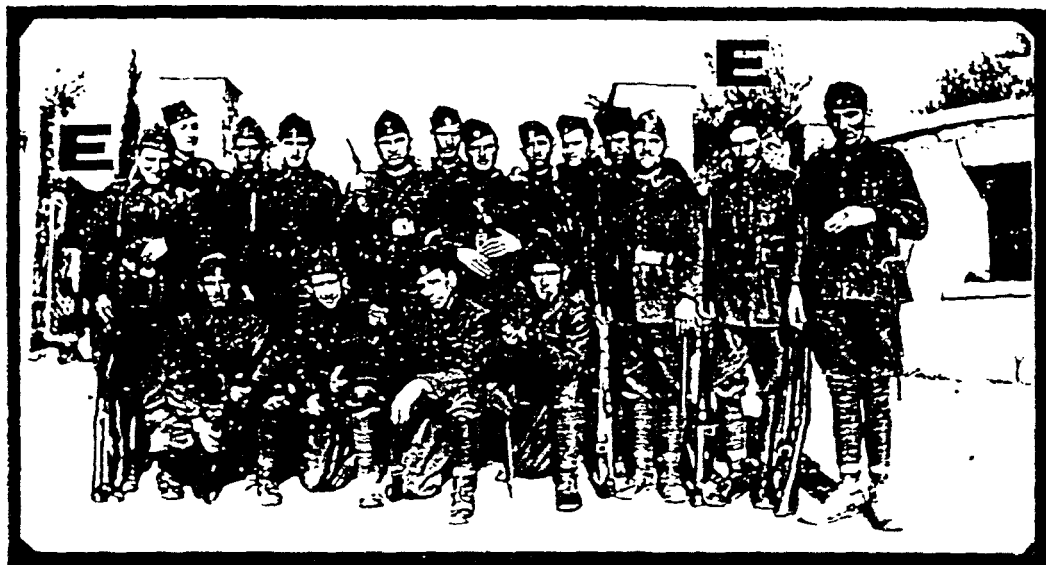
Οί νεοέλληνες ξεσπάγανε σε άντι-εβραϊκά πογκρόμ όχι μόνο στην Έλλαδίτσα του 19ου αιώνα, αλλά και στις πόλεις της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τό προχειρότερο παράδειγμα είναι τά κατώματα των φαναριωτών μετά τό κρέμασμα του Γρηγορίου Ε' *επειδή οι έβραίοι έσκούλευσαν τό πτώμα του*. Καί ό μέν πούστικός ρόλος του πατριάρχη ξεσκεπάστηκε για πάντα από τον Γιάννη Κορδάτο, ή δέ *άνομία* των έβραίων μένει ν' άποδειχτεί. Λίγο άργότερα έχουμε την άγρια σφαγή των έβραίων του Μοριά, που είχαν καταφύγει όλοι τους στην Τρίπολη. Παρόμοια γεγονότα συνέβησαν και στην Σμύρνη. Ο γιατρός Δημ. Αρχιγένης άφηγγείται στο βιβλίο του *Οί νταήδες της Σμύρνης* τό πογκρόμ του Άπριλη 1901, όποτε οι έβραίοι δθην είχαν άρπάξει ένα έλληνόπουλο για νά του πάρουν τό αίμα. Είναι χαρακτηριστικό ότι, τό 1977 ό Άρχιγένης φαίνεται νά πιστεύει άκόμη *πως οι Όβραίοι άρπουνε μέ τό ζόρι τά χριστιανόπαιδα και κάνουνε άνθρωποθυσία*. Μάλιστα, επικαλείται άνάλογη παράδοση, που επιβίωσε ως τό 1963, *στά νοπανατολικά μέρη της Σοβιετικής Ρουσίας*.

Η διεθνής βιβλιογραφία για της έβραίους της Θεσσαλονίκης είναι άπέραντη. Θάτανε μάταιο και κουραστικό για τον άναγνώστη ν' άνατρέξω σε γενικά έγχειρίδια της ιστορίας της ισραηλιτικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, ή, άκόμη, σε ειδικότερες μελέτες, όπως τό βιβλίο του δικηγόρου J. Saïas που βγήκε στο Παρίσι τό 1919. Θεωρώ, όμως, άπαραίτητη την παρουσίαση

άρθρωση στο λαιμό μιας φιγούρας είναι εξαιρετικώς σπάνια στο τυπολόγιο του καραγκιόζη μας. Όμως, πίσω από την *άρθρωση* (στών λαιμό του Έβραίου) κρύβεται ένα μικρό μυστικό. Άν εξετάσουμε, ιστορικώς, την καταγωγή της *άρθρωσης* στών λαιμό του Έβραίου θά δούμε ότι, δανειστήκαμε αυτό τό τρίκ από την άντίστοιχη *άρθρωση* στών λαιμό του Τσορματζή (τουτέστιν: του ρομιού φαναριώτη!), που άποτελεί μία ΓΕΛΟΙΑ φιγούρα του *τουρκικού* καραγκιόζη. Όποτε, αυτή ή εν Έλλάδι συγκεκριμένη εφαρμογή της *άρθρωσης* στών λαιμό άποτελεί μιάν έκδικητική πράξη, μία ρατσιστική ρεβάνε. Καί, φυσικά, θεωρώ περιττό τό νά προσθέσω πως, χάρη στην *άρθρωση*, ό Έβραϊός κάνει νευρικές κι άχαρες κινήσεις, έξ ου και τό παρατσούκλι του: *ό Ξεβιδωμένος...*

Οί καραγκιοζολόγοι μας (μέ την δειλία που τους διακρίνει), όχι μόνο δέν έθιξαν τό θέμα της *άρθρωσης* στο λαιμό του Έβραίου, αλλά και μας διαβεβαίωσαν ότι ό Έβραϊός, στην *σορπία* του, ξεφουρνίζει διάφορες άλαμπουρνέζικες φράσεις. Έπιπλέον, οι σοφοί καραγκιοζολόγοι μας δέν έτόλμησαν νά εξειδικεύσουν τό *ποιόν* αυτού του Έβραίου — δηλαδή, δέν μας είπαν τί λογής Ιουδαίος είναι (: άσκενάζι; σεφάραντ; ρωμανιώτης; από τά Γιάνενα; από τη Ρόδο; από τό Νεγρεπόντες;). Για νά τελειώνουμε, θά τό πώ εύθέως. Ο Έβραϊός του καραγκιόζη μας είναι ό τυπικός σεφάραντ της Σαλονίκης. Όσο για τά *άλαμπουρνέζικά* του, δέν είναι έμμη πασίγνωστες (ένίοτε παροιμιώδεις) έβραϊοπανιόλικες φράσεις και έκφράσεις. Οί τεμπέληδες καραγκιοζολόγοι μας, για νά κατανοήσουν όλ' αυτά τά παρεφθαρμένα λόγια ώφειλαν νά ισακιστούν και ν' άνέδουν στην Θεσσαλονίκη για νά ρωτήσουν και νά μάθουν. Οί καραγκιοζολόγοι μας προτίμησαν νά ρωτήσουν τους Σπαθάρηδες και τους Μιχόπουλους, που δέν ήσανε σαλονικιοί. Οί άπαντήσεις που έλαβαν ίσοούνται μέ τό μηδέν. Οί καραγκιοζολόγοι μας, άντι ν' άκούσουν προσεκτικότητα κάποιους παμπάλαιους δίσκους μέ καραγκιοζιστικά έργα, έκλεισαν τό σχετικό ντισέ και *άφέθηκαν στα λαϊκά* φυλλάδια. Άν *έσκάλιζαν* τό θέμα τά έλληνοφορούντο ότι τό *βίξο άλ άβίξο* (= κοίτα την άφίσα) είναι παροιμιώδης έκφραση, ότι τό *θάμος ε παρακίξο* (= πά νά φύγουμε, ζητάει παράδες) είναι επίσης παροιμιώδης έκφραση; ότι τό *σιλιντρομούντρος* είναι τό επιφώνημα *Θεέ μου* και ούτω καθεξής. Οί επί τούτω αναφορές του Louis Roussel (1921) είναι λειψές.

Σήμερα πιά δέν καίνε τον *Ιούδα* στις έννοριακές έκκλησίες της Άθήνας, γιατί οι άθηναίοι, μεγαλοδομαδιάτικα, τό σκάνε στα περίξ. Άλλωστε, ή άλληλεγγύη του μαχαλά εξαφανίστηκε πρό πολλού. Οί μοντέρνες

Χειμώνας 40-41. Σαλονικιοί φαντάροι μπροστά στην πύλη του Άμερικάνικου Κολέγιου ΑΝΑΤΟΛΙΑ, που είχε μετατραπεί σε στρατιωτικό νοσοκομείο. Τουλάχιστον δύο από τους στρατιώτες είναι έβραίοι (Ε).

Νιολιστία και Φιορετίνος, όπου αναφέρεται ένα βαρέλι μέ τά καρφιά από μέσα όλόρθα. Ο Καμπούρογλου έπεξηγει ότι, μέσα σ' αυτό τό βαρέλι θά έριχναν τον Φιορετίνο και μετά θά τό κυλάγανε για νά τρέξει τό αίμα του νέου. Ο Πολίτης έδημοσίευσε άρκετές άντι-εβραϊκές παραδόσεις (μέ πρόσφαση τά Πάθη του Χριστού κτλ). Ο άντίλαλος του βαρελιού μέ τά θελόνια πέρασε και στην λογοτεχνία μας λόγω χάρη, στους *Άθλιους των Άθηνών* του Κονδυλάκη βρίσκουμε μία σχετική περικοπή (... *ούδεις ένγνώριζεν τί είχεν άπογεινή τό παιδίον. Υπέθετον μόνο σί μέν ότι τό είχον κλέψη οι Έβραίοι διά τάς άνθρωποθυσίας των...*). Για τους χριστιανούς το βαρέλι μέ τά θελόνια δέν ήταν μία θαμπή άπειλή, αλλά μία μαύρη βεβαιότητα. Η Όρθόδοξη Έκκλησία έκανε τό πάν για νά διατηρηθεί ζωντανό τό άντι-εβραϊκό μίσος του λαού μας.

Οί σημερινοί νέοι δέν νιώθουν τίποτα, μήτε για τό βαρέλι μέ τά θελόνια, μήτε για τό κάψιμο του *Ιούδα*. Τό βαρέλι μέ τά θελόνια υπήρξε ένας *εφιάλης* της παιδικής μας ηλικίας. Τό κάψιμο του *Ιούδα* μας γέμιζε χαρά. Συχνά ένα τυχαίο (ή δήθεν τυχαίο) γεγονός μετέτρεπε τον λιμνάζοντα άντι-εβραϊσμό του λαού μας σε όλεθριο πογκρόμ. Δέν μέ έκπληξήσει τό ότι δέν διαθέτουμε μία μελέτη για τά άντι-εβραϊκά πογκρόμ των νεοελλήνων. Κάποιος φοιτητής, που έτοιμαζε μία σχετική διδακτορική διατριβή, άντιμετώπισε τό γαιδουρι-

της ΑΓΝΩΣΤΗΣ μπροσουρίτσας του καθηγητή Σπυρ. Παπαγεωργίου, που σχετίζεται μέ τό θέμα μου. Πρόκειται για ένα φυλλάδιο 32 σελίδων, που τυπώθηκε τό 1902 στην Άθήνα, και, που φέρει τον σημαδιακό τίτλο: ΣΦΑΖΟΥΣΙΝ ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΑΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΙΝΟΥΣΙ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ;

Τό περιεχόμενο αυτού του μικρού βιβλίου δέν είναι παρά τό κείμενο μιας διάλεξης που είχε κάνει ό Σπυρ. Παπαγεώργιος στών *Παρνασσό* τον χειμώνα του 1900-1901. Αίτία της διάλεξης ήτο τό σχετικώς πρόσφατο πογκρόμ της Κέρκυρας (1891). Ο Παπαγεώργιος μέ την διάλεξή του πραγματεύτηκε τό θέμα της *τελετουργικής αίματοχυσίας* άπ' όπου οι έβραίοι τάχα προμηθεύονται τό δήθεν άπαραίτητο ύγρο συστατικό για την προετοιμασία των *άζύμων*. Φυσικά, τό αίμα πρέπει νά προέρχεται από άπιστους, από *έθνικούς*, από ειδωλολάτρες, από *γκόγγμ*. Αυτή ή προάφρα μυθολογία καταλήγει στο βαρέλι μέ τά θελόνια. Καί γιαυτό οι ρομιοί καίγανε τον *Ιούδα*, χάρια που οι *άνομοι* έβραίοι σταύρωσαν τον *έλληνα* Ίησού, που ή άειπάρθενος μαμά του ήτανε *έλληνίς* από την Μικράν Άσία. Δέν είμαστε μακριά από τό περίφημο «*Ο Θεός είναι Φιλέλληνα*» του Πατακού...

Ο Παπαγεώργιος *έχάρη χαράν μεγάλην* όταν έμαθε πως, *έξαιτίας* της διάλεξης του, άρκετοι πεπεισμένοι νεοέλληνες έπαφαν νά είναι τόσο πεπεισμένοι για τις τελετουργικές δολοφονίες παιδιών που *διέ-*

πρατταν οι έβραιοι. 'Ο Παπαγεώργιος αναπτύσσει στο βιβλιαράκι του τό ιστορικό του αντι-εβραϊκού μόνου πού, κατ' αυτόν, ξεκίνησε σάν μίσος τών έθνικών κατά τής Ιουδαϊκής θρησκείας και τών πρώτων (εβραίων, βεβαίως) χριστιανών, σέ μιάν εποχή όπου δέν έγένετο αυστηρά διάκρισις μεταξύ αυτών. Μέ τό πέραςμα του καιρού ή αντι-εβραϊκή μυθολογία (πού τόσο εξυπηρετούσε τούς βασιλιάδες και τούς τροποπαάδες) ρίζωσε και φούντωσε.

Τά δεινά ταύτα τών εβραίων έκορυφώθησαν ιδίως από του ΙΑ' αιώνας, οτε ή άμάθεια εν τη Δύσει ήτο άμέτρητος — γράφει ο Παπαγεώργιος. Καί συνεχίζει:

'Από τών μεσαιωνικών δέ χρόνων του σκότους και του ακρίτου φανατισμού ή κατηγορία διεδόθη από γενεάς εις γενεάς μέχρις ήμών, τών ζώντων εν τώ φωτι και τη προόδω και ή διάδοσις έχει έννοτε καταστρεπτικής συνεπειάς. Και δυστυχώς πολλοί είναι και παρ' ήμίν, τοίς Έλλησι και όρθόδοξις χριστιανοίς, οι κλίνοντες να πιστεύσωσιν εις τοιαύτην φαντασιοπληξίαν, άπλως διότι την ήκουσαν, ένδ' άφ' έτέρου ουχι όλίγοι είναι οι έπωφελούμενοι εκάστοτε τής εξάψεως του λαου, όν επιτηδείως φανατίζουσιν, όπως εκτελέσωσι τά τής διαρπαγής, τής κλοπής, ή τής έμπορικής άντιζηλίας σχέδια αυτών, άλλότρια όλως πάσης θρησκευτικής ιδέας και παντός έλατηρίου χριστιανικής πίστεως, ήν ή ουδόλωσ ή έλάχιστα έχουσι. Και ούτως επεκράτησε να πιστεύηται παρά πολλών ότι οι Έβραίοι εξακολουθούσι και μετά την καταστροφήν του Ναου τας θυσίας των, και ότι άντικατέστησαν τόν πασχάλιον άμνον διά του χριστιανικού αίματος, όπως ούτω συγχρόνως εκδικηθώσι τούς έχθρούς των, τούς αυτών διώκτας χριστιανούς.

Και εν πρώτοις ένδ' πάντες οι κατηγορούντες τούς 'Ιουδαίους επί άνθρωποθυσία βεβαιούσιν ότι σφάζουσιν ιδίως παιδας ή κορσάιδας, χριστιανών προς τελετουργικών σκοπόν, εκ φανατισμού ή δεισιδαιμονίας, ένδ' πλείστοι τών χριστιανών πιστεύουσι την κατηγορίαν ταύτην, ουδεις αυτών εν τούτοις βεβαίοι τό γεγονός ή εξ αυτοψίας, ή εκ θετικών δεδομένων, αλλά «καθώς ήκουσεν». Ουδέ πάντες είναι σύμφωνοι ως προς τόν σκοπόν, προς όν χρησιμεύει τό αίμα εκείνο. Και τινές μόν λέγουσιν, ότι τούτο άναμιγγύεται με τόν οίνον και τά Ματσώθ, ήτοι τά άζυμα του Πάσχα· άλλοι ήκουσαν, ότι δι' αυτου κατασκευάζονται μαγικά τινα καταπότια, τά όποια, τιθέμενα επί τής κεφαλής τής τικτούσης, ή εισαγόμενα εις τό στόμα, ή κρατούμενα εν τη δεξιά χειρί, διευκολύνουσι τόν τοκετόν· έτερος βεβαίοι, ότι δι' αυτου σχηματίζεται άντιφλογιστικόν φάρμακον, καυτηριάζον την περιτομήν και καθιστών ούτως αυτην ακίνδυνον· παρ' άλλων πιστεύεται ότι οι νεόνυμφοι έβραίοι λαμβάνοντες εις τό στόμα ή εκμυζώντες τά καταπότια εκείνα θα τεκνοποιήσωσι τό ταχύτερον· άλλοι πιστεύουσιν, ότι διά του αίματος του χριστιανου κατασκευάζουσι τά γλυκίσματα τής έορτής Πουριμ, ήτοι τής δια τής 'Εοθής σωτηρίας του 'Ισραηλιτικού λαου· έτεροι ειπον — και τούτο πιστεύεται γενικώτερον εν 'Ανατολή — ότι διά του αίματος εκείνου ραντίζεται ό εν άγωνία θανάτου εύρισκόμενος 'Ιουδαίος, ίνα, εάν ό 'Ιησους ήτο πράγματι ό περιμενόμενος Μεσσίας, τό χριστιανικόν αίμα δυνηθή να σώση τόν εκπνεόντα. Εύρέθησαν τέλος και τινες βεβαιούντες ότι με τό αίμα τούτο αλείφονται και διανοίγονται οι όφθαλμοί τών 'Ιουδαίων, οτινες γενικώς, εκ θείας κατάρας και καθ' όλως ιδίους φυσιολογικούς νόμους, γεννώνται τυφλοί!

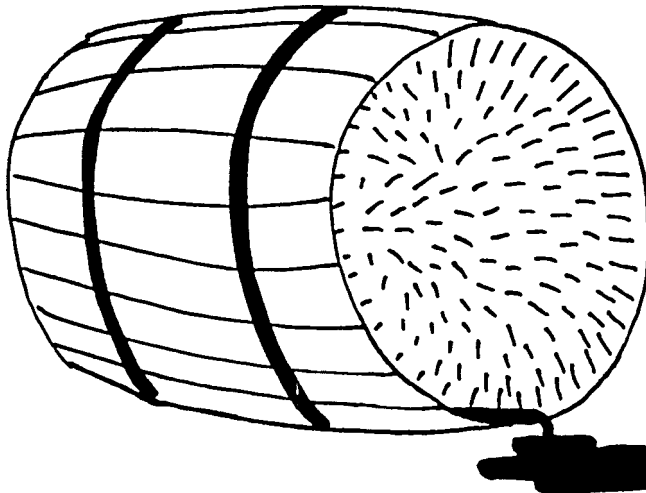
Περαιτέρω ο Παπαγεώργιος, σάν εβραϊστής πού ήταν, υπεισέρχεται άνέντως στά θρησκευτικά βιβλία τών Ιουδαίων και στις σχετικές με τό αίμα παραδόσεις των. Καί καταλήγει:

Την του αίματος ταύτην άποχήν τόσον δεισιδαιμόνως έτήρησαν και τηρούσι πάντοτε οι Έβραίοι, οιασδήποτε αίρέσεως και άν ήναι, ώστε είναι άδύνατον να φαντασθή τις την υπερβολήν τής εν τούτω αυστηρότητος. Πράγματι ό 'Ιουδαίος παύει από του να τρώγη, άμα και σταγών αίματος εξέλθη από τών ούλων ή τών ριζών τών δόντων αυτου, όπως μη τούτο άναμιχθή μετά του φαγητου και άμαρτήση. 'Ο Έβραίος δέν τρώγει ζών φουθενδν διά πυροβόλου όπλου, άλλά και τό σύνθητες σφάγιον κρέας, πριν ή μαγειρεύση, υποβάλλει εις έπανελημμένας πλύσεις και έντριψεις δι' άλατος, όπως άποκαθάρη αυτό παντός ρύπου αίματος. 'Η ιδέα του αίματος έμποιεί αυτώ φρίκην· και ών, εις ό ήθελε παρατηρήση άόρατον σχεδόν τριχοειδή φλέβα αίματος, δέν έγγίζει εις τά χείλη του.

Διατί δέ ή τόση αυστηρότης του μωσαϊκού νόμου κατά του αίματος;

ΤΟ ΤΡΟΜΕΡΟ ΒΑΡΕΙ ΜΕ ΤΑ ΒΕΛΟΝΙΑ.

Διότι διπλούν επεδίωκεν ό Νόμος σκοπόν· πρώτον μόν να έμνευση τώ λαφ' άποστροφήν προς τας άνθρωποθυσίας τών εθνικών, ύφ' ών περιεβάλλετο, και έπειτα εξ υγιεινών λόγων. Την δέ άποστροφήν ταύτην τών 'Ισραηλιτών προς τό αίμα έπιμαρτυρούσι πλην τών βιβλίων τής Παλ. Διαθήκης και τά τής Καινής· ούτω π.χ. εν ταίς Πράξει των 'Αποστόλων, πολλαχού γίνεται λόγος περι τών ειδωλοθύτων κρεάτων, την άποχήν από τών όποιών επέβαλε και τοίς Χριστιανοίς ή εν 'Ιεροσολύμοις συνελθούσα σύνοδος τών 'Αποστόλων.

'Από τό σύντομο ιστορικό τών ανά τόν κόσμο αντι-εβραϊκών διώξεων δέν άπουσιάζει ή 'Ελλάς. 'Ο Παπαγεώργιος (πού, άλλωστε, είχε προσωπικήν άντίληψη τών πογκρόμ στα 'Επίτάνησα) γράφει:

Τώ 1840 άνεστατώθη ή Ρόδος, διότι διεδόθη ότι οι Έβραίοι έσφαζαν ένα έλληνόπαιδα. 'Η μήτηρ του τόν είχαν άποστείλη κομιστήν ών και άλευρούς εις εβραϊκόν οικον, και εκεί συνελήφθη. Μέγιστος δέ τότε υπήρξεν ό έρεθισμός του χριστιανικού κόσμου εν πάση τη 'Ανατολή· τό γεγονός διεφημίσθη και έσχολιάσθη και εν τη 'Εσπερία, αυτός δέ Λόρδος Πάλμεστρον εκάμε λόγον περι αυτου εν τη 'Αγγλική Βουλή. 'Ο πασάς τής Ρόδου, θέσας εις ενεργείαν πάν μέσον, κατώρθωσε δήθεν να βεβαιώση τό γεγονός· άλλ' οι 'Ισραηλίται άνηνέχθησαν τότε εις Κωνσταντινούπολιν. 'Εκει ή υπόθεσις άνεθεωρήθη και έδικάσθη και ή άπόφασις του άνοτάτου δικαστηρίου υπήρξεν άθωωτική. 'Η 'Υψηλή Πύλη έτιμώρησε τόν πασάν, καθαιρέσασα αυτόν του αξιώματος, προκάλεσε δέ γνωμοδότηση άνδρών λογίων, εν οίς και θεολόγοι ή δ' έπιτροπή διεκήρυξεν ότι «αι διάδοσις ήσαν ψευ-

δεις» και ότι «ή χρήςις αίματος οίουδήποτε ζώου αυστηρός άπαγορεύεται τοίς 'Ισραηλίταις».

Τόν 'Ιούλιον του 1874 όμοιον γεγονός συνετάραξε την Κωνσταντινούπολιν· εις χριστιανόπαις εν Γαλατι άπολέσθη αίφνης, και τό πτώμα του έπειτα άνευρέθη εν τη άκτῃ του Φαναρίου παρά την βουλγαρικήν εκκλησίαν. 'Αμέσως τό εγκλημα άπεδόθη εις τούς 'Ιουδαίους. 'Ητο τόσον πρόχειρος ή κατηγορία, και τόσον εύκόλος έπιστευτο! 'Εν τούτοις ή άρχή συνέστησεν έπιτροπήν εκ πέντε διακεκριμένων ιατρών, ών τινες έτι σημερον ζώσι, τών κ.κ. Καραθεοδωρή, Ζαγγόφου, Μαυρογένη, Ναούμ και Μιχαηλίδου, όπως εξετάσωσιν έπιμελώς τόν νεκρόν και γνωμοδοτήσωσι. Μετά έπισταμένην δέ έρευναν έβεβαίωσαν οι ρηθέντες ιατροί, ότι «τό πτώμα έφερε πάσας τας άποδείξεις ουχι φόνου βιαίου, αλλά πτώσεως εις την θάλασσαν». Δέν ήρκέσθη ή Πύλη εις την γνωμοδότησην ταύτην, άλλ' υπέβαλε τό ζήτημα εις έτέραν έπιτροπήν εκ δεκατριών άστυνομικών ύπαλλήλων· άλλά και ούτοι τά αυτά έβεβαίωσαν.

'Αλλά και εν 'Ελλάδι, και μάλιστα εν ταίς 'Ιονίοις νήσοις, εν αις κατοικούσιν ως γνωστόν, πολλοί έβραίοι, δέν έλειψαν τοιαύτα λυπηρά γεγονότα. Ούτω τώ 1712, την κυριακήν τών Βαίων εν Ζακύνθω άπολέσθη ό πενταετής παίς 'Ιωάν. Ζερβός, και μεθ' ήμέρας 6, ήτοι τό Μ. Σάββατον, άνευρέθη ό νεκρός αυτου παρά την άκτῃν φέρον τραύματα. Οι ιατροί έρευνήσαντες τό πτώμα έβεβαίουν, ότι ό θάνατος προήλθεν εκ πτώσεως και πνιγμού· άλλ' οι χριστιανοί έπέμενον ένοχοποιούντες τούς έβραίους, ους και εκάκοποιήσαν. 'Ο τότε ένετός Γρανεδιτορε Πέτρος Βραγαδιος προς καθησύχασιν του λαου εξέθαψε πάλιν τό πτώμα και τό παρέδωκεν εις νέαν έρευ-

2-11-1989.

